PİNHANİ • BILLY BRAGG • KOLEKTİF • YENİ MUHAFAZAKÂRLAR VE ROCK'N'ROLL • SONIC YOUTH

ROLL

112480 **temmuz** 2006/07 **4** YTL

ROLL 109

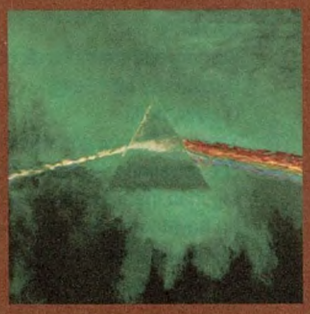

PINK FLOYD
DARK SIDE OF THE MOON
Tuncel Kurtiz, Tuğrul Eryılmaz, Lale Müldür, Hakan Gürvit, Ali Ece'yle yuvarlak masa toplantısı

Roger Waters

BİR YANGININ KÜLÜNÜ YENİDEN YAKIP GEÇTİN

MOR VE ÖTESİ

PELİN BATU
{10 güzel şarkı}

die toten hosen

BAYERN
Şu dünyada tutunulacak çok fazla şey yok
Bazıları der ki; "Sevgi"
Olabilir, belki
Yanında Tanrı'yı görür kimisi
Eğer etrafında yoksa kimsesi
Diğerleri inanmaz her şeye öyle
Bu hayat katı yapmıştır onları böyle
Her şey olabilir
Her şey bitebilir
Ama tek bir şey için yüzde yüz eminim
O da hayatta Bayern'e gitmeyeceğim

Demek istediğim; mesela 20'sindeyim
Ve süper yetenekliyim
Ve Manchester, Real Madrid
çalmış kapımı halihazırda
Ve top koşturmuşum Alman millî takımında
Ve zirvesindeyim formumun kafa olarak da
Ve Uli Höness çiğniyor paspasımı
Ben açmıyorum asla kapımı
Çünkü mevzu bile değil bence
Bazıları gibi gidip de Bayern'e
Halel getiremem şahsiyetime

Asla FC Bayern Münih'e gitmezdik!
Asla FC Bayern Münih'e gitmezdik!

Ama iyi yapalım izahımızı
Doğru anlatalım meramımızı

Yoksa biz karşı değiliz Münih'e
Biz asla gitmezdik Bayern'e!

Bu gerçek olabilir mi,
Hayat çok fazla güzel değil mi,
İnsan kendinden bu kadar uzağa düşer de
Bayern'e gider mi?

Nasıl bir ana babanın evladıdır
Böylesi kokuşmuş olacak kadar
İnsan bu boktan takımın sözleşmesine
Nasıl imza atar?

Asla FC Bayern Münih'e gitmezdik!
(Gidilmez asla Bayern'e)
Asla FC Bayern Münih'e gitmezdik!
(Gidilmez asla o boktan Bayern'e!)

VENCEREMOS – KAZANACAĞIZ
Kuşluk vakti bir salsa barının kapısında,
Kıvırıp dansedilen gecenin sabahında
Buluşuldu Havana'da
Dosdoğru deniz kıyısına
Yirmi punk, tünemiş bir duvara
Eşlik ediyor son biraya:

Kazanacağız, bir gün mutlaka

Tütün tarlaları arasından Pina del Rio yönünde
Bekleyen çok, ama otobüs yok görünürde
Ve ıssızlığın ortasında dikili kocaman bir levha
Söz veriyor Castro halkına:

Kazanacağız, bir gün mutlaka
Ve yaşıyoruz sadece o günün uğruna
Kazacağız, bir gün mutlaka
Venceremos –ama bu uzun bir kavga

Varadero'dan taa Santa Cruz'a
Kuzeyden güneye, batıdan doğuya,

Her kent ve bütün bu topraklar
Daima hatırlatıyorlar tekrar tekrar

Kazanacağız, bir gün mutlaka
Bekleyebiliriz dünyanın son gününe kadar
Kazanacağız, bir gün mutlaka
Venceremos –olacak uzun bir kavga

HALKIZ BİZ!
Doğarız biz • Okula gideriz biz • İşe gireriz biz • Ve ölmeyi bekleriz • Biz halkız • Duyarız • İnanırız • Oy atarız • Kırılmış umutlarımız • Biz halkız! • Yaşarız pirüpak evlerde • Meşhuruz temizliğimizle • Temiz şehirlerimizde • Evet, temiz bir ülkeyiz biz • En alâsından çitler inşa ederiz • Dikenli tel işinde bir numarayız • Daima yüzde 110'uz • Ve bunda da çok titiziz • Halkız biz

VIVA LA REVOLUTION
Her sabah yumurtalar üç dakika kaynatılır
Sonra köpekle tur atılır
İşte olunur tam zamanında
Tekrar paydos edilir tam zamanında
Her gün geçilir aynı yoldan
Niye böyle diye sormadan
Televizyondaki programlar
Her gece o aynı suratlar

Hiç böyle tükenip gitmeseydik
Dedik o esnada kendimize
Arzulara yer yok bu kafeste
Kurallar sanki demir parmaklıklar
Büyük bir feryat vardı
Biz hep karşı olduk buna,
asla olmadık yanında
Ve nihayet sonunda bir şeyler oldu
Tırmaladık bütün siktiriboktan
ev kapılarını:
Viva la Revolution
–Yaşasın devrim
Viva la Revolution
–Ölümden önce bir hayat vardır

Bu dünyayı değiştirmek istiyorduk
Ve ilk olarak bir kuaföre koştuk
Çünkü birisi bir kere söylemişti
Dış görünüşün önemli olduğunu
Sonra verdik kendimizi kavgaya
Babil'in savaşçıları gibiydik adeta
Herkes başka bir şeye inanıyordu
Çünkü kimse bi şeyden çakmıyordu

Viva la Revolution
–Yaşasın devrim
Viva la Revolution
–Ölümden önce bir hayat vardır
Viva la Revolution

Yaşlı Marx görseydi
gurur duyardı bizimle
ve kutsal savaşımızla
Çünkü o savaştı bizi hürriyete götüren
Tanrıya şükür kazandık zaferi
Ve bugün yapabiliyoruz seçimimizi
Hıristiyan demokratlarla
sosyal demokratlar arasında
RTL ile ZDF arasında
Pepsi ya da Cola adına

Viva la Revolution
–Yaşasın devrim
Viva la Revolution
–Ölümden önce bir hayat vardır
Viva la Revolution
–Yaşasın devrim
Bu Viva La Revolution da
ne yazık ki sadece bir afyondu

Viva la Revolution oohooh

Türkçesi: Seymen Serkan

ROLL
109
temmuz '06

12 Roger Waters

22 Pinhani

25 Mor ve Ötesi

30 Kolektif

32 Festival notları

34 Muhafazakâr şarkılar?

37 Pelin Batu

57 Billy Bragg

04 Ajans
09 Gaipten Sesler (4)
11 Halkla ilişkiler
44 Kıraathane
46 Gayd
49 ÖSS
50 Kısa dalga

Sonic Youth, Jim Noir, Futureheads, The Paddingtons, Stuart A. Staples, Phoenix, Greg Dulli, Les Yeux Noirs

52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Amy Spangler, Arslan Eroğlu, Atilla Aydoğdu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Başar Uğur, Batu Boran, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çağdaş Önder, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Deniz İpek, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Ender Özkahraman, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Halil Kılıçoğlu, Harun İzer, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, İlker Aksoy, Kaan Pamuk, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Nedim Yalgı, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pelin Özer, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sinan Kolat, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen **baskı:** Stampa Basım San. Paz. ve Tan. Hiz. AŞ [Eburnza Dergahı Sok. no.27 (34440) Dolapdere - İstanbul Tel: 0212 235 98 95] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Temmuz 2006 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0.212.251 87 67 **e-mail** rolldergisi@yahoo.com **abonelik** expressroll@gmail.com **yıl** 10 **sayı** 109 **temmuz** '06 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazışleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11)
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

20 haziran

404 Bizans kraliçesi aleyhinde bir konuşma yapan "altın ağız" lâkaplı İstanbul patriği Ioannes Krisostomos'un sürgün edilmesi üzerine ayaklanan halk Ayasofya'yı ateşe verdi.
1389 I. Kosova meydan savaşı başladı.
1389 Osmanlı ordusu ile Haçlı orduları arasında Sırp Sındığı Savaşı yapıldı. Osmanlı ordusunun kazandığı savaştan sonra yaralı bir Sırp askeri, Sultan I. Murat'ı savaş alanını gezerken hançerle öldürdü.
1481 Padişah II. Beyazıd ve şehzade Cem Sultan'ın orduları arasındaki Yenişehir Savaşı Cem Sultan'ın yenilgisiyle sonuçlandı. Cem Sultan, İtalya'ya sürgün edildi.
1541 Kanuni Sultan Süleyman, Budin seferi için İstanbul'dan hareket etti.
1596 Padişah III. Mehmet İstanbul'dan Eğri seferine çıktı.
1871 Arnavutköy Prophetes Elias mezarlık kilisesi ibadete açıldı.
1876 Namık Kemal, Magosa sürgününden döndü.
1927 Tarım okulları kurulmasını öngören kanun kabul edildi.
1930 Ağrı'nın Zeylan bucağında ayaklanma başladı.
1932 Mustafa Kemal Atatürk, binası yanan Fenerbahçe Kulübü'ne 500 lira bağışladı.
1938 19 Mayıs, "Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kabul edildi. "Dağ başını duman almış", gençlik ve spor bayramının marşı ilan edildi.
1943 Adapazarı'nda 6.6 şiddetindeki depremde 336 kişi öldü.
1946 Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi kuruldu.
1973 I. İstanbul Festivali'nin açılışı, İTÜ'nün Maçka'daki konser salonunda yapıldı.
1973 Hükümete bazı durumlarda üniversitelere el koyma yetkisi 1750 sayılı üniversiteler kanunuyla verildi.
1976 İlk kez yapılan Kıbrıs Türk Federe Devleti seçimlerinde Rauf Denktaş devlet başkanı seçildi.
1982 "Banker Kastelli" olarak tanınan Cevher Özden ve eşi İsviçre'ye kaçtı.
1988 Antalya'nın Elmalı ilçesinden 1984'te çalınan ve "yüzyılın definesi" olarak anılan 1900 antik sikkenin ABD'de işadamlarına satıldığı açıklandı.
1988 İstanbul büyükşehir belediye başkanı Bedrettin Dalan'ın imzasıyla Parkotel'in 33 katlı bir yapı olarak inşa edilmesine karar verildi.
1989 Şair ve yazar Hasan İzzettin Dinamo İstanbul'da vefat etti.
1990 Viyana'da açılacak "Anadolu'nun Görkemi" adlı sergi için gönderilen 7500 yıllık ana tanrıça heykeli çalındı.
1997 Şair Cahit Külebi vefat etti.
2000 Zeugma antik kentinin iki terası, Birecik baraj gölünün suları altında kaldı.
2002 Yönetmen ve Altın Portakal Film Festivali'nin "fikir babası" Behlül Dal vefat etti.
2004 Tiyatro ve sinema sanatçısı Engin İnal hayatını kaybetti.
2006 Roger Waters, İstanbul Kuruçeşme'de "Dark Side Of The Moon" konseri verdi.
Kaynak: Ali Yıldızalp arşivi.

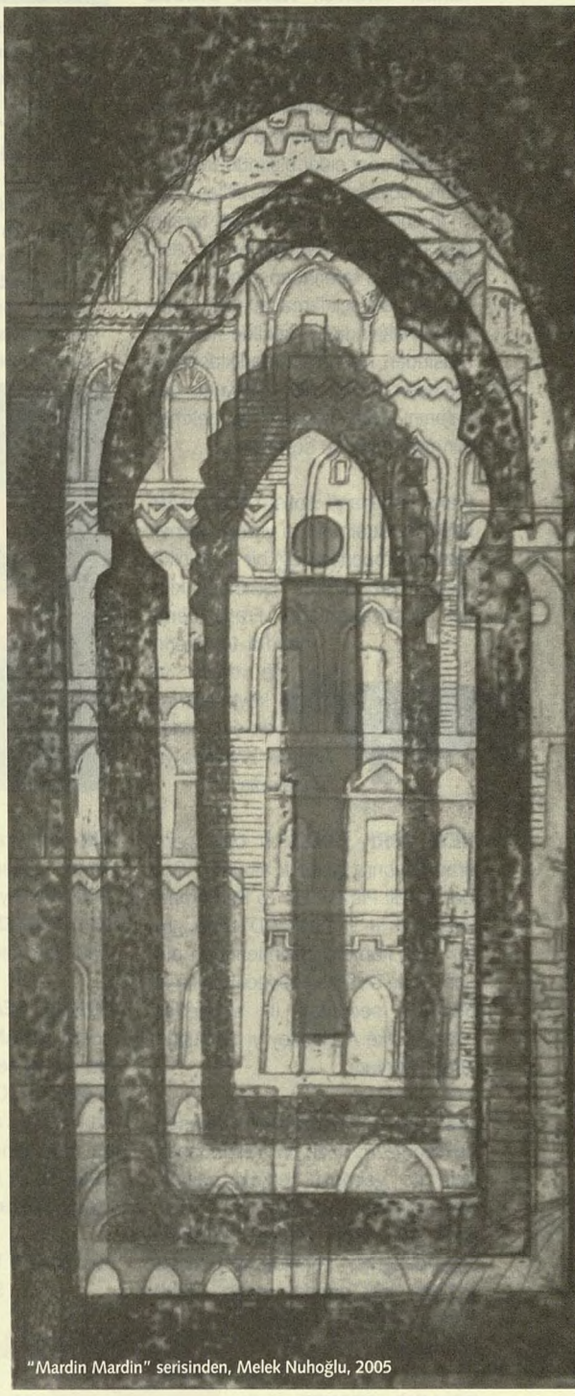

"Mardin Mardin" serisinden, Melek Nuhoğlu, 2005

"Müzik ruhun gıdasıdır" derler. Bu iri sözdeki gerçek, o sözü "ruh, müziğin gıdasıdır" diye tersine çevirmekle belirmeye başlar. Bunun ardından hemen "gıda, ruhun müziğidir" diye işe girişmeli.
İLHAN MİMAROĞLU, Günsüz Günce

Senin söylediğin şarkılara tarih klip çekecek. **KÜÇÜK İSKENDER**, Rahibinden Satılık Kilise

ben beni anlayan senden yanayım
MÜCAP OFLUOĞLU

-"Babam ve Oğlum" filmi , 11 Eylül'ü 12 Eylül'e bağlayan geceyarısı saat dörtte başlıyor. Hiçbir araç bulamayan bir adam eşini sırtlayarak hastaneye götürmeye çalışırken, eşi sokakta doğurmak zorunda kalıyor ve yaşamını kaybediyor...
Kenan Evren: 12 Eylül'den zarar görmüş, hapse girmiş, işinden atılmış veya işkence görmüş kişilerden çıkmış şeyler bunlar. Ben ne yapayım yani. (gülüyor) Halkı galeyana getirmek için yapmışlar bu filmi. Öyle şey olur mu? Ambulanslar çalıştı 12 Eylül gecesi.
(Pazar-Vatan'da Oya Doğan'ın yaptığı söyleşiden)

LIVING THINGS İsviçre'de birlikte konser verdikleri **ALTER BRIDGE** elemanlarının saldırısına uğradıklarını açıkladı. Sahnede Bush karşıtı konuşmalar yaparken, grup elemanlarının ve yardımcılarının ellerinde Amerikan bayrağıyla sahneye fırladıklarını ve kendilerini ciddi biçimde tartakladığını söyleyen şarkıcı Lillian Berlin'in suçlaması, Alter Bridge tarafından kesinlikle reddediliyor. Üç eski Creed üyesi tarafından kurulan gruptan yapılan açıklamada, ABD politikaları hakkında bu şekilde konuşulmasından hiç hoşlanmadıklarını kabul eden müzisyenler, hikâyenin geri kalanını Living Things'in ilgi çekmek için uydurduğunu söylediler.

Franz Ferdinand solisti **ALEX KAPRANOS**, Guardian'da yazdığı yemek yazılarını toparlayacağı bir kitap çıkaracak. "Sound Bites" ismindeki kitabın illüstrasyonlarını Franz Ferdinand'a turnelerinde davul ve keyboard'larda eşlik eden Andrew Knowles yapacakmış.

NEW YORK DOLLS'un otuz sene aradan sonra çıkacak albümü "One Day It Will Please Us To Remember Even This"in ilk baskı CD'lerine, grubun gizli kamera çekimlerinden oluşan bir de DVD eşlik edecek. Ekip albümden seçtikleri ilk single'ları "Dance Like A Monkey"yi de bugünlerde yayınladı.

New York'taki **RADIOHEAD** konserine George W. Bush'un kızlarından birinin de gelmesi herkesi şaşırttı. Resmî internet sitelerindeki habere göre grup "The Tourist"i çalarken "first daughter" yanında altı bodyguard'ıyla arz-ı endam etmiş. Thom York da ağlasa mı, gülse mi, bilememiş.

ROLLING STONES Keith Richards'ın rahatsızlığı yüzünden (Fiji'de ağaçtan düşmüştü) uzun bir mola alınca, fırsattan istifade, Ron Wood da alkol tedavisine başladı. Bu arada **THE KOOKS**, Rolling Stones'un alt grubu olmaları için teklif aldı. Bir aksilik olmazsa, genç rock'çular ihtiyar delikanlılara 29 Ağustos'ta Cardiff'deki Milenyum Stadyumu'nda eşlik edecekler. **KAISER CHIEFS** ve **KASABIAN**'ın da Stones'un Avrupa turnesine katılmaları bekleniyor.

GET BACK

Adına en son Red Hot Chili Peppers'ın yeni albümündeki "Warlocks"da rastgeldik. Yıldızının parladığı şarkı ise Beatles'ın 1970'deki "Get Back"iydi. Solo albümlerinden ziyade Rolling Stones, Sly Stone, Bob Dylan, Joe Cocker, Eric Clapton'la olan işbirlikleriyle isim yaptı. Rock tarihinin en ünlü ve en becerikli piyanisti, tuşlu çalgılar kralı Billy Preston 6 Haziran'da 59 yaşında böbrek yetmezliği sonucu aramızdan ayrıldı. Miles Davis 1975'de "Billy Preston" isimli bir parça kaydetmişti.

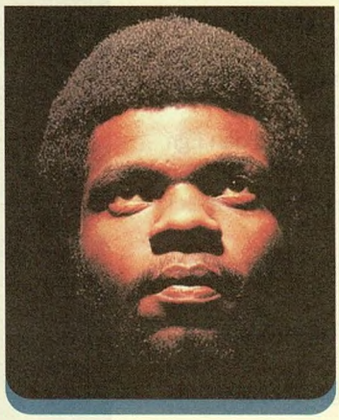

AIR, 2004 tarihli "Talkie Walkie"den sonra gelen ilk stüdyo kaydını 2007'de piyasaya sürecek. İkiliden **JB DUNCKEL**'in solo albümü ise 19 Eylül'de çıkacak.

BRITISH SEA POWER, İngiliz futbol adamı **BRIAN CLOUGH**'un yapılması planlanan heykeli için yardım konseri verecek. Clough, futbolculuğunda da ünlüydü, ama menejerliği sırasında Nottingham Forest'a 1979 ve 1980'de iki Avrupa kupası kazandırmasıyla efsane olmuştu.

Yeni **MARS VOLTA** albümü tamam. Sadece ismi ve çıkış tarihi belli değil.

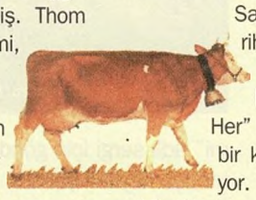

PJ HARVEY "Uh Huh Her" turnesinden kotarılan bir konser DVD'si yayınlıyor. İçinde sahne arkası görüntüleriyle 28 dakikalık bir de söyleşi olan DVD'nin adı "PJ Harvey On Tour –Please Leave Quietly", yönetmeni Maria Mochnacz.

2004 tarihli **JOE STRUMMER** belgeseli "Let's Rock Again!" DVD formatında piyasaya sürülüyor. Strummer'ın yakın dostu Dick Rude tarafından çekilen dökümanter, müzisyeni hayatının son 18 ayında izliyor.

THE GO! TEAM yeni albümlerinin ilk single'ı "Doing It Right"ı kaydetti ve eylülde yayınlanmak üzere rafa kaldırdı. Şimdi sırada albümün geri kalanını yazmak varmış.

BBC'nin efsanevî TV şovu **TOP OF THE POPS** yeterli rating almadığı gerekçesiyle yayından kaldırılacak. 1 Ocak 1964'den beri yayınlanan program değişik kuşaklardan pek çok müzisyene ilham kaynağı olmuştu.

Stanley Kubrick'in "2001: A Space Odyssey", "The Shinning" ve "Eyes Wide Shut" gibi filmlerinde bestelerini kullanmasıyla tanınan avangard müzisyen **GYÖRGY LIGETI** 83 yaşında hayata gözlerini yumdu.

THE DECEMBERISTS'in yeni albümü "The Crane Wife" ekim ayında çıkacak. Colin Meloy, 12 dakikaya varan epik şarkılar da içeren albümün iskeletini bir Japon halk hikâyesinden kurmuş, ama plakta "yeterince rock'n roll, cinayet, tecavüz ve şiddet öyküsü" de mevcutmuş.

Neo-country ikilisi **HANDSOME FAMILY**, ya da karı koca Brett ve Rennie Sparks, yedinci albümleri "Last Days Of Wonder"ı yayınladılar. Evlerinde kaydettikleri bu albümdeki şarkılar için ilhamlarını Jack White'ın da hayranı olduğu mucit Nikola Tesla'nın hayatından almışlar.

Kuzey Amerika turnesini yarıda bırakan **ARCTIC MONKEYS** basçısı Andy Nicholson'ın gruptan tamamen ayrıldığı açıklandı. Grubun basları artık Nick O'Malley'e emanet.

Hüsker Dü'nün Bob Mould'u ile tecrübeli elektronikçi Richard Morel'in ortak projesi **BLOWOFF**'un grupla aynı adı taşıyan ilk albümü hazır.

AUDIOSLAVE'in yeni albümü "Revelations" eylül ayında çıkacak. Albümün ilk single'ı "Original Fire" ise bu ay ortalarından itibaren dinlenebilecek.

JOHNNY CASH'in "Amerikan Recordings" serisinin beşincisi de temmuzda yayınlanıyor. Cash'in ölümünden kısa süre önce kaydetmeye vakit bulduğu "American V: A Hundred Highways"in yapımcısı, öncekiler gibi gene Rick Rubin.

RAMONES üyesi Tommy Ramone, Angie Bowie, Hugh Cornwell, Tony James ve Clash'de de çalan gitarist Nick Sheppard gibi misafirleriyle Londra'da bir punk opera sahneye koyacak. 2004'den bu yana çeşitli defalar sahnelenen ve klasikleşmiş Ramones şarkılarına yer veren "Gabba Gabba Hey!", "aşkın günahlardan arındıran gücü hakkında postmodern bir peri masalı"ymış.

ÖĞLEN SİESTA, AKŞAM FİESTA

Yarısı fiestalık, yarısı siestalık güzelim Latin şarkıları, çalışkan DJ Gülbahar Kültür tarafından "Latin Garden 2" isimli double CD'de toplandı. Geçmiş yıllardan süzülüp gelen Enrico Macias'ın "El Porompompero"su da 39 şarkı içinde kendine yer bulmuş, ama ağırlık yeni şarkılarda, şeytanca denemelerde: Ska Cubano kırk yıllık "Istanbul Not Constantinople"u, Señor Coconut Sade'nin "Smooth Operator"unu elden geçirmiş, Caramelo Criminal ise Almodovar'ın en sevdiği şarkılardan "Por que te vas?"ı reggae'leştirmiş. Orishas, Mo' Horizons, Domingosiete, Ojos De Brujo, La Kinky Beat albümün diğer gözde misafirleri.

13. ULUSLARARASI İSTANBUL CAZ FESTİVALİ
13TH INTERNATIONAL İSTANBUL JAZZ FESTIVAL
JULY 5-16 TEMMUZ 2006
Garanti
CAZ yeşili
ASLI NAKIŞ
GILBERTO GIL
Viva Brazil!
06.07.06
Açık Hava
21:00
PAUL WELLER
13.07.06
Açık Hava
21:00
Rock & Punk
The Tiger Lillies
13.07.06 Babylon 22:00 Çingene Operası
COCOROSIE
12.07.06 EMEK SİNEMASI 21:00
Cassady Kardeşler
SERGENT GARCIA
05.07.06
EsmaS ultanYal ısı22:00
Salsa&
Reggae
SON ÜTÜCÜ ALINACAK
TEL: 221-90-09
biletix
www.iksv.org/caz
İKSV

-1985 sonrası doğanların pek çoğu sizi ressam Kenan Evren olarak tanıyor.
Kenan Evren: Gençlerin Evren'i bir ressam, bir sanatkâr olarak tanıması beni ihya eder. Daha evvel politikayla ilgilendiler, politik oldular, ne hallere düştüler.
(Pazar-Vatan'da Oya Doğan'ın yaptığı söyleşiden)

kime nil dediysem afrika coştu
MİTAT ÇELİK

İçinde olduğum tren, beni almadan geçip gidiyor.
KÜÇÜK İSKENDER, Rahibinden Satılık Kilise

Her görkemli düşüncenin doğuşu sırasında küçük beyin bir sinir sarsıntısı geçirir. **BAUDELAIRE**

Ben: Duyguların turistisin.
Jean-Jacques: Doldurulmuş hayvan postu koleksiyoncusu olmaktansa, turist olmak daha iyi.
SUSAN SONTAG, Rüyaların Esiri

Hey ağalar bir sevdaya uğradım / Ah ettikçe gözlerimden kan gider / Vare oldum elim ermez işime / Düşünürken akşam olur gün gider **GEVHERİ**

THE KILLERS yeni albümü için stüdyoda. Grup üyeleri "daha fazla kızlar hakkında şarkı yazmak istemediklerini, hem insan hem de müzikal olarak olgunlaştıklarını" söylüyorlar. "Uncle Johnny Took Cocaine", "Have You Ever Seen The Lights?" "Bling" ve "Sam's Town" ise şimdilik bitirdikleri parçalardan bazılarıymış.

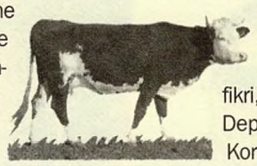

PETE DOHERTY'nin yirmi defter tutan günlüklerinden seçilen bazı çizim, fotoğraf, şiir ve film eleştirileri, bir araya getirilip gelecek sene içinde yayınlanacak.

Fikir babalığını ve yapımcılığını **HAL WILLNER**'ın yaptığı çift CD'lik "Rogue's Gallery: Pirate Ballads, Sea Songs & Chanteys" isimli albümde Bono, Sting, Lou Reed, Nick Cave, Jarvis Cocker, Bryan Ferry gibi pek çok önemli isim korsan, deniz ve denizcilik şarkıları söyleyecek. Albüm fikri, Willer'ın aklına Johhny Depp'in oynadığı "Karayip Korsanları"nın ikinci bölümünün müziklerini yaparken düşmüş. 22 Ağustos'ta yayınlanacak "Rogue's Gallery" için Loudon Wainwright III'nin seçtiği şarkılardan birisi de "Turkish Revelry".

Hal Willner'ın önayak olduğu bir diğer büyük olay da Sydney Opera House'da Ocak 2005'de verilen **LEONARD COHEN** tribute konseriydi. Martha Wainwright, Nick Cave, Beth Orton, Rufus Wainwright, Antony, Jarvis Cocker, Handsome Family, U2 gibi müzisyen ve grupların katıldığı konseri filme alan Lian Lunson'ın çok beğenilen "I'm Your Man"i yakında ABD sinemalarında vizyona girecek. Eşzamanlı olarak konserin CD'si de piyasada olacak.

JJ72, 11 yıllık birliktelikten sonra dağılma kararı aldı.

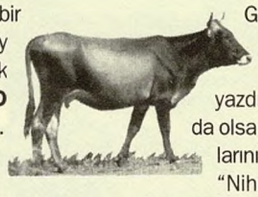

Geoff Barrow, **PORTISHEAD**'in internet sayfalarına yazdıklarıyla, ucundan da olsa yeni şarkılar yaptıklarının ipuçlarını verdi: "Nihayet, Zero 7'ın asansör müziğini yahut Moby'nin sidikli chill-out'larını andırmayan bir-iki ses yakalayabilmeyi başardık."

Geçtiğimiz şubat ayında hayatını kaybeden hiphop prodüktörü **J DILLA**'nın ikinci solo projesi "The Shinning", Busta Rhymes'dan Common'a, rap dünyasının kalburüstü isimlerinin el vermesiyle ağustosta yayınlanacak.

Will Oldham, **BONNIE "PRINCE" BILLY** olarak eylülde yeni bir albüm çıkarıyor. "The Letting Go", Björk'le de çalışan İzlandalı prodüktör Valgier Sigurdsson'ın eşliğinde, Faun Fables vokalisti Dawn McCarthy, gitarist Emmett Kelly, Dirty Three davulcusu Jim White, Oldham'ın kardeşi Paul gibi misafir sanatçılarla kaydedilmiş.

Şarkıcı-davulcu kardeşler Nick ve Chris Cester'in babalarını kanserden kaybetmeleri, Melbourne'lu grup **JET**'in adı henüz konmayan yeni albümünün hayli karanlık olmasına yol açmış: "Babanızı gömüp ardından sikik parti şarkıları yazamıyorsunuz!"

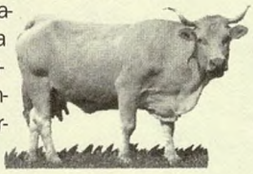

Avustralya'dan çıkmış en önemli punk gruplarından **RADIO BIRDMAN**, tam 25 sene sonra yeni bir stüdyo albümü çıkarıyor. Deniz Tek, Chris Masuak ve Rob Younger'ın başçı Jim Dickson'ı da yanlarına alarak kaydettikleri "Zeno Beach" ağustosta çıkıyor. 1981 tarihli "Living Eyes"ı takip eden albümün prodüktörü Deniz Tek.

Bugünlerde Sub Pop'tan çıkan en sıkı ekiplerden indie/folk grubu **ROUGE WAVE**'in yeni albümü için herşey hazır. Ancak solist Zach Rogue'a göre, yoğun konser programları sebebiyle şarkıları kaydetmeleri ağustosa kadar imkânsız.

Devendra Banhart ile Radiohead arasında bir müzik yapan, Amerikalı "freak folk"çular **AKRON/FAMILY** "Meek Warrior" isimli yeni albümlerinin hazırlıklarına başladı.

ARİF MARDİN HAYATA VEDA ETTİ

Mâî ve Siyah

Çağdaş caz, soul ve pop müziğin mutfağındaki en büyük prodüktörlerden Arif Mardin 25 Haziran'da, 74 yaşında, pankreas kanserine yenik düşerek hayatını kaybetti. Kazandığı 12 adet Grammy ödülüyle de tescilliydi ki, bir şarkıyı yaylı ve nefesli sazlarla donatmada kimse eline su dökemezdi.

1932'de İstanbul'da doğdu, 10 yaşında, Cüneyt Sermet'in eline tutuşturduğu Duke Ellington plağıyla kader çizgisi yazıldı. İlk gençliği İstanbul'un küçük caz cemaati içinde, İsmet Sıral, Erdem Buri, Haçaduryan kardeşler, Hrant Lusigyan, Sevinç Tevs gibilerinin yanında geçti. 1955'te Dizzy Gillespie Orkestrası'nın Türkiye'ye gelişi sayesinde ismini belleğdiği akranı Quincy Jones, ona Amerika'nın, Berklee müzik okulunun kapısını açtı. İlk profesyonel aranjmanını "Hound Dog" şarkısına yaptı: Pamela isimli bir striptizciye eşlik eden gece kulübü orkestrası için! '60'ların başında Nesuhi Ertegün'ün yamağı olarak Atlantic'e adım attı ve böylece bu plak şirketi bünyesinde, Jerry Wexler ve Tom Dowd'la birlikte Amerikan r&b ve soul müziğine yön veren trio kurulmuş oldu... Yıllar içinde Aretha Franklin'in "Respect"inden Chaka Khan'ın "I Feel For You"suna siyah müzik hitlerinin düzenlemelerine imza attığı gibi, blue-eyed soul türüne (beyazlar tarafından yorumlanan siyahi şarkılar, mavi gözlü soul) öncülük etti. Bir yandan Willie Nelson, Laura Nyro gibi folkçularla çalıştı, diğer yandan Bee Gees'in kariyerine "Main Course" isimli ilk disko plağını kazandırdı. Bowie'nin "Tonight"ına, Phil Collins'in "Face Value"suna, Bette Midler, Ringo Starr, Scritti Politti, Culture Club, Howard Jones, Carly Simon, Hall and Oates plaklarına altın parmaklarıyla dokundu. Norah Jones ve bu ay Caz Festivali'nin konuğu Raul Midon yetiştirdiği son evlâtlarındandı.

Bir Kazan Türküyle tanıştım. Sordum, kendi Türkçelerinde müzikçiye, ya da musikişinasa ne dendiğini. "Mızıkçı" dedi. Şaka etmiyordu. Gerçekten öyle derlermiş. Söyledim kendisine, Türkiye Türkçesinde "mızıkçı"nın ne anlama geldiğini. Şaştı. Bana sorarsanız, şaşılacak bir şey yok. Boş yere geçmemiş bu sözcük bizim Türkçemize bildiğimiz anlamıyla. **İLHAN MİMAROĞLU**, Günsüz Günce

Bulutlar: Kuşların konuşma balonu.
KÜÇÜK İSKENDER, Rahibinden Satılık Kilise

Müzik zevkini hesaba katmadan bir ulusu yetiştirmek olanaksızdır. **M.K. ATATÜRK**
(Harbiye Askeri Müze'de Mehteran bölüğünün kapısında, dev puntolarla yazıyor)

Eğer kendimizi özgürlük, onur, mutluluk gibi büyük kelimeleri tam anlamıyla ve bütünüyle karşılayacak anlamlar bulmaya adayacak olursak, tüm yaşamımızı yanılgılarla ve boşuna arayışlarla tüketebiliriz. Bu kelimelerin tam bir karşılığı ya da bağlı oldukları bir ülke yoktur. Onlar boşlukta yüzen gezegenler gibidir. **J.M. COETZEE**, Düşman

İki The Smiths üyesi, Mike Joyce ve Andy Rourke, bir süredir eşlik ettikleri **VINNY PECULIAR**'la bir albüm çıkatıyorlar. Adada Luke Haines ve Jarvis Cocker gibi isimlerle karşılaştırılan müzisyenin "The Fall And Rise Of Vinny Peculiar" adındaki yeni albümü, Blackburn Üniversitesi'nin bünyesindeki plak firması On Song'dan çıkan ilk albüm olacak.

Pulp'ın 2002'de çalışmalarına ara verme kararı almasından bu yana yazdığı şarkıları grubun çizgisi için uygun bulmayan **JARVIS COCKER**, solo albüme çark etti. Yazı çalışarak geçirecek olan Cocker'ın ilk solo albümü sonbaharda yayınlanacak.

Bu ay İstanbul'u ziyaret edecek olan Guns 'N Roses'ın solisti **AXL ROSE**, 27 Haziran'da, İsveç'te, bir otel lobisinde kavgaya karıştığı için tutuklanmıştı. Rose, birkaç gün sonra serbest bırakıldı. Guns 'N Roses'ın eski gitaristi Slash ise gruba döneceği söylentilerini yalanlıyor.

JEFF BUCKLEY'nin hayatı filme alınıyor. Brian Jun'un yöneteceği filmde Buckley'nin annesi Mary Guibert'in de katkısı olacak. Guibert, daha evvel benzer bir girişimi engellemişti.

KİMİ BENİM GİBİ SEVER GÖNÜLDEN

Kalan Müzik'in geçtiğimiz aylarda yayınladığı "Belkıs Özener - Sahibinin Sesinden" albümüyle başlayan Yeşilçam Şarkıları serisi, "Aşkın Kanunu" ve "Artık Sevmeyeceğim" adlarında iki karışık albümle devam ediyor: Behiye Aksoy'dan Handan Kara'ya, Gönül Yazar'dan Ajda Pekkan'a, Sevim Şengül'den Güzide Kasacı'ya, Öztürk Serengil'den Sadri Alışık'a pek çok ünlü şarkıcı ve oyuncunun sesinden toplam 38 şarkı yer alıyor iki albümde. '70'li yıllarda yayınlanmış plaklardan ve orijinal film bantlarından derlenmiş bu kayıtlar, Türk sinemasının birbirinden güzel ezgileri arasında kimi zaman hüzünlü, kimi zaman bol neşeli bir yolculuğa çıkarıyor dinleyeni...

NOUVELLE VAGUE ikinci albümünün adını bir Godard filminden alıyor: "Bande à Part". Albümde Echo & The Bunnymen'in "Killing Moon"u, Blondie'nin "Heart Of Glass"ı, Yazoo'nun "Don't Go"su, New Order'ın "Blue Monday"i ve Brezilya soslu daha pek çok new-wave ve post-punk cover'ı var.

LOU REED'in 1976 tarihli "Coney Island Baby" albümünün otuzuncu yılı, yeni baskı bir CD'yle kutlanacak. İkinci CD'de B-side'lar, daha önce yayınlanmamış prova kayıtları da bulunacak.

Riot Grrrls akımının mirasını hakkıyla değerlendiren gruplardan **SLEATER-KINNEY** dağılma kararını açıkladı. Grup, Lollapalooza festivalinde son kez hayranlarının karşısına çıkacak.

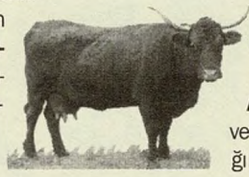

Amerika turnesi esnasında bir Phoenix konserinin hiç ilgi görmemesi bardağı taşıran son damla oldu ve **THE FALL** elemanları grubu terketti. Mark E. Smith böyle şeylere alışık, hemen San Fransisco'dan bir ekip (Darker My Love) ayarlayıp yola devam etmiş.

TOM PETTY, grubu The Heartbreakers olmadan kotardığı solo albümü "Highway Companion"ı ay sonunda yayınlıyor.

BLOC PARTY ikinci albüm hazırlıklarını neredeyse bitirdi. Grup çok ilgi gören sound'larına bol bol r&b ritmi ve yaylı sazlar katmış.

ALI FARKA TOURÉ'nin vefatından önce tamamladığı son albümü "Savane" bu ay raflarda yayınlanıyor.

VH1'ın düzenleyeceği **THE PRETENDERS** gecesine Iggy Pop, Shirley Manson, Incubus ve Kings Of Leon da katılarak Chrissie Hynde'a saygı duruşunda bulunacak.

Gene Simmons'ın eski bir sevgilisi, bir **KISS** belgeselinde kendisine kara çalındığı, bir seks manyağı gibi gösterildiği gerekçesiyle tazminat davası açtı.

"Funeral"ın devamını iyi getirmek isteyen **ARCADE FIRE** kolları sıvadı. Yenilenen bir kilisede kayıt yapan grup, kilisenin sabit orgunu kullanmayı da ihmal etmemiş.

TONY BENNETT'in 80. yaşı bir düet albümüyle kutlanıyor. Sonbaharda yayınlanacak albümde Bono, Paul McCartney, Sting, Stevie Wonder, James Taylor, Elvis Costello, Elton John gibi isimler de var.

e-press

sayı 62

FREUD 150 YAŞINDA
RÜYALAR VE KARGALAR

FİKRİ SAĞLAR'LA ÇETELER ÜZERİNE
BATAKLIĞIN ÇEŞİT ÇEŞİT HAŞARATLARI

GEORGE GALLOWAY'İN KALEMİNDEN CHE
HAKSIZLIK KARŞISINDA ÖFKEYLE ÜRPERİYORSAN

BABALAR GÜNÜ VESİLESİYLE
KIRMIZI ÇİZGİLER ÜLKESİNDE BABALIK

METE ÇUBUKÇU'YLA FİLİSTİN ÜZERİNE
İÇ SAVAŞ YA DA İNTİFADA

UMBERTO ECO VE YENİ KİTABI
VAHŞİ BATI'YA DÖNÜŞ

JOSEPHINE BAKER 100 YAŞINDA
ANARŞİST TİYATRONUN RUHU

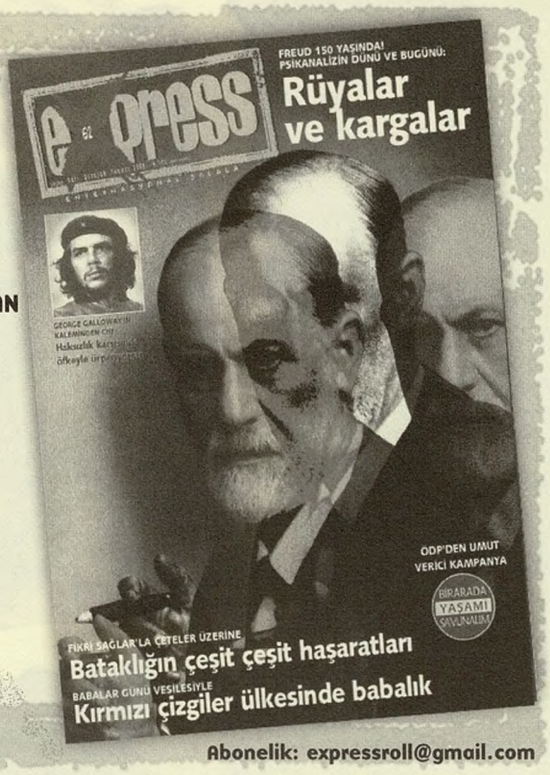

Abonelik: expressroll@gmail.com

BOŞLUK

ÇIKTI

TÜM MÜZİK MARKETLERDE

airbox

Gaipten Sesler

4. kısım

Ender Özkantaman

?!!

BU DA NESİ?..

N'OLUYO LAN ORADA?..

ECDADINIZI SKERİM ULEAAN!! KİMSİNİZ SİZ?..

?

OO.. DEMEK BURADASIN!.. OLDUĞUN YERDE DUR!

DUR DİYO.. RUM LAN!.. KAÇMA!!

ŞU AN OLAY MAHALLİNDEYİZ....

POLİS

„AİLE KAVGASI OLMUŞ AMİRİM...

„KOMŞULARI BUNUN SIK SIK TEKRAR EDİLDİĞİNİ SÖYLÜYOR...

ADAM ORTALARDA YOK.. KADIN İSE VEFAT ETMİŞ...

ULAN KAÇMA İŞTE.. NASILSA YAKALAMACAM SENİ!!!

3. Bölüm: Kroyçer Sonat

AHA, ÇIKMAZA GİRDİ SALAK... ŞİMDİ HAPI YUTTUN İŞTE!..

HÖYÜNNK.. HÖYÜNNK..

EVET.. SENİ DİNLİYORUM BİRADER? GECENİN Bİ VAKTİNE İŞİ VARDI O ALETİN EVİMİN İÇİNDE?!!

OPS... KAL OLDUĞUN YERDE!

?!!

GAİPTEN SESLER KİMSEYE HESAP VERMEK ZORUNDA DEĞİL...

GAİPTEN SESLER.. Mİ DEDİN?

GERÇEK Mİ?

N'OLUYO BURDA?.. KİM BU ARKADAŞ TAHİR?..

BİLMEM.. KENDİSİ SÖYLER BELKİ?..

ABO.. SAHİDEN DE ÖNLARMIŞ... ÜÜ-Ü HÜÜ...

NEŞ?..

İNCEDEN Bİ BERTRAND CANTAT DURUMU VAR ABİ!

ÇAY KOYUYORUM... HADİ İÇERİ GİRİN!!

FIRR.RK..

İSTERSEN RADYOYU AÇ TAHİR... HEP BERABER HÜSEYİN'İN RÖPÖRTAJINI DİNLERİZ...

GAİPTEN SESLER'İN SOLİSTİ?.. ASABİ VOKALİST?.. DİCEYLERİN KORKULU RÜYASI?.. SANA NE DEMELİYİZ BİLMEM Kİ?..

HEPSİNİN KISALTMASI; HÜSEYİN DİYEBİLİRSİN!!

PEKALA HÜSEYİN; DUYDUK Kİ GAİPTEN SESLER ANORMAL DURUMLARIN ŞARKILARINI YAZMAK VE BESTELEMEK ÜZERE STÜDYOYA GİRMİŞ YİNE...

NİYE A'NIN ÜZERİNE O KADAR BASIYORSUN?.. SENCE HAYATTA NORMAL OLAN BİŞEY KALDI MI?..

ÜHHÜ.. ÜHÜ.. HÜİİİ..

devam edecek...

halkla ilişkiler

Hazırlayan ve sunan: Ayşegül Oğuz

HALKALI'DA BİR SÜNNET DÜĞÜNÜ

Ersin Aslan, 35, işçi

Sizin oğlanın sünneti galiba.
Evet, dokuz yaşında. Biraz maliyetli oldu. 2.5-3'ü buldu.
Düğün salonu tuttunuz mu?
Yok, o iş o zaman çok tuzlu oluyor.

Nerelisiniz?
Bilecik.
Bir grup erkek, kaşıkla oynuyordunuz.
Bizim yörenin oyunu. Çok da beceremiyoruz. Eskiler çok iyi bilir bu oyunu.
Babanızdan mı öğrendiniz siz?
Yok, o oynamaz. O da buradaydı, ama "kafam şişti" deyip kaçtı.
Bilecik düğünlerinde ne çalarlar?
Davul-zurna.
Niye bugün piyanist şantör tuttunuz?
Her şeyi çalsın istedik. Davul-zurna ağır geliyor.
Piyanisti kaça tuttunuz?
160 YTL.
Memnun kaldınız mı?
İnsanlar oynuyor işte.

Murat Kılıç, 17, öğrenci

Mahalle düğünleriyle aran nasıl?
Uzaktan bakarım, hiç takılmam.
Mahallede nasıl takılıyorsunuz?
Geziyoruz, arada bir evlerde toplanıyoruz. Denize gideceğiz mesela yarın. İnternete takılıyorduk, bıraktık.
Neler dinlersin?
Rafet El Roman, Nato, Hadise, İntizar, Funda Arar... Gündemde olan kişiler.
Dizilere takılıyor musun?
Aşk meşk filmleri değil de, vurdulu kırdılı filmleri, artistleri seviyorum.
Kenan İmirzalıoğlu'nu mesela?
Adam bir kere sosyete peşinde değil. Belli bir tarzı var. Bakışları da süper! Dizide orijinal oynuyor.
"Kurtlar Vadisi"ndeki Polat Alemdar'ı beğeniyor muydun?
Evet.
Senin eline bir silah verseler...
O kadar da kendimi kaptırmıyorum.

Rıdvan Özer, 18, klimacı

Neler dinlersin?
Daha çok duygusal, şiir falan. Damardan girmeyi seviyorum.
Mesela?
İntizar, M. Göğebakan, Serdar Ortaç...
Serdar Ortaç'ın neresi damardan?
Hareketli olsa da, damar gibi geliyor.
Sünnet düğününe takılacak mısın?
Bakacağız.
Şimdi çiftetellide çıkıp oynar mısın?
Çıkarım da, şimdi pistte çok kız var... Zaten artık biz devralıyoruz. Arkadaşlar büyüdü, evlendi, gitti, onların yerine biz oynayacağız. Bizim havadan

çalarlarsa oynamayı düşünürüz.
Sizin havalar ne?
Oynak severiz, kaşıkla oynarız.
Nerelisiniz?
Çankırılı.
Baban da oynar mıydı?
Babam kahvede okeyden başka bir şey oynamaz.

Ergin Aydın, 15, komi

Okula gidiyor musun?
Bıraktım. Ama bir daha başlayacağım.
Neden bıraktın?
Ortamı kötüydü. Ben okula giderken gasp olayı oldu, bacağıma bıçak dayadılar. Okulda kız da yoktu, bağlanacağım bir şey yoktu.
Şimdi ne yapacaksın?
Ticaret'e gideceğim, muhasebeci olacağım.
Neler dinliyorsun?
Rap ve hiphop. Ceza, Eminem... Yabancıların çoğunu dinliyorum. Söylüyorum, dans da ediyorum.
Nerede dans ediyorsun?
Park köşelerinde.
Arkadaşlarınla mı?
Evet, ama şimdi herkes memlekete gitti.
Rap dışında ne dinlersin?
Fazla yok. Gökhan Özen'i, Serdar Ortaç'ı dinliyorum. Rap kadar güzel değiller ama.
Düğüne takılacak mısın?
Takılırım, her türlü şeyi oynarım.
Nerelisin?
Diyarbakır.

BABYLON'DA RASHIT VE TEOMAN

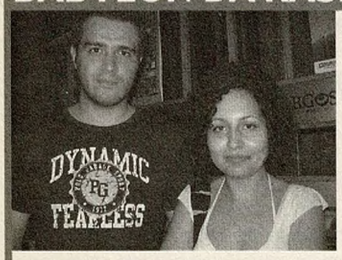

Nur Yeltekin, 26, mimar
Bahadır Akgül, 25, inşaat mühendisi

Konser nasıl gidiyor?
Nur: Süper!
Bahadır: İlk kez dinliyorum Rashit'i, bence de güzel.
Punk sizin için ne demek?
Nur: Garip bir soru. Biraz hayata başkaldırı, aykırılık, farklılık, falan filan. Bunlar aslında bana çok uygun şeyler.
Rashit'e takılmanız nasıl oldu?
Nur: Hepsi arkadaşım. Punk ve Türk grubu olarak Rashit'i dinliyorum. Daha çok klasikleri seviyorum. Pink Floyd, Led Zeppelin'ler... Yenilere adapte olamıyorum. Radiohead istisna.
Siz başka neler dinlersiniz?
Bahadır: Türk rock'u, Teoman, Kargo, Bulutsuzluk Özlemi...
Biraz sonra Teoman da çıkacak.
Bahadır: Hayranıyım. Teoman için geldim diyebilirim.
Nur: Bak, bunu bilmiyordum.

Hakan Yalçın, 24, bilgisayar mühendisi
Mert Özcan, 22, öğrenci
Onur Arıbaş, 22, elektronikçi

Neden buradasınız?
Hakan: Rashit'i ilk albümlerinden beri takip ediyorum.
Onur: Ben Teoman için geldim.
Mert: Teoman'ı çok seviyorum. Beni anlatıyor. Nerede çıksa giderim.
Rashit nasıl geliyor?
Mert: Punk, aşırı sert geliyor bana. Şarkılarında isyan falan var.
Kötü bir şey mi?
Mert: Hoşlanmıyorum. Şarkının duygusu olması lâzım.
İsyan duygusu da güzel değil midir?
Mert: Belki bir komünist falan olsaydım dinlerdim de, ilgimi çekmiyor.
Sen nesin?
Mert: Ortadayım. Atatürk'ün partisi olduğu için CHP'ye veririm zaten.
Rashit'ten favori şarkın?
Hakan: "Çarpışan Otolar".

BİRARADA YAŞAMI SAVUNALIM

Mehmet Aydoğan, 23, işçi

"Birarada Yaşamı Savunalım" mitinginde şenlikli bir ortam var mı?

Müzik anlamında fazla önemli değil. Bu eylemin fikri önemli. Gerçekten milliyetçiliğin, faşizmin yükseldiği bu günlerde bu eylemin yapılması güzel. Müzik ekstrası.
Yeni Türkü'nün şarkılarını nasıl buldun?
Duygusal. Onları beş yıldır dinliyorum.
Başka neler dinliyorsun?
Metin-Kemal Kahraman, Ezginin Günlüğü, Baba Zula...
Bugün burada olmanın senin için nasıl bir anlamı var?
Benim burada olmamın nedeni, Türkiye halkına bir mesaj vermek. Kürt, Türk, Çerkez, herkesin birarada yaşadığı bir ülke hayali...
Şu anda Kâzım Koyuncu çalmaya başladı.
Çok severim. Bugün ölüm yıldönümü. Gün boyunca da çaldı, onu da andık. Kâzım, seni çok seviyorum!

Elif Külüğ, 22, öğretmen
Barış Külüğ, 18, öğrenci

Nasıl gidiyor miting?
Elif: Sabah daha kalabalıktı. Gayet iyi organize edilmiş. Keşke Yeni Türkü dışında da gruplar çıksaydı. Mor ve Ötesi gelecekti, gelmedi.
Bu eylem sana neler düşündürtüyor?
Elif: Türkiye'de yaşayan 72 millet var. Bizi ayırmaya çalışıyorlar; dilden, dinden... Kimse kimseyi dışlamamalı.
Yeni Türkü'nün şarkılarını nasıl buluyorsun?
Elif: Çok severim.
Nasıl müzikler dinlersin?
Elif: Özgün, türkü tarzı... Nurettin Rençber, Onur Akın... Rock müziğe dayanamıyorum. Kafam kaldırmıyor.
Neler ağır geliyor sana?
Elif: Yabancı rock grupları.
Barış: Bu taş bana. Ben black metal dinliyorum.

ROLL **ROGER WATERS** KONSERİNDE: GEÇMİŞİN VE GELECEĞİN İZİNDE

ZAMANIN KISA TARİHİ

Konser çıkışı 19-20 yaşlarında bir genç, cep telefonunda arkadaşıyla konuşuyordu: "Şimdi gelemem, babamın arkadaşlarıyla bir yere gidip bir şeyler içeceğiz." Konser esnasında 13-14 yaşlarında bir genç, saatlerce ayakta dikilmekten yorgun, tam yere çömelmiş oturuyordu ki, babası omzuna vurdu: "Kalk, kalk, Money başladı, kalk."
Analar ve babalar, oğullar ve kızlar... Gençler ve yaşlılar...
20 Haziran'daki Roger Waters konseri binlerce kişinin hayatında bir vuslat ânı, bir dönüm noktası, bir çemberin son halkasıydı. İki buçuk saatlik nefis konser, herkesin kendi kısa tarihinde, bir zaman tüneli yolculuğuna vesile oldu...
İçeri girmeyi hayal bile edemeyenler ve biletler cepte, o günü iple çekenler. Dışardakiler ve içerdekiler... 75'i-100'ü bastırdıktan sonra biraz önde yer kapmak için saatler öncesinden kuyruğa girenler ve en önü parsellemek için haftalar öncesinden üç tane 100'lüğü gözden çıkaranlar. Fakirler ve zenginler, aşağıdakiler ve yukardakiler... Hayır, o kadar değil. En azından, John Lennon'a "arka sıradaki ucuz biletliler alkışlasın, ön sıradaki pahalı biletliler mücevherlerini şakırdatsın" dedirtecek ya da Müslüm Gürses'e "bizi bu fark yaraları öldürür"ü söyletecek kadar değil... Tersine, belki de herkesin kendini VIP gibi hissettiği bir very important concert yaşadık Kuruçeşme Arena'da... 15 bin kişi, Ali Kırca usûlü bir uzlaşma zemininden ziyade Roger Waters tarzı bir hırlaşma zemininde buluştu ve kuşkusuz hepsinin zihninin bir yerinde, saldıracak bir yel değirmeni mevcuttu.
Bir yangının külünü yeniden yakıp geçti Waters. Doğar doğmaz öğrendiğimiz alaturka şarkılar gibi hep bir ağızdan, canı gönülden, bağıra çağıra söylendi "Wish You Were Here"lar, "Mother"lar, "Money"ler, "Time"lar.. Her yaştan Roll mensubu, (pink floyd / punk floyd karması) geniş kadro, olay yerindeydik. Hemen ertesi gün, bu unutulmaz heyecanı bizimle birlikte yaşayan insanları telefonla aramaya koyulduk, onların ağzından izlenimler, "hislenim"ler, hatıralar derledik...

GÜLŞAH GÜRAY

Radiohead çalsaydık

Konser öncesinde Kuruçeşme Arena'da çalmak için Radyo Eksen'deki arkadaşlarla eski zaman şarkıları seçtik: Doors, Deep Purple, Animals, Chuck Berry, Cream, Eagles, Fleetwood Mac çaldık mesela. Pink Floyd'u sevenlerin o dönemi de yaşamak isteyeceklerini düşündük. Karanlık ve bira kokan masaların playlist'i gibi oldu biraz. Ayrıca Waters'ın da konser öncesi eski şeyleri dinlemeyi sevdiğini öğrendik. Saat 9'dan sonra, kabine onların kendi DJ'leri geçti ve Neil Young'lar çaldı. Çünkü Waters'ın Neil Young'a özel bir ilgisi varmış... Bence Radyo Eksen'de normalde çaldığımız şarkılar, mesela Norveçli grup Hell Dorado, bir Pink Floyd konseri öncesine uyardı, ama kimseyi sinirlendirmek istemedik. Oradaki insanların bir Arctic Monkeys duymak isteyeceklerini düşünmüyorum: Punky Reggae Party'de Pink Floyd çalmak gibi olurdu herhalde. Hele Radiohead'den özellikle nefret ediyormuş Waters. Eğer Radiohead çalsaydık, sahnenin arkasından o alev makinalarını üzerimize doğru ateşlerdi valla. *(gülüyor)*
Pink Floyd'u, babamın plaklarından dinlemiş olduğum kadarıyla bilirim. Babam bacağından rahatsız olduğu için konsere gelemedi, ama annem geldi ve çok beğendi. Konserin bu kadar iyi olacağını beklemiyordum açıkçası. Üç yaşındaydım, dinlediğim ilk albüm "Dark Side Of The Moon"du ve beğendiğim ilk şarkı "Money"di. Kendimi bir Pink Floyd hayranıyla karşılaştıramam, albümlerini sırasıyla sayamam, ama içimde bir köşede Pink Floyd sevgisini yaşatmışım. Benim için konserin en güzel dakikaları "Set The Controls For The Heart Of The Sun"dı. İnşallah o şarkıyı çalarlar diye dua ederek gitmiştim. *(Gülşah Güray, Radyo Eksen'de DJ)*

GÖRGÜN TANER

Mustafa Denizli ekolü

O gün birçok kişi ne olur ne olmaz, belki imzalatırız diye, konsere "Dark Side Of The Moon" plaklarıyla gelmişti. 50'li yaşlarda veya çok daha genç, kariyerinde bir yerlere gelmiş veya gelmemiş, insanları eşitleyen bir çizgi vardır ya, herkes orada Roger Waters'ın önünde eşitti... İnsan "Another Brick In The Wall"da gözyaşlarını tutamıyor. Bir de "Us and Them"de. Bunlar benim için Pink Floyd'un en baba parçaları. Bir sürü konsere gidersin, bazen müzik için, bazen milleti göreyim diye, bazen de şovu izlemeye... Roger Waters konserine bence bir sürü insan kendi gençliği için gitti.

Onunla sahne arkasında "hello"dan başka bir temasım olmadı, olmasını da istemedim. Bu insanlarla tanışıp biraz konuştuğun zaman, aslında ne kadar şişkin egoları olduğunu görüp fena oluyorsun. Waters'tan özellikle uzak durdum, bir yanlışını görmeyeyim istedim. O bildiğimiz gibi kalsın!
Konsere çıkarken sahne arkasında hepsi bir arada, halay çeker gibi bir halka oluşturdular, sağ ayaklarını öne attılar, kafalarını kaldırıp "höööö" diye sesler çıkarıp birkaç dakika konsantre oldular. Biz kenarda şaşkınlıkla, sessizce onları seyrettik. Sting parende atıyor, duvara dayanıyor, üç dakika ayakları tepede baş aşağı duruyor, ondan sonra ters parende atıp öyle çıkıyor sahneye. Ama Roger Waters takım ruhu, Mustafa Denizli ekolü...
Waters senin-benim gibi bir adam, ama başka türlü bir adam. Pink Floyd'un Pink'i... Bu sene David Gilmour'u getirtmek için de çok uğraştık, önce Pink, arkadan da Floyd gelsin istedik. Gilmour daha entim, içine kapanık, müziği müzik için yapıyor. Waters daha yüksek. Dünyayı şöyle bir karıştıracağım, bu benim hakkım diyen, İsrail'de duvara slogan yazan bir adam. Şarkıları kendileştirmemiş olması çok önemli bence. Gizli gizli Gilmour'a büyük saygı besliyor. "David en iyisini zaten yaptı, biz de onun gibi birini bulduk, şimdi o çalıyor" der gibiydi konserde...
İlk aldığım Pink Floyd "Dark Side Of The Moon"du. Kimbilir baştan sona kaç defa dinlemişimdir. 150 defa mı, 200 defa mı? Dick Perry'nin solosunu baştan sona mırıldanabilecek durumdayız hepimiz...
Pink Floyd, TBMM'de konuşulan tek rock grubudur herhalde. Cüneyt Canver'i hatırlıyorsunuzdur. Çetin Altan'ın "köylerde tenis sahası olduğu zaman Türkiye adam olur" lafını hatırlatıp "bana sorarsanız, Türkiye'de her eve bir Pink Floyd albümü girerse Türkiye adam olur" demişti. *(Görgün Taner, İKSV Başkanı)*

OKAN DOĞU

Kevin'in tişörtleri

Önce bu turnenin Lizbon'daki ilk konserinin DVD'si elime geçti, bir önceki "In The Flesh" turnesi DVD'sini zaten seyretmiştim. Onlarla karşılaştırınca Kuruçeşme konseri gerçekten büyüleyiciydi. Waters'ın yaşından ötürü performansının düştüğü, konserlerinde "lipsync" sorunu olduğu söyleniyordu: Vokalde tiz seslere çıkması gereken anlarda playback devreye giriyormuş. Bunun ispatı Lizbon konseriydi, gerçekten orada iki ses birden duyuluyordu zaman zaman. Ama burada playback söz konusu değildi, çalışarak bu sorunu aşmış bence... Konser öncesinde arkadaşlarla şunu konuştuk: "Comfortably Numb" başladığında gidip kendimizi denize atarız herhalde! *(gülüyor)*
Ben Syd Barrett dönemini sevmem, o dönemki müzikleri Blur, Oasis, Pulp gibi gruplara öncülük etti. Pink Floyd'un, diğer prog-rock grupları arasında çok özel bir yeri var. Prog-rock'un zirvesinde duruyorlar, ama oraya sığmayıp taşıyorlar. Ses mühendisliği mesleğini seçmem, Pink Floyd sayesinde oldu. Alan Parsons'la olan hikâyelerini okudukça, ben de müziğin mutfağında olmaya karar verdim.
İlk dinlediğim albümleri '79 yazında "Animals"dı, "Pigs"deki domuz sesleri beni çok şaşırtmıştı; takdir edersiniz ki, etrafımızda pek domuz sesi yoktur. Yıllarca Pink Floyd sevgisini çok kişiye bulaştırdım. "Final Cut" çıktığı gün sevinçten orduevinde –babam askerdir– herkese çay ısmarlamıştım. Fan sitesini büyük gecikmeyle, üç sene önce açabildim. Platformda 1000'i aşkın üye var. Günde 100 kere tıklanırken, Roger Waters konserinden sonra 600'lere çıktık, daha demin yine kitlendi, site isyanlarda!..
Konser alanında platformumuzdan 80 kişi, kendi yaptırdığımız tişörtlerden giydi. Bu kişilerin çoğu için konser bir tanışma vesilesi oldu, sanki kırk yıllık arkadaşmış gibi muhabbet edildi o gün. Tişörtün üzerinde, "Eclipse"e gönderme olarak, bu sene Antalya'da güneş tutulması sırasında çekilen bir görüntüyü kullandık. İsim hakkı sorunu yaşamadık, çünkü ticarî amacımız yok. Ama konserde Kevin isminde bir İngilizle tanıştım. Menejerlik ajansından adamlar bu Kevin'e takmışlar. Konser öncesinde tişört sattırmamak için kovalıyorlar, o da kaçıyor. 1974'den beri Pink Floyd'u takip ediyor, her konsere gidiyor, tişört satarak geçimini sağlıyor ve ancak bir sonraki konsere gidebilecek kadar para kazanıyor. O gün cebinde 40 Euro vardı. *(Okan Doğu, pinkfloydturk.net sitesinin kurucusu)*

YAVUZ AYDAR

Plak gibi çaldılar

Televizyonda, Live 8'de, Waters'ın olağanüstü zevkle ve istekle çaldığına tanık oldum. Oradaki atmosferin gerektirdiği bir coşku muydu acaba diye düşündüm ama, burada onu gerçekten yaşadım, çok büyük bir istek duyduğu besbelli... Konserde bütün elemanlar olağanüstüydü. Sahneye bakmazsanız, gerçekten Pink Floyd çalıyormuş gibi, aynı sound'u dinleyebilirdiniz. Biz eskilerin deyimiyle, "plak gibi çaldılar". Zaten bunu bize hissettirmek için, dikkat ettiyseniz, "Dark Side"ın ikinci yüzüne girerken ekranda plak dönmeye başladı, plağın iğnesi başa kondu ve "Money" başladı.
Benim ilk dinlediğim Pink Floyd albümü "Meddle"dır, 1971'de. İki yıl sonra "Dark Side Of The Moon" patladı. İlk çaldığım anı çok iyi hatırlıyorum. Radyonun montaj odasında, plağı İzzet Öz'le beraber koyduk, kapıyı kapattık, hiç konuşmadan, çıt çıkarmadan baştan aşağı bir kere dinledik. Müzik bitti, İzzet yavaşça kalktı, plağın üzerinden iğneyi kaldırdı. Kabına yerleştirirken göz göze geldik. İkimiz de donmuş vaziyetteyiz. Büyük bir sınavdan çıkmışız gibi. Çok az şey konuşabildik, birkaç övgü sözcüğünden başka bir şey diyemedik. Çok etkilenmiştik.
Rock'n'roll tarihinin kilometre taşlarından biri olarak, rock'n'roll var oldukça o da var olacak. Radyoda en çok çaldığım plaklardan biridir kesinlikle. Bazı Rolling Stones plaklarıyla yarışır o anlamda.
Konserden üç saat önce Arena'ya gittim. Çok uzun bir kuyruk vardı. Birkaç grup yanıma gelip "Yavuz abi, Pink Floyd'u bize siz öğrettiniz, ilk siz dinlettiniz" biçiminde sözler söylediler. Şimdi kendimden bahsetmeyi istemiyorum, ama beni onore ettiler doğrusu. Konsere daha çok bizim yaştakilerin rağbet edeceğini düşünmüştüm, ama çok genç dinleyicilerin olduğu bir manzarayla karşılaştım. Bu çok mutluluk vericiydi. Ama 14 milyonluk şehirde 15 bin kişi, Pink Floyd konseri için bence çok az. *(Yavuz Aydar, TRT, Stüdyo FM yapımcısı)*

IŞIN ELİÇİN

Madonna'dan farklı

Roger Waters'ı kanlı canlı görmek çok keyifliydi. 62 yaşında, sahnede dipdiri ayakta... Konserin, Boğaz'ın yanıbaşında olması da büyüleyiciydi, bu atmosfer Waters'a da bir şeyler katmış olsa gerek. Pink Floyd'la '82-'83 senesinde tanıştım, birkaç yıl sonra Alan Parker'ın "The Wall" filmi İzmir'de sinemalarda gösterildiğinde, herkes Pink Floyd'a yeniden hayran oldu. Sıraların üstünde tempo tutup "We don't need no education" diye bağırdığımızı hatırlıyorum lisede. Ama itiraf edeyim, o zaman Pink Floyd benim için modaya ayak uydurmaktan öte değildi. Filmdeki Pink karakteriyle de en ufak bir empati kuramamıştım. Sonra neyse ki Waters'ın da aynı nedenlerden dolayı filmden hayal kırıklığına uğradığını okudum. "Wish You Were Here"daki şarkılar, o moda dönemde öğrenmiş olsam da hiç aklımdan çıkmadılar; konserde bet sesime aldırmadan avazım çıktığı kadar bağırarak söyledim...
Waters'ın politik yanını üniversite yıllarında fark edince, başka bir ilgi uyandı bende. Ama Pink Floyd fan'leriyle ilgili bir sorunum var: Pink Floyd'un, ilişki kurmaktan kaçan insanlara uygun bir havası, bir karamsarlığı varmış gibi düşünürüm. Grubun o tarafını seven insanları hiç sevmedim. Ama özellikle Waters, tam tersine, çok daha umutlu bir müzisyen, iletişimsizlikten yana olmayan bir insan. Dünyadaki güncel meselelerden beslenen şarkıları için çok seviyorum Waters'ı. Ekrandaki çizimlerle ve şarkı sözleriyle "Leaving Beirut" olağanüstüydü. *(Waters'ın 17 yaşında Ortadoğu'ya yaptığı gezide tanıştığı Arap aileyi anlattığı savaş karşıtı son şarkısı.)* Araplara ilişkin Batılılarda pek olmayan bir bakışı vardı, hatta Arap oldukları için özel bir ilgi duyuyordu sanki şarkıda anlattığı insanlara.
Anlamadığım tek yönü, tilki avıyla ilgili tavrı. Tilki avı, İngiltere'de muhafazakârlarla ilişkilendirilen bir spor. İşçi Partisi tilki avını yasaklamak istediği zaman büyük tepki göstermişti... İsrail'de duvara slogan yazması çok yerinde bir tutum. Madonna gittiğinde böyle bir şey yapmıyor, ama o yapıyor. Zaten duvarla ve duvarları yıkmakla özdeşleştirilmiş bir adamın oraya gidip duvarın yanına yaklaşmaması düşünülemezdi. *(Işın Eliçin, NTV spikeri, dış haberler editörü)*

Roger Waters ve gitarist Snowy White İstanbul konserinde

PENBE MUSİKİ İCRA HEYETİ'NDEN

MEHTABIN KARANLIK CENAHI

Geçen gün çocuklar, "hadi gene iyisin, seninkiler geliyor" dediklerinde evvela bizim cemiyetten çaya geliyorlar zannettim. Meğer şu meşhur Penbe musikî icra heyetinin sabık azası Racır bey ve mesai arkadaşları mevzu-u bahismiş. İstanbul İrfan ve San'at Vakfı himmet etmiş de, bunları derdest edip şehrimize intikal ettirmişler. Hususî olarak memleketimizde ilk defa, dört bir tarafa şâmil dairevî ses tesisatı inşa etmişler.

Aman azizim, o ne mahşerî kalabalık, Allahtan cemaatin ekseriyeti geçkince, gençler de az değil ama efendi çocuklar, hürmet edip yol verdiler, geçtik, kendimize bir yer bulduk. Eh, tütünüm var, matarama limonata doldurmuşum, mek parmak da vodka ilaveli, keyfim yerindeydi çok şükür.

En nihayet alkış kıyamet, çıktılar sahneye. Önce "Dıvar" çifte yetmişsekizliğinden iki eser icra ettiler. "Anam reis-i cumhur namzeti olayım mı? / Anam hükûmete itimat duyayım mı?" derken, herkes gibi ben de itiraz ettim doğrusu. Daha eskilere geçip "Kumandaları Kalb-i Şems'e Ayar Edin" dedikten sonra, meşhur; "Hatırla mazi-i gençliğini, / Şems misali revnak verdiğini / Parılda ey çılgın elmas" ve "Gel oğlan yamacıma, sarıver bi cigaralık" mısralariyle kalplerimizi fethettiler.

Racır bey sahnede, "Nasıl temenni ederdim, ah burada olsan / Biz mahi misali fanusta yüzen iki kayıp ruh" derken, kendimi kaptırmışım doğrusu. Sonra "Fleçır Tezkâri Evi", "Tamamen manâ ifade ediyor", "Terk-i Beyrut" eserlerini müteakiben "Hayvanat" albümünü de yâd etmeyi ihmal etmediler.

Millet huşû içinde kendinden geçmiş iken mola verdiler. Tam "yahu bu adamcağızın tevellütü de nereden baksan bana yakın, bu takati nereden buluyor" diye tefekküre dalacaktım ki, yeniden çıktılar.

"Hitab Et Bana", "Nefes", "Firarda", "Zeman", "Hevadaki Devâsa Vesait" gibi eserlerle hep beraber "Mehtabın Karanlık Cenahı"na gark olmuş idik. "Para, cürümdür / Adaletle üleştir, ama ilişme hisseme", "Bizler ve onlar / Adem-i vasatîyiz nihayetinde" dedikten sonra, "Hasar-ı Dimağ"ı da icra edip, hitamında "Kamerî Husûf"ta "Esasında mehtabın karanlık cenahı mevcut değildir. Hatt-ı zâtında o külliyen karanlıktır" diyerek albümü tamam edip cümlemizin ayaklarını suya erdirdiler.

Racır bey baktı ki kimsenin gitmeye niyeti yok, "Hey! Muallim! Sal gitsin kızanları / En nihayetinde sen dahi / Bir briketsin dıvarda" diye bizleri vecd içinde kendimizden geçirdi. En nihayetinde, "Vera Lin'i hatırlayan var mı aranızda? / Hatırlayan var mıdır dediğini / Elbet bir gün buluşacağız / Güneşli günlerin birinde" diyerek içimizi hicranla doldurduktan sonra, "Yuvaya Geri Getir Oğlancıkları" ve "Müreffeheten Miskin" adlı eserlerle, "Yok mu kimse hânede?" diyerek veda etti.

Adamcağız gayet iyiydi giderken ammavelâkin benim, bu yaşta ayakta dikilip affedersiniz icabında hoplamaktan mütevellit lumbagom nüksetti, kendimi eve nasıl attım, bilmiyorum. Bir ahbabın tavsiyesi mucibince belime sarmısaklı ve zeytinyağlı ekmek sarıp istirahat ediyorum, biraz da tansiyonum oynamış. Ve fakat dünya gözüyle bu günü gördüm ya, ölsem de gam yemem gayrı.

Halbeyamca

OĞUZ ÖZERDEN

Telefondaki The Wall

Benim için "Another Brick In The Wall" önemliydi. Şarkı çıktığı zaman lisedeydim, okulda söylerdik şarkıyı. Konserde de aynı duyguyla söyledim, tabii benim durumumda daha enteresan oluyor "eğitime ihtiyacımız yok" diye bağırmak. Ama aynı hisleri koruyorum, çocuklara da söylüyorum, onlar öyle hisler taşımasalar da, o ruhu aşılamaya çalışıyorum. Bilgi Üniversitesi'nin santralinde eskiden "Another Brick In The Wall" çalıyordu. Koysak koysak bunu koyarız diye düşündük, bundan daha normal ne olabilir!..

Konserde beni en etkileyen parça bu oldu, özel nedenim var. Bir de "Money", tabii onun için de özel nedenim var. *(gülüyor)* Eskiden de bu iki şarkıyı çok severdim, gerçek bir test oldu benim için. Şunu düşündüm: Bu şarkıları seviyorum, benim için çok anlamlılar, her zaman aynı ruhu taşıyorum, ama şimdi elâlem ne der?! Biri "ne hakla böyle konuşuyorsun" diye çıkabilir ortaya. Kendi kendimle hesaplaştım, içim rahat bu konularda. Eğitim de, para da benim için o zaman ne ifade ediyorsa, ruhumu kaybetmeden o fikirleri savunmaya devam ediyorum.

"Leaving Beirut"u ilk defa dinledim konserde. Hafif oryantalist ve naif durum yüzünden o kadar da beğenmedim, insan iki damla yaş akıtıyor ama... Yine de burun kıvırma eğilimindeyim, çok klişe şeyler bunlar. Bu Batı-Doğu meselesinde onların o naif yaklaşımına insan zaman zaman sinirleniyor. "Zavallı insanlar, bak nasıl da misafirperverler" kıvamında konuşmalardan çok hoşlanmıyorum. Roger Waters'dan daha rafine bir şey beklerdim.

Roger Waters'ın sahnede gözleri parlıyordu, beni en çok etkileyen buydu. Sesi de hiçbir şey kaybetmemiş gibiydi. Keşke konser bir hafta önce olsaydı, bir yarım ay da çıkardı diye hayal ettim. *(Oğuz Özerden, Bilgi Üniversitesi kurucusu)*

EZEL AKAY

Arkeolojik kazı

Nostaljiden rahatsız olduğum için, öyle bakmamaya çalıştım. Duygusal olarak bütün şarkılar beni etkiledi, ama içim ezilerek seyrettim, bu muazzam yaratının bu dünyada artık yerinin kalmamış olması hissi beni çok üzdü. Popüler müziğin en sofistike hali senfonik rock. Bu müziğin bir tür arkeolojik kazıdan çıkmışını seyrettik. Anlattığı ve yarattığı dünyadan hiçbir şey kaybetmemiş. Konserde yaşıyor, ama hayatımızdan çıkmış durumda. Çok derin, çok katmerli bir görünüm ve duyum arzediyor senfonik rock. Politik tavrın sanata dönüşmüş hali. Punk'ın senfonik rock'a tepki olarak geliştiği söylenir, ben öyle düşünmüyorum. Başka türlü bir politik ortamda, başka türlü bir protesto tarzı olarak görüyorum. Tabii giderek büyümüş, kitleselleşmiş, bu yüzden de zenginleşmiş bir form vardı önlerinde ve sonuçta bu da o dünyanın bir parçasıydı. Bu yeni dünyanın tamamına bir tepkiydi punk.

Konserde müziğin gösteri tarafı da güzel, yeterli ve dozundaydı. Fışkıran alevler filan beni etkilemiyor. Ama içerik etkiliyor... "Leaving Beirut" şarkısını fazla romantik ve naif buldum. Orada minik bir hümanist tuzak var. Tabii ki anti-militer bir şarkının yanında yer almalı insan. Ama Ortadoğu'nun yaşadıkları çok daha sert. Alenen politik propaganda şarkısıydı. Propaganda meselesinin kendi arazları ve kusurları var, ama sonuçta faydalı bir eser. Savaşın durmasına birazcık katkı yapacaksa sakıncası yok.

Lise yıllarında, '78'de, üniversiteli müzisyen arkadaşlarımın yanında tanıştım Pink Floyd'la. Evde oturup başından sonuna kadar dinlerdik, müzik dinleme seanslarımız vardı. Ben teatral gelenekten geliyorum: Brecht, alâkasız görünen öğelerin kullanımı, yabancılaştırma... Özdeşleşmeden çok, seyircinin fikrini ve duygularını katmasını talep eden bir formattır. Pink Floyd o teatralliğe çok yakın olduğu için cazip. Mozaik grubunun ilk yıllarında hem şarkı söylüyordum, hem vurmalı çalıyordum, bir yandan da tiyatro yapıyordum. Üzerinde durduğumuz rock operası formatında Pink Floyd'dan ilham almıştık. *(Ezel Akay, yönetmen)*

MAHİR GÜNŞİRAY

Biz Heybeli'de...

Konseri umduğumdan çok daha iyi buldum. Waters'ın sesinin biraz yaşlanmış olduğunu, bunun da müziğe bir olgunluk getirdiğini gördüm. Pink Floyd'a bir dişilik gelmiş, korolarda böyle yoğun kadın sesi kullanacaklarını tahmin etmezdim. Şarkıları politik olarak hâlâ güncel. "The Wall" hem albümüyle, hem Alan Parker'ın filmiyle çok ciddi bir karşı çıkıştı, 20. yüzyılda bir genç insanın hayat hikâyesiydi. Orada anlatılanlar bugün çok daha geçerli. Eğitim baskısı, aile baskısı, konservatif yapı, değişen bir şey yok. "We don't need no education" bir nevi "biz Heybeli'de her gece..." şarkısıdır, ben de konserde herkesle birlikte söyledim, coştum. "Vera"da, "Money"de, "Ummagumma"dan çaldıkları "Set The Controls For The Heart Of The Sun"da da çok heyecanlandım. Atmosferi de çok beğendim. Denizden çıkartma yaptık: Kabataş'tan motora bindim, çat konserin ortasındaydım, sonra çat, evime döndüm. Zaten Waters da bizim önümüzden motorla ayrıldı gitti, bize de el salladı. *(gülüyor)*

İlk dinlediğim zamanlar '72-'73 yıllarıdır, 12-13 ya-

14→

WAHAT EL SALAM KONSERİ

Roger Waters'ın "Dark Side Of The Moon" turnesinin İstanbul'dan sonraki durağı, İsrail'di. Konser aylardır konuşuluyordu, çünkü Waters'ın Tel Aviv'de çalacağı haberi Filistinlilerin ve dünyadaki tüm barış yanlılarının tepkisini çekmişti. İkazları dikkate alan Waters, Kudüs yakınlarında, Yahudilerin Neve Şalom, Arapların Wahat El Salam adını verdiği köydeki bir nohut tarlasına kaydırdı konseri. Filistinli yazarlar için bu yeni yerin de göz boyamaktan öte bir anlamı yoktu, çünkü siyonistlerin, "bakın, Araplar da bizimle yaşıyor" diyebildiği, böylece dünyaya şirin gözükmek için koz olarak kullandığı yegâne toprak parçasıydı burası. Sonuçta Waters 22 Haziran gecesi burada sahneye çıktı ve 45 bin kişiye şöyle seslendi: "Bu İsrailli genç kuşağın, artık duvarı yıkarak komşularıyla barış yapacağına inanmak istiyoruz." Batı Şeria'da kilometrelerce devam eden söz konusu taş yığını, İsrail makamlarınca "güvenlik çiti" olarak anılsa da Filistinlilerin gözünde adlı adınca "tecrit duvarı". Waters gündüz saatlerinde bu duvara sprey boyayla sloganlar yazdı, tüm insanları bu dehşete kayıtsız kalmamaya çağırdı.

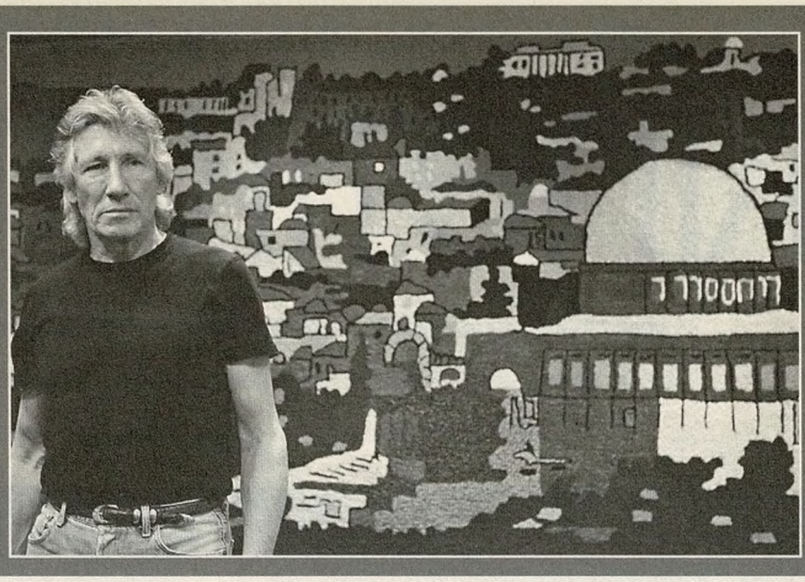

Roger Waters Ben Gurion havaalanında, Kudüs panosu önünde, 21 Haziran

şındaydım. Genç olmaya çalışan birisi olarak müziğin büyüsünü keşfediyorduk, joint içmeye başlarken o müzik gerekli gibiydi. "The Wall"dan önce daha bireysel bir karşı çıkış anlamına geliyordu benim için Pink Floyd. Şarkıların toplumsal içeriğini sonradan öğrenmeye başladık. Beni konsere davet eden arkadaşım Hakan Seyis bir Pink Floyd manyağıdır, onunla birlikte Caddebostan'da veya Erdek'te, Alevok Otel'de denize bakarak "Wish You Were Here"ı çok dinlediğimizi hatırlıyorum...

"Final Cut" en politik albümleri olmasına rağmen, müziği beğenmedim ve daha politize olduğum o süreçte Pink Floyd'dan koptum. Klasik müzik dinlemeye başladığım, önümde başka kapıların açıldığı bir dönemdi. Bu konserin benim açımdan şöyle bir önemi oldu: Hakikaten çok seviyormuşum. Çok değerli bir şeymiş Pink Floyd müziği. *(Mahir Günşıray, oyuncu)*

SANLI ERGİN

Mona Lisa

Bu konserin bir tarafı eksik kalacak gibime geliyordu, çünkü Pink Floyd'un Waters'sız konser kayıtları beni pek tatmin etmez. Fakat kulaklarım Gilmour'u hiç aramadı. Konseri tam ortadan seyrettiğim için, kuadrofonik ses düzeninin çok iyi olduğunu söyleyebilirim. Aslında bu ses düzeni sayesinde nerede durursan dur, müziği yüreğinde hissediyorsun. Geçen sene Kraftwerk'i gene arkalardan seyretmiştim, çok sevmeme rağmen grup beni heyecanlandırmamıştı. Yıllardır ilk defa Black Eyed Peas konserinde en öndeydim, çünkü 12 yaşımdaki kızımla gitmiştim. Dün de kızımı çok getirmek istedim, tam Pink Floyd'la tanışma yaşı çünkü.

Ben "Dark Side Of The Moon"la başladım Pink Floyd dinlemeye. Sene '74'tü, dayımda kaseti vardı. Beni o albüm kadar etkileyen ikinci albüm Radiohead'in "OK Computer"ıdır. 2003'te, "Dark Side"ın otuzuncu yılı için Babylon'da bir gece yapmayı kararlaştırdık. Canlı müzik olmayan böyle gecelerde kapıdan biletini alan girermiş, fakat Pink Floyd partisinde iki gün öncesinden bilet almaya başlamış insanlar. Saat dokuz buçukta kapılar açılınca, okulda teneffüs zili çalmış gibi koşarak içeri girdiler, içerisi full çekti. Bu seneki ikinci parti gecesi Sting konseriyle çakışıyordu, ama gene Babylon'un alt katı doldu. Bu gecelerde de, aynı konserdeki gibi insanlar kendini kaybediyor, gitar çalıyor gibi yapanlar oluyor, bazısı Roger Waters oluyor, bazısı David Gilmour...

O kadar hatasız bir müzik yapmışlar ki, yeni bir matematik bulmuşlar. Hiç falsosu olmayan, komple bir müzik. Bir country grubu baştan sona "The Wall"u kaydetmiş. Nasıl Mozart'ı Araplar da, Kübalılar da, hiphopçular da çalıyor, Pink Floyd da artık Mozart gibi. Bunlar ressam olsalar, Leonardo da Vinci olurlardı. "Dark Side" bence "Mona Lisa" tablosuyla aynı şeydir... Türkiye'de yabancı müzik dinliyorsan illâ Pink Floyd dinliyorsun diye bir inanış vardır. Bir ara minibüste, takside şoförler Pavarotti dinliyordu. Bazı müzikler seni bir yerinden vuruyor demek ki. Ama Pink Floyd tam vurmuş. '80'lerde lisede okurken, Fatih'te, Azra Müzikevi'nde çalışıyordum. Toplumun her türlü katmanından insan gelip Pink Floyd kaseti doldurturdu. *(Sanlı Ergin, Hürriyet'te gazeteci)*

METE ÇUBUKÇU

Baba bunu yapma

Beklentimin çok üzerindeydi konser. Şarkıların içeriği, sözleri, tavrı, 60 küsur yaşına rağmen seyirciye olan saygısı ve dinamizmi beni acayip mutlu etti... Süregiden savaşlar, işgaller, totaliter rejimler; bu konuları hâlâ birisinin şarkılarında söylüyor ya da görüntüye aksettiriyor olması çok önemli. İnsanlar da şarkılara katılarak bunun karşılığını Waters'a verdi. Bence anladı, o da çok mutluydu.

İsrail'de konser vereceğini ilk duyduğumda tepki gösterdim, 8 metre yüksekliğinde 600 kilometrelik bir duvarın olduğu bir ülkede ve özellikle Tel Aviv'de konser vereceğini öğrenince "baba, olamaz, bunu yapamazsın" dedim kendi kendime. Filistinli ve İsrailli barış gruplarından tepkiler gelince konserin yerini değiştirdi. Seçtiği yer çok anlamlı: Yahudilerle Arapların, ortak olmasa da yan yana yaşadığı bir köy. Hemen uçaktan iner inmez, Kudüs'ün kenar mahallelerindeki duvara gidip duvarın yıkılması için yazı yazması, bu mesajı iletmesi çok önemli.

Konser yerinin tartışıldığı dönemde, şunu hatırlattılar ona: 2005'te uluslararası bir çocuk festivali düzenlendi Filistin'de. "Another Brick In The Wall"un biraz değiştirilmiş halini festivalde söyledi çocuklar... Sözler internette de dolaştı: "İşgale ihtiyacımız yok, bu ayrılıkçı duvara ihtiyacımız yok, kuşatma ve işgale hayır, askerler çocukları bırakın, siz sadece duvardaki bir tuğlasınız, bizim istediğimiz, duvarda bir delik açmak." Bence bunu duyunca çok etkilendi Waters. Ben de gittiğimde, o duvarın üzerinde Pink Floyd'un sözlerinin değiştirildiği sloganlar gördüm: "We don't need no occupation", "We don't need no racist control" gibi. Her giden yazmalı oraya.

Benim Pink Floyd'la ilişkim sondan başladı. '80 yılında Kuleli Askeri Lisesi'nde yatılı okuyordum, bir arkadaşımız "The Wall"u getirmişti. Helikopter sesiyle uyandırırdı bizi. Sabahleyin koğuşta bu kaseti koyarak, koridora yayın yapıyordu. Okulda teyp çalmak bile yasaktı, ama biz Pink Floyd dinliyorduk. *(Mete Çubukçu, NTV'de gazeteci)*

FERHAT KENTEL

Feryatsız duy beni

Aynı anda bir sürü şey oldu, bir tanesi dehşet bir müzik keyfi, bir tanesi de nostaljik bir şey. Rock aslında benim için fazla şey ifade etmez. Türkü ya da klasik Türk müziği severim, '70'lerin arabeskine bayılırım, onlar benim içime işler. Rock'ta öyle olmaz. Ama Pink Floyd, içime işliyor. Bizim buralardaki kulak, ruh, duygu dairelerimize çok denk düşen melodiler var bu müzikte. Spesifik İngiliz, Britanya hikâyeleri değil, senin hikâyen de var içinde.

Türkçe olmayan müzik Türkiye'de orta ve üst sınıfların kültür dairesine giren bir şey, ilk dinleyenler, benimseyenler de o sınıflardan. Kitap gibi bir şey işte, eğer yabancı dilde kitap okuyorsan, yazarı tanıyorsun, seviyorsun. Ancak çevrilmeli ki, kitlelere yayılsın, daha alt sınıflara insin.

Konsere oğlumla gittik. Her kuşaktan insan vardı, yoğunluk gençlerdi. Be birader, bu adamlar kaç zaman önce çıkmış, buna rağmen hâlâ gençler dinliyorsa o zaman kuşakları aşıyor. Çıkışta birisi "bu adam 20. ve 21. yüzyılın klasiği" gibi bir şey dedi. Pink Floyd denince aklıma gelen ilk görüntü, '80'de ODTÜ'deyken, arkadaşların bekâr evinde bir gece. Barış Ulus heyecanla bir şey anlatıyor, bu arada teypte bir şey çalıyor. "Ne lan bu, film müziği gibi" dedim, "ha ha ha" diye güldüler. Meğer Barış bütün albümü baştan aşağı anlatıyormuş! Canlandırıyor, el kol hareketleri yapıyor. Sonuçta Pink Floyd diye bir şey olduğunu öğrendik. Her seferinde dalga geçiyorlardı benimle, "bak senin film müziği çalıyor" diye. Sonradan film olduğu için kendimle gurur duydum, ilk tahminim doğruymuş.

"Leaving Beirut"ta anlattığı hikâye olağanüstü. Habire düşündüğüm mevzular üzerine damardan giriyor adam. Biz belki medeni olmayı, şu olmayı, bu olmayı öğreniyoruz, ama bir sürü başka şeyi, özgünlüklerimizi, tekilliklerimizi kaybediyoruz bu yüzden. Adam Batı'dan bakarak bu kayba dair bir şey söylüyor, ötekini görünür kılıyor. Beyrutlu bir aile bu şarkıyla beraber konuşmaya başlıyor ve söyledikleri bizim modern zihinlerimizin kolay kolay anlayacağı şeyler değil.

Konuşamayan insanlar, mağdurlar, sesi olmayanlar, sözü olmayanlar diye sosyolojik bir takım tespitler yapabilirsin. Ama müzikle birlikte gittiği zaman, entelektüel söylemin dışına çıkıp yaşayan bir şey haline dönüşüyor. Orhan Gencebay'ın şu sözlerindeki gibi: "Feryada gücüm yok, feryatsız duy beni". Roger Waters bu şarkıyla o duyguyu anlatıyor. Duyguyu paylaştırırsan, o insanlar konuşmuş, değer kazanmış oluyor. *(Ferhat Kentel, sosyolog, Bilgi Üniversitesi)*

Söyleşiler: ***Derya Bengi - Çiğdem Öztürk***

BEŞ İSTASYON, ON ŞARKI: THE DARK SIDE OF THE MOON

kinetik temas

33 yıllık 33'lüğü koyup cebimize, beş istasyon yaptık: Tuncel Kurtiz (nam-ı diğer "kara cin"), şair Lale Müldür, hekim Hakan Gürvit, muharrir-i âzam Tuğrul Eryılmaz ve Dinar Bandosu'nun solisti, şarkı yazarı Ali Ece... "Dark Side Of The Moon"un on şarkısı eşliğinde zamanda kısa bir yolculuğa çıkıyoruz.

Pink Floyd: Roger Waters ve Nick Mason (üstte), Rick Wright ve David Gilmour (altta)

Speak To Me

Tuncel Kurtiz: Yıllar geçti aradan, Pink Floyd hâlâ insanoğluna bir hediyedir. İlk dinlediğim Pink Floyd "The Wall" albümüydü. Yavuz Baydar koşarak geldi eve, bir tane kendine almış, bir tane de bana. Oturduk, dinliyoruz sabah sabah. "Another brick in the wall". O gün gelmiş Stockholm'e, uçaktan inmiş, gitmiş almış plağı. 41 yaşındaydım. İlk Pink Floyd dinleyişim o zaman. "Dark Side Of The Moon"a sonradan geldim. Dün akşam dinledim yine, bir misafirimiz vardı, bir delikanlı, çok güzel bir laf etti: "O bir kere olabilecek bir şey, o da olmuş." Haklı. Nedir acaba ayın öteki karanlık yüzü? Nasıl yaşıyoruz onu? Orası neresi? Savaşı görüyorsun orada, zulmü görüyorsun, yabancılaşmayı da, fabrikayı da... Ve insanı görüyorsun, insanın ritmini... Kalbin vuruşuyla başlıyor her şey, "Dark Side Of The Moon" da öyle başlıyor.

Lale Müldür: İstemem ben ayda falan yaşamak. Yer çekimi yok, nasıl el sıkışacaksın? *(kahkaha atıyor)* Bu parçanın adı neydi?

"Speak To Me".

Lale Müldür: You speak to me, rather. *(kahkaha atıyor)* Sen söyle: Bir Roger Waters var, bir de Syd Barrett. Haklı kim sence? *(kahkaha atıyor)*

Haklılık-haksızlık diye bir durum yok. Syd Barrett'ın keçileri kaçırmasında Waters'ın ne kabahati var?

Lale Müldür: Ben de aynen öyle düşünüyorum. *(kahkaha atıyor)* Üstelik en güzel albüm de Syd Barrett'sız çıkmış, değil mi?

Waters üç tane de çok güzel şarkı yazmış onun anısına. Syd Barrett'ın bu kadar sevilmesinde o şarkıların da payı yok mu?

Lale Müldür: Daha ne yapsın! Görüyorsun, insanoğluna yaranılmaz. *(kahkaha atıyor)* Situasyonisttir Barrett, ama "Dark Side Of The Moon"u yapabilmiş mi? Yapamamış.

Sağlık olsun.

Lale Müldür: Sağlık olsun tabii. *(kahkaha atıyor)* Ama Syd Barrett'ın da çok karizmatik bir kişiliği var doğrusu. Şizofrenisi de var galiba, bir de LSD olayları tabii...

Ali Ece: Abartılı gelebilir, isteyen ukalâ desin, umurumda değil: Syd Barrett o kuşağın Che Guevara'sıdır. Roger Waters'dan olsa olsa Tony Blair olur.

"Maksadı aşan ifade" dediklerinden oldu galiba.

Ali Ece: Tamam, hep "savaşa hayır" dedi Waters, ama ben müzikal anlamda söylüyorum. Müzikal devrim anlamında, Syd Barrett, Che'dir. Bana "Roger Waters mı olmak istersin, yoksa Syd Barrett mı?" dense, Syd Barrett olmayı tercih ederim. Syd ateş gibi, Waters kül gibi.

Hakan Gürvit: "Brain Damage" bir empati şampiyonluğu. İnsanın kendini başkasının yerine koyabilmesinin çok güzel bir örneği. "Shine On You" da muazzam bir veda... "Wish You Were Here" da öyle. Biz de ne zaman birilerini özlesek hep onu çalmadık mı?

Ali Ece: Bazen Roger Waters'a çok insafsız yüklendiğimi düşünüyorum. "Wish You Were Here"ı yapmış sonuçta. Bizim stüdyoya gelen her grup mutlaka onu çalar. Ezan gibi olmuş artık.

Hakan Gürvit: Syd Barrett'a ne olduğunu bir hekim olarak anlayabilmiş değilim. Cambridge'de annesinin evinde tek

başına yaşadığını, çok iyi bahçecilik yaptığını, ablasının ya da kızkardeşinin yakınında oturduğunu biliyoruz. 60 yaşındaki bir emekliden beklenen hayatı yaşıyor aslında. Bir kronik şizofren böyle yapamazdı. Herhalde şizofreni demek fazla Syd Barrett için.

Tuğrul Eryılmaz: Pink Floyd'un marifeti şu: Beyinlerini kaybedip yeni beyinlerle yola çıktılar. Syd Barrett, bunların lead gitaristi, lead solisti, neredeyse her şeyi yazan herif. Birdenbire uçtu gitti, kayboldu. Fakat bunlar daha da büyüyerek yollarına devam etti. Pink Floyd konusunda hislerim çok karışık. Bütün albümleri var bende, ilk single'ları bile. Kırk yıldır süren bir fenomenden bahsediyorsan, aradan bir şeyi çekip onun üzerine konuşamıyorsun. Artık onlar tarihleriyle var, sevaplarıyla ve günahlarıyla. "Ay ne güzel bir albüm, fıkır fıkır oynadım" ya da "şakır şakır ağladım" olmuyor. Pink Floyd gibi gruplara öyle bakılamıyor. 1966'da kurulmaları, parçalanmaları, şimdi ayrı ayrı konserler vermeleri ya da kırk yılın başı bir araya gelmeleri... Olaya tümüyle bakıyorsun. Öfkem, Berlin duvarı hikâyesinden geliyor. Onun parlak bir fikir olduğunu düşünmüyorum.

"The Wall" konseri bir facia, onu geçelim. Sevaplarından konuşalım.

Tuğrul Eryılmaz: Çok hayırları dokunmuştur. Karamsarlığı, kaybolmuşluk hissini alıyorlar üzerimizden. Hakikaten hissediyorsun, yalnız değilsin: "There's somebody out there!" Bu çok önemli. Bu hissi geçirmeleri bile, benim onları sevmem için yeterli neden aslında.

Breathe

Ali Ece: "Breath" çok kısa, ama harika bir ara geçiş. "Money"nin girişindekinden daha standart blues akorlarıyla yazılmış bir şarkı. "Dark Side" mükemmele yakın bir albüm. İki numaramdır. Bence en iyi albümleri "The Piper At The Gates of Dawn"dur.

Kitabına "Dark Side Of The Moon" esintili bir isim ("Ayın En Güzel Yüzü") koymanın sebebi ne?

Ali Ece: Rock tarihinde en sevdiğim şarkılar hep ay üzerine kasideler. Echo & The Bunnymen'in "Killing Moon"u, Soft Machine'in "Moon in June"u... Say say bitmez. Ama kitabın ismini koyarken asıl etkili olan "Dark Side"dı. Tam tersi olsun diye düşündüm. Bir de kahramanlardan birinin ismi Miray; ayın en güzel hali demek.

"Breathe"i dinlerken "Bedrettin" albümünün girişindeki nefesin geldi aklımıza. Nasıl çıktı o nefesler?

Tuncel Kurtiz: Nefes temrinleriyle başladım çalışmaya, hep o kaz uçuşuyla girmeye çalıştım. *(ayağa kalkıyor, kollarını kanat gibi çırpıp nefes alıp veriyor)* Bu ne? Bu aslında bütün doğa. Magmanın nefes alıp verişi, durmadan değişmesi. İtalya'da, Santorina adasında bir gece, yorgun, bitkin vaziyette, kulağımı bir kayaya dayayıp yattığımda, magmanın sesini de duydum, tabatabataba... Tibetli usta diyor ki, "devinen her atom, kendi sesini çıkarır". Pink Floyd'da magmanın o hareketi var. O hareket geliyor, yukarıya doğru çıkıyor ve altyapının içine yerleşiyor. Fabrikaya yerleşiyor, savaş alanına yerleşiyor, yeni kafesler kuruyor kendine, ondan sonra yeniden o nefese ve toprağın sesine dönüyor... "Bedreddin"deki nefesi bu kaz hareketlerinden çıkardım. Çünkü inanılmaz semahlar gördüm, sonra da anadan doğma oynamak istedim, karaya boyandım. Irène Mélikoff'un kitabında okudum, Sarıkamış çevresinde, Bedrettin'in öldüğü günlerde üryan semah yaparlarmış, bir kefen bezi sararlarmış üzerlerine. Ben eski çağlara da gittim. Kadınların yüzlerine örümcek ağından maskeler yaptıkları, gövde-

Kitabın Merkez'i sunar:

HAYDAR ERGÜLEN
MERKEZ KİTAPLAR'DA

Şiirden düze çıkmak isteyen bir şairin 'heves'i:

"Haydar Ergülen'in 10 yıldır merakla beklenen yazıları, Türkçe'nin en güzel kelimesi 'heves'le başlıyor, 'heves'le sürüyor. Şiirden düze çıkmak isteyen şair, hevesin 'biricik' olduğu duygusuyla dünden bugüne, semtten vatana, hayattan şiire, müzikten edebiyata uzanırken 'eski dünya'yı savunuyor. Yeninin hükümranlığına karşı, eski değerlerin güzelliğine yakılmış sevinçli bir ağıt "Düzyazı: 100 Yazı".

Elbette meçhulümüz değil, başka çiçeklerin alınganlığı belli olmasın diye kendini gizli açan gül, bizim bahçemizde 'anne'dir. Bu naif tutumu izlersek dağımız da gönül oluyor. Bir gönül dağı olan anneye bir bulut yolladım. Uzakta bir yağmur oldu, inceliği kaygısından. O daha da ince bir şey yaptı, harfi harfine sessizliğimi dinlemeye katlandı. Sanırım hâlâ sessizliğin en iyi dinleyicisi o.

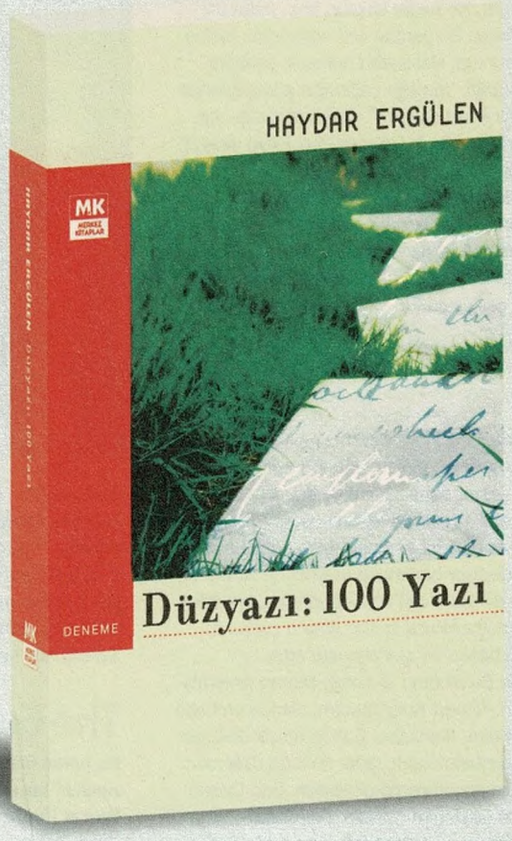

HAYDAR ERGÜLEN
Düzyazı: 100 Yazı

Denemeler - 548 sayfa - 25 YTL

ciner

Şehit Muhtar Cad. No:56 Taksim/İstanbul
Tel: 0212 237 45 02-03 Faks: 0212 237 45 04
info@merkezkitapcilik.com.tr

MK MERKEZ KİTAPLAR

lerini kırmızıya, sarıya, yeşile boyadıkları ve su içinde takdis oldukları zamanlara... "Ben de kara cin olacağım" dedim. Siyah Kalem'den çıktı o, Siyah Kalem'in resimlerinden. Bir bez bağladım ayıp yerlerime, ondan sonra çıktım, uçmaya başladım. Sabah kalktığımda Pink Floyd'la dans ederim ya da nefes temrini yaparım. Yalnız onunla yapmam, Bach'la da yaparım, onunla da uçarım.

On The Run

Ali Ece: Açılıştaki üç şarkı, tek bir şarkı gibi. Bu albüm, kaydedildiği zamana göre yirmi sene ileride. Konsepti, fikri, ruhu ve tekniğiyle. Bütünlük açısından, bir kitap gibi. 20. yüzyıldan 21. yüzyıla doğru giden, sıkıntıdaki, kıstırılmış ve büyük bir yenilgiye uğramış çalışan sınıfların –ve düşünen sınıfların– yılgınlığını önceleyen, '80'li yıllarda olacakları önceden bildiren kehanetvarî bir albüm. Dijital kayıt daha ortada yokken, olanaklar son derece kısıtlıyken yarattıkları efektler ve şarkılardaki imgelemler birbirine acayip uyuşuyor. Hiçbiri laf olsun diye yapılmamış, her saniyesi ince ince düşünülmüş. Genelde, prodüksiyon iyileştikçe, albümler piyasa sound'una geçer ve mükemmelliyetçiliğe boğularak ölür. Bazı şeyleri ham bırakmak, sürprizlere açık bırakmak gerek. "Dark Side"da bunun acayip güzel bir dengesi var. Yiğidi öldür, hakkını ver: "Dark Side", Waters'ın altın çağıydı.

Lale Müldür: Bunun adı neydi?

"On The Run", koşuşturmaca...

Lale Müldür: *(İngilizce konuşmaya başlıyor)* Para için. Ve statü için. Ve güzel kadınlar için. Biz de erkeklerin peşinde koşturuyoruz. Olay oraya vardı. Bu hep böyle, değişmez. Ama bu sefer gerçekten oraya vardı olay. *(kahkaha)* Başka hiçbir şey yok. Bu sefer gerçekten öyle. Ne kadar koşsan boş. *(kahkaha)*

Tuğrul Eryılmaz: Bu parçayı çok seviyorum. Nefes nefese kalıyorsun. Hakikaten nefessiz bırakıyor. Tam kafa müziği. Yemeğe çağırdığın arkadaşlarına "size bir Pink Floyd çalayım" desen skandal olur. *(gülüyor)* "Hadi gelin bu akşam Pink Floyd dinleyip dans edelim", yok abi öyle şey yani.

Pink Floyd'la dans ettiğin olmadı mı hiç?

Tuğrul Eryılmaz: Hiç öyle bir densizlik yapmadım. Stones'la da çok az dans ederim. Onlarla dans eden insanlara da çok kızarım. Nedir, adama şey muamelesi çekiyorsunuz, neyse onun adı... Elton John. *(gülüyor)*

Time

Tuncel Kurtiz: Pink Floyd devamlı geliyor insana. Aradan yıllar geçiyor, dinlemek istiyorsun. Ve o bir hediye gibi geliyor sana. Geçmişe inanılmaz bir yolculuk yaptırıyor. Onun için herkes dinliyor Pink Floyd'u. Fakat tabii hit parçalar ayıklanıyor içinden ve olay ticarîleşiyor birdenbire. Kemer'de filmde oynadım, Kemer Tatil Köyü'nde kalıyordum, orkestra her gece "Another Brick In The Wall"u çalıyordu. Ama o şarkı başka bir şey olmuştu artık.

Lale Müldür: Bu albümü ilk çıktığı zaman dinlemiştim, 1973'te. Robert Kolej'deydim, okulun en başarılı öğrencisiydim. *(kahkaha)* Çok iyi müzik dinleyen zengin arkadaşlarım vardı, gider onlarda dinlerdim. Okulun kütüphanesinde de dinlerdim. Bob Dylan'ı kütüphanede keşfettim mesela. *(kahkaha)*

"Bir bakıyorsun on yıl geçmiş" diyor şarkı sözü, "haber veren de olmadı"...

Lale Müldür: Kimse birbirine haber veremedi vakit geçiyor diye. *(kahkaha)* Onyıllar geçti gitti, hâlâ bir takım hayallerimiz vardı oysa. *(kahkaha)* '70'ler çok güzel yıllar. '80'ler daha güzel, bakma kötü dediklerine. Son umutlar çünkü. *(kahkaha)* '90'lar iyi değil. İşsiz millet, sokaklarda fecaat durumlar. 2000'ler daha beter.

Tuğrul Eryılmaz: Düşünsene bu şarkının yapıldığı zamanı! Ne vardı '70'lerde? Sol hareketin, anarşist hareketin, devrimci hareketin, anti-kapitalizmin, bütün özgürlük hareketlerinin, kadın özgürlüğünün, gay özgürlüğünün patlaması, Vietnam savaşının korkunç dönemleri ve bitişi... Pink Floyd, tam onların ortasından gelen bir grup. Bunlara bigâne kalarak bir şey olmaları mümkün değildi. Toplumda olup bitenlerle ciddi bir dirsek temasları vardı. Bu hepsi için böyleydi. Stones, Beatles, Soft Machine... "Sex, drugs and rock", bu gruplardan bahsedince bunlardan da bahsetmek lâzım. 1967-68 çok sihirli bir dönem. '70'lerin ortasına kadar geldi o sihir. Sonra muhafazakârların saldırısı azdı, fena halde hızlandı. Rock tarihini 1975 öncesi ve sonrası diye ikiye ayırmak gerek belki de.

"Sihirli" dediğin dönemin zirve noktası "Dark Side" değil mi?

Tuğrul Eryılmaz: Neden zirve noktası? Ortaklaşabiliyorsun çünkü, bir sürü şarkıyla hislerin çok ortak. Ama John Lennon gibi damardan girmiyorlar, dolambaçlı yapıyorlar. "Imagine" mesela damardan giriyor. Waters da sonradan öyle yapmaya başladı. "Leaving Beirut"ta hiç sakınmıyor lafını. Bu çok güzel. Stones'un öyle şarkıları vardı: "Sympathy For The Devil", "Street Fighting Man", güm diye vurur, hiç öyle kulağını öbür taraftan göstermez.

"Dark Side", o güne kadar rock'ta yapılan her şeyin özeti gibi.

Tuğrul Eryılmaz: Çok da güzel özetliyor üstelik.

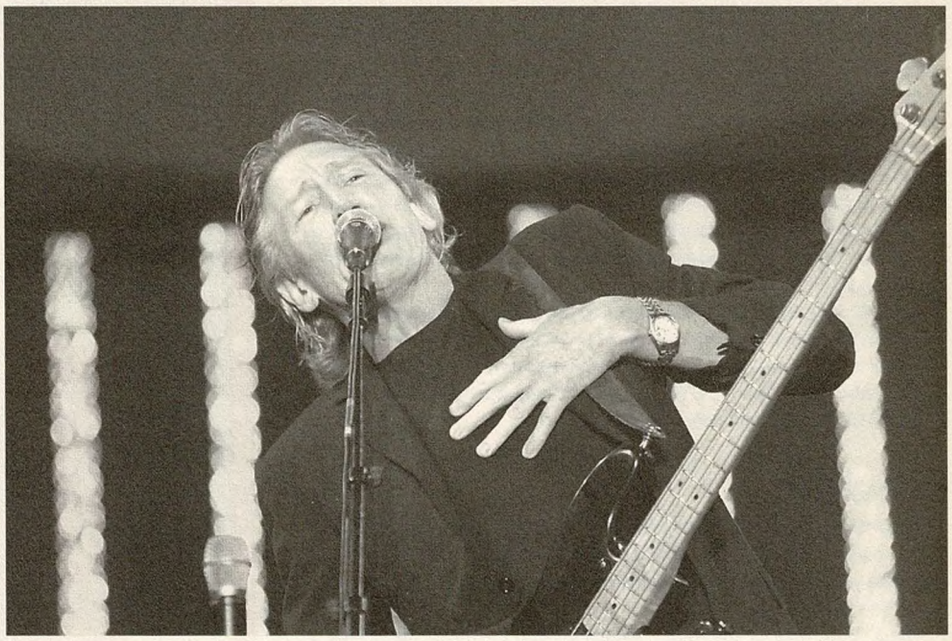

1960'lardan, daha eskilere de git, 1950'lerden kalk gel, yapılan her şeyi rafine ede ede bir özet sunuyorlar. Fakat o kadar güzel yapıyorlar ki, ya kardeşim, bu kadar mı matematik olur müzik! Filanca köşe yazarının şurup yazıları gibi, "güzel şeyler söylüyor ama, içim bayıldı" artık diyorsun. Daha az ölçülüp biçilmiş şeyler istiyorum.

The Great Gig In The Sky

Bu parça ölüm üzerine; adı da çift anlamlı, "Gökyüzündeki büyük konser" ya da "büyük filika".

Tuncel Kurtiz: Tahta Kuşlar köyünün mezarlığında "ölüm bahar ülkesine açılan kapıdır" diyor. Alevi-Türkmen köyü orası, hiç korkmuyorlar ölümden, Mezar taşına da şarap şişesi koyuyorlar. *(gülüyor)* Türkmenleri, Fatih Sultan Mehmet döneminde Toroslar'dan getirmişler. Yörükler çok önceden gelmiş. Süleyman Şah'la beraber Gelibolu'yu geçip Bolayır'a kadar gelmişler. Bolayır'da öldüğü zaman, Süleyman Şah'ı atıyla beraber gömmüşler. Namık Kemal'in mezarının hemen yanında, Süleyman Şah'ın atının mezarı var. Hangi müslümanlıkta atıyla gömerler insanı? *(gülüyor)* Bizim Tahta Kuşlar köyünde, hâlâ bir genç kız öldüğü zaman, ona gelinlik giydirirler, yanına yorganını, yatağını koyarlar, rujunu, allığını sürerler, ondan sonra gömerler. Çünkü o artık "uçmağa varmıştır", o artık "bahar ülkesine gitmiştir", hayat devam edecektir. Bedrettin'e "bize bir mucize göster" dediklerinde, "bir gün kara toprağa gideceksin, üzerinde türlü otlar, çiçekler bitecek, daha nasıl mucize istiyorsun" diyor. *(gülüyor)* Ben 71 yaşındayım, bakıyorum bu Amerika, 10-15 sene içinde çökecek gibi geliyor. Amerika'nın çöküşünü görmek istiyorum, onu görmeden ölmek istemiyorum. *(gülüyor)* Konser nasıldı, güzel miydi?

Güzeldi...

Tuncel Kurtiz: Bizim arkadaşlar sandal, motor kiralamışlar, denizden dinlemişler. Ben de eskiden öyle yapardım, Arnavutköy'de otururken Boğaz'daki konserleri hep denizden dinlerdim. Denizden dinlemek keyiflidir.

Ali Ece: Gitmedim konsere tabii ki. Her şeyden evvel, biletlerin 300 milyon olması demek, Pink Floyd'un en baştaki idealleriyle ve müzikal, sanatsal çizgisiyle müthiş bir çelişki demek. En pahalı yerlerde TMSF başkanı, yok borsa başkanı, bir sürü beyaz Türk en öndeydi. Onların konseriydi. O insanların olduğu yerle işim olmaz. Niye şimdi geliyor? Efendim zamanında Türkiye'de insan hakları ihlâlleri varmış da, o yüzden gelmemiş. Külliyen yalan. Şimdi de had safhada var insan hakları ihlâlleri. Beyaz Türk Türkiye'sinde yok, o yüzden mi geldi yani?

Hakan Gürvit: Her bakımdan olağanüstü bir konserdi diyebilirim. Ama nedense, arkadaşlarımınki gibi bir coşku duyamadım. Bunun iyi bir cevabı yok bende. Gazeteler, konserden gözyaşları içinde çıkan 15 bin kişiden bahsediyor. Bende öyle bir hissiyat uyandırmadı. Tat almamamın nedeni Roger Waters'ın performansı değildi. Pink Floyd tam kadro olsaydı, daha iyi mi olacaktı? Zannetmiyorum. Bir zamandışılık hissiyatıydı galiba tadımı kaçıran.

Miyadı dolmuş anlamında mı "zamandışılık"?

Hakan Gürvit: "Dark Side Of The Moon"un kendisinin miyadı dolmasa da, galiba bu temada bir konserin miyadı doldu. Otuz yıl önceki bir şeyi bağlamından tümüyle çıkarıp otuz yıl sonraya taşımak... Onunla ilgili, ona bağlanmış, yosunlaşmış bir takım göstergeleri de şimdiki zamana hiç yaraşmadığı halde çekip çağırma eforu, o efora bazı arkadaşlarımın yoğun bir nostaljiyle katılması canımı sıktı herhalde. Bir gazetenin konser yorumunda okudum, bir Floyd veteranı o kadar zevke gelmiş ki, evde hazırladığı kekleri dağıtmış yanından geçenlere. Konserdeki gençler için de, "onlar bunu da sever ama, Tarkan

konserine de gider" diyor. Yıldırım Türker'in dünkü (24 Haziran) yazısını okuduğumda, konserin niye canımı sıktığını biraz daha iyi anlar gibi oldum. Kuşak şovenizmini, eski kuşağın şimdiki apolitizmden "Özal gençliği"ni sorumlu tutmasını anlatıyor. Yeni kuşak üzerinde, "bak bizim adamlarımız geldi, bizim zamanımız böyleydi, siz hiçbir şeyden anlamazsınız, ne müzik, ne politika bilirsiniz" baskısını yapmanın kolaycı yollarından biri de "Dark Side"ı öne sürmek galiba. Bu bana fena halde zamandışı geliyor. Yıldırım Türker, hoş bir analoji kullanıyor, "malûlen emeklilik" diyor. Sorumluluk almamanın, olup bitenleri genç kuşaklara yüklemenin en güzel yollarından biri "malûlen emeklilik". Kayda değer "emeklilik ikramiyeleri" alıp köşelerine çekilenlerin gençleri apolitiklikle suçlaması sinir bozucu... Konserin en ufak defosu yoktu, her şey çok mükemmeldi. Ama, bir rock performansına bu kadar mükemmellik de fazla olsa gerek diye düşünüyorum. Belli bir kuşağı, belli bir yaşı vuracağı, yerlere yapıştıracağı kesin olan bir projeydi zaten. "Roger Waters 'Dark Side'ı çalacak" dendiğinde, 15 bin kişinin gelmesi normaldi. Bu konser başı sonu çok belli bir şeydi. Patti Smith konseri olağanüstü vurmuştu beni. Onun başı sonu belli değildi.

Tuğrul Eryılmaz: Millet nasıl söylüyordu şarkı sözlerini! Adam çok şaşırmıştır herhalde. *(gülüyor)* Kafaya takarsan ezberlemek çok zor değil Pink Floyd şarkılarını. Çok melodik çünkü. Bir yandan sol damardan giden bir adam Roger Waters, ama aynı zamanda o kadar işinin ehli ki, bu hep beni kuşkulandırdı. Diyeceksin ki, işinin ehli olmak ayıp mı? Değil ama, saykodelik olduğunu düşündüğün bir grubun daha falsolu olmasını istersin. Bir yerde de bir sürpriziniz olsun be kardeşim! Pink Floyd Bunuel filmleri gibidir, boş yok. Bunuel filmlerinde ne seyredeceğini biliyorsundur, şakır şakır din düşmanlığı yapar, burjuvazi düşmanlığı yapar, ne kadar kurum varsa içine eder. Çok seversin, çok saygı duyarsın. Pink Floyd da öyle. Müzik daha farklı olmalı sinema ve edebiyattan. Daha bir sürpriz istiyorsun.

Çok iyi bilinen bir albüm olduğu için yokmuş gibi geliyor belki ama, var bir sürü sürprizi...

Tuğrul Eryılmaz: Ama hepsi o kadar hesaplı ki. Konser stüdyo kaydı gibi değil miydi neredeyse? O kadar prova edilmiş ki, "vay be" diyorsun. Katiyen saygısızlık etmiyorum. Ancak çok "straight" buluyorum müzikal anlamda, iki tane Pink Floyd albümünü arka arkaya dinleyemiyorum. Ama geceyarılarına kadar Stones dinliyorum, Beatles dinliyorum, Jefferson Starship dinliyorum, onları daha heyecan verici buluyorum. Aynı dönemin insanları bunlar. Ben çok önemli buluyorum sürprizleri, en büyük sıkıntım da o Pink Floyd'la ilgili. Yoksa insan çarpılır hakikaten, bu kadar iyi müzik yapan ve bu kadar bir şeyler anlatmaya çalışan grup az bulunur.

Yeni kuşakların Pink Floyd'la ilişkisi nasıl sence?

Tuğrul Eryılmaz: Şimdilerde daha muhalif duran, daha farklı bir müzik yapmaya çalışan insanlar kimlerse, Pink Floyd'un ruhu onlarda. Onlar da kendi kuşaklarına Stones'un, Beatles'ın, Pink Floyd'un bizim kuşağımıza yaptığını yapıyorlar. Ben şuna şaşırıyorum: Sadece müzikal olarak seviyor gençler bunları. Başka bir yerdeler çünkü. Ama onların da Pink Floyd'ları var. Radiohead mesela. "Bütün Pink Floyd plaklarını alıyoruz, onların yerine bir tane grup dinleyebileceksin, seç bakalım" deseler, seçeceğin grup belli, Radiohead. Karanlık, ama içindeki öfkeyi de sana dışarı vurduran, mutlu eden bir grup.

Money

Lale Müldür: Money'i sevmem doğrusu. *(kahkaha)* Tam para sesini çıkartıyorlar çünkü, o yüzden. Sıkıcı bir melodi tabii. Patlamıyor hiç. *(kahkaha)*

Olay budur diyorlar.

Lale Müldür: Evet, olay o. Onun için ben sevemiyorum yani. *(kahkaha)* En sinir parça.

Tuğrul Eryılmaz: "Money"i severim. Müzik olarak da hoşuma gider, söz olarak da. Maniii... Paranın gücü ve aşağılanması üzerine yapılan en güzel şarkılardan biri. Bizim zamlar vardı bu ay, yapmadılar. "Siktir et, para nedir ki, elinin kiri" derler, ama "give me a rise" (bana zam yap) dediğinde, aynen Roger Waters'ın bu şarkıda dediği gibi, "aa, o kadar da değil" derler. Bunu konserde sana benzeyen insanlarla, paracı olmayanlarla birlikte söyleyip keyif alırsın. "Money, it's a gas, money, it's a crime..." Daha ne desin abi! Rock, sistemle derdi olan insanların müziği zaten. Sistem dediğin ne? Kapitalizm. Hiç başka bir şey görmedik ki, onun egemenliğinde doğduk, büyüdük ve onun egemenliğinde öleceğiz. Ama bu bizim muhalif olmamızı ortadan kaldırmadı, o yüzden çok saygı duyuyorsun bu heriflere... Öfkemi dışarı vuruyor, kendimi bıçaklayacağıma, jilet atacağıma gidip orada bağırıp çağırıyorum. İstersen iman tazelemek de, istersen yalnız olmadığını görmek de, senin gibi düşünen binlerce insan var orada. Bu çok önemli. Fakat, bunların bu kadar yükseklerde uçarken birbirlerine girmeleri, "benim adım, senin adın, gruba kim sahip olacak, o şarkıyı söylemezsin, bunu basamazsın" kavgalarına ne diyeceksin? Karizma yerlerde...

Karı-koca kavgası deyip geçelim...

Tuğrul Eryılmaz: Karı-koca kavgasından daha iğrenç bir şey var mı hayatta! Buzdolabını kim alacak, çamaşır makinası kimin olacak? Sen büyük kızı alacaksın, ben küçük oğlanı... Burasını da atlayalım diyemiyorum, kusura bakmasınlar.

Us And Them

Lale Müldür: En sevdiğim parça budur. Ellezza diye bir krem çıktı şimdi, bu grup Ellezza gibi. Sümüklüböcek kendini yeniden imal edebilen tek yaratıkmış dünyada. Kabuğundan yapışkan bir sıvı çıkıyor, kabuğu kırılırsa onu yeniden yapabiliyormuş o sıvıyla. Bundan krem yapmışlar kadınlar için. Bu müzik böyle bir şey, acılarımızı, kırıklarımızı iyileştiriyor, onlardan bahsediyor çünkü. Ve yollar gösteriyor, gösterebildiğince. Ellezza müziği yani bu. *(kahkaha)* Bunlara progressive rock diyorlar, space rock diyorlar, saykodelik rock diyorlar. Saykodelik en iyisi bence, hiç şaşmaz. Space rock da güzel tabii. Güzel ve doğru. *(kahkaha)* Ama "progressive" olmuyor... Geçenlerde birileri bana, "biz Lale Müldür'ü sizin gibi sanmıyorduk" dediler. *(kahkaha)* "Kinetic touch of responsability" filan gibi konuşacağımı sanıyorlar.

O da güzel lafmış, "mesuliyetin kinetik teması"...

Lale Müldür: Güzelmiş, evet. *(kahkaha)* Bence kinetik "touch" yapıyoruz biz de şu anda. *(kahkaha)*

Tuğrul Eryılmaz: Çok temiz bir müzikleri var heriflerin, bu kadar steril müzik az bulunur. Buna ne diyeceksin?

Bize güzel saatler yaşatıyorlar, ona bakalım.

Tuğrul Eryılmaz: Birilerine de Müslüm Gürses güzel saatler yaşatıyor, ne yapacağız şimdi? Niye benim güzel saatlerim onların güzel saatlerinden farklı?

Sen söyle, senin yaşın daha büyük...

Tuğrul Eryılmaz: Kendini daha evrensel hissediyorsun. Böyle bir şeyi var rock müziğinin. Japonya'da da bu, Türkiye'de de bu, İngiltere'de de bu. Dünyanın her tarafında öbek öbek bu müziği dinleyen insanlar yaşıyor. Bu müthiş tabii. Fakat Pink Floyd bana bir cemaatin üyesi olduğum hissini veremedi hiç.

Devrimci duygular veriyor mu peki?

Tuğrul Eryılmaz: Veriyor tabii. Ama çok özel bir şeyden bahsetmiyoruz ki. Başka örnekler vereyim sana: Who! Kıyametler koparıyor herifler, "My Generation"lar, "Won't Get Fooled Again"ler, onlar daha da doğrudan saldırıyorlar, daha da radikaller. Üstelik müzikleri de daha "rough". Pink Floyd ise, oradan yaylılar yükselsin, buradan synthesizer girsin, arkadan da tuhaf tuhaf sesler gelsin, space rock ya...

Bu arada, teslim edelim, Roger Waters güzel yaşlanmış...

Tuğrul Eryılmaz: Çok iyi yaşlanmış. Gençken çirkindi, at suratlı İngiliz. Prenses Anne'a benziyor. *(gülüyor)* Aksi bir herif. İsrail'de 50 bin kişi gitmiş konserine. Trend tekrar dönüyor bir şekilde. Neo-liberaller zirveye vurdular, şimdi düşüşleri başladı. Eski rock'çuların düzgünleri o dalgayı yakalıyor. Roger Waters da öyle. Ama Berlin duvarındaki ucuzluğunu affetmek çok zor.

Şunu da ıskalamayalım tabii: Pink Floyd, küçük burjuva, sol entelektüel bir grup. Küçük burjuvalıkları solculuklarının, entelektüelliklerinin önüne geçebiliyor bazen.

Tuğrul Eryılmaz: O zaman da öyle görmek lâzım Pink Floyd'u. Sınıfsal ve ulusal özellikleri de var. Çok düz bir çizgide gitmeleri mümkün değil. Örnekleri Türkiye'de de var bunların.

Ama onlar bizimkiler gibi dine ya da milliyetçiliğe savrulmadı.

Tuğrul Eryılmaz: Batı Avrupa'daki bize benzeyen insanlar, bizden daha başarılı bir sınav verdiler. Türkiye'deki yaşıtlarından, etkiledikleri insanlardan çok daha sağlam çıktılar. Çünkü onlar milliyetçilik ve din meselelerini hakikaten çözmüşlerdi. Biz hâlâ savruluyoruz. Çok fazla değil, beş-on sene önce aynı görüşte olduğum, aynı yürüyüşlere katıldığım arkadaşlarımla belli bazı temel konularda –Kürttü, Ermeniydi, türbandı– bayağı ayrı düştüm. Dehşet verici bir şey.

Any Color You Like

Buna "renkler-zevkler" parçası da diyebiliriz: "Any Color You Like".

Lale Müldür: Onun için enstrümantal yapmışlar. *(gülüyor)*

Roger Waters'ın yaşlanmış halini nasıl buluyorsun?

Lale Müldür: Cool buluyorum, yakışıklı adam.

Tuğrul Eryılmaz, "gençken at suratlıydı" diyor...

Lale Müldür: O Syd Barrett'ı mı tutuyor? *(kahkaha)* Roger Waters cool'un allahı! *(kahkaha)*

Cool'u Roger Waters bağlamında nasıl Türkçeleştirebiliriz?

Lale Müldür: Bence burada "fazlasıyla görmüş geçirmişliğin serinkanlılığını taşıyor" diyebiliriz. Bizim şimdi yaşadıklarımızı yıllar önce görmüş geçirmiş. *(kahkaha)* Bilerek bakmak, onun için serin bakmak... Ben şimdi o durumdayım, geçirdiğim beyin kanamasından sonra, serin bakıyorum her şeye. Kimseye kızmıyorum, kimseye küsmüyorum. Eğer hak etmediyse tabii. *(gülüyor)* Genelde panellerimde oluyor. Küfredip hepsine, ayrılıyorum. *(kahkaha)* Pek popülerliğim kalmadı o yüzden.

Bu da cool sayılır...

Lale Müldür: Cool tabii. Hiç takmadığımı belli ediyorum. Cool'luk bilmekten geliyor. İkinci hayat gibi bir şey yaşıyorum. Roger Waters da ikinci, üçüncü hayatını yaşıyor.

Ali Ece: En güzel yaşlanan adamlar Iggy Pop'la Keith Richards'dır. Bir de Charlie Watts... Roger Waters'dan daha çok bunlardır. Biri bana şunu açıklasın: Bu adam grubu bıraktıktan sonra, "grubun tamamı benim, bu heriflerden bir şey olmaz" demedi mi? Gilmour-Mason-Wright üçlüsünün verdiği bir konserden sonra, "Pink Floyd konserini seyrettiniz

→19

Kitabın Merkez'i sunar:

PERİHAN MAĞDEN'den
'zaman'sız yazılar

Günün birinde "eskimiş" olarak nitelendirilecek konulara değil, toplumun "mevsimsiz" yaralarına eğilen Perihan Mağden'den 41 politik metin. Hatırlamak ve hatırlatmak için...

PERİHAN MAĞDEN
Politik Yazılar
Deneme - 169 sayfa - 8 YTL

ciner

Şehit Muhtar Cad. No:56 Taksim/İstanbul
Tel: 0212 237 45 02-03 Faks: 0212 237 45 04
info@merkezkitapcilik.com.tr

MK MERKEZ KİTAPLAR

Syd Barrett

mi?" diye sordular, "hayır, Muppet Show'u seyrettim" dedi. Şimdi kendi Muppet Show olmadı mı Live 8'te?

Senin hiç kavga-dövüş ayrıldığın sevgilin olmadı mı?

Ali Ece: Hepsiyle öyle ayrıldım. Ama hiçbirine dönmedim onun yaptığı gibi.

"Bizim kişisel meselelerimiz Afrika meselesinin yanında devede kulak" deyip çıktılar o konsere. "Hayır, biz çıkamayız, çünkü küsüz" mü deselerdi?

Ali Ece: *(Yandaki kafeden gol sesi geliyor. Almanya, İsveç karşısında 1-0 önde.)* Allah kahretsin! Roger Waters bu işte! Şimdi görünce aklıma geldi. Bu adam sanatsal olarak en büyük gördüğü eserini, iki Almanya'nın birleştiği o günde, yani liberal kapitalizmin kutsandığı günde çaldı mı, çalmadı mı?

Onda hemfikiriz. "Leaving Beirut"la affettirdi ama kendini.

Ali Ece: Abi, nasıl affedersin! Niye Çek Cumhuriyeti'nde ya da Polonya'da yapmadı konseri? Asıl Doğu Avrupa'da köle durumunda olan ülkeler onlardı. "The Wall" orada yıkıldı.

Brain Damage

Lale Müldür: Okuldaki arkadaşlarım benim için hep böyle derlerdi: "Brain Damage".

Hoşuna gider miydi?

Lale Müldür: Şarkı hoşuma giderdi, ama öyle demeleri gitmezdi. *(kahkaha)*

"Kafamda biri var..."

Lale Müldür: "Benden başka biri..."

Herkesin kafasında öyle biri yok mu?

Lale Müldür: Yok. Düşünenlerde var bir tek. Genel bir durum yok.

Komet anlatmıştı. Bir şeyler düşünerek yolda yürüyor, bir an duruyor, "böyle düşünüyorum da, niye böyle düşünüyorum" diyor.

Lale Müldür: Bir aydınlanma anı. *(kahkaha)* Ben yargıladım bütün hayatımı hastaneden sonra. "Niye onu öyle yaptım, niye bunu böyle düşündüm?"

Nasıl sonuçlara ulaştın?

Lale Müldür: Kinetik temastan çıktım artık, saykodelik temas da yapmıyorum, mantıkî bir temas yapıyorum. *(kahkaha)* "Bize anlatılan her şey hikâye olabilir" dediğim anlar oluyor çoğunlukla. Namaz kılmayı da bıraktım. *(kahkaha)* İkinci hayatım başladığı için, bir şey için yaşamam lâzım herhalde diyorum. "Niçin yaşacağım?" dedim kardeşime. "Yazıyorsun, onun için yaşayacaksın, yazacaksın" dedi. Doğru herhalde dedim, ben de yazıyorum. "Cool touch" geldi bana yani. *(gülüyor)* Sevgide de öyle. Sevişemiyorum, sevişmekten de yorgun düştüm, sevemiyorum da kimseyi. Kimseyi gerçekten sevdiğimi söyleyemem, nefret ettiğimi de söyleyemem. *(kahkaha)* Ben her şeyi cool-out yaptım. Kardeşimi bile tanımadım. *(kahkaha)* "Cooling it all out". Acıma duygum kalmadı, direkt söylüyorum o anda ne düşünüyorsam. Bu iyi tabii. Ama beni seven azaldı. *(kahkaha)* O da kötü değil tabii. Yalancı konuştuğum kimse kalmadı ahbap olarak. Öldüm, dirildim yani. *(kahkaha)* Türkçeyi unutmam bile numara mıydı diye düşünüyorum şimdi. Çünkü bir çocukla Türkçe konuşmuşum o sırada, "benimle sen Türkçe konuştun telefonda" diyor. *(kahkaha)* Elma resmi, altında elma yazıyor, diş resmi, altında diş yazıyor, bunu okuyamıyormuşum. Türkçe o derece kıyıma uğramış. Sonra gittim bana Türkçe öğretecek psikiyatriste. İlk gün yine okuyamadım kâğıdı. "Gelecek hafta yine gel" dedi. Ertesi hafta birden patladı Türkçe. Kadın "mucize!" diye bağırdı. Ben öyle geçtim Türkçe sınavından. *(kahkaha)* Bir yıl sonra aklıma geldi: Ya ben orada kalsaydım ne kadar zamanımı alacaktı Türkçe öğrenmek? Gittim kadına, önce tanımadı beni, sonra "sizinle çok önemli şeyler yaşadık" dedi. Ben dedim ki, "ben buraya çok önemli bir soru sormak için gelmiş bulunuyorum". *(kahkaha)* "Türkçe öğrenemeseydim, sizin dediğiniz gibi nasıl olacaktı bu iş, ne kadar zaman alacaktı?" Kadın en uzman tavrını takınıp şöyle dedi: "Ancak üç yılda" dedi, "ki onların da çoğu Türkçe özürlü çıkar". *(kahkaha)* "Uzun süre şiir yazamaz" dendi benim için. İki tane ağır kitap indi kafalarına, şimdi onlar felâkette. *(kahkaha)*

"Brain Damage" meslekî olarak da ilginizi çekiyor mu?

Hakan Gürvit: Psikiyatriyle nöroloji arasında bir yerde benim uzmanlık alanım. Syd Barrett'ın hikâyesine dokunduran yönüyle ilgimi çekiyor.

"Kafamda biri var, benden başka biri" dizesini bir hekim olarak nasıl yorumluyorsunuz? Herkesin kafasında öyle biri var mı?

Hakan Gürvit: İçeride bir şeyler var da, mistisizmin dediği gibi mi, yoksa irade özgürlüğü bir yanılsama mı? İnsanın kendi "ben"ine hakimiyeti, olsa olsa bir illüzyon olur. Normallik bir varsayım. Freud 20. yüzyılın başında, "o 'ben' dediğimiz şey bütüncül değildir" demişti. "Ben" bir illüzyondur ya da bir üst belirlenimdir. Şarkıda, içeride seslenen her neyse, "Guguk Kuşu"nda olduğu tarzda sökülüp atılıyor.

Uzmanlık alanınızın psikiyatriyle nöroloji arasında bir yerde olduğunu söylediniz, o nasıl bir yer?

Hakan Gürvit: Bizim alanımız da Kartezyen ayrıma dayanıyor, madde ve ruh ayrımına. Ruh kısmıyla psikiyatri, madde kısmıyla da nöroloji ilgilensin deniyor. Paradigmalarda bir ihtilâl olacak ki, biz de bu ikisiyle barışacağız. Beyin hasarının neden olduğu davranış değişikliklerine, nöroloji tarafından bakmak mümkün, psikiyatri tarafından bakmak mümkün. İkisinin arasında bir alt disiplin var, ben bir davranış nörologuyum, o arada durup beyin hasarı sonrasında oluşan davranış değişikliklerini analiz ediyorum. Şizofreni de öyle bir şey, dolayısıyla alanıma girmesi lâzım. Geleneksel sınıflamada, o psikiyatrinin işidir. Ama şizofrenide, beyinde ne ne değiştiğini aramaya başladığında, işin içine ben de dahil oluyorum.

Şizofrenide beyinde ne oluyor? Beynin kimyası mı sorunu yaratan?

Hakan Gürvit: Yalnız beyin kimyası değil muhtemelen. Bundan yirmi-otuz sene önce, şizofreninin tedavisi o varsayıma dayanıyordu. "Dopamin denilen madde belli beyin bölgelerinde fazladır, dopamini engelleyelim, şizofreniyi tedavi edelim" deniyordu.

Dopamin nasıl bir madde?

Hakan Gürvit: Beyin dört-beş tane kimyasal kullanıyor. Dopamin bunlardan biri, motor eylemlerimizin kesinliğinden sorumlu. Bazı beyin bölgelerinde, iki sinir hücresinin iletişimini sağlayan temel kimyasallardan. Onun azlığında, örneğin parkinson hastalığı ortaya çıkıyor. Mesela, aşırı kumar davranışı beynin belli bir bölgesindeki uygunsuz dopamin salınımıyla ilişkilendirilebilir. Aynı şekilde, beynin belli bir bölgesinde fazla dopamin olması şizofreninin bulgularından sorumlu tutuluyor, halüsinasyonlar, hezeyanlar...

Serotoninden de çok söz ediliyor. Nasıl bir madde?

Hakan Gürvit: Evet, bu kimyasallar yavaş yavaş popüler söyleme geçiyor. Çünkü depresyon ve onun Prozac'la tedavisi yaygınlık kazandı. Serotonin azlığı keyifsizliğe neden oluyor, o yüzden 15-20 yıldır depresyonun tedavisi, serotoninin manipüle edilmesiyle yapılıyor. Bu kimyasalların azlığı ve çokluğu çeşitli sıkıntılar yaratıyor. Bunların bazıları genelgeçer bir kabul görüyor, dopaminin azlığı parkinsona, fazlalığı şizofreniye yol açar gibi. Ama bunlar belli bir perspektiften indirgemeler. Psikiyatrinin belli bir okulu olan biyolojik psikiyatri, kompleks fenomenleri tümüyle nöro-kimyaya indirgeyerek ele alıyor. Onlara göre, kimya terazisinin oraya ya da buraya sapmasıdır mesele, depresyonu da, şizofreniyi de öyle açıklarlar. O paradigmalar değişip birleşik bir disiplin geliştirilmedikçe, bütüncül bir varsayıma varamayacağız.

Psikanaliz bu tabloda nerede duruyor?

Hakan Gürvit: Psikanaliz Amerikan biyolojizmi tarafından, tabiri caizse masedilmiştir. İhtilâlci tarafı tamamen boşaltılıp insanın hayvanî dürtüleriyle uygarlığın talepleri arasında bir ara yüz olan egonun güçlendirilmesi işlevine indirgenmiştir. Lonca ve kast sistemi içinde tutulmuş, "bilimsel camia"dan dışlanmış, "sözde bilimsel" bir alan gibi görülür hale gelmiştir. Hatta, Anglo-Sakson kökenli bazı felsefî akımlara göre, nörobiyoloji günün birinde sofistikasyonunu öyle geliştirecek ki, zihnin bütün yazılımını, sofware'ini keşfedeceğiz. Ve o zaman da, insan bilimlerine, psikoloji ve psikanaliz de dahil olmak üzere, gerek kalmayacak. Ama bence, gerçek lafzıyla psikanaliz herhalde bir yerde duruyor olmalı. Bunlar karanlık çağlar, postmodern durumlar, bunları aşacak bir zaman gelecek muhtemelen. Ve o zaman, "kafanın içinde duran o 'öteki'ne bakmak" tekrardan gerektiğinde, başvurulacak kavramsal sistemlerden biri de psikanaliz olacaktır kuşkusuz.

Eclipse

Ali Ece: "Eclipse"i dinlerken dedem geliyor aklıma. Ben küçükken dedem ney çalardı, ben de gitar. İlk gözağrısıydım onun. Ben ne istersem televizyonda onu izlerdi. Pink Floyd'un "Echoes"u çaldığı Pompei konserini vermişti TRT. Otuz dakika yayınlamışlardı. 10-11 yaşındayım, ben klasik gitar çalıyorum, dedem de ney çalıyordu üzerine. Acayip yakalamıştı "Echoes" onu... "Eclipse", "A Saucerful Of Secrets" albümündeki "See-Saw"un büyümüş hali gibidir. O şarkıya toz kondurmam. Salt gitar açısından bakarsan, "Eclipse" David Gilmour'un şahikasıdır, alâmet-i farikasıdır. "Dark Side", "Echoes"un geliştirilmiş, üzerine çok çalışılmış, daha konseptüalize edilmiş hali gibi gelir bana.

Hakan Gürvit: "Breathe" ne kadar olağanüstü bir açılış şarkısıysa, "Eclipse" de öyle bir kapanış şarkısı. Bir sevgili dosta, Syd Barrett'a yazılmış olsa gerek. Muhtemelen Waters, Barrett için endişelenirken kendi adına da endişe duyuyor, ulaşacağı kişi ayın öbür tarafında...

Susan Sontag'ın güzel lafı var: "Geçmiş özlemini hiçbir araç, müzik kadar güçlü bir biçimde uyandıramaz." İçe bakış denen şey için de aynı şey söylenebilir galiba.

Hakan Gürvit: İlk müzikli ayinlerin de maksadı bu olsa gerek, iç dünyaya yolculuk. Karşılıklı söz söylemenin dışında ritmle, melodiyle yapılan bir şey niye var? Muhtemelen o amaçla. Beyindeki organizasyon da böyle. Dil, beynin sol yarısının bir işlevi; sağ yarısının işleviyse duygularımızın, heyecanlarımızın düzenlenmesiyle birlikte, müziği kavramak, takdir etmek, yargılayabilmek... Yüksek müzikal deneyimlerle iç yaşantılarımızın pararel gidiyor olması şaşırtıcı değil. Dil ve iletişim son derece karmaşık bir donanım, dolayısıyla, beynin bir yarısı tümüyle ona ayrılmış durumda, öbür tarafsa duygulanımla birlikte müzik. Öyle ki, müzik bir tedavi ve rehabilitasyon biçimidir. Sol beyin hasarlarından sonra, dil yeteneğini kaybeden hastayı rehabilite etmenin bir biçimi müzik kullanmaktır. "Günaydın, nasılsınız"ı dahi beceremeyen ağır bir hastaya, "günaydın, nasılsınız"ı bir melodi içinde sunsak, ağzından kelime çıkmayan bu hasta, melodiyi kapıp cümleyi söyleyebilir pekâlâ. Melodik entonasyon tedavisi denilen şey, dil bozuklukları rehabilitasyonudur. Tek tek kelimeleri kullanarak cümle kurmakta zorlanan bir hasta, melodik diziyi anında çıkarabilir. Müziği kullanma, insan olmayan atalarımızla da paylaştığımız bir şey olsa gerek. İçe yolculuk ve müzik ayrılmaz şeyler.

Tuğrul Eryılmaz: Evinde oturup kendi başına bunu dinlediğinde, özgürleştiğini hissediyorsun. Rock müziğinin büyüklüğü burada. Bana terapi gibi geliyor. Ooh, kapatıyorsun camları, perdeleri, takıyorsun bir tane sıkı albüm, keyiften dört köşe oluyorsun. Baksana ne kadar güzel: "Everything under the sun is in tune, but the sun is eclipsed by the moon." Çok hoş laflar. Böyle "one liner"ları çoktur bunların. Ama sözlerinde bir keramet aranmasına da taraftar değilim.

Var bir kerametleri ama. "The Wall"daki "Comfortably Numb" mesela çok uyarıcı bir şarkı değil mi?

Tuğrul Eryılmaz: "Tamam, acın var, çık gel, acını hafifleteceğim." Yine o, ne denir ona bilmiyorum, müziğin tedavi edici gücü mü desek, rahatlatıcı gücü mü desek... Katarsis, evet! *(gidip şarkı sözlerini getiriyor)* Bak, okuyorum: "The child is grown, the dream is gone, and I've become comfortably numb." (Çocuk büyüdü, rüya bitti ve ben kaşarlaştım rahatça). Bu bir itiraf. Büyüdükçe başına neler geliyor! Yaşlandıkça muhafazakâr, boktan bir insan oluyorsun. Çok da şaşırmayın, ileride boktan bir herif olursanız. Bu işler böyle gidiyor. *(gülüyor)*

Rock dinleyenle dinlemeyen bir olur mu?

Tuğrul Eryılmaz: Aa, olmaz! Bak o doğru işte. Diyeceksin ki, 55-60 yaşındaki arkadaşların senin gibi mi? Hayır, değiller. Ben kendimi onların çok çok ilerisinde görüyorum. Bunu asla onları küçümsemek, kendimi yüceltmek için söylemiyorum. Rock benim hayatımı kurtardı. Sürekli teyakkuz halindeyim çünkü.

Mesele o değil mi zaten, yoksa bu saatten sonra oturup niye Pink Floyd konuşalım?

Tuğrul Eryılmaz: Aa tabii, oraya gel tabii, deli misin! "Ben ne yapıyorum, aynen onlara benzeyeceğim" diyorsun, şu ellerinde puroları, koca göbekleriyle "kardeşim, ne yapalım, biz de düzgünüz ama, elimizden bu kadarı geliyor" diyenlere...

"Biz de '68 kuşağındanız" lafı var bir de, dillerine doladıkları...

Tuğrul Eryılmaz: Tabii, tabii, en korkunç şeydir o! "Old rockers never die" lafı onun için güzeldir. Rock denen o virüs bir kere girdi mi içine, hayatını onunla yaşamaya başladığın zaman, müthiş avantajdır. Vicdanını da etkiliyor senin. "Nasıl böyle olurum bu saatten sonra?" diyorsun. Niye olayım, ne adına olayım! O yüzden, hepsine minnet borçluyuz. Pink Floyd'a da tabii...

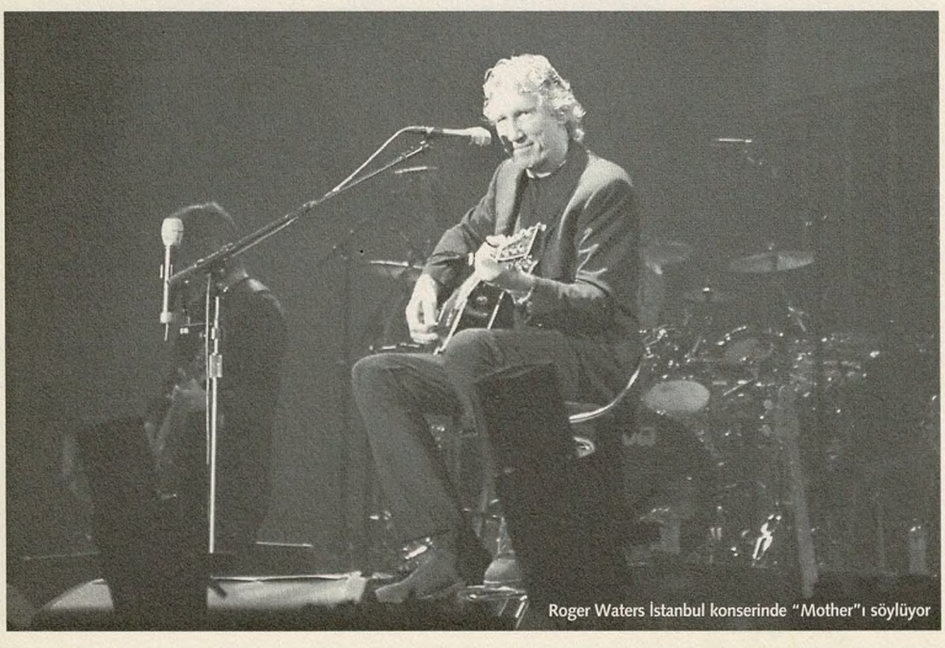

Roger Waters İstanbul konserinde "Mother"ı söylüyor

[PİNHANİ]

Son yıllarda öyle albümler dinliyoruz ki, sanki bu ülkede Bülent Ortaçgil, Özdemir Erdoğan, Nazan Öncel, Mazhar Fuat Özkan, Fikret Kızılok gibileri hiç olmamış, sanki –her neden bahsediyorsa bahsetsin– Türkçenin hakkını veren şarkılar hiç yazılmamış gibi... Sonunda iki kuzenden oluşan Pinhani yaremize merhem oldu. Akıp giden su kıvamında sazları-sözleriyle istisnalar arasına katıldılar ve "İnandığım Masallar" anlatmaya koyuldular...

NORMAL FARKLILIKLAR, FARKLI NORMALLİKLER

Sinan Kaynakçı: *(kayıt cihazımızı masaya koyar koymaz)* Bunun aynısından bende de var. Şarkılarımı buna kaydederim. "İnandığım Masallar"daki şarkıların hepsi önce o teybe girmiştir.

Ne zamandır şarkı yazıyorsun?

2001'den beri.

Albüm Piccatura'dan çıkmış. Nasıl bir ilişkiniz oldu onlarla?

Sahibi babam.

Öyle mi? Piccatura Bakırköy'de, bir kuşağın en önemli plakçısıydı. Biraz anlatsana hikâyesini...

Bakırköy'de uzun süre en önemli dükkânlardan biriydi. Yerimiz biraz kelek olsa bile, koleksiyoncu olduğumuz için bilinirdik. Sonra Bakırköy'ü terk ettik, Şişli'de yeniden açtık. Amcam Caddebostan'da bir dükkân daha açtı, biz Galleria'ya geçtik. Geçen yıl Caddebostan kapandı, şu an sadece Galleria'da var.

Bazı Bülent Ortaçgil albümleri de Piccatura etiketiyle çıkmıştı.

Bizde dört tane Bülent Ortaçgil albümü var, bunlardan üçünün yapımı da bize ait. İlk albümün haklarını da Ali Kocatepe'den devraldık.

Çocukluğun dükkânda mı geçti?

Evet, dükkânda büyüdüm. Plak, CD, kaset sayısı bakımından bizim evin de dükkândan pek farkı yoktu zaten. Dolayısıyla çok müzik dinleyerek büyüdüm.

Piccatura ismi nereden geliyor?

Amcam ve bir arkadaşı Bakırköy'de bir müzik mağazasında çalışırken, kendileri bir mağaza açmaya karar veriyorlar ve açıyorlar. O sıralarda Peppino Di Capri'nin "Piccatura" diye bir şarkısı varmış. Aslında telaffuzu son derece zor, ama sonuçta farklı bir isim.

Logo da tam '60'ların psychedelia anlayışında.

Evet, bizim logodaki karakterler çok yamuk yumuktur... Arkadaşı ayrılınca, babam amcama ortak olmuş. Sonra da tamamen babamın üstüne kalmış. Babam hâlâ sabahları dükkândadır. Öğleden sonra Unkapanı'ndaki depomuza gider. Babam Mustafa Kaynakçı, aslında yüksek kimya mühendisidir.

Bülent Ortaçgil'le bir arkadaşlığı var mı kimya fakültesinden?

Yapımının bizde olmasının tek sebebi sınıf arkadaşı olmaları zaten. Albümden çok önce, Bülent Ortaçgil'in şarkılarını defalarca dinlemişlerdir, hem babam hem annem. Aynı dönemde Bülent Ortaçgil sanatçı olurken, babam da ticarete başlamış. İkisinin de kimyayla alâkası yokmuş. Daha sonra Bülent Ortaçgil kimyagerlik yapmış, tekrar sanatçılığa dönüş aşamasında babam ona destek verdi. İkisi için de yükseliş oldu. Babam o dönemde çok güzel yapımcılık işleri yaptı, Bulutsuzluk Özlemi'nin, Düş Sokağı Sakinleri'nin ilk albümlerini çıkardı.

Ne tür müzikler sever baban?

Şaşılacak derecede geniş bir müzik zevki var. Bir ara yurtdışında okuyordum. Geldiğimde babam bana Rashit ve Duman'ın albümlerini verdi, "bunlar tam sana göre" diyerek. Mesela Radiohead'i az-çok tanıyordum, ama sevmemi babam sağlamıştır. Şimdilerde her şeyden birazcık dinliyor, fazla da vakti kalmıyor zaten. Mesela Hint müziği çok sever, uluslararası müzikleri çok takip eder. Bugün dinlemekte olduğum on albüm varsa, en az dokuzunu onun arabasında veya müzik setinde dinlemişimdir.

Bizim yaşımızda bu tarz müzik yapan insan olmadığını söylediler. Farklı olmayı amaçlasak beceremezdik belki, ama bu şekilde normal olup farklı olduk.

Dükkânda vakit geçirmek dinleyici profilleri hakkında sana bir şeyler öğretti mi? İlginç olaylar yaşanıyor muydu dükkânda?

Zaman zaman sanatçılar gelir, albümlerinin olup olmadığını kontrol ederler. Mesela Ebru Gündeş, gözünde güneş gözlüğü, sanki tanınmayacakmış gibi çaktırmadan gelip albümüne bakmış. O sırada, işe tezgâhtar olarak başlamış, sonra müdür mertebesine yükselmiş bir abimiz varmış dükkânda. Sonra Ebru Gündeş güneş gözlüğünü çıkarıp "beni tanıdınız mı" deyince, özellikle tanımıyor gibi yapmış. Bahsettiğim kişi Murat Çelik. Düş Sokağı Sakinleri elamanlarından biri. Murat abi, babamın yanında yetişen müzisyenlerdendir.

Sizin dükkânda Pinhani albümü çalıyor mu?

Çalmaz olur mu, sürekli çalıyor. Az-çok tanışıklığımızın olduğu birçok dükkânda da çalıyor, ama onun dışında pek bir yerde çalmıyor. Halbuki bilmiyorlar ki, çaldığı zaman satıyor.

Sen de dükkânları kontrol ediyor musun?

Ama güneş gözlüğü takmadan. Bazılarında önemseniyoruz, bazılarında önemsenmiyoruz. Bazılarında yeni çıkanlar bölümünde, bazılarında rock bölümünün arkalarında, genellikle de P harfinde, Petek Dinçöz'le aynı rafta duruyoruz. Müzik mağazalarının albümleri alırken ve satarken nelere dikkat ettiğini biliyorum. Dolayısıyla albümün şarkı sıralamasını, kapağını hazırlarken bunlara dikkat ettik. Koyuyorlar, on saniye dinleyip diğer şarkıya atlıyorlar, o yüzden çok uzun intro'lar koymadık. Sıkılırlar çünkü. Halbuki sanatçı öyle düşünmüyor. Mesela evde cam açık kayıt yaparken, rüzgâr se-

si filan girdiği zaman çok hoşuma gider. Şarkıların girişine dalga sesi, çekirge sesi falan koymayı çok düşündüm, vazgeçtim...

Piccatura'nın diğer dükkânlardan farkı ne?

Bizim dükkânda babamın dinlemediği albüm yoktur. Belki 20-30 bin albüm. Hepsiyle de ilgili bir fikri vardır. Babam bazı müşteri tiplerine çok kızar: Bir klip seyredip beğeniyorlar, gelip illâ onu istiyorlar. O yok ama, belki biz sana başka bir şey tavsiye edeceğiz! Müzik mağazaları da eczane gibidir, nasıl her ilacın bir muadili varsa, her müziğin de muadili vardır.

Pinhani'nin muadili nedir?

Bence bu bizim cevaplamamamız gereken bir soru. Ama gruptaki elemanlar açısından bakıldığında, cevap biraz belli. İçerisinde Cem Aksel ve Akın Eldes olan çeşitli müzikler var, onlar tavsiye edilebilir. Ya da melodinin önemli olduğu albümler tavsiye edilebilir.

Müziğinizi öncelikle "melodik" olarak mı tarif edersin?

Bence melodik. Birçok kişi de öyle düşünüyor. Şu sıralar çıkan albümlerde, zayıf melodiler sound'la donatılıp totalde bir şey yaratılıyor. Biz totalde ne yarattıysak, tamamen Akın ağabeyin eseri. Zaten total bir şey yaratacak kadar hakim değiliz sound olayına. Ama melodik anlamda akılda kalıcı şeyler olduğu söyleniyor.

Müziğinizi tarif ederken, "melodik"ten önce, "ritmik" de denebilir.

Zaten bateriyle diğer enstrümanlardan daha çok ilgilendim. Bir enstrümanist olarak, en derli toplu çaldığım aletin bateri olduğunu düşünüyorum. Ritm konusunda bu albümde bayağı uğraştık. Cem ağabey stüdyoya üç gün geldi. Sonrasında, baterinin kesip biçme kısmını bana bıraktılar. Cem abinin beğenmemesinden korkuyordum, ama beğenmiş.

Bir klip seyredip beğeniyorlar, gelip illâ o şarkıyı istiyorlar. O yok ama, belki biz sana başka bir şey tavsiye edeceğiz! Müzik mağazaları da eczane gibidir.

Şarkıların çıplak yapısında da belli ki ritm duygusu gelişkin.

Evet, doğru, hiç böyle düşünmemiştim. Muhtemelen hece yapısından kaynaklanıyordur. Önce bir melodi buluyorum. Sonra o melodiye tam uyan heceleri buluyorum. Dolayısıyla insanı rahatsız etmeden tıkır tıkır gidiyor.

Hecelerin ritmlerine, melodiye uyumuna bu kadar dikkat ettiğine göre, belirgin bir Türkçe sevgisi ve ilgisi olmalı sende.

Belki herkeste olduğundan biraz daha fazla var, ama öyle çok aşırı bir şey yok. Yani, dikkat ediyorum.

Şarkılarını Bülent Ortaçgil dinledi mi?

Tabii, çok dinledi. Toplam 19 şarkının, bu teypten bilgisayara aktarılıp demo yapılmış hallerini seneler evvel Nejat Yavaşoğulları'na da götürmüştüm. Çok ciddi dinleyip tek tek yorum yaptı. O dönemde ona tam olarak katılmamıştım, ama bugün baktığımda doğruymuş diyorum. Demonun ilk dokuz şarkısı daha eskilerdi ve onlara daha çok kafa yormuştum. Daha sonrakiler yakın döneme aitti. İkinci bölüm onun daha çok hoşuna gitti. Bülent Ortaçgil de defalarca dinledi. Albüm kaydının ortasında, sonunda sık sık geldi.

Neler söyledi?

Çok yakalayıcı melodiler olduğunu söyledi. Sözlerle ilgili sizin kadar olumlu düşünmedi. Tabii onun yazdıklarıyla mukayese edilecek şeyler değil benimkiler. Daha hafif sözler. Bülent Ortaçgil'in yazdıkları oldukça ağır.

Ne dedi mesela sözler hakkında?

Müzikle uyumu gayet iyi dedi. Çok da suya sabuna dokunan sözler olmadığını söyledi. O kuşağın farklı bir bakışı var. Onlara göre suya sabuna dokunmak biraz politik olmakla ilgili, o zaman suya sabuna dokunmuş oluyorsunuz. Ama ben politikayla ilgili bugüne kadar hiç yazmadım. Bundan sonra da yazacağımı düşünmüyorum. Bizim neslimiz apolitik bir nesil onlara göre. Politikaya girmeden de olan biteni gayet güzel anlatabilirmişim gibi geliyor. Politika yaşananların aynası, ama aynalardan sadece bir tanesi. Futbolda da aynı şeyler var. Güç mücadelesi, iktidar mücadelesi; herkes en güçlü olmak istiyor. En güçlü olan her zaman en üstte kalmak istiyor. Diğerleri de birlik olup en güçlüyü aşağıya indirmek istiyorlar, mazlumu oynayarak. Ama mazlumlar da sonra güçlünün rolünü tamamen üstleniyorlar.

Geçmişinde Van Basten isimli bir grup var. Futbolla ilgin ne düzeyde?

O bizim dört yıl evvelki projemizdi. Arkadaşlarımın bir grubu vardı, benim eklenmemle adı değişti. Van Basten, bana futbolu sevdiren futbolcudur. Çocukluğumun ilk futbol ilahı. Maradona'yı da gördüm, ama esas Van Basten! Çünkü '86 Dünya Kupası'nda biraz küçüktüm. Ama sonraki Avrupa şampiyonasında taktikleri, teknikleri görerek izleyebiliyordum. Onun attığı goller sayesinde ben de futbolu çok sevdim.

Dünya kupasındaki favorin kim?

Brezilya... Alternatif Hollanda.

Albümdeki teşekkürler bölümünde Kenan Onuk'un da adı geçiyor.

Bizim dükkânın çok iyi bir müşterisiydi, öyle tanışmıştık. Caz ve klasik dinlerdi. Ama eski bir rock'severdi de. Tam ben onu yeni gruplara ısındırmak için çalışmalar yapıyordum. Maalesef vefat etti... 2002 yılında beni Radyo Eksen'e o tavsiye etmişti. Eksen'de çalışmanın bana katkısı çok büyük oldu. Çünkü Eksen'in de çok geniş bir arşivi var. Bizim dükkânınkinden de büyük.

Yeni gruplara nasıl ısındıracaktın Kenan Onuk'u?

Ona hazırladığım bir karışık CD vardı. İngiliz grupları ağırlıklı: Coldplay, Radiohead, Starsailor, galiba Red Hot Chili Peppers da vardı. O şarkılar hâlâ bilgisayarımda, Kenan Onuk isimli bir dosyada durur.

Grubu ne zaman oluşturdunuz? Birlikte müzik yapmaya başlama hikâyenizi Zeynep'ten dinleyelim.

Zeynep Eylül Üçer: Sinan'la çalışmak, benim doğumumdan itibaren başlayan bir hikâye, çünkü çocukluğumuz beraber geçti. Annelerimiz kardeş. Sinan'la sürekli tencere çalar söylerdik. İkimiz de tek çocuğuz, o yüzden de daha bir kardeş gibiyizdir. Zaten küçüklüğümden beri şarkı söylüyordum, TRT Çocuk Korosu'nda da bulundum bir dönem. Sonra biz Antalya'ya taşındık, müziğe ara verdim, basketbol oynadım. Sinan bana üç buçuk sene önce bas gitar hediye etti. Nasıl oldu da bu zamana kadar bas gitarı elime almadım diye üzüldüm.

Neden gitar değil de, bas gitar aldın Zeynep'e?

Sinan: Bas gitarist sıkıntısı gruplarda çok çekilir. Gitarist sayısı, basçı sayısının on katı. İki gitarist grup kuruyorlar, sonra başlıyorlar basçı ve davulcu aramaya. Davulcu yine iyi-kötü bulunuyor. Daha şova yönelik olduğu için, davulcu olmak isteyen insan sayısı daha fazla. Bas gitarist olmak

GEZİ >

"Suriye'ye Türkiye'den, Irak'tan, Ürdün'den ve Lübnan'dan defalarca girip çıktım. Her seferinde farklı kapılardan geçtim. Türlü masallar, nice hikâyeler dinledim. Ama dinlediğim her şeye, ABD'nin tehditlerinin gölgesi düşüyordu. Oysa yaşayan Suriye-Arap kültürünün zenginliğiydi beni esas etkileyen..."

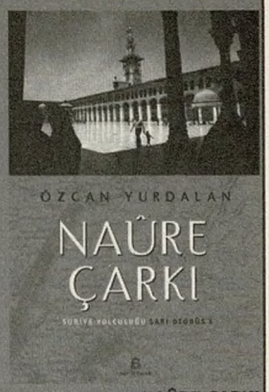

NAÛRE ÇARKI
Özcan Yurdalan

MÜZİK >

Müzisyen, orkestra şefi İsrailli Daniel Barenboim ile akademisyen, edebiyat teorisyeni Filistinli Edward Said, yine Ortadoğu kökenli olan, müzik direktörü Ermeni Ara Güzelimyan'ın editörlüğünde, müzik ve edebiyat üzerine yoğun ve keyifli diyaloglara giriyorlar...

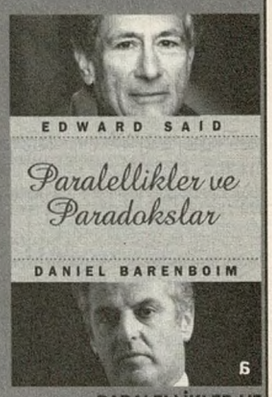

PARALELLİKLER VE PARADOKSLAR
Edward Said - Daniel Barenboim

ROMAN >

Türkçe'de daha önce de Rio de Janerio favelalarındaki vahşi ve şiddetle örülü hayatı anlattığı "Inferno" adlı romanı yayımlanan Patricia Melo, "Katil"de kazara cinayet işleyen bir adamın nasıl kiralık katile dönüştüğünü ve buna bağlı olarak, yaşadığı toplumun çürümüşlüğünü gözler önüne seriyor...

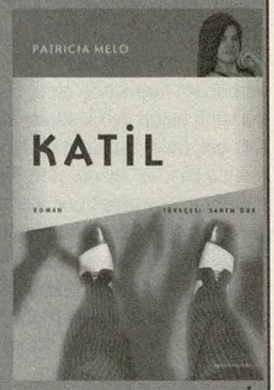

KATİL
Patricia Melo

SİNEMA >

"Düşler", "Ağustos'ta Rapsodi", "Ran" ve "Yedi Samuray" gibi filmleriyle sinemanın ölümsüz isimleri arasına giren, kamerasını 'insanlığın ebedi dramı'na çeviren büyük yönetmen Akiro Kurosawa'nın hayatı ve sinema anlayışından kesitler; kendi deyişiyle, 'otobiyografi gibi bir şey'.

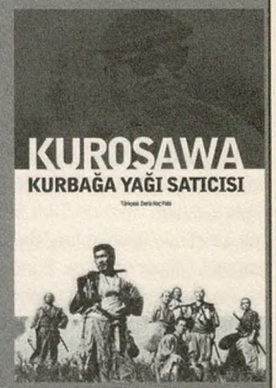

KURBAĞA YAĞI SATICISI
Akira Kurosawa

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

isteyen neredeyse yok gibi. Bu yüzden Zeynep'in biraz daha boş ve rahat bir kulvarda ilerlemesini istedim. Gürol Ağırbaş'ın internet sitesinde de yazıyor, babası "oğlum bak, bas gitarist fazla yok, sen bu enstrümanı al, bas git" demiş.

Zeynep: Bas gitar her zaman var olması gereken bir şey. Öte yandan, geri planda. Ben çok fazla sevmem ön planda olmayı. Sinan beni çok iyi tanıdığı için, bana uygun gördü.

Sinan: Gizli kahraman olmak her zaman daha iyi bir şey. Ön tarafta olanlar yıpranıyor genelde.

Pinhani'de öndesin... Van Basten'de hangi mevkideydin?

Sinan: Onların da solistiydim. Belki İstanbul'da en çok Radiohead çalan gruptuk. Red Hot Chili Peppers çok çalardık. O dönem Noir Désir çok meşhurdu, onların şarkılarını da çalıyorduk.

Pinhani albümüyle ilgili basında epey övgü yazısı çıktı. Bu ilgiyi bekliyor muydun?

Sinan: Çok beğenen de oluyor, az beğenen de oluyor, ama "bu ne yaa?" diyen olmuyor. Türkiye'de daha önce örnekleri olan bir müzik tarzı çünkü. Tek problem, son örneğinin bayağı eski zamanlarda kalmış olması. Bizimle ilgili yapılan yorumdan sonra bunun farkına vardık. Bizim yaşımızda bu tarz müzik yapan insan olmadığını, son derece klasik bir tarz yaptığımızı, ama mevcut ortamda değişik algılandığımızı söylediler. Farklı olmayı amaçlasak beceremezdik belki, ama bu şekilde normal olup farklı olduk.

Müziğinize yakın olduğunu düşündüğün bazı albümleri sayar mısın?

Sinan: Saymak istemem. Herkes kendi kendine bir şeylere benzetsin.

Madem öyle, sevdiğin, ama müziğinizle alâkası olmadığını düşündüğün albümleri say.

Sinan: Çingene müziğini çok seviyorum. Çok renkli, çok neşeli geliyor. Les Yeux Noirs diye bir grup var, Okan Bayülgen'in programında kullandığı cingıl sayesinde keşfettim. Ama bir yandan yine babam sayesinde oldu, çünkü "Balamouk" albümünü bulup geri kalanını dinletti. İşin ilginç tarafı, çok farklı lisanlardan, farklı parçalar var. Almanca bile var içinde. Ben Almanca okudum, ama Almanca güzel parçalar pek dinleyemedim... Etnik müzikler çok hoşuma gidiyor. Çok isterdim mesela bizim müziğimizi profesyonel etnik bir grupla alıp çok uzaklara götürmeyi. Ki Akın abi bile bizim parçaları muhteşem değiştirdi. Ben zaten onun hayranıyım. Yaptığım birçok şey zaten ona benziyor, o da onları alıp iyice kendine benzetiyor. Ayrıca Cem abi en çok dinlediğim davulcudur. Esas sanatçıyı hiç dinlemeden, sadece Cem abinin ritmleriyle geçirdiğim konser çok olmuştur.

Albümlere devam edelim...

Sinan: Bu aralar çok dinlediğim, Özdemir Erdoğan'ın gitarlarla türkü çaldığı bir albüm var: "Gitarıma Türkü Öğrettim, O Söyledi Ben Dinledim". Hem türküleri hem de Türk enstrümanlarını bana çok sevdirdi. "Leylim Ley"de klarneti Hüsnü Şenlendirici çalıyor mesela. Bundan sonra bir beste yapsam türkü formatına daha çok benzeyecektir.

O albümü de baban mı dinletti sana?

Sinan: Eve babam getirdi belki de, CD player'a ben koymuşumdur. Koskoca adam oldum, albümleri alıp kendim de koyabiliyorum. Eskiden boyum bile yetişmezdi... Hint müziğini seviyorum, çok ilginç bir yapısı var. Mesela İngiliz ya da Amerikan müziği dinlediğiniz zaman, bu parça hüzünlü ya da bu parça mutlu diye ayrım yapabiliyorsunuz, ama Hint müziğinde karmakarışık bir şey geliyor. Sinirli mi, değil, neşeli mi, değil! Tam ortadan bir yol tutturuyor ve girip çıkıyor her tarafa. Mesela Aydilge'nin albümü "Küçük Şarkı Evreni"ni Hint müziğini sevdiğim için çok beğendim.

Eskisi kadar Radiohead dinliyor musun artık?

Sinan: Son albümlerini de bayağı dinledim. İlk aldığımda hemen ısınamadım, ama ısınacağımı bildiğim için ısrar ettim. Sonra çok beğendim zaten. Eskisi gibi şarkı üretemiyorlar falan diyorlar onlar için. Bence birçok şey dinliyorlar ve birçok gruba göre, kendini en az tekrar eden grup. Gerçi müziğimiz pek benzemiyor.

Belki yine söylemekten çekineceksin, aranda benzerlik hissettiğin bir yabancı grup var mı?

Sinan: Tabii var. Yok dersem yalan olur. Ama Türkçe müzikler yüzde 60, yabancı müzikler yüzde 40 oranında etkilemiştir bizi.

Dedene, yani esas Pinhani'ye gelelim mi? Niye ondan hiç bahsetmediniz?

Sinan: Sordunuz da bahsetmedik mi?

Türkçeye ilgini sorunca bahsedersin sanmıştık.

Sinan: Şiirleri vardır kendisinin. Türkçesi çok düzgündür.

Zeynep: Dedemiz hayatta. Evde çok fazla eski kelime kullanırmış, ondan bize de geçti galiba... Şiirleri genelde eski dil ağırlıklı. Rubailer, koşmalar falan yazıyor. Aşk şiirleri, özlem şiirleri... Pinhani de onun kullandığı bir takma isim. Gizli, saklı anlamında Farsça "pinhan"dan türüyor.

Neden takma isim kullanıyormuş?

Sinan: Şiir yazarken kullanıyormuş. İsmi Turhan Yanbey. Sanıyorum, İranlı bir şair Pinhani. Dedemin hoşuna gitmiş bu isim. Kâh Turhan'ı kullanmış, kâh Pinhani'yi kullanmış şiirlerinde. Geçen yıla kadar Pinhani'yi Yahoo'da aradığınız zaman, dedem çıkıyordu. Fakat şimdi biz onu öteledik. Onun dışında, İran siteleri çıkıyor tabii. Bu ismi koymamızı istememizin nedeni, dedemizin ismini devam ettirmek. Yoksa anlamıyla ilgili olarak, gizli kalmak istediğimizden değil.

Peki deden şarkılarınızı dinledi mi?

Sinan: Tabii, çok beğendi. Beğendi mi hemen söylemez. Gözleri dalar, sonra "fevkalâde" der. Dedem çok ilginçtir, ben ona zamanında Muse bile dinletmiştim. Oradaki bir takım klasik Batı müziği etkilerini hissedip "ne dinliyorlar acaba da böyle bir müzik yapmışlar" diye sormuştu. Gözlerim yuvalarından fırlamıştı.

Grubun ismini koyarken ona sordunuz mu?

Sinan: Önce koyduk, sonra söyledik. "Dede, biz grubun ismini ne koyacağız biliyor musun" dedik, "Pinhani koyacağız". Çok sevindi. Hemen döndü, "Pinhani ne demek biliyor musunuz" deyip anlatmaya başladı. Zaten daha önce de kaç kere anlatmıştı. Konuya hakimdik yani.

Dedenin şiirlerini bestelemeye uğraştın mı?

Sinan: Yok, hiç uğraşmadım. Şiiri şarkı haline getirmenin, dedemizi bir hatıra haline getirmekten başka bir şey ifade edeceğini düşünmüyorum diğer insanlar için. Dedemin yaztığı dil, kendi dönemi için bile ağır zaten... Ben hep beste üzerine söz yazdım. Gerçi ilkokulda şiir yazdırırlardı. Mesela öğretmen gelir, "bugün 23 Nisan, bununla ilgili iki kıtalık şiir yazın" falan derdi. Çoğu arkadaşımın içi sıkılırdı. Ben hızlı yazdığım için, fazladan yazıp şiirleri satmışlığım bile var. Herkesin iki kıta yazması için verilen sürede ben altı kıta yazmış olurdum ve kalan dördünü satardım. Dedeme anlatınca "vay be" dedi, "ben bu yaşa geldim, kaç şiir yazdım, hiçbirinden para kazanmadım. Demek ki sen benden daha çok muvaffak olacaksın".

Deden hayatını nasıl kazanmış?

Zeynep: Ticaretle uğraşmış genelde. Tam sanatçı olacak bir insan duygusal açıdan. Aslında üniversitede felsefe bölümünde okuyormuş, hukuk bölümüne geçmiş, ama çalışması gerektiği için bırakmak zorunda kalmış. Ticaretle hiç alâkası olmayan bir insan, ama senelerce canlı hayvan ticareti yapmış. Grantuvalet mezata gidermiş.

Sinan: Bu işlerin adamı değilmiş. Ud çalsın, keman çalsın, şiir yazsın...

Ud ve keman da çalıyor mu?

Sinan: Tabii, tabii. Güzel de çalar. Ve makamlı çalar. Sadece Batı müziğini değil, komalarıyla birlikte çalar. Bizim koma ilgimiz de oradan geliyor biraz. Evde herkes bir şey çalardı. Ben de çocukluğumdan beri hep bir şeyler tıngırdattım. Kısa bir süre dedemin udu bende kalmıştı. O dönem udla rock'n'roll yapılabildiğini de göstermiştim. Dedem de dönüp bana "sen Batı musikisine daha yatkınsın galiba" demişti. Halbuki şimdi udu elime alsam, ne gerektiriyorsa onu çalarım. O zaman yaptık öyle bir eşeklik.

Son bir soru: Piccatura ne demek?

Sinan: Valla, çalışmadığım yerlerden sormayın. Zamanında öğrenmiştim, ama unuttum.

Babana telefon açıp sorsana.

Sinan: Bence bilmiyordur. Şarkının ismi işte. Ben hatırlamıyorsam, o da hatırlamıyordur

Ne o, aran mı bozuk babanla?

Sinan: Yoo, ona ulaşmak kolay değildir. Bu saatte kulüpte briç oynuyordur. Oyunu bozulur falan, ne gerek var? Yarın evde gazete okurken ben onu sıkıştırır, öğrenirim.

Politikaya girmeden de olan biteni anlatabilirmişim gibi geliyor. Politika yaşananların aynası, ama aynalardan sadece bir tanesi. Futbolda da aynı şeyler var.

Söyleşi: ***Derya Bengi - Ayşegül Oğuz***

Mor ve Ötesi

Vaktiyle ikinci albümleri "Bırak Zaman Aksın" için "ara albüm" demiştik, şimdi kendileri beşinci albümleri "Büyük Düşler" için benzer bir şeyi söylüyor: "Her şeyin yerli yerine oturduğu bir dönemin" ara albümü... Mor ve Ötesi, "Dünya Yalan Söylüyor"un kaldığı yerden, gitarları sertleştirerek, sözleri bileyerek, bayrağı yükselterek devam ediyor. Morun ötesine daha var, ama taşları güzel döşüyorlar.

SÜRDÜRÜLEBİLİR CİNAYET

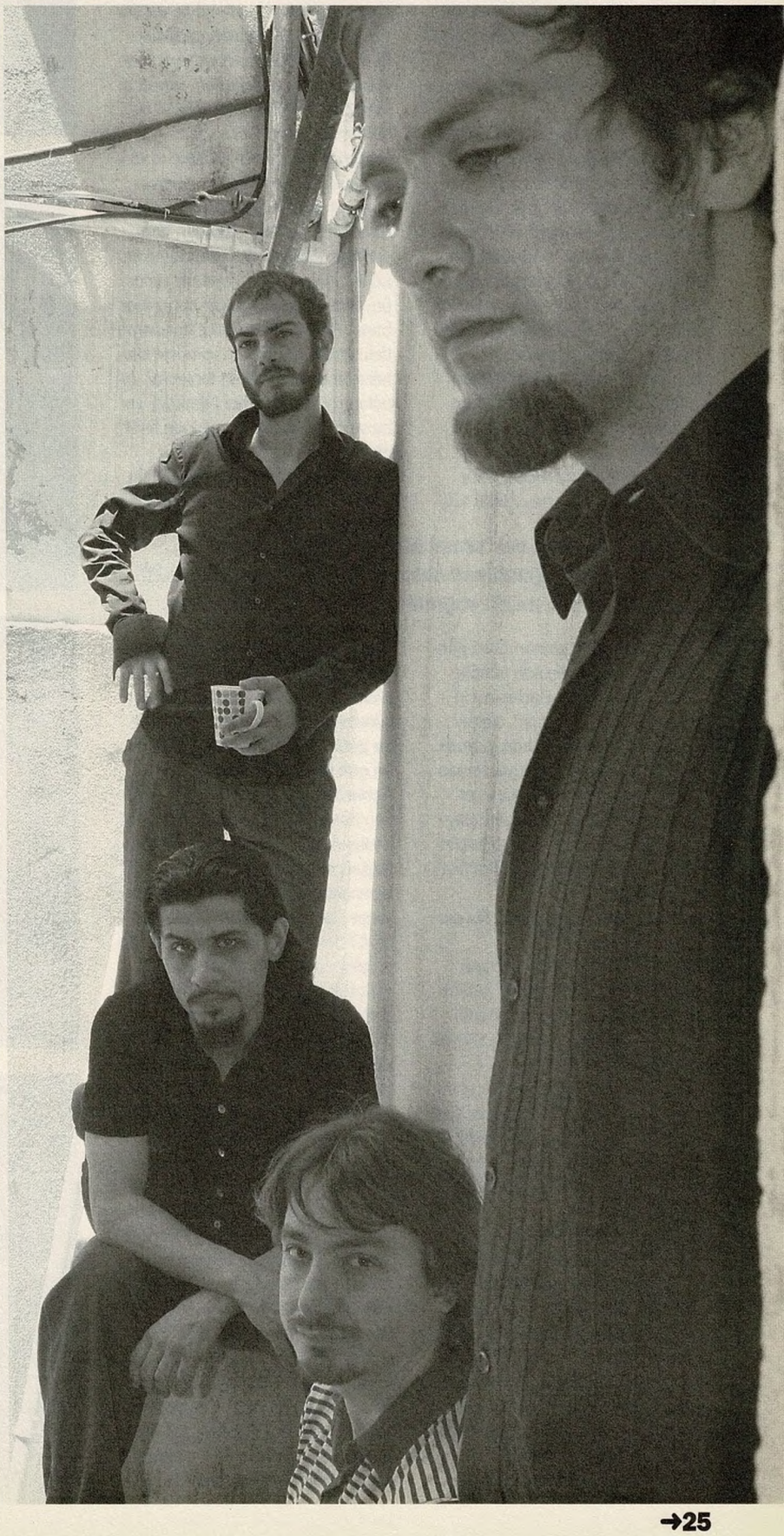

Mor ve Ötesi, albümde ve konserde ne kadar farklı?
Kerem Kabadayı: Her şarkının bir canlı versiyonu, bir de kayıtlı hali var. Kayıtlı hali, sonuçta, bir şarkının anlık fotoğrafı gibi oluyor. Yedi ay çalışıp bir albüm yapıyorsunuz mesela, o sıralarda yaptığınız müziğin bir vesikası olarak, plastiğin üzerinde kayıtlı bir şekilde duruyor. Film izlemek yerine, oradan çekilmiş birkaç kare fotoğrafa bakmak gibi geliyor bana.
Büyük konserlere alıştınız mı?
Kerem: Büyük konser deyince, belki Karadeniz Ereğlisi konserini söylemek lâzım. Onun gibi pek fazla olmadı.
Harun Tekin: 600 bin kişi var demişlerdi. *(gülüyor)* Ama 450 bin varmış. 2005'te, Sevgi-Barış-Dostluk Festivali'ydi. Elli metrede bir ses kuleleri, bir buçuk kilometre insan... Mahşerî bir şey.
Siz İstanbullu, nispeten elit bir grup olarak tanınıyorsunuz. Bu konserler sizi bütün Türkiye'yle kaynaştırabildi mi?
Kerem: O bakışın son üç yılda biraz değiştiğini düşünüyorum. "Yaz" single'ının yayınlanmasından bu yana, İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de verdiğimiz konser sayısını oralarda kat kat aştık.
"Yaz" etkili oldu mu o kadar?
Kerem: Tek başına o kadar etkisi olan bir şey değildi ama, bizi enteresan bir yola soktu.
"Yaz" yakın zamanın şarkısı. Niye daha eskilere gitmediniz?
Harun: Bir kere, sözlerin üzerimizde sakil durmaması gerekiyordu. Müzikal olarak heyecan verici bir şey çıkarırız diye de hissettik galiba. Bir sürü şey dinlemiştik, eninde sonunda geldiğimiz nokta bizi de şaşırttı aslında.

Biz müzikle yan yana bir hayat seçtik. Bu işler her zaman çelişkilerden, sıkıntılardan beslenmiyor, bazen de küçük zaferlerden, hayatı birazcık daha anlamaktan, belki şefkatten besleniyor.

Kerem: Albüm boyutunda düşünülen bir şey de değildi. "Güneye Giderken"le beraber iki icra olan bir CD çıkartmak istiyorduk.
Niye böyle bir ihtiyaç vardı?
Harun: Büyük konserlerle ilgili bir hazırlık vardı ve bizim en son albümümüz iki sene önce çıkmıştı. Ve bizim üç albümümüz de, içlerinde pek çok şey barındırmakla beraber, standart mânâda bir hit barındırmıyordu. Kalabalık kadrolu bir turne olacaktı. Önce Cenk ve Erdem çıkıyordu, ufak bir şov yapıyorlardı, sonra biz, sonra Şebnem (Ferah) ve Teoman... "Yaz", tam anlamıyla işlevini yerine getirdi.
"Yaz"a yakın olan başka adaylar kimlerdi?
Harun: "Gecenin Karasını", Cem Karaca. İçimde uktedir, hâlâ yapsak diyorum.
Burak: Mavi Işıklar vardı, "İyi Düşün Taşın"... Sonra Yeni Türkü'den "Resim"...
Sonra "Yaz"ın yerini galiba "Cambaz" aldı. Konserlerinizde milleti en çok ayağa kaldıran şarkı hâlâ o mu?
Harun: "Cambaz", "Bir Derdim Var"... İki sene sonra falan belki değişmiş olabilir bu durum. Yeni albümün hem kendi doğasından, hem de geçirdiği süreçlerden kaynaklanan bir nazı var. İçine kolay girilemeyen bir albüm.
Kerem: Bu durum hiçbir zaman değişmeyebilir de. New Model Army hâlâ "51st State"le patlıyorsa, Metallica konserinde "One" en çok alkışı alıyorsa, demek ki bazı şarkıların süreklilik arzeden bir ilgi uyandırma becerileri oluyor. Kuşaklar geçtikçe de o şarkı o grupla beraber devam ediyor. Onun üstüne çıkmaya çalışmanın da çok bir anlamı yok bu yüzden.
Diyelim ki üç albüm geçti, "Cambaz"ın yeri hâlâ ayrı, "Cam-

baz çok güzel" diye düşünmeyi mi tercih edersiniz, yoksa onun üstüne bir şey koyamadığınıza mı yanarsınız?

Kerem: Çok iyi denk gelmiş diye düşünürüm. Şarkının sadece güzelliği yetmiyor öyle bir ilgi görebilmesi için. "Cambaz"ın sözleriyle, müziğiyle, sunuluşuyla, bizim halimizle, tavrımızla dünyanın, Türkiye'nin durumu, her şey bir noktada birleşti.

Harun: "Şeytan tüyü" kavramını bence yabana atmamak gerekiyor. "Cambaz"ın bunu fena halde içerdiğini düşünüyorum.

Bir defa, dans edilebilir bir şarkı oldu...

Kerem: Hem de dans müziği olmamasına rağmen. Aslında bayağı punk şarkısı "Cambaz".

Harun: İnsanlar "Cambaz"ı söylerken hem coşkulu, hem öfkeli olabiliyorlar. En azından o şarkı özelinde, neye öfke duyduğumuzla ilgili kafamızda belli bir şey var. Ama kalabalık hep beraber söylediği sırada ortaya çıkan duygu başka.

Şarkının güzelliği muğlaklığından da kaynaklanıyor herhalde. Cambaz kim, "var mısın, yoksun" ne demek?..

Burak: O çift anlamlılıklar bence her zaman cazip bir şey. Şarkı sözlerimizde şiire her zaman özen gösterdik, hep böyle yapmak istedik.

Kerem: Şiiri Gaston Bachelard'ın tanımıyla "imge üretmek" olarak alırsak, her şeyin etrafında gezerek, sadece uyandırdığı duyguyla temas ederek imge yaratma imkânı var. İki insan arasındaki ilişki de dolaysız bir şekilde elini içine daldırabileceğin bir hammadde değil. Politika da öyle değil.

Fakat şiirden konuşuyoruz. Siz şarkı yazarısınız...

Harun: Ama Burak şarkılarımızın "içindeki" şiirden bahsetti, "şiirlerimizden" değil. Bence çok önemli bir fark. Şarkı sözü yazdığımızı unutmuyoruz.

Kerem: Biz iyisini yazmaktan çekindikçe, etrafımızda kötü yazılmış şiirler de artacak. Bizim boş bıraktığımız bir alan, başka birileri tarafından estetikten yoksun bir şekilde yeniden üretilecek.

Radikal Genç'ten, Tankut Aykut'un "Hakkaniyetli büyük düşler" başlıklı yazısından bir alıntı yapalım: "Türkiye'de Mor ve Ötesi'nin dışında şarkı sözleri itibariyle bu kadar kapalı ve zor anlaşılır olmayı göze almış başka bir rock grubu daha yok. Halbuki zor anlaşılırlığın sebebi olabilecek çelişkililik ve güvensizlik günümüzde iyi rock'ın başlıca dürtülerinden. Söylenecek sözler parçalanmış, endişeler artmış, birey kendinden şüphe etmeye başlamış olmasa, niye rock müzik yapılsın?"

Burak: Arkadaşın ne demek istediğini anlıyorum sanırım ama, rock müzik neyse, ben de çok bilmiyorum pek sınırlarını, her zaman böyle bir takım çelişkilerle, karanlık düşüncelerle, yeniyetmelikle, öfkeyle ilişkilendirilmek zorunda değil. Biz müzikle yan yana bir hayat seçtik, birçok şey denk geldi, böyle yürüyoruz. Bu işler her zaman çelişkilerden, sıkıntılardan beslenmiyor, bazen de küçük zaferlerden, hayatı birazcık daha anlamaktan, belki de şefkatten besleniyor.

Harun: Dördümüzün müzikle kurduğu ilişki hep belli farkları içeriyor, grup zenginliğini de buradan alıyor. Senelerce bu fikre direndim ama, yenilgiler, negatif duygular, öfkeler, sonuç olarak daha heyecan verici ürünlere dönüşüyormuş gibi geliyor bana. Hayat çok uyumlu, armoniyle dolu gittiğinde, benim içimdeki bazı hezeyanlar ve üretken tohumlar törpüleniyor. Hayatın beni getirdiği yer bu ve bu noktada grup içinde hafif bir zıpçıktılık yapıyorum.

"Bırak Zaman Aksın" albümünün ardından yaptığımız bir söyleşide, "depresif bazlı kişisel öyküler"den daha toplumsal şarkılara geçmek istediğinizi söylüyordunuz. İlk albümlerinizi çok beğenen bir kitle de galiba o noktada kalmanızı daha çok tercih ediyor.

Kerem: Şunun gibi: 17 yaşımdayken lisede birkaç tane çok yakın arkadaşım vardı ve şu anda hepsiyle bağlantım kopmuş durumda. Gayet sevmeme rağmen onları, görüşemiyorum. İlk albümümüzü yaptığımızda 17-18 yaşlarındaydık, aradan on yıl geçince bazı konularda değişmek için özellikle çaba sarfetmek gerekmiyor. Ayrıca, dört kişilik kadroda iki kişilik değişiklik oldu. Dinleyicilerin bir bölümünün bizi dönemlere ayırması gayet mantıklı, ama diğer yandan da, ilk dönemlerimizi benim kafamda tanımlayan şey, çok güçlü bir anlatma isteği ve beraberinde uzun süre çok büyük bir teknik yetersizlik, hep ekipmanlarımız, hem bizim enstrümanlarımızla ilişkimiz açısından. Dinleyici en azından benim teknik olarak yetersiz olduğum dönemi seviyorsa –ki ben de The Cure'un en çok "Pornography" albümünü seviyorum, orada da çok büyük bir teknik şov yok– bir şey diyemem. Dinleyicinin bağlantı kurması gereken şey bizim anlatma isteğimiz olmalı, o anlamda da hiçbir şey yitirmedik. Bunu gören çok fazla eski dinleyicimizin de olduğunu biliyorum.

Harun: Peyote gibi bir yerde otuz kişiye çalarken, bir grup ne kadar "arrogant" olabilir? Her biri jilet gibi görünse ve önlerindeki adamları, kadınları tekmeleseler, her türlü kibir gösterisini yapsalar bile, sonuçta otuz kişi var orada. Bir de dört bin kişiye çaldığınız dev bir sahneyi düşünün, orada da ne kadar alçakgönüllü olabilirsiniz? Bence, haksız demeyeceğim ama, yer yer merhametsiz olduğunu düşündüğümüz bazı eleştirilerin kökeninde bu fiziksel temel var. İçinde göründüğümüz çerçevelerin boyutu büyüdükçe, olabileceğimiz şeyin sınırları da insanların kafasında değişiyor. 2002 senesinin mart ayında bir konser alanından çıkarken polis eskortuna ihtiyacınız olacak deseler, bayağı gülerdik. Ama 2005 yılının tümü, manyak sahnelere şahit olmamızla geçti. Bunların dışarıdan algılanışı çok tuhaf, ama içeriden algılanışı çok çok tuhaf.

Kerem: Baskın kültürde popüler olmayan ne varsa yaptık aslında biz. Zamanında satanist diye suçlandık, intiharlarla alâkalandırıldık, Türkiye'de bütün güçlerin Amerikan karşıtlığını örtbas ettiği bir dönemde "Dünya Yalan Söylüyor" çıktı... Zaten sol '80 sonrasında Türkiye'de ne kadar popüler oldu? Bizim savunduğumuz bir sürü değer böyle bir görüşü yansıtıyor.

Sol, Ahmet Kaya'yla çok popüler oldu mesela...

Harun: Bizden çok farklı olmakla birlikte, Ahmet Kaya politize olmaya teşne kalabalıkların aslında aradıklarını buldukları âna denk geliyor. Bizdeki durumda, hiç karşılaşmayı ummadıkları bir şeyle karşılaşan bir kitle var. "Cambaz"ın anlamlandırılma sürecinde yaşanan bir sürü saçmalık da var. Atatürk'ün ve Allah'ın çok temel referanslar olduğunu biliyoruz bu ülkede. Her ikisi de şarkıyla bağlantılandırıldı. Demek ki, bu ülkede değil politika, politik müzik yapmak bile bunlar olmadan zor. Diğer yandan, "kul oldun, köle oldun" bölümünde insanların büyük bir keyifle "kul oldum, köle oldum" diye söylediğini görmek yaralayıcı bir deneyim. "Oldum değil, oldun" diye pankart açasım geliyordu bir ara. *(gülüyor)*

Belki de bilerek öyle söylüyordur. "Kul oldum, köle oldum" dedikten sonra "var mısın, yoksun" diyor ve üzerindeki baskıyı bir süreliğine kaldırıyor, onu reddetmenin coşkusunu yaşıyor...

Harun: Bu tabii çok rahatlatıcı bir okuma olur. Ama öyle duyuyor, benim öyle söylediğimi zannediyor... Böyle bir kitleyle böyle bir müziğin buluşması açısından '80 sonrasında çok fazla örnek yok. Biz de za-

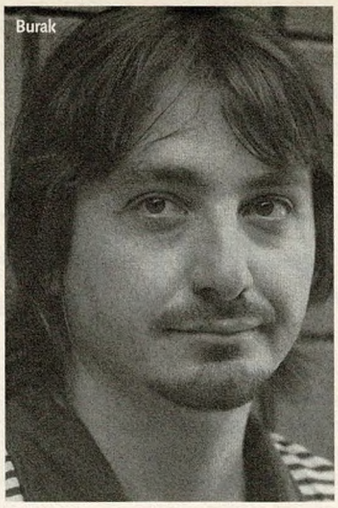
Burak

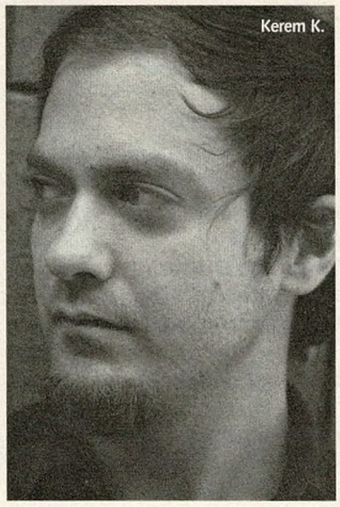
Kerem K.

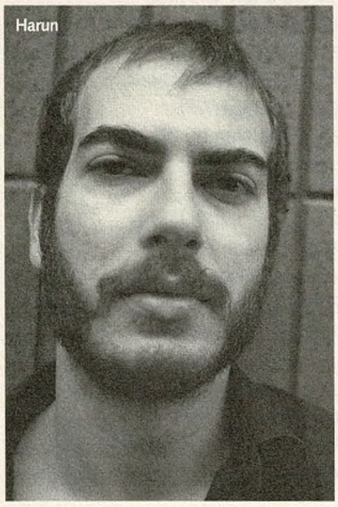
Harun

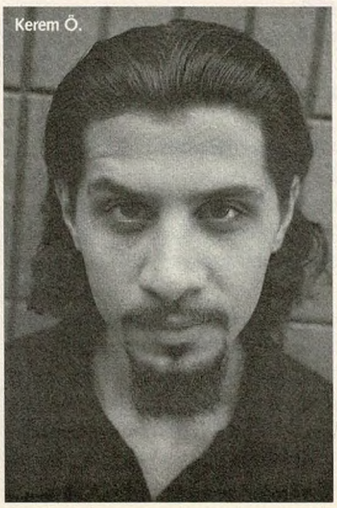
Kerem Ö.

Atatürk ve Allah çok temel referanslar. Her ikisi de "Cambaz"la bağlantılandırıldı. Demek ki, bu ülkede değil politika, politik müzik yapmak bile bunlar olmadan zor.

manında Bulutsuzluk Özlemi'ni çok sevdik, çok etkilendik. İlk demomuzu Nejat abiye (Yavaşoğulları) götürmüştüm, onlar Mavi'de çalarken. Bodrum'la ilgili hayatımdaki en güzel şey herhalde o. *(gülüyor)*

"Dünya Yalan Söylüyor"un yarattığı etkinin ardından "Büyük Düşler"e bir rahatlamayla mı girdiniz, yoksa o başarı üzerinizde bir baskı yarattı mı?

Harun: Ankara'da hayvanat bahçesinden bir piton kaçmış. Benim açımdan "Dünya Yalan Söylüyor"un çıkışından hemen sonra patlaması ve albümün ulaştığı popülerlik, büyük bir sürpriz olmadı. Ama, dolaylı yollarla kendi hayatlarımıza yaptığı etkiler, pitonun Tunalı'da kahve içmesi gibi geliyor bana.

Kerem: Ama albüm hazırlıklarına çalmaya çok hazır olarak girdik. O açıdan çok büyük bir rahatlık vardı önceki albümlere kıyasla.

Son üç albümdür şarkılara ortak imza atıyorsunuz. Bono, U2'nun nasıl ayakta kaldığını anlatırken, albümlere "bunlar U2 şarkılarıdır" yazılmasının önemli bir etken olduğunu söylüyor. Bu bilinçli aldığınız bir karar mıydı, yoksa gerçekten imece çalıştığınız için mi?

Harun: Uzun dönem yol arkadaşlığı yaptığımız Volkan Gürkan'ın çok propagandasını yaptığı bir fikirdi. Gerçek bir grup olmadığımızı iddia ediyordu Volkan. Bu fikir de onun prodüktörü olduğu "Gül Kendine" albümüyle hayata geçti. Doğrusu, çok da iyi oldu. Biz de içimize sinmese böyle bir şey yapmazdık. Herkesin zaman zaman katkıları olmak durumunda tabii ki ama, pek çok şarkının tohumu bir kişi tarafından atılıyor. Ama imece dediğimiz şey de, özellikle son üç albümde, giderek yoğunlaşan şekilde var. Özellikle enstrümantasyonda. Bizdeki beklenmedik evrimin bir parçası bu aynı zamanda. İlk üç albümde kolektivist olup daha sonra egoların patlayabileceği bir süreç bu aslında. Egolarımız yok olmuştur demek yalan olur, ama bir üst bilinç var ve onu herkes mümkün mertebe geliştirmeye, beslemeye çalışıyor.

Hiç maaşlı çalıştınız mı?

Kerem: Maaşlı çalışan bir tek benim galiba. İki sene Koç Üniversitesi Tarih bölümünde çalıştım, öğretim görevlisi olarak. Öğrencilerle aramda azıcık yaş farkı vardı, gayet eğlenceli günler geçti.

Burak: Ben grup dışında para kazandım, ama yine müzikle.

Daha önce başka gruplarla, özellikle İstanbul Blues Kumpanyası'yla çalıyordun. Mor ve Ötesi'ne geldiğinde diğer gruplar gibi destekçi olacağını mı düşünüyordun, yoksa grubunu bulduğunu mu?

Burak: Gerçekten çok fazla bir grubum olsun istiyordum. Ve bunu sadece ben biliyordum. *(gülüyor)* Bu arada, benim gruba girmemi sağlayan da Blues Kumpanyası'ndan Sarp (Keskiner). "Basçı arıyorlarmış, senin numaranı verdim" dediğinde çok heyecanlanmıştım.

Harun: Çok minik gözüken bazı şeyleri erken dönemde çok büyük yaşamışız, onu farkediyorum. İlk albümün piyasaya çıkması sürpriz aslında. Çocuğumuz olunca dinletelim diye yapılan kayıtlardı. Grubun dönemlerinden bahsediyoruz, baksanıza. *(gülüyor)* Çok tuhaf bir his bu.

Yaygın medyanın sizlere en çok sorduğu sorular ne oluyor?

Ahmet Kaya, politize olmaya teşne kalabalıkların aradıklarını buldukları âna denk geliyor. Bizim durumda, hiç ummadıkları bir şeyle karşılaşan bir kitle var.

Kerem: En sevdiğimiz mekânlar. *(gülüyor)* Mor ve Ötesi kimleri dinliyor?

Harun: Neden "Mor ve Ötesi"?

Kimleri dinliyor sorusu iyiymiş. Son dönemlerde çıkan genç rock gruplarını takip ediyor musunuz?

Kerem: Retro bebeler? Gerçekten yeni bir şey üretilemiyorsa, retro da yeni bir şey oluyor. Yirmi yıl sonra '90'lar moda olduğunda çok mutlu olacağım. *(gülüyor)*

Harun: Yeni bir şey üzerine çok mu düşünüyoruz acaba? Radiohead "OK Computer"dan sonra "Kid A" albümünü yapıyor ve haklı olarak Kerem, daha önce Aphex Twin dinlemiş biri olarak, "kardeşim, burada yeni bir şey yok ki" diyebiliyor. Ben de korumacı bir yaklaşımla "canım, melodiler değişik" diyebiliyorum. Ama sonra bakıyoruz ki, adamlar "bizim yaptığımız şey, en sevdiğimiz albümleri kopyalamak" diyorlar. Bu ne kadar da kaçınılabilir bir şey, o da apayrı bir konu.

Ayrıca, kaçınılması gereken bir şey mi?

Kerem: Bence de değil.

Harun: Yeni olup olmamasından ziyade, güzel olup olmadığı önemli. İnsanın kanını kaynatıyor mu, harekete geçiriyor mu veya yerine çakıyor mu, onu dinledikten sonra aynı adam olmayabiliyor musun?..

Sizin bazı şarkılarınız da hep bir şeylere benzetiliyor. Mesela Amorphis diye bir grubun adı çok geçiyor...

Kerem: Amorphis, Reamonn... "Bir Derdim Var"ın riff'iyle ilgili öyle üç-dört tane itham var.

Harun: Böyle bir müzik dinleme olacaksa, bence bu işi daha akademik yapalım. Akor aralıklarına dikkat

Bir Günah Hikâyesi

Sarıkasnak, Hoyratdeniz'in kıyısında, dünyadan uzak bir kasaba olan Dünyanıngözü'nde dünyanın kolayca gözden çıkarabildiği deniz insanlarının öyküsü. Cumhuriyet'in onuncu yıl kutlamaları çerçevesinde tüm ülke 23 Nisan şenliklerine hazırlanırken, savaştan tek gözünü kaybederek dönmüş olan Camgöz Reis ve arkadaşları da deniz mevsimine hazırlanmaktadırlar. Kiralık bir sarıkasnağın başrolü üstlendiği bu öyküde aynı coğrafyanın kaderini zorunlu olarak paylaşan ama birbirine benzemeyen yaşamlar doğayla birlikte dile geliyor.

Sarıkasnak, bir günahın sembolüdür. Günah, bir dalgıcın başlığını elbisesine bağlayan boynundaki basit metal kasnak gibi cazip, gözalıcı ve parlak bir nesnedir. Ona yaklaşınca o parlaklığın altında manasız bir posa, bir damla çıkara ödenen bedel ve insanı pişman eden bir azap vardır.

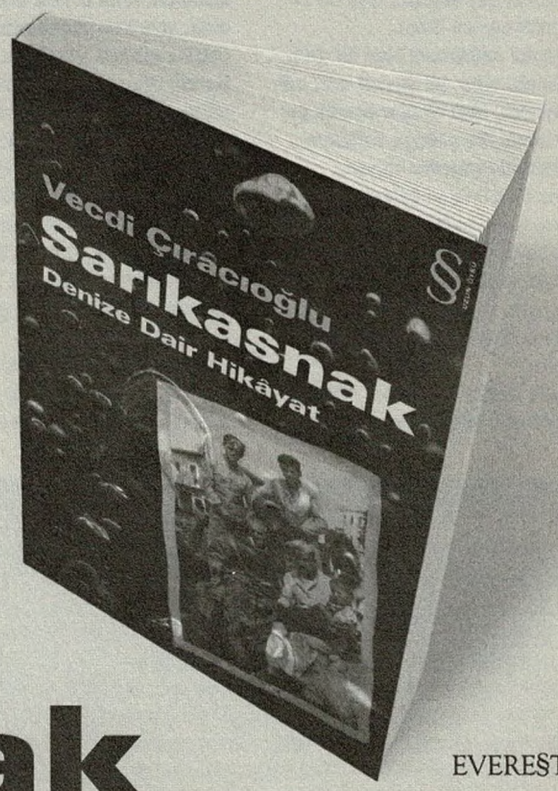

Vecdi Çıracıoğlu
Sarıkasnak

EVEREST

edelim, sonra konuşalım. Ama kendi adıma, şuradan araklanmış diye hiçbir şeyi etiketlemekten yana değilim. Araklanmışsa ve daha iyiyse ne yapacaksın? Müzikle böyle bir ilişki kurmamayı tercih ediyoruz.

Burak: Gitar-bas-davulla yapabileceğin, aşağı yukarı belli bir şey. Bir etkilenim kültürü de var. Bizim yaptığımız, duygu ve tercihlerimiz başrolde olmak üzere, tüm bu havuzdakileri bilinçsiz bir şekilde süzmek. Yoksa hiçbir zaman "şurda güzel bir şey var, alalım" gibi bir şeyin yakınından bile geçmedik.

Kerem: Bu işi araklama diye kategorize edeceksek, bütün enstrümanlara yayalım ve görelim ki, John Bonham'dan bu yana bütün rock davulcuları arakçıdır. Ya da Stewart Copeland veya Topper Headon'dan bu yana, bütün ska-punk davulcuları, Steve Harris'ten bu yana bütün heavy metal basçıları arakçıdır... Bu kategorileştirmenin ne kadar işlemez bir değerlendirme sunduğu bence çok açık. Sayısız şarkıda aynı pattern vardır bas ve bateride. Bunların hepsine dava mı açılması gerekiyor, ya da hepsi arakçı mı oldu bu adamların şimdi?

Bu aynı zamanda çok da yerli bir paranoya gibi. Sizin özgün bir şey çıkaramayacağınıza dair bir kanı var sanki ve bunun ispatı için acayip bir enerji sarfediliyor...

Harun: Bunda sevimli bir şey de buluyorum. Bir adam, bizimle ilgili bir şey söyleme ihtiyacı duyuyor. Çok derin analizler yapabilecek bir birikime henüz sahip değil belki, belki çok seviyor, ama söyleyebileceği şey "ben bunu buna benzettim". İllâ kötü bir şey söylüyor diye de değerlendirmemek lâzım.

Siz siyasî angajmanı olan bir grup değilsiniz, ama bir şeyleri dert ediniyorsunuz, bazı alanlar açmak istiyorsunuz. Bu çabaya da burun büküldüğü zamanlar oluyor...

Harun: Ben ona gerçekten sinir oluyorum. Özellikle de "bunları söylemeyi biz de biliriz, ama bak söylemiyoruz, biz daha cool'uz" gibi olduğu zaman. İyi, siz daha cool olun, biz de bunları söylemeye devam edelim.

"Büyük Düşler"e gelelim: "Darbe" ve "Şirket", isimleriyle çok öne çıkan şarkılar...

Harun: 12 Eylül, onun etkileri, bize, bu ülkeye neler yaptığı, üzerinde hep düşündüğümüz bir şeydi. "Büyük Düşler"in provalarından önce yapmıştık "Darbe"yi. Bir emprovizasyon sırasında benim sayıkladığım sözler vardı ve devamlı bir "darbe" teması dönüyordu. Zamanı gelen bir şarkının doğumu gibi bir şey.

Kerem: O şarkıyı ilk çaldığımız günkü halimizin de o temayı çağırdığını düşündüm sonradan. Burak'ın bas riff'inin üstüne şarkının şu andaki ana ritmini çalmaya başladım, hâlâ dinleyince, şarkının ana örgüsünün militarizmin ucundan dönüp çok militan ve kışkırtıcı bir pattern olduğunu düşünüyorum. Hiçbirimiz farketmeden, bir şekilde etki etmiştir.

Harun: Evet, arkada trampetler falan...

gerekiyor zaten... Bence engellenmesi gereken temel şey, aylar önce bir televizyon programında olduğu gibi, gençlerin Kenan Evren'i ağzı açık alkışlaması.

Harun: Ne yaptığının, ne ettiğinin ayan beyan ortaya çıkması gerekiyor. Daha sonra saygı duyacaklar olabilir, hatta olur.

Kerem: "Bugün olsa gene yapardım" dedikten sonra da alkışlamamak gerekir. Türkiye'de yaşayan kimsenin gururu buna izin vermemeli.

O alkışlayanlar aynı zamanda sizin dinleyicileriniz olamaz mı?

Harun: Öyleler zaten. Burada bize düşen sorumluluk, böyle bir paradoksun gözümüzü ve kalbimizi kör etmemesi için bir şeyler yapmak.

Bir Mor ve Ötesi fan sitesinde, "özlü sözler" diye bir bölüm var.

> **Kenan Evren'i "bugün olsa gene darbe yapardım" deyince alkışlayanlar arasında bizim dinleyicilerimiz de var. Bu paradoks gözümüzü ve kalbimizi kör etmemeli.**

"Darbe" şarkısının muhatabı kim? 12 Eylül'ün etkilerini doğrudan yaşamamış, şu anda hiçbir şeyin farkında olmayan gençler mi, ya da mesela doğrudan Kenan Evren mi?

Harun: Muhatap olmayı kabul edecek herkese kapımız açık aslında. Kenan Evren dinlesin diye yapılmış bir şarkı olma ihtimali uzak tabii. Bütün olayı Kenan Evren'e yıkmak da çok kolaycı bir şey ve şarkının da ucundan döndüğü bir hareket.

Kenan Evren'in tek suçlu olmadığını, sırf onu yargılamakla meselenin hallolmayacağını –yaşlı oluşunu da işaret ederek– zaman zaman söylüyorsun. Ama evvela onu yargılamak, yaşı kaç olursa olsun bunun üstüne gitmek gerekmez mi?

Harun: Onu yargılamayı bile yüzümüze gözümüze bulaştırabiliriz, bunu kastediyordum aslında. Necmettin Erbakan affı türü bir sound yok söylediklerimde. Ama, Türk usûlü bir darbe yargılaması olacağına, olmasın, daha iyi. "Kenan Evren'i darbeden yargıladık, bitti." Böyle olmamalı. Hesaplaşılması gereken şey, çok büyük bir şey.

Kerem: Bunun Türk usûlü bir yargılama olmaması için önce 12 Eylül adalet sisteminin tasfiye edilmesi

Bazı klişe sözlerin yanında, bir Atatürk alıntısı da var: "Türk ordusu! Dünyanın hiçbir ordusunda seninkinden daha temiz, daha sağlam bir askere rast gelinmemiştir."

Harun: Fan sitelerini resmî site olarak kabul etmediğimiz için, onlar hep bizim öngöremeyeceğimiz, kontrol etmeyi tercih etmediğimiz yerler. Kafa karışıklığı çok büyük. Yolda gelirken bir minibüs arkası yazısı gördüm: "Atatürkçü olmak, her omuzun kaldıramayacağı kadar ağır bir yüktür." Neresinden tutacaksın bunun?

O lafı siteye yazan, sizin "Darbe" şarkınıza ne diyecek?

Harun: Bunların sonuçları herhalde biraz zaman alacak. Yaptığımız şey, bir ders kitabı yayınlayıp onu zorla okutmaya benzemiyor. Etkisi daha dolaylı, ama daha kalıcı olabilir. Herkesin şarkılarımızı dinlediği anda "hmm, demek öyle" deyip başka bir yöne bakmalarını beklemek zor olur. Sabır lâzım galiba biraz. İnsanlar felâket bir kültürel iklim içerisinde yetişiyorlar.

Hazır kitleyi yakalamışken daha doğrudan konuşmayı, bodoslama dalmayı neden tercih etmediniz?

Harun: Yakalamışken diye bir şey yok. Yakalamak gerekiyor. Elimizde veri olarak bulunan bir kitle yok.

Kerem: Öyle bir kıstırılmış kitle, kapalı bir alanımız, belirli bir bölgemiz yok. Biz bir şeyler yaptıkça birilerine ulaşıyor ve kitle o oluyor. Her şarkıya, her anlatıma illâ katılacak bir kitle de değil o.

İnsan iki şarkıyı, "Darbe"yle "Şirket"i beraber düşünüyor, özellikle "Darbe", "sonrası serbest, sonrası pazar" derken. "Şirket"te, kâr, tüketim gibi daha iktisadî kavramlar yerine, "şiddet, cinnet, vahşet" gibi kavramlara yöneliyorsunuz. "Darbe" "Şirket"e bağlanırken, "Şirket" de böylece "Darbe"ye bağlanmış oluyor. Bu "kan" vurgusu, kapitalizm eleştirisi yapan şarkılarda pek vurgulanmaz...

Kerem: Dünyanın son 500 yılına, mesela İtalyan şehir devletlerinin deniz tüccarlarına, merkantilist kapitalizmin kökenlerine bakmak yeter bunun için.

Harun: Şu anda da bu ülkede sendika liderlerini nasıl öldürttüğünü arkadaşlarına zevkle anlatan turizm patronları var. Bu, tüketim meselesinden daha ciddi bir şey. Bu topraklarda her şey bizi mal-mülk düşündürmeye getiriyor. Hırsızın katilden daha kötü bir şey yaptığı, burada genel olarak kabul edilmiş bir şey. Bizse galiba meselenin insan hayatına kasteden bölümüyle daha fazla ilgileniyoruz. Hayatı sadece fiziksel olarak yok etme veya mundar etme değil de, anlam dünyamıza yapılan tacizler bağlamında da. Asla kendi başına kabullenemeyeceğin kadar büyük kötülükler, şirket kisvesi altında bir anda kabullenilebilir oluyor. "Öyle, çünkü kârlılık", "öyle, çünkü büyüme" denebiliyor. "Sürdürülebilir cinayet" aslında.

Kerem: Sermaye birikimi döngüsünün ikinci çevrimi. *(gülüyor)* Ne yapsın şirket, ayakta kalması için sürekli büyümesi gerekiyorsa?

Harun: O zaman da işte, toplumun zengin tabakalarının zenginleşmesini fakirlerin de zenginleşmesi için geçerli yol olarak sunan neo-liberal önerme ortaya çıkıyor. Bu önermenin ne kadar doğru olabileceğini her gün yaşayarak görüyoruz.

Ve aynı zamanda, kârı arttırmak için darbeleri de örgütleyebiliyorsun, destek verebiliyorsun...

Harun: Darbelerin, reel-politikle ilgili olduğu kadar, sermayeyle de ilgili olduğu adlı adınca söylenmeli.

Kerem: Ulus-devletin sermaye ürünü olduğunun, bunun bir üretim ve tüketim ölçeği olduğunun da söylenmesi gerekiyor. Ulus-devlete ulusalcılık adı altında bazı kesimlerin saplandığı kadar saplanmanın aslında hiçbir işe yaramayacağını konuşmak gerekiyor.

"Ulusalcı"larla aranız nasıl?

Kerem: Ben çok net bir şekilde en-

Benim Pink Floyd'um

Burak Güven: Waters konserine ben ve Kerem (Özyeğen) gittik. Öndeydim, Waters'ın mimiklerini, ilk dört-beş şarkıdaki elinin titreyişini gördüm... Pink Floyd'un bende büyük yeri var. Çocukluğumda evde "The Wall" kaseti vardı. Evde kimse yokken, yerlerde yuvarlanarak dinlerdim. Sinematografiktir, efektler falan, bir çocuk için çok çarpıcıydı... Benim işim her zaman eski albümlerle oldu: Syd Barrett'lı dönem, "Atom Heart Mother", "Wish You Were Here"... "Dark Side Of The Moon"u da çok dinledim, ama hayatımızda son üç yıldır "Dub Side Of The Moon" *(reggae plak şirketi Easy Star'ın versiyonu)* var. Normalini dinlemek artık zor geliyor.

Kerem Kabadayı: 11 yaşımdayken babam "The Dark Side Of The Moon"u elime tutuşturdu. Sonraları "A Saucerful Of Secrets" ve "Meddle" albümleriyle yıllarımı geçirdim. "Dark Side"a kadar olan dönemi daha çok seviyorum –daha az prodüksiyon, daha çok deneysellik...

Harun Tekin: Lisedeyken "In The Flesh" cover'ı yapıyorduk. İlk dönemimizde, Derin (Esmer) gitar çaldığı sırada, onun üstündeki en büyük etkilerden biri de Pink Floyd'du... Geçen sene İstanbul Film Festivali'nin kapanış gecesinde de çaldık "In The Flesh"i.

ternasyonalizmi daha doğru bulduğumu söylerim.

Harun: Ben koalisyon mantığı çerçevesinde bakabiliyorum. Doğru Yol Partisi'ne ne kadar uzaksak, o kadar uzak olduğumuz unsurlar da var tabii. Ama "ulusalcı" benim açımdan başlı başına felâket bir şeyi sembolize etmiyor. Emperyalizm karşıtlığı noktasında durup, oradan gazı alıp birazcık daha ileri gitmiş çok değerli birikimler de var bence.

NTV'de katıldığınız bir programda, konu hiç açılmamışken, birdenbire sponsorunuzdan bahsetmeye başlamışsınız. Sponsorla ilişkilerinize yönelik eleştiriler, sizi sürekli savunma halinde mi tutuyor?

Kerem: Öyle bir savunma ihtiyacı içinde değiliz aslında. Sponsorun adı geçsin veya geçmesin diye özellikle hazırlanan insanlar da değiliz. Ama bir işte iyi giden yanlar varsa, o işten bahsederken mutluluk duyarak bunu anlatabiliriz. Bu konunun açılması da gerekmiyor, çünkü o sırada büyük ihtimalle biz aramızda konuşuyor oluyoruz, "ne güzel, bu sefer geçen seferki gibi olmadı" diye. Sonuçta, sponsor şirket dediğiniz şeyin gerçek dünyada bir geçerliliği de yok. Sponsorlu turne dediğiniz şey, bizim normal dokuz-on kişilik ekibimize katılan belki iki-üç kişi daha ve onların bağlı bulundukları yerden aktarılan belli bir fon.

Muhakkak. Herhalde şirketin CEO'suyla her gün oturup içmiyorsunuz.

Kerem: O soğukkanlılık bizim sergilememiz gereken bir şey de değil. Soğukkanlılığı toplumun sergilemesi gerekiyor, çünkü sponsorluk sistemi toplumun suçudur, başka kimsenin suçu değil. Modern kapitalist toplumun kendi kendine kestiği bir fatura sponsorlu kültür.

"Şirket"in nakaratı ("Şirket mirket anlamam / anlasam da anlamam") ister istemez...

Harun: "Estarabim"i hatırlatıyor, değil mi? Üzerine çok konuşulmuş, çok zaman harcanmış bir şarkı o. Erkin Koray'a da bir gönderme var tabii. Bu tür etkilenimler bana tatlı geliyor. Erkin Koray, her şeyden önce bir Alman Liseli ayrıca. *(gülüyor)* Rock yapıp saçları uzatmaktan okuldan uzaklaştırıldığını anlatmıştı bize bir keresinde, "lise o işi kaldıramadı" diye. *(gülüyor)*

Siz okurken Alman Lisesi koridorlarında dolaşıyor muydu Erkin Koray hayaleti?

Harun: Dolaşmazdı valla. 1980'de o kadar temel değişiklikler oluyor ki okulda, üniforma geliyor mesela, değil Erkin Koray'ı, 1978'de çıkmış çok bomba bir grubu bile bilmeme ihtimalimiz vardı.

Geçen yıllarla söz yazımında daha Türkçeleştiğiniz, mesela Erkin Koray'a yakınlaşabildiğiniz söylenebilir mi? "Nümayiş" gibi bir kelimeyi tercih ediyorsunuz mesela, ama onun bir de iç müziği var. O müzik şarkılarınıza yansıyabiliyor mu?

Harun: Bazen. "Cambaz"ın nakaratı mesela, o tip kelimeleri içeren ve o kelimelerin müziğe bir şey yaptığı bir nakarattı. "Şirket"in vahşet, cinnet, şiddet kelimelerinde, "Darbe"de divan-ı harp derken, "asmayalım da besleyelim mi" derken de belli bir noktada ortaya çıkan bir durum aslında. O kelimeler kendi melodilerini bir şekilde müziğe katıyorlar. Müziği şuradan alıp şuraya götürebiliyorlar veya götürmeyebiliyorlar... Gruptaki müzikal zenginliği yansıtacak bir noktaya gelmiş durumdayız bence artık. Ortak imza taşımakla beraber, grup içerisinde herkesin bir sonraki işle ilgili farklı algıları da var. Roll vaktiyle "Bırak Zaman Aksın" için "ara albüm" demişti. "Büyük Düşler" de bize, her şeyin yerli yerine oturduğu bir dönemin "Bırak Zaman Aksın"ı gibi bir hissiyat veriyor. Regresif bir süreç başladı, geriye dönüyoruz gibi değil

Foto: Şahan Nuhoğlu

Sponsorun adı geçsin diye özellikle hazırlanıyor değiliz. Sponsorluk sistemi toplumun suçudur. Modern kapitalist toplumun kendine kestiği bir fatura sponsorlu kültür.

ama, "Dünya Yalan Söylüyor", "Büyük Düşler" sürecinin esas sonucu bir sonraki albümde çıkacak bence.

Fikirtepe'de stüdyonuz var, albümde de Fikirtepe ahalisine teşekkür ediyorsunuz. Nasıl aranız?

Kerem: Teşekkür bizim geleneğimizdir. "Gül Kendine"de de Yeldeğirmeni ahalisine teşekkür etmiştik, oradaydı stüdyomuz. Onlar Fikirtepe ahalisine göre çok daha fazla çektiler bizden, ses yalıtımımız yoktu, Yeldeğirmeni'yle paylaşıyorduk yeni şarkılarımızı.

Burak: İstanbul içinde farklı bir yer orası. Bizimki su da dahil her şeyi geçirebilen ahşap bir evdi. Biz de daha çok sokaktaydık, esnafla iç içeydik. Fikirtepe'de daha kapalıyız. Ama kapıyı açıp çocuklarla karşılaşıyoruz, içeri girmek istiyorlar mesela. Bir grup geldi, "biz bu mahallenin break dansçılarıyız" diye kaldırım üstünde bize gösteri yaptılar. Çevredeki müzisyen çocuklarla tanıştık, daha sonra onlardan bir kısmı elli metre ilerimizde bir prova stüdyosu kurdular. Rock yapıyor onlar da, saçlar uzun...

Kerem: Ben stüdyo kapısına bırakılmış şarkı sözleri de buldum.

İnternette forum sitelerinde okuduk, Kerem eski kaleciymiş...

Kerem: İstanbulspor'un üçüncü kalecisi! *(gülüyor)* O bir uydurma. Ulaştığı kitlenin Ekşi Sözlük'ü ne kadar gerçek bir bilgi kaynağı olarak gördüğünü saptamak için bir deneme. Eski menejerimizin aklına gelmişti. İnternette çok kabul görmüş bir bilgi; bir röportajda ilk defa karşıma çıkıyor. Lisede spor derslerinde sekiz sene kalecilik yaptım en azından, spordan ve futboldan hiç zevk almamamdan dolayı. Çok güzel gol yerim. *(gülüyor)*

Sağ açık filan yazsaydı belki biz de tufaya düşmezmişiz, ama kaleci, sanki davulcunun futboldaki muadili.

Kerem: *(gülüyor)* Olabilir.

Burak: Kaleye benzer davulu vardır, geride duruyordur, olmayacak bir topu içeri alırsa müzik de çöker...

Kerem: Zaten önümde o kadar fazla eşya durmuyor olsaydı, sahneye çıkmazdım herhalde. Hiç işim olmazdı. *(gülüyor)*

Peki basçıyı nereye yakıştırmak lâzım? Libero olur mu?

Burak: Olur. Benim konumuma da yakışır: Defans ve oyun kurma. Kırk yılda bir halı sahaya gittiğimizde de yerim bellidir zaten.

Harun: Boyundan posundan beklenmeyecek bir kıvraklık da vardır Burak'ta.

"Frontman" forvet mi?

Harun: Evet. *(gülüyor)* Ama didinen ve sakar forvet. En basit golü kaçırabilirim, ama ileride basarım, koşarım.

Burak: Çizgifilmlerde her şeyin hızlandırıldığı sahneler olur ya, bacaklar 360 derece dönerek gider, sahada Harun'da o görüntüyü görebilirsiniz.

Harun: O da biraz dengesiz fiziksel yapımdan kaynaklanıyor. Küçüklügümden beri o kadar çok düştüm, o kadar çok şey kırıp döktüm ki. Ama son yıllarda geliştirdiğim bir refleks var: "Allah, kafasını kırdı" dedikleri bir durumda yere şöyle bir inip devam etmemi sağlayan, yaşamsal bir refleks... Forvet sakarlığıyla örtüşüyor bu da. *(gülüyor)*

Eylül 2003'te, Express'in 29. sayısında, Harun'un da katıldığı bir yuvarlak masa söyleşisi yapmıştık, Taner Öngür ve Kâzım Koyuncu'yla Rock'n Coke'u, Barışa Rock'ı, müzik ve siyaset ilişkisini konuşmuştuk. Yarın, Kâzım Koyuncu'nun ölüm yıldönümü. Onu anarak bitirelim mi?

Harun: O günü düşününce hep içimde kalan bir şey var. "Görüşelim, buluşalım" diye ayrılmıştık. Hatta Kâzım yaptığı bir takım araştırmalardan bahsetmişti, Gürcistan'a gitmiş, bir takım enstrümanlar toplamış, bazı müzikler dinlemiş, çalmış, bir takım dillerin yakınlığını görmüş... O sohbetin devamı bir türlü gelemedi. Muhabbetimiz uzaktandı bizim aslında. Bir kere halı sahada karşılaşmıştık, herkes "Kâzım abi" diye ona oynuyordu. *(gülüyor)* Bayağı iyiydi futbolu... Grup olarak "Kâzım oradaysa, o iyi bir şeydir" duygusunu hep hissettik. En azından, lâyıkıyla anılabildiğini düşünüyorum. Ölürken bile çok yüksekti.

Söyleşi: **Merve Erol - Pınar Öğünç**

Kolektif'in "Balkananatolia"sını gelenekselle çağdaşın en iyi buluştuğu albümlerden biri olarak tanıdık. Bir baktık, bir Fransız, Richard Laniepce, memleketin en güzel müzisyenlerini, ünlüsünü ünsüzünü bir araya getirmiş, Balkan ve Anadolu köylerinde serbest stil bir yolculuğa çıkarmış. Bir enternasyonal kardeşlik hikâyesine buyrun...

KOLEKTİF

GAYDA KARDEŞLİĞİ

Nasıl başladı Kolektif'in hikâyesi?

Richard Laniepce: Daha önce Kocka Neba adında bir Balkan müziği grubuyla çalışıyordum, o sırada tanıştığım Türk öğrenciler kafama Türkiye'ye gelmeyi soktu. Daha önce Balkanlar'ı gezmiştim. İlk 2000'de, 15 günlüğüne geldim İstanbul'a. Buraları tanımak amacıyla kafamda bir altı ay daha kalmak vardı. Sonra birkaç arkadaş edindim. İstanbul Blues Kumpanyası'ndan Salih Nâzım Peker'le ev arkadaşı olduk ve onunla Türk müziğine giriş yaptım. Salih benim eğitmenim gibiydi. Sonra Aslı'yla tanıştım ve burada kaldım.

Aslı Doğan: Richard öğrenmek için gelmişti buraya; Selim Sesler'den, Osman Aktaş'tan dersler aldı. O arada pek çok zurnacıyla tanıştık, zurna atölyelerine gittik. Böyle böyle, bu albümde çalan herkesle bir ilişkimiz oldu ve hepsinden bir şeyler öğrendik. Albümde çalıyor olup da tanımadığımız bir kişi bile yok. Vokal için gelenler bile tanıdığımız için oradaydı. Tabii biz bir yıl kadar da Orhan Osman'ın orkestrasında çaldık; müzisyenlerin çoğu oradan da iş arkadaşları.

Böylece topluluğun adının neden Kolektif olduğu da anlaşılıyor...

Richard: Evet, herkesle dostluk üzerine kurulu bir ilişki var, herkes kendinden bir şeyler katmak için katıldı albüme. Kimi klarnet, kimi davul, kimi de ıslığıyla... Grubun çekirdeği beş-altı kişi kişi; başka insanlarla tanışmayı isteyen ve seven bir grup bu. Yakında Balkan ülkelerinde otobüsle birkaç ay sürecek bir turnemiz var. Belki orada yeni insanlarla tanışacağız ve yeni şeyler çıkacak ortaya. Kolektiviteyi genişletecek ve sürdürecek yeni dinamikler olacak hep.

Balkanlar'a ve Anadolu'ya gelene kadar nasıl bir müzikal seyir izlemiştin?

Richard: 10 yaşımda gitara başladım. Bir süre sonra bıraktım, 19'umda tekrar başladım, o da iki sene sürdü. 22 yaşıma geldiğimde okulunu okudum. Hemen ardından farklı müzikler çalındı kulağıma, Balkan müzikleri gibi. Güney Fransa'da Oksitan müzik yapan bir müzisyenden Akdeniz ve Balkan müziğini öğrendim. Sonrasında Balkan turum başladı. Aslında hayatımda önceleri Bröton müziği vardı. İlginçtir, Anadolu müziğine benziyor.

Evet, halay vardır Bröton müziğinde. Dans ve ritm olarak benzerlikler çok.

Richard: Halay da, uzunhava da Bröton müziğinde mevcut. Ayrı ayrı gelişmiş şeyler, ortak bir bağlantı olduğunu iddia edemem, ama benzerlikler çok. Bazen Keltlerin Anadolu'da gezdiği gibi savlar çıkıyor, bence bunlar tehlikeli hipotezler. Çok farklı kültürler bunlar. Her iki toplum da farklı şeyler geliştiriyor, ama benzer ritüellere ve seremonilere rastlamak normal, geleneksel toplumlar her zaman benzer kültürleri geliştirirler. Özellikle Hint- Avrupa kültüründe çok benzer şeyler var... Bröton müziği, Ortaçağ'a dayanan çok eski unsurları içeriyor, eski müziğin bir parçası. Özellikle 10. ve 12. yüzyıllar arasında, bütün halka şeklindeki danslar ve müzikler ortaya çıkıyor.

Buralardan Balkan müziklerine geçişin nasıl oldu?

Richard: Çalgı yapımcısı olmak istedim sonra. Fransa'da bir okula başladım mesleği öğrenmek için; atölyelerde çalıştım. Bu süreçte başka geleneksel enstrümanlarla tanıştım. Türkiye'de ve Balkanlar'la olan gayda kardeşliğimiz beni obua ve zurnaya kadar götürdü.

Gayda İskoçya'da eski bir gelenek, değil mi?

Richard: Tabii, Brötanya'da çok kişi İskoç ve İrlanda müziği yapıyor. Çünkü onlar bizim "Kelt kardeşler". Ama İrlanda ve İskoç müziği bana her zaman farklı geliyor. Ritm ve stil bir tarafa, repertuar çok farklı. Anadolu'yla daha çok benzerlikler var mesela.

Avrupa'da Balkan müzikleri, özellikle Çingene müzikleri yaygın günümüzde...

Richard: Evet, Fransa'da Django Reinhardt gibi müzisyenler vardı mesela, fakat Balkan diyemeyiz onlara. Her ülkede Çingeneler farklı bir müzik yapıyorlar. Türkiye'de farklı bir tarzda, İspanya'da ayrı, Fransa'da apayrı. İçinde oldukları ülkenin müziğini baz alarak bir tat oluşturdukları için, Çingene müziği dediğimiz müzik değişken bir hal alıyor. Tek bir Çingene müziği yok.

"Balkanatolia" farklı kültürlerin buluşma noktası olmuş, senin kişisel kültürün de dahil herhalde buna. Esas başrol Balkan ve Anadolu müziklerinde mi?

Richard: Benim için bir tek Balkan ve bir tek Anadolu müziği yok. Çok yapılı müzikler bunlar, hepsi farklı. Bir köyden başka bir köye, repertuarlar ve enstrümanlar farklılaşıyor. Anadolu ve Balkan müziği arasında birçok etkileşim ve bağlantı var. Bununla beraber, çok farklılar. Mesela Bröton müziğiyle Anadolu müziği benziyor, fakat Bröton'la Balkan müziği benzemiyor.

Aslı: Bu albümde Balkanlar ve Anadolu dışında İstanbul'un çok önemli bir yeri var. İstanbul'da Balkanlar'dan gelenler, doğudan göçenler, Romanlar, Trakyalılar var. Bunların hepsi İstanbul'da ortak bir müzik hayatı içinde ve bu albümdeki insanların hepsi de İstanbul'daki müzisyenler. TRT'den, bandodan, ordudan, Bulgaristan'dan... Düğünlerde çalan insanlar da var. İran'dan Trakya'ya kadar müzisyenler var albümde, ki o zaman da geniş bir Anadolu ve geniş bir Balkan coğrafyası çıkıyor karşımıza. Ama ortak noktaları bir anlamda İstanbul.

Senin vokalin de önemli bir yer tutuyor albümde. Sen nerenin elçiliğini yapıyorsun?

Aslı: Ben Malatyalıyım. Ama Trakya yöresinden sevdiğim şarkıları koyduk, ben de bir nevi eşlik ettim. Hiçbir müzik deneyimim ya da çalışmam yok aslında.

Kartonette şarkıların hikâyelerini aktarmanız iyi olmuş. "Ştipski Köçek"te Linsey Polak ismiyle tanışıyoruz...

Richard: Linsey Polak'ı çok severim. 1993'te bir festivale gitmiştim, sokakta çalıyorlardı. Bu parçayla birlikte iki parçayı portatif bir cihazla kaydetmiştim. Sonra öğrendim ki, Avustralya'da çok önemli bir müzisyenmiş. Bende önemli bir etkisi var, biraz mit gibi. Bu adamın sevdiğim yanı, sadece müzik yapmıyor olması. Çok canlı bir adam. Müziğinin yanında jonglörlük ve şakalarla dolu bir sokak gösterisi yapıyor.

Senin de öyle maharetlerin var galiba...

Richard: Evet, var. Ben de sirk ve tiyatro yaptım. Gelenekselle beraber, doğallığı da seviyorum. Ama şimdi herkes modern bir tavır sergiliyor. Kim daha iyi ya da kimin enstrümanı daha yeni gibi bir durum da var. Tamam, ben de virtüoziteyi seviyorum, ama on dakika sonra sıkıcı hale gelebiliyor. Teknik tabii ki önemli, ancak müzikal devrim

Gençler rock yapıyorlar, ama çok fakir geliyor bana, enerji yok. Bir gün bir genç Beyoğlu'nda gitar yerine zurna çalarsa, bu daha isyankâr bir duruş olacak.

diye bir şey yok. Linsey Polak'ı seviyorum, çünkü çok güzel çalıyor, tekniği çok temiz, duygu süper, ama aynı zamanda bir ilişki ve etkileşim kuruyor. Konseri bir gösteriye çevirebiliyor. Tiyatro ve sirk yapıyor. Bu da benim okulum.

Hâlâ devam ediyor musun bu işlere?

Richard: Şu anda yapmıyorum. Bir vakit Ali Poyrazoğlu'yla Pera tiyatrosunda çalıştım. Bir ara kendi gösterimi yapmak istiyorum. Aslı'nın bir kısa film senaryosu üzerine müzik, sinema ve tiyatro tasarımlarım var, ama ne zaman olur, bilmiyorum.

Müzik aleti de yapıyorsun. Neler bunlar?

Richard: Gayda ve flüt yaptım. Daha çok nefesli sazlar.

Biraz da parçaların hikâyelerine bakalım. Mesela "Berber Oğlan"...

Aslı: "Berber Oğlan"ı bir müzikoloğun CD'lerinden bulduk. Yunanistan'da yapılmış kayıtlar, ama çok farklı yerlerde. Biri dağ köyünde, biri radyoda, biri tavernada kaydedilmiş, böyle bir kompilasyon hazırlamışlar. "Berber Oğlan"ın Türkiye'de de bir versiyonu varmış zaten, ama onu bilmiyorduk. Muammer Ketencoğlu çalıyor hatta, ama bu tarzda değil. Bu daha çok Çingenelerin, İskeçe'deki Türkiyeli Çingenelerin versiyonu, vokal tekniği de çok farklı. Bir amca org eşliğinde söylüyordu, biz bunu akustiğe çevirdik. İki klarnetçi de geldiği zaman güzel bir yorum oldu.

"Neda Voda"nın da hikâyesi ilginç...

Richard: Bu parça da Pirin'in gayet tanınan bir şarkısı. Bulgaristan'da, Makedon kültüründe çok bilinen bir şarkı. Thedossi Spasov, uluslararası planda tanınan büyük bir müzisyen. Çok uzun bir zaman önce bu parçanın farklı bir versiyonunu yapmış. Bu parçayı Türkiye'nin en tanınmış kavalcılarından Osman Aktaş'la yapmak ilginç oldu. Bulgaristan'ın kaval ezgisini onun çalmasını çok istedim, ama tamamen kendi tarzında, Anadolu, çoban tarzında.

"Raçenitsa"da virtüözite de konuşuyor...

Richard: O biraz Ivo Papazov'dan esinlenilerek yapılmış bir parça. Tamer (Ahmet) abide de, Mahmut (Dahil) abide de bu ruh kesinlikle var. Mahmut abinin ailesi hâlâ Bulgaristan'da yaşıyor; Mahmut abi haftanın bir bölümünü orada, bir bölümünü Türkiye'de geçiriyor. Orada düğünlerde, burada Orhan Osman'ın orkestrasında çalıyor.

Özellikle Tamer Ahmet, akordeonuyla Ciguli'yi andırıyor...

Aslı: Evet, tamamen aynı ruh. Ciguli'yi çok severiz, bütün albümlerini edinmiştik.

"Hora Ka Din", Taraf de Haidouks'dan dinlemeye alıştığımız bir ezgi...

Richard: Romanya'da çok ünlü bir parça. Biz sadece biraz tempoyu düşürdük, daha ağır bir hale getirdik. Orta Avrupa'da kök bulmuş, geleneksel ve hit bir parça.

"Razvivay Dobro Puvivay" hayli ağır bir parça. Albümün genel havasından farklı, çok güzel bir kapanış.

Richard: Bu albüm bir yolcu gemisi gibi. Farklı atmosferlere gidiyoruz, ama niyet de çorba yapmak değil. Sevmediğim bazı albümlerde biraz salsa, biraz Yunan, her şey oluyor, albüm bir çorba oluyor, ama bütün şarkılar da aynı oluyor.

Aslı: Soranlar çok oldu neden Kürtçe ya da bir Ermenice bir parça koymadınız diye. Ortadoğu kültürüne yönelik bir albüm söz konusuysa, bir Kürtçe parça olabilir. Ama burada esas olarak Balkan müziği ve belli bir tavır var. Bir füzyon oluşturmak, her ülkeden, farklı kültürlerden bir şeyler toplamak değil söz konusu olan. Hepsini aynı altyapıyla, aynı müzisyenlere çaldırdığın zaman işte TRT'nin Türk halk müziği koroları gibi oluyor. Diyarbakır türküsü mü, Edirne türküsü mü, anlamıyorsun ve hiçbir şey hissetmiyorsun.

Peki albümün Anadolu ayağında neden hiç bağlama kullanılmadı?

Richard: Albümde telli sazları az kullandık. Anadolu olarak daha çok üflemeli ve vurmalı enstrümanları var. Osman Aktaş, kavalıyla Anadolu tarzı taksimler yaptı. Vurmalılarda da Şafak (Velioğlu) ve İzzet (Kızıl) var. Bağlamaya gitmememizin sebebi, daha çok ruh halinde aranabilir.

Aslı: Söylediğimiz gibi, albüme gelen müzisyenler "kim buraya yakışır" gibi bir sipariş mantığıyla gelmedi. Mesela Selim Sesler'in 48 yıllık tecrübesi var, ne çalacağına karışmadık, kendisini çalsın istedik. Herkes için geçerliydi bu.

Richard: Albümde her şey ilişki üzerine kurulu olduğu için birbirimizi dinledik, hiçbir sınır çizmedik. Hiçbir solonun sonu önceden belli değildi. O anlamda özgürlükçü bir doğaç yanı oldu albümün.

Albümdeki Avrupa tarafı da senden geliyor sanki. Funk ve ska altyapılardan vazgeçememişsin gibi...

Richard: Evet, mesela "Hora Ka Din Kaval"ı da biraz blues gibi istedim, "Ştipski Köçek" funk olsun istedim. Albümde bir melezlik var, ama kimlik kaybı yok. Fusion denince her zaman bir kimlik kaybı tehlikesi var. Biz gettolaşmaya karşıyız müzikte.

Bu albümde Balkanlar ve Anadolu dışında İstanbul'un çok önemli bir yeri var. Çalanların hepsi İstanbul'daki müzisyenler, ortak noktaları İstanbul.

Senin gitar geçmişin de var, ama albümde gitar da hiç yok.

Richard: Gitar geleneksel müziği öldürüyor gibi bir düşüncem var. Erkan Oğur gibi akıllı gitarcılar güzel fikirler veriyorlarsa da, genelde gitarın müziği öldürücü bir yanı var. Tabii bu gitar karşıtı bir duruş değil. Bu belki de bazı müzisyenlerin gençlik sorunu. Genelde gitarın Türkiye'deki müziğini zenginleştirmediğini düşünüyorum. Bu, bütün geleneksel müzik için geçerli.

Aslı: Aslında gitar kullanmadık dedik ama, kullandık. Orhan Osman çalıyor. Mesele biraz da ruhta. Tamer abi normalde org çalıyor, bir gün konserde kullandık, inanılmaz şeyler yapıyor, çok eğlendik. Org kulak tırmalar normalde, ama onun bir geleneği var, çalışının ardında Balkan bir tavır var. Pop yapmıyor, geleneksel kalıyor, kendi de o geleneğin parçası.

Richard: Ben davul ve zurnayı çok seviyorum. İçlerinde müthiş bir enerji barındırıyorlar, İstanbul'daki rock gruplarının yüzde 90'ından daha fazla enerji var onlarda. Anadolu'da sekiz-dokuz saat çalınan davul-zurnalar var. Gençler barda rock yapıyorlar, ama çok fakir geliyor bana, çünkü arkada hiçbir şey yok. Anne-babadan kalan bir şey değil. Ruhsallığın az olduğu bir durum. Ampli, gitar var, ama enerji yok. Kısır bir üretim, her şey şekillenmiş ve formatlanmış. Davul-zurnada format yok diyebilirim. Bir gün bir genç Beyoğlu'nda gitar yerine zurna çalarsa, bu daha güzel bir tavır, daha isyankâr bir duruş olacak.

Aslı: Bir gencin normalde davul ve zurnaya, yerel makamlara alışık olması lâzım. Mesela Richard saksofonla bir halay melodisi çaldığı zaman "aaa ne güzel" diyorlar. Ama aynı şeyi davul ve zurnadan duyduklarında kulak kabartıp dinlemiyorlar bile. Başka bir yerden, Batı'dan dönüp geldiğinde insanlara daha ilginç geliyor. Sonuçta hepsinin çıkış noktası bir geleneksel müzik ve geleneksel müziğin başı yok, sonu yok. İnsanla doğmuş bir şey ve insanla bitecek. Hele Türkiye'de ve Türkiye'nin etrafındaki coğrafyada hâlâ yaşıyor. Avrupa'da bitmiş bir şekilde, kurumsallaşmış, eskiden sokakta öğrenilenler şimdi konservatuarlarda öğreniliyor. Bakıyorsun, bir elinde kaykay, bir elinde zurna. Ama, böyle bir görüntü yoksa da, burada hâlâ yaşıyor, orası kesin.

Richard Laniepce

Richard: Ama mesela Suriye'ye gittik ve hayal kırıklığına uğradık. Düğünlerde DJ ya da org kullanıyorlar.

Aslı: Türkiye'de çok iyi bir dinamik var bu anlamda, inanılmaz iyi müzisyenler var, her alanda. Altyapısı çok sağlam belki binlerce insan var, ama prodüksiyona ne kadar iyi yansıyor bu, tartışılır. Türkiye'de bu zenginlik tam olarak kullanılmıyor. Her şeyi aynı altyapıyla sunan bir indirgeme var. Albümlerde çaldıklarında bile aynı altyapıyla çalıyorlar, ayırt edemiyorsunuz kimseyi. İstanbul'un zenginliğine rağmen tekdüzeleştiriliyorlar. İstanbul'da bir Azeri müzisyenle de, bir Ermeni müzisyenle de çalışabilirsiniz. Bulgarlar var, Romanlar var, Lazlar var, ne isterseniz var. Dünyada çeşitlilik anlamında ender şehirlerden İstanbul. Cazı da var, rock'u da var.

Son olarak şu sıralar neler dinlediğinizi soralım. Hep geleneksel müzikler mi?

Richard: Vallahi ben davul-zurna dinliyorum, ama daha Trakyalı olanları. Sonra Hint müzikleri, Okay Temiz'in Magnetic Band zamanları, Ramazan Güngör... Burhan Öcal, Trakya All Stars'la çok güzel bir albüm yaptı. Stain Cartensen'in "Famous Market" albümü de harika. Ve tabii her yaptığıyla Erkan Oğur. Göksel Baktagir de fena değil. Youngblood Brass Band süper; funk ve rap tadında, bol senkoplu, çok güçlü bir grup. Ve grupta elektrik gitar yok.

Aslı: Ben yenilerden Tamburada'yı seviyorum.

Richard: Bir de Serge Gainsbourg var, ama eski yaptıkları.

Aslı: Sanki son yaptıkları yeni de! Adam öleli kaç yıl olmuş zaten.

Söyleşi: **Çağdaş Önder**

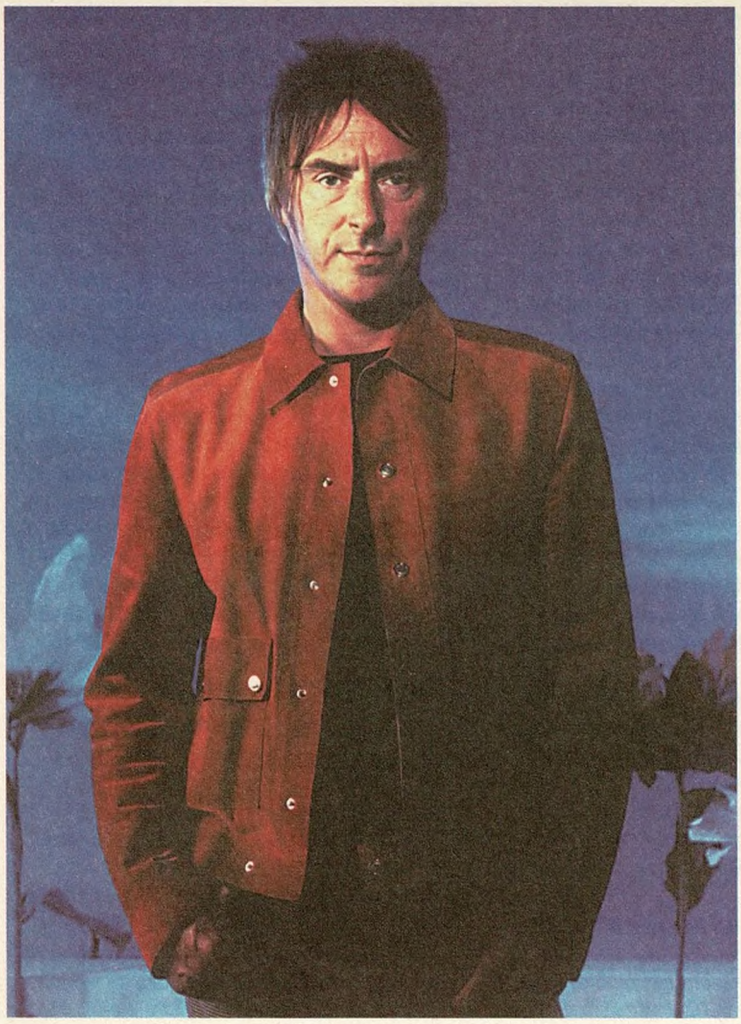

PAUL WELLER

Selâm, yaradana selâm, tohumların tohumuna selâm, İngiliz işçi sınıfına selâm! The Who'ların tohumu Paul Weller, 1970'leri grubu The Jam'le beraber punk'ın hemen yanıbaşında, mod'cu olarak geçirdi, otuz yıllık müzik mazisi '90'lar İngiliz rock'unun en büyük ilhamlarından oldu. The Jam'i fazla uzatmadan dağıttı, ama hakkaniyetli tavrından ödün vermedi: 1980'lerde Style Council'le soul'a, rhythm&blues'a açıldı, altına bermuda şortları çekti, ama rock'un toplumcu gerçekçi antolojisine girecek en güzel şarkılarını da bu dönemde verdi. '90'ların başında, tek tabanca, arkasında fişek gibi bir grupla döndü: "Stanley Road", İngiliz rock'una gaz veren albümlerin başında geliyor hâlâ. Son albümü "As Is Now"ın da ondan aşağı kalır yanı yok. Weller, her zaman iki dirhem bir çekirdek, hep ayrıksı, eleştirel ve harbi, güvenilir dostlarımızın başında geldi otuz yıldır.
(13 Temmuz Perşembe, 21:00, Açıkhava)

COCOROSIE

Bana arkadaşını söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim! İki kızkardeş, Antony'nin ve Devendra Banhart'ın arkadaşı!.. Mırıltılarla, enstrümanlara küçük dokunuşlarla, gürültü parçacıklarıyla, boşluklarla ilerleyen hipnotik, minimalist, düşsel (hafif tertip de kâbussal) bir müzik. Folk desek değil, folktronik desek kâfi değil, şehirden kıra doğru yol alan cesur, öncü denemeler... Kanadalı Bianca ve Sierra Cassady, indie müzik dünyasının yeni gözbebekleri.
(12 Temmuz Çarşamba, 21:00, Beyoğlu Emek)

TEMMUZ'DA CAZ FESTİVALİ: KİMLER GELİP KİMLER GEÇECEK?

İmJuli

Gelenek sürüyor, İstanbul Caz Festivali'nin 13.'sü düzenleniyor. Program zengin mi zengin, misafirler ağır mı ağır. Otomatikman, keskin cazcıları kızdıracak bir seçim yapmış bulunduk, oysa farkındayız, Ahmad Jamal, Charles Lloyd, Diana Krall (Costello'ya bizden selâm), John Scofield, Madeleine Peyroux ve dahası 5-16 Temmuz arası İstanbul'da.

TIGER LILLIES

Franz Ferdinand'ın solisti Alex Kapranos, "Martyn Jacques gibi sesim olsun, bir milyar borcum olsun" diyormuş rivayete göre. The Tiger Lillies öyle böyle bir grup değil. Londralı üç ahbap çavuş (Martyn Jacques, Adrian Huge, Adrian Stout) kabareler, sirkler, Çingene düğünleri, (üç kuruşluk) operalar ve punk arasında serbestçe mekik dokuyor. Kronos Quartet, Alexander Hacke gibileriyle çalıştılar, David Byrne gibilerini hayran bıraktılar. Batakhanelerin, serserilerin, sersefillerin başrolde oynadığı şarkılarında bol Tom Waits kokusu da var.
(13 Temmuz Perşembe, 22:00, Babylon)

YERBA BUENA

"Guajira, I Love U 2 Much" şarkısıyla üç yaz öncesine ("Lambada" misali) damga vuran Yerba Buena, Venezuelalı prodüktör Andres Levin'in projesi. Küba ve Karayip eksenli ezgileri hiphop'dan funk'a, r&b'den diskoya nice tezgâhta dokuyan New York çıkışlı ekip, friday & saturday night fever yaşamak için bir şans, sabaha kadar dans.
(14 Temmuz Cuma 22:00, 15 Temmuz Cumartesi 23:00, Babylon)

GILBERTO GIL

'98'de ilk konserine geldiğinde bir efsaneydi, bugün ona ilaveten, Lula kabinesinde kültür bakanı. Geleneksel ritm ve ezgilerle rock'u lehimleyen Anadolu-rock'vari tropicalismo şarkılarının Jiyubertu versiyonu, içinde Pink Floyd'u, reggae'yi, cazı bile barındırıyor. Afrika kökenli kavruk Bahia delikanlısının kırk yıllık serüveni, Kupa finalinden üç gece önce İstanbul'da. Viva Brasil!

(6 Temmuz Perşembe, 21:00, Açıkhava)

SERGENT GARCIA

Manu Chao'yu seven gelsin... Festival broşüründe "salsa ateşi" başlığıyla duyurulmuş, doğru ama eksik, onda daha ne ateşler var. Lâkabını Zorro filmlerindeki beceriksiz şişko kanun adamı Çavuş Garcia'dan alan Bruno Garcia'nın müziği reggae, ragga, ska, cumbia, rumba, ça ça gibi Afro-Latin tarzlarla punk rock arasındaki yıldırım aşkının öyküsü... En ünlü şarkısı "Amor pa mi"den yola çıkarak söylersek, o da Billy Bragg misali "politik şarkılar yazan bir aşk şarkıcısı". Latin kanlı, Fransız kalpli bir alternatif küreselleşmeci, bir zapatista, sol yumruğu havada... Tam da beşinci albüm "Mascaras"ı çıkardıkları sırada, Sergent Garcia ve fırlama grubu Mahallenin Delileri'ni izlemek harika bir tecrübe olacak. Beyoğlu barlarında zaten yıllardır herkes onun şarkılarıyla ipini koparıyor. 94. sayımızda, "Sergent Garcia'nın İstanbul'da konser verme vakti geldi de geçiyor" demiştik. Gün bugündür.

(5 Temmuz Çarşamba, 22:00, Esma Sultan)

NEVILLE BROTHERS

Aaron Neville'in gelmiş geçmiş en iyi şarkıcı olduğunu iddia eden de çok, o sesi mayışık bulup tahammül edemeyen de. Solo baladlarını bir yana koyun, gerçek bir Amerikan yol efsanesi Martinik asıllı Neville biraderler. Funk, rock'n'roll, r&b, country, caz ve cajun: Tam kavşaktalar. Onların şahsında, kasırga mağduru bütün New Orleans'lıları anacağız.

(14 Temmuz Cuma, 21:00, Açıkhava)

ORCHESTRE NATIONAL DE JAZZ

Böyle de Led Zeppelin olur muymuş? Hem de nasıl olurmuş... Fransız caz bandosundan rock'n'roll'un en büyük grubuna, bol nefeslili, bol vurmalılı, vur patlasın, çal oynasın saygı duruşu... Repertuarda "Kashmir"den "Stairway To Heaven"a yok yok.

(7 Temmuz Cuma, 20:00, Açıkhava)

RADAR LIVE

Öğlen 2'den sabahın ilk ışıklarına kadar 14-15 saat sürecek bir festival. Tarih, 8 Temmuz Cumartesi. Yer, Parkorman. Üstelik beleş. Radar Live'a katılmak için tek yapmanız gereken www.radarlive.com adresine girip kayıt olmak. Dinamo 103.8'in bu amme hizmetinde sahne alacak gruplar şöyle sıralanıyor: Dub-reggae performansıyla Da-Frogg, Homegrown Soundsystem feat. Fuat açılışı yapıyorlar... Anima ve Hayko Cepkin konserlerinden sonra, Notwist'ten aşina olduğumuz Micha Acher'in elektronika kuartet projesi Ms. John Soda'ya geliyor sıra. Akşamın ilk konuğu Crazy P (P'den kasıt, penis) İngiltere'den gelen canlı bir house bandosu. Gün cumartesiden pazara dönerken, Pete Doherty'den diplomalı The Paddingtons, harbi rock'n'roll'uyla sahnede olacak (bkz. Kısa Dalga sayfası). Festivalin diğer assolisti, reggae & dub, techno ve breakbeat'i punk sosuyla yoğuran emektar ekip Dreadzone. Hâlâ yorulmayanlar için, The Youngsters, ardından Cervus, kapanışın yıldızları.

Dreadzone

Paddingtons

Ms. John Soda

MUHAFAZAKÂR ŞARKILAR TOP 50: AMERİKAN TOSUNCUKLARI İŞ BAŞINDA

Bush döneminde iyice büyüyen yeni-muhafazakârlığın bayraktarlığını yapan National Review dergisi, rock tarihinin "en muhafazakâr" şarkılarından bir Top 50 yayınladı. Listede öyle isimler vardı ki, ister istemez "ofansif" olduk. Irak Savaşı'nı haklı bulan bir ideolojiyle "bizim rock"un kesiştiği noktalar varsa, bir yerlerde yanlış bir şeyler olmalıydı. Peşine düştük, bulduk. Bu arada ortaya Amerikan tosuncuklarının portresi de çıkmış oldu...

SUYUNUN SUYUNUN SUYU

"Won't Get Fooled Again." Rock tarihinin unutulmaz çığlıklarından ikisini attığı bu klasiği feryat figan söyleyen Roger Daltrey'in "Bir daha kazıklanmak istemiyoruz" nakaratı hâlâ kulaklarda. Film endüstrisinde defalarca kullanılan synthesizer intro'su, bestecisi Pete Townshend'ın alarm gibi çınlayan taşkın gitarı ve Keith Moon'un olağanüstü davul performansı da unutulacak gibi değil. Ama Amerikan muhafazakârları unutmamak için çok başka gerekçelere sahip. The Who'nun 1971'de çıkan "Who's Next" albümünde yer alan "Won't Get Fooled Again" şarkısı, neo-con'ların öncü dergisi National Review tarafından bütün zamanların bir numaralı muhafazakâr şarkısı ilan edildi.

Listeyi hazırlayan dergi yazarı John J. Miller, New York Times'a verdiği demeçte "bana göre bu bir karşı devrimci şarkıdır" diyor: "Devrimlerin çoğunlukla başarısız olduğu bilinir; örneğin Napolyon'a yol gösteren Fransız Devrimi. Şarkı sonuçta devrimci idealizme karşı şüpheci ve bu da oldukça muhafazakâr bir fikir." Gerçekten de Miller'ı haklı çıkaracak derecede yoğun bir tepki var şarkıda: "Sokaklarda hiçbir şey yok / Hiçbir fark göremiyorum / Sloganların yerini vedalar aldı / Ve soldaki parti / Artık sağdaki parti / Ve sakallarımız gece boyunca biraz daha uzadı." En çok da karamsar finali göze batıyor: "Yeni patronla tanış / Eski patronun aynısı."

The Who, İngiltere'deki Mod akımının simgesiydi. Mod'lar, '60'ların özgürlük hareketlerine, çiçek çocuklarına tepki olarak ortaya çıkmıştı. Popüler kültür tarihinin en narsist akımlarından biriydi. Bireyci Mod, otuz yaşının üstündekilere güvenmezdi. Bunu iyice abartan Pete Townshend, otuz yaşının altındakilere de güvenmiyordu. Bu yüzden –ve tabii gitar stiliyle– punk'ın dedeleri arasında sayılır. The Who'nun "muhaliflere de muhalif" tavrı çocuksu bir idealizme varmıştı. Şarkının bir başka yerinde şöyle diyorlardı: "Yeni anayasaya şapka çıkaracağım / Yeni devrimin önünde saygıyla eğileceğim / Çevremdeki değişime gülüp geçeceğim / Gitarımı alacağım ve çalacağım / Tıpkı dün olduğu gibi / Sonra diz çöküp dua edeceğim / Bir daha kazıklanmak istemiyoruz / Hayır, hayır."

Tam yol pragmatizm

Amerikan neo-con hareketi, çark etmiş eski devrimcilerle, bir zamanların hızlı hippileriyle dolu. Onlara göre her türlü toplumsal çabanın altında bir "çıkar şebekesi" mevcut, partiler, sendikalar, sivil toplum örgütleri, sol tandanslı bütün kurumlar yolsuzluk için kuruluyor. Durum böyle olunca, The Who'nun nihilizmiyle örtüşüyorlar. Ama muhafazakârların asıl niyeti 2 numarada belirginleşiyor. The Beatles'dan bir George Harrison başyapıtı, "Taxman" (Vergici) söz konusu. "Eğer araba sürersen, sokağı vergilendireceğim / Eğer oturmaya kalkarsan, sandalyeye vergi koyacağım / Eğer çok üşürsen, ısıyı vergilendireceğim / Eğer yürürsen, ayağını vergilendireceğim." Cumhuriyetçiler vergi vermekten nefret eder. Millî savunma veya uzay araştırmaları gibi "ulusal çıkar" içeren konular dışında tabii. Kastedilen, günlük hayattaki vergi. Bir toplumsal eşitlik gereci olarak vergilendirme, onlara komünizmi çağrıştırır. Cebinden çıkan paranın yoksullar için hastane veya siyah çocuklara okul yapımında kullanılması fikri onları çılgına çevirir. Yoksulluk olgusunu tembelliğe, sorumsuzluğa veya cehalet ısrarına bağlama eğilimindedirler. Yani sorun daha çok ahlâkîdir. Vergilerle yürütülen sosyal programlar, onlara göre, bu ahlâkî düşkünlüğü ortadan kaldırmadığı gibi, beslemektedir. Politikacılar oy toplamak için pragmatik Amerikan seçmeninin karşısına bir "vergi indirimi" paketiyle

Konservatif Top 50'de stratejik noktaları tutan bazı şarkılardan bir anti-komünizm çıkarmak, ancak '60'ların politik doğasını hiçe sayarak mümkün olabilirdi.

Lynyrd Skynyrd

The Beach Boys

Metallica

The Who

The Kinks

The Beatles

U2

The Sex Pistols

The Rolling Stones

çıkmaya çalışır. Böylece bir yerlerdeki kamu hizmeti bizzat muhafazakâr seçmenin oylarıyla kısılır. The Beatles'ın "Taxman"inden cımbızla çıkarılan bu muhafazakârlık numunesini sindirmek, The Who'nunki kadar kolay değil. Şarkıda son derece belirgin olan "sınıf olgusu" bilerek atlanmış. George Harrison'ın tasvir ettiği vergi mağdurunun zalim bürokrasi tarafından topa tutulmuş alt sınıftan bir İngiliz olduğu görmezden gelinmiş. Acaba neden?

Zihindeki soğuk savaş

"Sakın adı sizi yanıltmasın" uyarısıyla sunulan 3 numara "Sympathy For The Devil", bir Rolling Stones klasiği. National Review yazarı John J. Miller, neden seçtiğine şöyle bir açıklama getirmiş: "Şeytan bir moral kışkırtıcıdır. Seni 'Her polis bir kriminaldir / Bütün günahkârlar ermiştir' diye düşündürmeye çalışır.
Dahası, şeytan, Bolşevik zulmünü telkin edendir." Stones'un sözleriyle: "St. Petersburg'a saplanıp kaldım / Değişim zamanını gördüğümde / Çar ve hükümeti öldürüldü / Anastasia çaresizce ağladı."
Bir başka anti-komünist salvo Beatles'a yaslanarak yapılmış. 7 numarada yer alan "Revolution"ın muhafazakâr listeye girme sebebi de şu: "Bir devrim istediğini söyledin / Ama bildiğin gibi / Hepimiz dünyayı değiştirmek istiyoruz / Beni sizden saymayacağını bilmiyor musun? /... / Başkan Mao'nun resimlerini taşımaya gidersen / Etrafında kimse olmayacak."
'60 kuşağı, Sovyetler Birliği'nin kontrolünde otoriterleşen bürokratik sosyalizme karşı tavır almıştı. Toplumu tümüyle sorgulayan yeni bir sosyalizm arayışına girilmişti. Beatles ve Stones dinleyen bu insanlar, devrin popüler filozofu Herbert Marcuse'nin Marksist düşüncelerini tartışıyordu. ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya'da oluşan Maocu akımlar, özgürlük hareketinin içindeki yerini aldı. Ama konu şiddete geldiğinde, Mao'nun Kızıl Muhafızları'na, Kamboçya'daki Kızıl Kmerler'e veya Che-sonrası Latin Amerikalı gerilla örgütlerine de tepki gösterildi. Belirleyici olan, Gandhi'den Martin Luther King'e uzanan meşru barışçı çizgiydi.
Konservatif Top 50'de stratejik noktaları tutan bu iki şarkıdan bir anti-komünizm çıkarmak, ancak '60'ların politik doğasını hiçe sayarak mümkün olabilirdi. Böyle bir ihmal, koca bir kuşağın simgesi olan Vietnam'ı atlamayı da içeriyor elbette. Rock tarihinde yer alan Mao veya Stalin karşıtı şarkıların sayısıyla Vietnam karşıtı olanlar arasındaki fark, ihmalin ölçüsü olmalı. Öte yandan, listeyi Bush yanlılarının hazırladığını unutmayalım. 9 numarada, Metallica'nın baba Bush tarafından yürütülen Körfez Savaşı üstüne yaptığı "Don't Tread On Me" parçasında yankılanan slogana dikkat gerekiyor: "Barışı korumak için / Savaşa hazırlan."

Had safhada zorlama

Top 50'nin bir başka özelliği, tutucu kampanyalara destek çıkması. Amerikan İçsavaşı'nda kölelik yanlısı güney ordularının federasyon bayrağını simge alan Lynyrd Skynyrd'in "Sweet Home Alabama" şarkısı 4 numarada. Aslında bir numara olması beklenen bu şarkıda güzellemesi yapılan Alabama, ırkçı KKK radikalizmini de içeren sağ gruplarıyla muhafazakârlığın kalesi olma unvanını koruyor. "Alabama'ya git", Amerikan liberallerinin bağnazlığa karşı sıkça başvurduğu hakaretlerden biri. Lynyrd Skynyrd şarkıda bölgeye "dil uzatan" Kanadalı Neil Young'a şu dizeyle cevap veriyor: "Güneyli bir erkek ortalıkta o herifi istemez."
"Wouldn't It Be Nice." 5 numara bir harika. Beach Boys'un evlilik öncesi sekse karşı olan özgün muhafazarkârlığı ve aile kurumu taçlandırılıyor: "Belki eğer düşünürsek ve dilersek ve umut edersek ve Tanrıya yalvarırsak gerçekleşebilir / Bebeğim, o zaman yapamayacağımız hiçbir şey yok / Evlenebiliriz / Ve mutlu olabiliriz." Kutsal değerler U2'nun "Gloria"sında (No.6) yer alan Latince hıristiyan ilahi vesilesiyle devam ediyor. 8 numarada Sex Pistols'ın kürtaj aleyhtarı dizeler içeren "Bodies" parçası beliriyor.
"20th Century Man" (No.10) ile listeye giren Kinks'in tutuculuğu şu sözlere yaslanıyor: "Parlak modern yazarların sana kalsın / Bana William Shakespeare'i ver / Parlak modern ressamların sana kalsın / Ben Rembrandt, Titian, da Vinci ve Gainsborough'u alacağım /... / Ben refah toplumunda doğdum / Bürokrasiyle yönetilen / Memurlarca denetlenen / Ve insanların gri giydiği / Özel hayatı, özgürlüğü olmayan / Çünkü 20. yüzyıl insanı / Bunları benden uzaklaştırdı."
Pretenders "My City Was Gone"da (No.13) muhafazakâr temalardan ikisine değiniyor: Merkezî planlama karşıtlığı ve hızlı değişim karşısında duyulan tatminsizlik. Paul Revera & The Raiders'ın "Kicks"i (No.19), bunlara uyuşturucu ve ütopya karşıtı söylemiyle başka bir çeşitleme getiriyor: "Demek kendine küçük bir cennet parçası bulabileceğini sanıyorsun / Hazır yol yakınken bir kere daha düşün kızım."
Listedeki tek siyah grup, bir hard rock grubu. Living Colour, devlet gücünü eleştirdiği "Cult of Personality" (No.18) şarkısında Mussolini ve Stalin'in yanısıra, J.F. Kennedy'yi de haşlıyor. Siyah sivil haklar hareketine yakınlık gösteren Kennedy'nin aslında bir şarlatan olduğunu düşünen tutucuların hislerine tercüman oluyor. Kanadalı sol liberal power-trio Rush'ın listeye giren iki şarkısından "The Trees" (No.11) eşitlik masallarına değinirken, muhafazakâr hassasiyeti harekete geçiren şu sözleri söylemiş bulunuyor: "Bütün ağaçlar eşittir / Balta ve testere karşısında."
David Bowie'nin, Berlin duvarının ayırdığı bir kadın ve bir erkeğin aşkını anlatan "Heroes" (No.21) şarkısı da soğuk savaştan kalma anti-komünizmin kapsamına alınmış. Bir zamanların Doğu Almanya'sındaki polis devletine karşı yazılan ünlü "Der Kommissar" (No.24), onu meşhur eden Falco yerine, orijinal grubu After The Fire ile anılmış. Led Zeppelin'in listeye dahil edilmesinin nedeni ise "The Battle for Evermore"da (No.25) geçen bir dize: "Tiranın yüzü kızıl." Top 50'nin pragmatik kriterleri sınır tanımamış: Creedence Clearwater Revival'ın anti-Vietnam barış şarkısı "Who'll Stop The Rain" (No.35), içerdiği komünizm ve liberalizm eleştirisiyle listeye giriyor: "Beş yıllık planlar ve altın zincirlere sarılmış yeni anlaşmalar..."
Oingo Boingo'nun ünlü şarkısı "Capitalism" (No.26) listeye zorlama olmadan giren ender şarkılar arasında: "Kapitalizmde yanlış bir şey yok / Serbest teşebbüste yanlış bir şey yok /.../ Sen sadece orta sınıftan sosyalist bir beresin / Ailenin tuzu kuru, çalışmak zorunda değilsin."
Ne var ki, zorlamanın son noktasına ulaştığı iki şarkı var ki, Top 50'nin, dolayısıyla muhafazakâr ideolojinin karakterini açıkça gözler önüne seriyor. The Clash'ten "Rock The Casbah" (No.20), 11 Eylül sonrası Amerika'da tavsiye kılıfıyla gelen sansürden nasibini almıştı. Çok provokatif bulunduğu için hassas dönem geçene kadar radyolarda çalınmaması istendi. Ancak Irak Savaşı'na katılan Britanya birliklerine yayın yapan radyonun en çok istenen parçalarından biri olmuştu.
Öteki "yaman çelişki" ise Bob Dylan'ın "Neighborhood Bully" (No.12) şarkısıyla ilgili. 1983'te, İsrail'in Irak'taki nükleer reaktörü bombalamasından iki yıl sonra yazılan şarkının, bugün Bush'un yürüttüğü Irak politikasına rehberlik edebileceği düşünülüyor. "Bir bomba fabrikasını imha etti / Kimse sevinmedi / Bombalama anlamlıydı onun için / Aslında kendini kötü hissetmesi gerekirken / Mahallenin kabadayısıdır o." Bir Yahudi olan Bob Dylan'ın "mahallenin kabadayısı" İsrail'e arka çıktığını iddia edip bugün Irak'ta yaşanan durumu bu olaya benzetmek için kaskatı bir ideolog olmak lâzım. Konservatif Top 50, doğrusu bunu çok iyi başarıyor. Bereket versin, Bob Dylan hâlâ hayatta ve her fırsatta Bush'un peşinden tükürükler saçarak koşan bu tosuncukların ağzının payını veriyor.

Dylan'ın "Neighborhood Bully" şarkısının Bush'un Irak politikasına rehberlik edebileceği düşünülüyor. Bunu söylemek için kaskatı ideolog olmak lâzım.

Erdir Zat

Akbank exi26'dan 250 YTL değerinde Chip-Para hediyeli kredi!

Her şeyi yaşında yaşamak güzel diyorsun. O zaman gel, biz sana kredi verelim. Üstelik çok özel faiz oranları ve 36 aya varan vadelerle...
15 Haziran-30 Temmuz tarihleri arasında exi26'dan İhtiyaç Kredisi kullan, şanslı 50 kişiden biri ol, 250 YTL değerinde Chip-Para kazan. Daha ne bekliyorsun, hemen cepten 444 00 11'i ara, www.akbank.com adresine ya da bir Akbank şubesine uğra.

exi26

26 yaş altındakiler için sıcak bankacılık ortamları

Bu kampanya, Akbank T.A.Ş. tarafından MPİ'nin B.07.1.MPİ.0.13.00.02/882-4230 sayı ve 30/05/2006 tarihli izni ile gerçekleştirilmektedir. 15/06/2006-30/07/2006 tarihleri arasında Türkiye genelinde tüm Akbank şubeleri, CepKredi ve WebKredi'den 1.000 YTL ve katları tutarında Chip Para ödüllü exi26 İhtiyaç Kredisi kullanan ve doğum tarihleri 01/01/1986-15/06/1988 olan kart hamillerimiz, başvurusunu tamamlayıp 30/07/2006 saat 17.30'a kadar kredisini kullanması durumunda 1 adet çekiliş hakkı kazanacaklardır. 07/08/2006 tarihinde saat 14.00'te Eğitim Mah., Poyraz Sok., Sadıkoğlu-1 İş Merkezi, No: 25, Kadıköy, İstanbul adresinde yapılacak çekilişte 50 kişiye 250 YTL'lik Chip Para ödülü hediye edilecektir. Çekiliş sonucunda 50 asil, 50 yedek talihli belirlenecek ve sonuçlar 13.08.2006 günü Radikal gazetesi Türkiye baskısında ilan edilecektir. Ayrıca kazanan asil ve yedek talihlilerin adreslerine PTT yolu ile taahhütlü gönderiler yapılacaktır. Talihlinin başvurusunu tamamlamasının ardından Chip Para ödüllü 10 işgünü içinde sahip olduğu Axess kartına (otomatikman) yüklenecektir. Kazanan talihlilerimize; kendi adlarına bir Axess kart numarası olmaması durumunda hediye verilmeyecektir. Axess kredi kartı olmayan talihlilerimizin kampanya süresi içinde Axess kredi kartı başvurusu yapmaları, kendi adlarına bir Axess kredi kart numarasının oluşmuş olması gerekmektedir. Chip Para ödülü, nakit çekimi ve misli ürün alımı haricinde kullanılacak olup, döviz büroları ve kuyumcularda geçerli olmayacaktır. Son başvuru tarihi asil talihliler için 28/08/2006, yedek talihliler için 12/09/2006'dır ve hediyenin son kullanım tarihi 31/12/2006'dır. Çekilişe, 18 yaşından küçükler katılamaz; katılmış olsalar dahi, kazanmaları halinde bu ikramiye kendilerine verilmeyecektir. KDV ve GTV hariç olmak üzere diğer vergi, harç, yasal yükümlülük ve harcamalar talihlilere aittir. Piyangoya ilişkin ikramiye son teslim tarihinden itibaren 15 gün içerisinde MPİ'ne başvurulmalıdır. Bu piyangoya iştirak eden herkes bu şartları kabul etmiş sayılır.

444 25 25
www.akbank.com

AKBANK

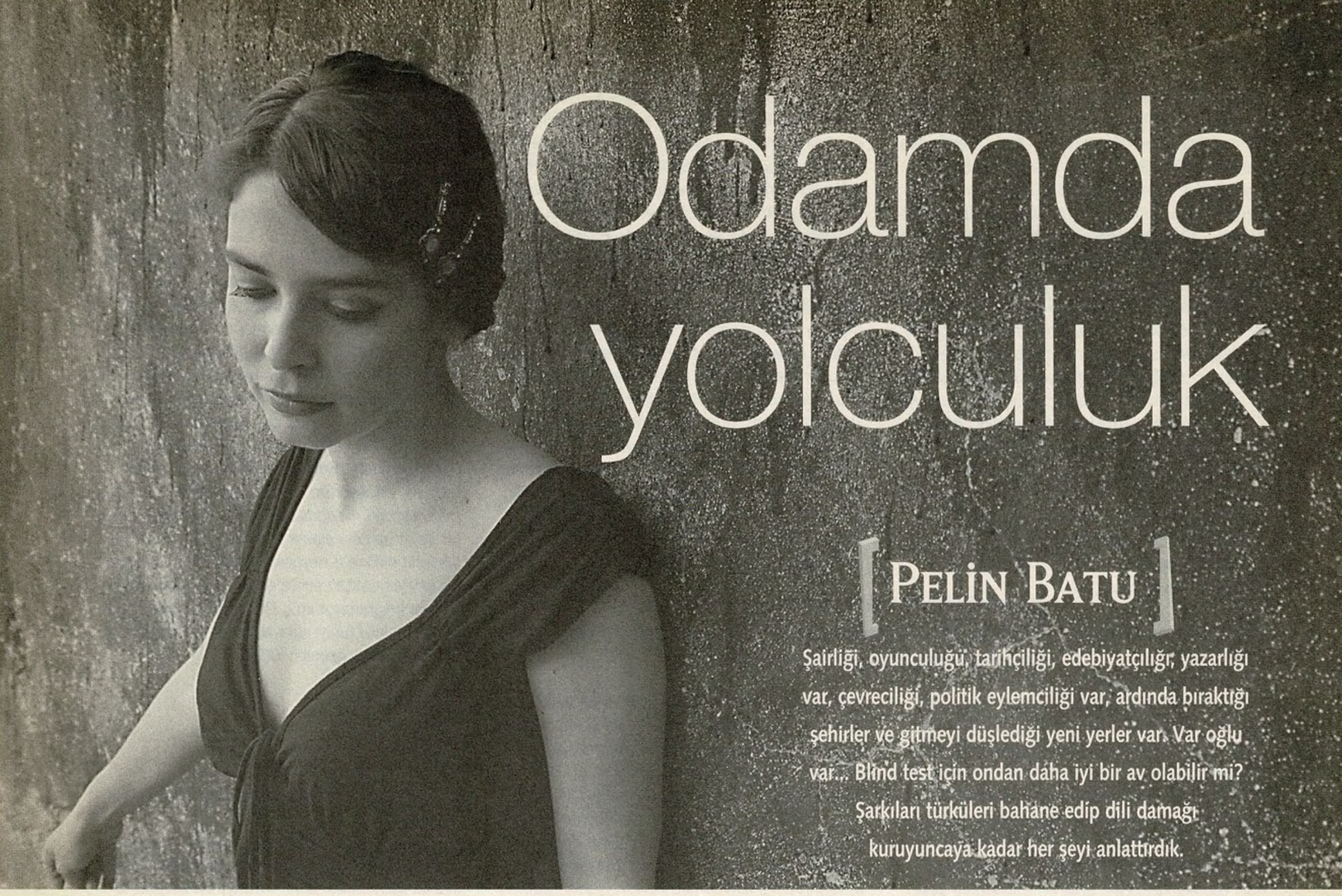

Odamda yolculuk

[Pelin Batu]

Şairliği, oyunculuğu, tarihçiliği, edebiyatçılığı, yazarlığı var, çevreciliği, politik eylemciliği var, ardında bıraktığı şehirler ve gitmeyi düşlediği yeni yerler var. Var oğlu var... Blind test için ondan daha iyi bir av olabilir mi? Şarkıları türküleri bahane edip dili damağı kuruyuncaya kadar her şeyi anlattırdık.

Blondie
Heart Of Glass
(Parallel Lines)

Pelin Batu: *(şarkı başlar başlamaz)* Blondie... "Glass"la mı başlıyoruz?.. Ben tarihlere çok saplanan bir insanım. Lisedeyken bu duyguyu biraz nostaljik yaşardım. Günümüzün gözüyle bakıp geçmişi yaldızla, pulla parlatmak gibi: "1890'ları çok seviyorum, çünkü Rimbaud o dönemde şu şiiri yazmıştı, ben de Paris'te bilmemne kafesinde oturup absinthe içmek istiyorum." *(gülüyor)* Artık öyle değilim. Ama Blondie, benim için 1970'lerin New York'unun sembollerinden: Andy Warhol'un etrafındaki insanlar, Studio 54'a girip çıkanlar... Blondie'nin müziği benim için özel bir yerde durmadı. Sarışın, akıllı, seks sembolünden öte, kırılgan, ama bir yandan da güçlü ve muzır bir kadın hissi var bende. Blondie bir grup, ama aslında Deborah Harry'nin kendisi. Robert Smith "The Cure, that's me" der ya, onun gibi.

Fakat grup üyeleri "Blondie is a group" diye tişörtler giyiyorlardı.

Bunu bilmiyordum, çok ilginç... Şarkıya gelince; camdan gözyaşları akıtan, Man Ray'inki gibi küçük gözyaşlarıyla süslenmiş, intihar eden kadın modeli bana her zaman sinir bozucu gelmiştir. Kitaba isim koyarken bu tür imgeleri düşünmemiştim. Benim için cam, kum demektir. Yazın plajda kumların yarattığı kırık camlar, dalgalarla bir şekilde yontulur. Gerçi bu yüzyıllar istiyor ama, ilk etapta hep "zaman" kavramını kafaya taktığım için, aslında camı kumun yarattığını düşünüyordum ve "Cam"ı yazarken öyle bir imge vardı kafamda. Cam deyince, 20. yüzyılda direkt bileklerini kesen kadın akla geliyor. Bu şarkının sözleri de biraz onu çağrıştırıyor. Arada neşeyle "uuu uuu aa aa" dese de. *(gülüyor)*

Şarkıda, "bir zamanlar aşıktım ve mutluydum, ama kısa zamanda onun kalbinin camdan olduğunu anladım" diyor.

Andersen'in "Ice Maiden"ı, buzlar ülkesinde yaşayan ve kalbi buz kesmiş bir kadını anlatır. Masalın başında sihirli ayna kırılır ve insanların gözüne batan cam parçacıkları onların kalbini soğutur. Çok güzel bir masaldır. Cam imgelerini sonsuza kadar uzatabiliriz, keskin, soğuk... Bir yandan sert, ama bir yandan kırılgan. Bir yandan sonsuzluğu sembolize ederken, diğer yandan her an yok olabilecek bir şey.

"Cam" isminde bir kitap yazmak isteyerek mi başladın işe?

İçindeki şiirler, dağınık defterler halinde duruyordu. Beş sene boyunca yazdığım şiirleri iki sene aradan sonra tekrar okuyunca, direkt "cam" kelimesi aklıma geldi. Başlıklar tehlikelidir, ama bir yandan da insana ipucu verir. İpuçları gerekiyor, çünkü her şey başlıksız olsa, o zaman postmodernist zırvalığın dibine düşeriz. Emily Dickinson yaşadığı sürece sadece bir-iki şiiri basılmış. Ondan sonra, sandıklarından çıkan başlıksız şiirlere insanlar başlık yakıştırsalar da, aslında hepsi numaralıdır. Bazen numara koymak daha doğru geliyor. Şarkıya, şiire başlık koyunca bir şeyi empoze etmiş oluyorsunuz. Bilmiyorum, ikilemdeyim.

Arctic Monkeys'in şarkı isimleri çok uzun. Çünkü isim ne kadar uzun olursa, yanlış anlaşılma riskinin o kadar az olduğunu düşünüyorlarmış.

Morrissey de öyle. "More You Ignore Me, The Closer I Get" var mesela. En sevdiğim şarkı sözlerinden. Konserde de çalmasını çok isterdim. Ama şunu farkettim, şarkıyı evde kendi halinde mırıldanmak, patetikliğin güzelliğini ortaya çıkarıyor. "The More You Ignore Me, The Closer I Get" diye bağırmak konsere yakışmıyor! *(gülüyor)* Enteresan bir şey oldu: Arctic Monkeys'in "From The Ritz To The Rubble" diye bir şarkısı var. Birkaç aydır ipod'da dinliyorum. Dün gittiğim mağazada normal CD'den çaldık ve bambaşka bir şarkı çıktı. Bu da ipod'un garipliklerinden işte. Bendeki şarkının ne olduğunu artık bilmiyorum, belki Arctic Monkeys bile değil. *(gülüyor)*

Türk sanat müziği şarkılarının isimleri yoktur, ilk dizeleriyle anılırlar... Peter Gabriel de albümlerine isim değil, numara koyardı. Sonra "So", "Us", "Up" gibi kısa kelimeler koymaya başladı.

Terje Rypdal'in "Vossabrygg" diye bir albümü var, bu on harfin yan yana dizilişi bana çok güzel geliyor... Brian Eno'nun "The Shutov Assembly" albümündeki on parçanın hepsi dokuz harflidir: "Triennale", "Alhondiga" gibi... Çok acayip bir al-

Bana şu yaklaşım oldu hep: Uçuk kaçık, bir şeyleri değiştirmeye çalışan saf çocuk! Artık şunu soruyorum: Siz neden bir şeyler değiştirmeye çalışmıyorsunuz?

büm... Büyü kitapları okumak da çok zevkli. "Modern Cadının El Kitabı" gibi kitaplar var. *(gülüyor)* Mesela sevgilinizi geri kazanmak için bilmemne büyüsü gibi tarifler var kitapta. Onu alıyorsun, buna karıştırıyorsun: Bitki isimleri, garip hayvan isimleri, hayvan uzuvlarının isimleri, o kadar eğlenceli ki. Bunları okumak büyünün kendisi bence. Çünkü kelimeler çok büyülü.

"Glass" ve "cam" sözcüklerinin ikisi de aynı oranda etkili geliyor mu sana?

İngilizce ve Türkçe olması şartıyla kitabın yayınlanmasını kabul ettim. Ukalâlık gibi algılanmasın, ama şiirin çevrilemeyeceğine inanıyorum. Çok gü-

→37

zel çevrilebilir, ama bambaşka bir şiir olur. Başka bir dilde, her kelimenin başka bir rengi, başka bir ritmi ve başka bir duygusu var. "Cam" kelimesini sevmeseydim, belki "Glass" olmayacaktı kitabın ismi. Şimdi İstanbul rüzgârları üstüne bir kitap yazıyorum, yine şiirler olacak. 27 tane rüzgârın hikâyesi... "Rüzgâr"ı kelime olarak seviyorum, ama kitaba isim düşünmedim, belki "27" bile olabilir.

İstanbul'da New York'u özlemiyor musun?

Oraya tekrar dönüp yaşamayı düşünmem. Sadece 9/11'den sonra duyduğum antipatiden dolayı da değil. Orada yaşarken de hayatımı geçireceğim şehir olduğunu hissetmiyordum. Ama mesela '70'lerin New York'u ilgimi çekiyordu. O zaman belli bir ruh vardı, ama bu tabii ki belirli bir klikte vardı, o heyecanı şehirden alıyorlardı. Önemli olan o gruba ait olmak değil, o şehrin tamamındaki heyecanı, ruhu hissetmek. Neden 1900'lerde Wittgenstein, Rilke, Freud gibi adamlar Viyana'da yaşıyordu? Bu tesadüf değil. Bir-iki senedir İstanbul'da da bir heyecan hissediyorum. En azından buna inanmak istiyorum.

New York'ta seni cezbetmeyen ne?

Bana sert gelen bir şehir. Yaşamak için daha feminen bir şehir hayal ediyordum. Ama Paris'e gitmem hayal kırıklığı oldu. Şimdi son iki senedir Dublin'e gideyim diyorum. Doktoramı orada yapayım, yaşayayım, sonrası allah kerim diye bakıyorum. Sonra "Motosiklet Günlüğü"nü seyrediyorum, zaten öteden beri Güney Amerika'ya gitmek istediğimi farkediyorum: Bir zamanlar birilerinin idealleri vardı, şimdi çok naif, çocuksu gelebilir, ama en azından bir şeye inanıyorlardı. Önemli olan, bir şeye körü körüne inanmak değil, güzellik ve yaratma hissi içinde yaşamak. O komün hayatında belki böyle bir heyecan var. Aradığım hep bu. Ama şunu farkediyorsun: Şehir değiştirerek bu heyecanı yakalayamazsın. Bir hafızam var, hatıralarım var, tabula rasa olmadığıma göre, kendimi silemiyorum.

Bob Dylan
One More Cup Of Coffee
(Desire)

İtiraf edeyim, folk kültürünü çok geç keşfettim. Simon diye çok yakın bir arkadaşım vardı. Son dört senedir Şili'de yaşıyor, ben de Şili'ye gitme hayalleri kuruyorum. Simon'ın en sevdiği adamdı Dylan. Bir de Paul Violi diye çok iyi bir şair vardır, New York Üniversitesi'nde hocaydı. Üçümüz haftada bir buluşurduk, roze şarap içerdik. Roze şaraptan nefret etsem de, iki adamın bana roze şarap ikram etmesini çok hoş buluyordum. *(gülüyor)* Birbirimize bir hafta boyunca yazdığımız şiirleri okuyorduk. Simon bana "Dylan bir ozan" demişti, "sen şiirle ilgileniyorsan Dylan dinlemelisin". Ama ben hep ittim. Morrissey sevdiğimi bildiği için, bana hep "şu ibne İngilizlerden uzaklaş, biraz da bunu dinle" derdi. Pink Floyd'u çok severdi, Monty Python delisiydi... Neyse, "One More Cup Of Coffee"ye dönersek; gitme kavramı, hayatım boyunca durmadan kafamın içinde yüzdü. "Gitmeden önce son bir kahve içeyim": Aslında gitmek istemediğini hissediyorsun, ama içten içe biliyorsun ki, buraya ait değilim ve gitme zamanı geldi. Bunu o kadar sık yaşıyorum ki. Eminim, Dublin'e taşınınca "Batıdan sıkıldım, Semerkant'a gideyim" diyeceğim. *(gülüyor)*

Sonunda Simon sayesinde Dylan'la barıştın mı?

Barıştım. Simon bana liriklerini veriyordu, okuyordum ve "ne kadar dürüst" diyordum. Dürüstlük kavramı da bir garip. Bakışlardaki dürüstlükten, ruhun dürüstlüğünden, müzisyenlerin dürüstlüğünden falan bahsediyoruz hep. Pastiş romanlardan, postmodernist deneylerden sıkıldıkça, düz, temiz bir romandan, mesela Henry James'den zevk alıyorum. Müzikte de öyle. Müziğin en sade, en sakin, en net hali en güzelidir. Bazen Dylan dinleyemiyorum, içimi bayıyor. Ama bazen "ne güzel bir insan, şiirlerini müziğe dökmüş ve bizlerle paylaşıyor, böyle adamların yaşadığını bilmek ne güzel" diyorum. Samimi buluyorum bu adamı. Ama samimiyet de beni irite eden bir kavram. Bir karakterle çok fazla oynarsan o sen olursun, kendinden ayırt edemezsin. Bir Marilyn Manson gibi bir "stage persona" yaratmak, bir kostüm giymek var, bir de gerçekten bir duyguyu çok fazla irdeleyip neredeyse onu hissedememe, nötr olma durumu var. Samimi nedir, ne değildir, gerçekten bilmiyorum. Sahtelik kötü mü? Ben üniversite boyunca dekadan edebiyata ilgi duydum. Paper'larımdan bir tanesini Yellow Book'la ilgili yazmışımdır. Théophile Gautier en sevdiğim adamdır: "En güzel şeyler sahte ve süslü olanlardır" der. Bu fikir aklıma yatıyor. Bahsettiğim samimiyet, "bu adam dürüst, aşk acısı çekiyor ve bunun şarkısını yazıyor" değil. Yaptığı işi çok sade ve hoş bir şekilde yapıyor. Benim samimiyet kavramım bu. Yoksa adam gerçekten de bunu yaşamış, yaşamamış, beni hiç ilgilendirmez. Hatta yaşamamış olması daha bile hoşuma gider.

Radiohead'de ilgimi çeken, planlanma durumu. Cinayet planlar gibi. Kusursuz müziği, Stanislavski'nin dediği gibi, manyak gibi çalışarak yapıyorlar.

Digiturk dergisindeki bir yazında bahsettiğin "Jack ve Rose'un Baladı" filminde de çalıyor bu şarkı.

Evet, filmdeki ada ve adadaki komün hayatı... Çok "tricky" konular bunlar. Farkındaysanız, kendimle çelişiyorum. Bir yandan böyle bir şey istiyorum, arıyorum, özlüyorum, ama bir yandan da 68 kuşağının ve kafa yapısının olamayacağını hissediyorum. Gelgitler içinde yaşıyorum. "Jack ve Rose'un Baladı"ndaki gibi "ideal budur, hayat budur, kaçalım" demekle de olmuyor. Ülkeden ülkeye taşındıkça hep bir arkadaş grubu hayal ettim. Çünkü çok yalnız bir çocukluk geçirdim. Hâlâ da çok yalnız hissediyorum kendimi.

Bir bağ kurabileceğin, ortaklaşmacı bir ruh yaşayabileceğin bir ortam hayali mi?

Evet, işin kötü tarafı ondan da sıkılacağımı, onun da yıpratıcı olabileceğini hissediyorum. Keşke bana ilham veren birisi olsa, onun müziğini, şiirini, resmini görsem ve beni mesela şiir yazmaya itse. Tanımadığım insanlar da bana bunu yaptırabiliyor elbette. Klee beni en çok etkileyen ressamdır. Geçen ay Berlin'de Klee'nin hiç bilmediğim bir resminin önünde duruyordum ve birdenbire gözlerim doldu, çok mutlu oldum. Sonra dedim ki, bu adamı büyük ihtimalle tanımak istemezdim. Sevdiğin insanları tanımamak daha iyidir derler. Kaldı ki, dünyanın en tatlı adamı olsa da ne farkederdi? Belki de her şeyin uzağı en güzeli. Ama bir yandan o yalnızlık duygusu bazen çok kötü geliyor. Etrafta çok fazla insan var. Sen izin verdiğinde zaten hayatına giriyorlar. Benim derdim o ilham. Kendim ilhamımı yaratamıyor muyum, yaratıyorum. Ama bazen de bir şeyi tutmak, elinde yuvarlamak, toprağı duymak, kendini bir şeyin parçası olarak görmek ve karşındaki insanlarla birlikte o heyecanı paylaşmak istiyorsun. Bir şey yarattıktan sonra bazen bağırmak istiyorum ve bağıramıyorum... Bu bir grup terapisi gibi oldu. Ellerinizi tutup ağlayabilir miyim? *(gülüyor)* Başka parçaya geçelim lütfen.

Joni Mitchell
Big Yellow Taxi
(Ladies of the Canyon)

Kimdi bu? Şarkıyı iyi biliyorum aslında.

Joni Mitchell. Yakınlarda Counting Crows da söyledi.

Çok kırılgan şarkılar seçmişsiniz. Ama çok güzel.

'70'de yapılmış, doğrudan çevreci diyebileceğimiz ilk şarkılardan biri... Antalya'da Sorgun ormanına golf sahası yapılmaması için mücadele verdiniz. Şimdi Türkiye çapında dokuz olan golf sahası sayısının 400'e çıkarılması planlanıyor.

Buyursunlar, yapsınlar... İskoçya gibi gayet sulak, yemyeşil bir yerde çıkmış bir sporu su stoklarının olmadığı bir yere taşımanın mantığı yok. Portekiz'de bütün golf sahaları kapanıyor mesela.

Bu konuya nasıl sahip çıktın?

Sahip çıktım demeye utanıyorum, çünkü buna hayatını adamış insanlar var. Ama özellikle ülkemizde, tanınmış olmak büyük bir avantaj. Oradaki insanlar bir buçuk sene mücadele etmişler ve bir sonuç elde edememişler. Ben ve bir arkadaşım devreye girince, birdenbire bambaşka bir boyuta geldi, cumhurbaşkanımız bize randevu verdi. De facto bir şey değişti mi orada? Evet, değişti...

Foto: Şahan Nuhoğlu

Sorgun'la ilgili küçücük haberi Birgün'de okumuştum. O akşam 50-60 kişiye mesaj yolladım, bir şey yapalım, hiç değilse imza kampanyasına katılalım diye... Sadece Harun (Tekin) beni geri aradı. Onunla böyle bir şeye başlamış olduk. "Siz politiksiniz, bunu kullanıyorsunuz": Böyle yazılar da çıktı. Oturup da "vah vah, golf sahası yapmak için ormanı kesecekler" demekle yetinemiyorum, bunları seyretmeye tahammül edemiyorum. Bir şey yapmazsam kendimi suçlu hissedeceğim. Yaptığımız şey sonuç vermeyebilirdi, şans eseri verdi. Barajlarla ve nükleer santrallerle ilgili mücadeleye devam ediyoruz. Bunun sonu yok. Bir şeye karşı çıkmazsan, her şey sağından solundan geçip gidiyor, sen karamsar, her şeyden şikâyet eden biri haline dönüşüyorsun, kafelerde oturup "politikacılar iğrenç, devlet iğrenç" diye konuşmaya devam ediyorsun... Türkiye'ye taşındığımdan beri bana şöyle bir yaklaşım oldu hep: Uçuk kaçık, garip şeylerle uğraşan, kendi hayal dünyasında, Alis Harikalar Diyarında, bir şeyleri değiştirmeye çalışan saf çocuk! Ben de artık şunu soruyorum: Siz neden yapmıyorsunuz?

Gittiğin her yerde bu konuları gündeme getirdiğin için tepki mi topluyorsun?

Son üç senede birçok liseye, üniversiteye gittim değişik nedenlerle. Bazen oyuncu olarak davet ediyorlar. Bir de "Kentim İstanbul" diye çok sevdiğim bir proje için okullara gidiyordum. Propaganda yapar gibi konuşmaktan hiç hazzetmiyorum. O yüzden çok kısa konuşup, –şimdi böyle konuştuğuma bakmayın, normalde kısa konuşabiliyorum– mikrofonu insanlara verip "siz bir şey sorun" diyorum. Beyin yıkamaya gitmiyorum, ama bir tek kafa yapısı bile değişirse benim için kazançtır. Fazla şey söyleyince antipati doğuyor.

Çekiniyor musun antipatik görünmekten?

Hayır, ama verilmesi gereken mesaj gitmez diye düşünüyorum. Mesela, Panter Emel gibi hayvan hakları koruyucuları var. O kadar çok şey görüp geçirmişler ki, neredeyse artık delirmişler. Kötülemek için söylemiyorum, ama insanlar "freak" diye bakıyor onlara. Her dakika aynı cümleyi kurmamak önemli, çünkü tekerleme gibi, kulaktan kulağa oyunu gibi, bir şey söylersin, bir noktada bambaşka bir cümle çıkar. Söylemek istediğin hiçbir yere gitmemiş ve hiçbir anlamı kalmamış olur. Son bir senedir o kadar çok insan beni aradı ki: "İncirlik Üssü'nü kapattırmak istiyoruz, sen de gel!" Ben çevreye ve eğitim konusuna kanalize oldum.

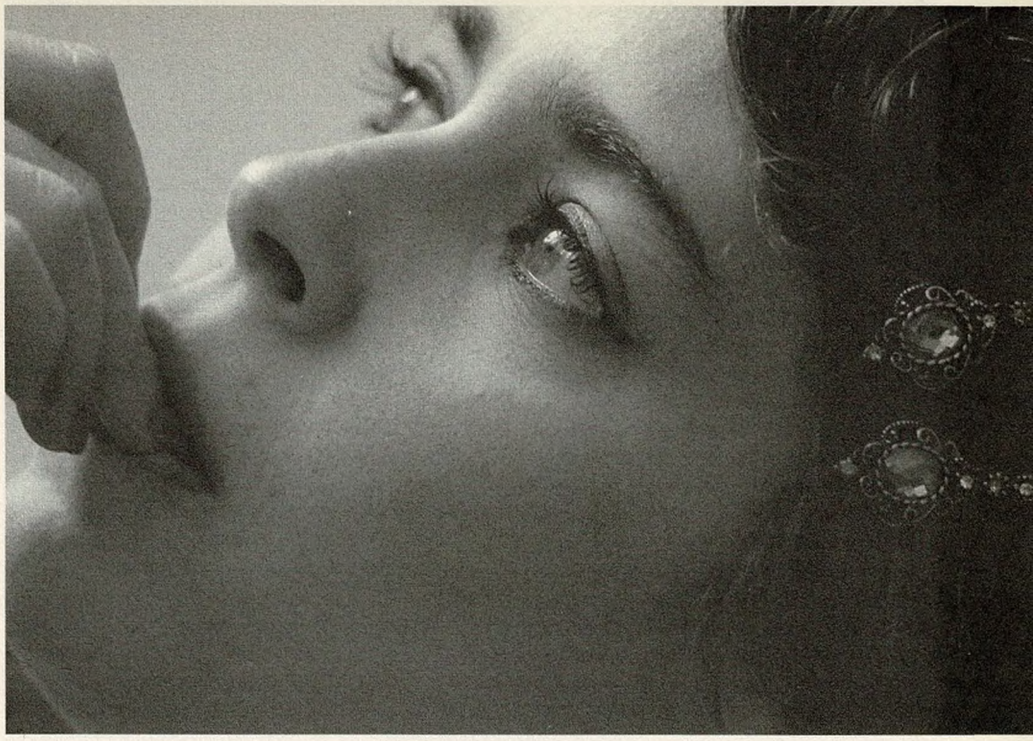

Dylan yaptığı işi çok sade ve hoş bir şekilde yapıyor. Benim samimiyet kavramım bu. Yoksa adam bunu yaşamış, yaşamamış, ilgilenmem. Hatta yaşamamış olması daha iyi.

Onu da yapayım, buna da gideyim derken, sonunda ciddiye alınmayabilirsin... Bana popo sallayan kadınların olduğu kliplerden seyrettirmeyecek misiniz? *(gülüyor)* Beyoncé falan...

Mor ve Ötesi
Şirket
(Büyük Düşler)

Mor ve Ötesi değil mi bu? Son albümden? Tamam, "Şirket". Son albümle ilgili çok kötü şeyler söyleyeyim mi? Hiç beğenmedim! Harun'cum, olmuyor! *(gülüyor)*

Sevmiyor musun?

Mor ve Ötesi seviyorum. "Bırak Zaman Aksın" çok güzeldi, hâlâ severek dinlerim. "Dünya Yalan Söylüyor"u çok beğenmemiştim. Bu albüm çok yeni, yorum yapabilecek durumda değilim. Sanırım şarkı sözlerini hep birlikte yazıyorlar, ama solistleri Harun olduğu için hedef tahtası olarak bekliyor. Harun hakkında çok negatif tepkilere tanık oluyorum: "Bize propaganda yapıyorsun, her söylediğin bir mesaj verme güdüsüyle!" Adamların mesajlarına katıl katılma, müziklerini sev sevme, inandıkları bir şeyleri sürekli vurguluyorlar. Mesela "Coldplay'den Chris Martin göt oldu" muhabbeti var, herif Afrika'ya gidiyor diye. Bob Geldof ve Live Aid'lerle ilgili, iyi mi kötü mü diye sonsuza kadar konuşabiliriz. Bir yandan Tony Blair ve Bush gibilerle yan yana sıntarak, el birliği içinde hareket ediyorlar, ama bir yanda korkunç bir şey yaşanıyor Afrika'da. Bir şeyler yaptıkları için onlara müteşekkirim. Afrika'yla ilgili el ele verelim, güzel; ama bombaları Irak'a atan adamlarla mutlu aile fotoğrafı çektiriyorlar.

Tanık olduğun negatif tepkilere Harun ne diyor?

Onunla hiçbir zaman karşılıklı geçip sana da, bana da saldırıyorlar şeklinde konuşmadık. Jenerasyonumuzdaki bir sürü insan inanılmaz apolitik, hiçbir şey yapmak istemiyorlar. Biraz anlayabiliyorum bunu. Aileleri, inandıkları şey için belki hapse girmişler. Bir Nâzım Hikmet kitabına sahip oldukları için dövülmüşler. Bu çocukların çok politik olmasını bekleyemezsin. Mücadelenin işe yaramadığını görmüş olabilirler ya da bir tembellik, bir atalet çökmüştür üstlerine. Mor ve Ötesi'ne saygı duyuyorum, bizim jenerasyonumuzdan çok az insan bunu yapıyor... Birkaç ay önce DİSK'in toplantısına gittim. Babam (İnal Batu) CHP'de milletvekili, hayatım boyunca sola sempati duydum, çocukluğumdan beri evimizde Marx, Engels konuşuldu. Ama önümüzdeki seçimlerde kime oy vereceğimi bilmiyorum. Bu çok acı bir şey değil mi?

Nasıl bir izlenim edindin katıldığın toplantıda?

Solda yeniden bir hareketlenme olması gerektiğine inandığım için katılmıştım. Salon acayip doluydu, erkek ve yaşlılarla. Oysa orada gençlerin olması, kadınların olması lâzımdı. Konuşmacı olarak da davetliydim. Ama ben sözcü müyüm? Hayır, değilim. En azından bir şey değiştirmeye çalışan, çalışmasa bile bir ideali olan insanlarla birlikte olmak istiyorum.

Demin her alanda boy gösterirsen, mesajının etkisinin azalacağından korktuğunu söyledin. Bono da savaşa karşıdır elbette ama, sadece Afrika'ya odaklanarak somut bir şeyler elde etmeye çalışıyor ve iğrendiği insanlarla el sıkışmaya razı oluyor belki.

For the bigger good! Sinirleniyorsun, ama bir yandan iyi bir şey yaptıklarının farkındasın. Belki de şeytana bir rüşvet vermek zorunda kalıyorsun ve belki de hiçbir şey temiz değil. Evet, ikilemler oluyor. Sorgun meselesi mesela: Orada otel ve golf sahası yapılacaktı. Otel yapıldı da, golf sahası yapılmayacak. Yapılınca, bir sürü fakir fukara aileye iş imkânı olacaktı. İşin o tarafından düşünürsen suçluluk duyabilirsin. Elmalarla armutları tartıya koyup hesap kitap yapma durumuna geliyorsun.

Çevrecilik ve istihdam imkânı birbirini dışlayan şeyler olmak zorunda değil ki. Kapitalist sistem bir şekilde seni o çelişkiye kitliyor.

Bir dönem vejetaryendim, artık et yiyorum... Baudelaire'in kusursuz cinayet tarifi vardır. "Görmediğimiz şey"dir kusursuz cinayet. Mezbahayı görmediğin sürece, tabağına çok süslü, kıtır bir şinitsel gelebilir. Hayvan formundan da uzaklaşmıştır. Onu yiyebilirsin, çünkü steril bir şekilde, acı çekmeden öldüğünü zannedersin... Kızılderililer ihtiyaçları olduğu kadar hayvan avlıyorlar. Bir belgesel seyretmiştim, saklama kavramı filan yok onlarda. Algılayamıyorlar, inanmıyorlar. İhtiyacın olduğu kadar alacaksın ve ona da lütuf olarak bakacaksın. Teşekkür edeceksin, beni hayatta tutuyorsun diye. Bir yere gidip bir sezon orada kalıyorlar, ama ondan sonra dört sene oraya gitmiyorlar, çünkü doğanın kendine gelmesi lâzım... Bir fabrika, bir baraj kurulunca insanlar belki iş bulacak, ama o orman bir daha geri gelmeyecek. Şarkının sözlerine de bağlarsak, şirketler ekosistemi yok ediyor diye bakıyorum artık. Realitede şirket var, hatta hükümetlerden güçlü şirketizm var. Ekosistemde bir ormanı yok edince hayatın sonu gelmiyor, ama bütün dengeyi bozuyorsun. "Baraj karşıtıyım" deyince, naif geliyor insanlara, "nereden enerji üretilecek?" diyorlar, "nükleere karşısın, baraja karşısın, rüzgârla olur mu bu iş?" Greenpeace'in çok güzel projeleri var, ama bunlar tabii

ki şirketlerin işlerine gelmiyor. Para kazandırmayan şeyler çünkü. Dünyanın her yerinde nükleer santraller kapatılırken bizim ülkede hortluyor olması beni delirtiyor.

Radiohead
Motion Picture Soundtrack
(Kid A)

(biraz sonra, iç çekerek) Beni ben yapanlardan birisi. "Pablo Honey"i ilk aldığımda 15 yaşındaydım. O albümde en sevdiğim şarkı "Anyone Can Play Guitar"dı. Belki Thom Yorke'un sesinden, belki İngilizlere karşı zaafımdan, bilmiyorum, ama o albümü bir sene boyunca o kadar çok dinledim ki. Ertesi sene Türkiye'de mavi tur yaparken sadece Beethoven'in 3. Piyano Konçertosu'nu ve "Pablo Honey"i dinlediğimi hatırlıyorum. Bu parçalar kişisel tarihimden ayrı bir şey olamıyor. Dolayısıyla o parçalar benim bir parçam oluyor, ben oluyorum. "OK Computer"dan sonraki Radiohead'i de neredeyse "conseptual art" gibi izlemeye başladım. Kendileri de kendilerini öyle anlatıyorlar zaten. Doğada duyduğun sesi müzikte kopyalamanın bir terimi var, şimdi hatırlamıyorum, ama neredeyse onu yapıyorlar. Modern şehir hayatını, yalnızlığı ve kendi sorunlarını müzik halinde üretiyorlar. Ciddi bir şekilde çalışılmış olduğu belli oluyor. Oyunculuk hakkında epeydir bir şey okumuyordum, geçenlerde yine Stanislavski okumaya başladım. Adam diyor ki, "ilhamı beklemezsin, periler gelmez, çalışırsan olur". Radiohead'de ilgimi çeken, bu planlanma durumu. Cinayet planlar gibi. Kusursuz cinayeti, kusursuz müziği, Stanislavski'nin dediği gibi, manyak gibi çalışarak yapıyorlar.

Oyunculuk çalışılan bir şey mi senin için?

Çalışılan bir şey. Ama tiyatro yapmıyorsan, oyunculuk senin o kadar dışında ki. New York Üniversitesi'nde oyunculukla ilgili dersler aldım. Robert Jeske diye Polonyalı bir hocam vardı, benim ben olmamda en önemli insanlardan biridir –Radiohead gibi. Sanat tarihi gibi bir ders verirdi, Raphael'in bir portresinden yola çıkıp Pasolini'ye gelir, dönüp onu Kierkegaard'ın güncesine bağlardık. Bu adam sayesinde her şeyin birbirine ne kadar bağlandığını gördüm. "Oyunculuk ne alâka, sen tarih okumuşsun, edebiyat okumuşsun" diyorlar, ama ayırt edilemez şeyler olduğunu düşünüyorum. Oyunculuk, bence çalışılması ve düşünülmesi gereken bir meslek. Stanislavski'de şöyle tüyolar var: Diyelim mutlu bir sahnede birdenbire ağlaman gerekiyor, "masadaki kibrit kutusunun bir tabut olduğunu, tabutun içinde de sevdiğin insanın yattığını düşün" diyor. Bazı ekoller, mesela Stanislavski'den yola çıkmış olmalarına rağmen Actors Studio'dakiler veya oradan ayrılanlar buna çok karşılar: Hayır, o anda onu gerçekten yaşaman lâzım, o anda o karakter olman lâzım diyorlar. Sen karakter yaratırken bunları düşünüyorsun, sonra karşına bir set, bir ekip, bir cast çıkıyor, teori ve pratik o kadar uzak ki.

Kendini yakın hissettiğin bir ekol var mı?

Herkes Actors Studio diyecektir. Klasik tekniklerle günümüzün tekniklerini harmanlayıp rahatlatıcı bir teori veriyor... Roland Barthes'ın "Garbo'nun Yüzü" diye bir makalesi var. Garbo'nun aslında grekoromen dönemlerdeki bir maske olduğunu söylüyor. Hakikaten kraliçeyi de oynadı, kibritçi kızı da oynadı, ama her zaman bir ikon kaldı. Ama Actors Studio ve Marlon Brando sonrası bir kırılma oldu. Sean Penn, benim için dünyadaki en acayip oyuncu. Her seyredişimde sanki farklı bir insan. Ya da Cate Blanchett... Greta Garbo gibiler de günümüzün insanlarıydı, ama ikon olarak ordalardı. Şimdi sokakta yürüyen herhangi bir insan da, iyi bir yönetmenin elinde, çok iyi bir oyuncu olabilir.

Meşhur bir anekdot: "Marathon Man" filminde Dustin Hoffman sete perişan vaziyette gelmiş, Laurence Olivier sormuş: "Ne oldu, neyin var?" Dustin Hoffman, "bugünkü sahnede perişan gözükmem gerektiği için bütün gece uyumadım" deyince, "zavallı evladım" demiş Olivier, "oynamayı denesene".

(gülüyor) Son oynadığım film ("Dün Gece Bir Rüya Gördüm") uyuşturucuyla ilgiliydi. Sözde kurnazca sorular sordular bana, "bu filmde metod oyunculuğu yaptınız mı" diye. Akıllı ya, "uyuşturucu kullandınız mı" demek istiyor. Katili oynayacaksan cinayet mi işleyeceksin, homoseksüeli oynayacaksan homoseksüel ilişki mi yaşayacaksın? Metod oyunculuğu bir espri oldu artık. Ama gerçekte, role konsantre olmayı sağlayan bir şey. Bir kostüm giymek bile konsantrasyonu sağlayabilir basitçe. Annette Bening'e soruyorlar, "oyuncu olarak en önemli şey nedir" diye. "Ayakkabı" diyor, "çünkü nasıl durduğumu, nasıl yürüdüğümü, vücudumu nasıl taşıdığımı belirliyor". Ne kadar basit, ama ne kadar doğru. Bizde "kendi ayakkabınızı, kendi kıyafetinizi kendiniz getirin" diyorlar. Bunu hiç yapmadım, nefret ediyorum. Kendi kıyafetinle sen sensin, ama o karakterin giydiği şey başka olmalı. Çok kötü şartlarda çalışıyoruz, bazen çok içler acısı durumlar oluyor, o yüzden sempati de duyuyorum ama, bazen "kostüm bile yoksa, o zaman film yapmayın" diye düşünüyorum.

Seni sen yapan filmler neler?

Beni ilk etkileyen "Amadeus"du. O filmi izleyince "ben de piyano çalmak istiyorum" dedim, beş yaşımda konservatuara başladım ve 19 yaşıma kadar da devam ettim... Jim Jarmusch'u çok seviyorum. İleride bir film çekecek olsam, "Kahve ve Sigara" gibi bir film çekmek isterim. Fellini'nin "Kazanova"sı huşu içinde seyrettiğim filmlerden bir tanesidir. "Big Blue" hâlâ çok hoşuma gider, bir yandan da çok iyi bir film olmadığını düşünürüm, ama ilk seyrettiğimde çok etkilenmiştim... Tim Burton beni çok mutlu ediyor. "Edward Scissorhands", "Beetlejuice", ilk "Batman", "Big Fish"... Hepsi aynı film gibi. Hep aynı karakter, hepsi Tim Burton'ın kendisi. Onun çocuk hikâyelerini okudunuz mu? Bence büyükler için. Çocuklar okursa travma geçirebilir. *(gülüyor)* Güneş tutulmasının bir gün öncesinde, ipod'uma tam o gün için tasarladığım acayip parçalar doldurdum. Tim Burton'ın adamı Danny Elfman'dan "Corpse

Babam milletvekili, hayatım boyunca sola sempati duydum, evimizde hep Marx, Engels konuşuldu. Ama kime oy vereceğimi bilmiyorum. Çok acı bir şey değil mi?

Bride" soundtrack'i de vardı içlerinde. O öğlen mezarlığa gittim...

Güneş tutulmasını seyretmek için mezarlığa mı gittin?!

Çok sık mezarlığa giderim. Sadece groteske ve gotiğe olan ilgimden değil. Gotiğe de ilgim var ama, mezarlık benim için yeşillik. Park özlüyorum. Yalnızlık, sessizlik, yeşillik istiyorum. Bula bula mezarlığı buldum. Mezarlıklar bu şehirde park görevi yapıyor benim için... O gün tam çok güzel bir mezar bulmuşum, içine yatmışım, gözlüklerimi takmışım, müzik dinliyorum, güneşe bakıyorum, bir adam yanıma geldi, "abla, iyi misin" dedi. Belli ki bir şeyler içiyorlar orada. "İyiyim, iyiyim, müzik dinliyorum" dedim. "Yanlış anlama" dedi, nedense mesleğini filan da söyledi, ama duymadım bile. Hiç kimsenin dünyama girmesini istemiyordum. O gün mahvoldu benim için, kalktım başka bir mezara gittim...

PJ Harvey seksi çok kullanıyor. Jay-Jay Johanson gibi seksi hiç düşünmeyeceğin bir adamda bile seks var. Eee, nereye kadar? Her şey vıcık vıcık olunca cazibesi kalmıyor.

Hangi mezarlıklara gidiyorsun?

Karacaahmet'e. Son aylarda Bülbüldere'yi keşfettim...

O gün başka ne almıştın ipod'una?

"Ballad of the Broken Seas" vardı (Isobel Campbell & Mark Lanegan), Eels, bir-iki Cole Porter, Belle & Sebastian'dan "Get Me Away From Here, I'm Dying" vardı...

Blur
Parklife
(Parklife)

Blur bu, "Parklife". Bu arada, Gorillaz'ı hiç beğenmediğimi söyleyeyim.

Konu zaten kendiliğinden parklara geldi. Esmer dergisindeki bir şiirinde de "ben parklara göre tarif ederim şehri" diye yazmışsın.

Parklarda nefes alabildiğimi hissediyorum. Yürümeyi çok seviyorum, toprağı, toprağın kokusunu çok seviyorum. Yağmur yağdıktan sonraki o koku benim için dünyadaki en güzel parfüm. Alışkanlıklarımızla varız. Çoçukluğumun ilk beş senesini Kıbrıs'ta geçirdim. Cennet gibiydi, sefaretimiz Villa Fırtına'ydı. İsmi Fortuna'dan değiştirilmiş. Ama hakikaten fırtına da uyuyordu. Bir yaşındaydım oraya gittiğimizde. Benden bir yaş küçük kardeşim daha bebekmiş. Annem bizi denize atmış, biz kendi yolumuzu bulmuşuz... Ondan sonraki iki buçuk yılım Pakistan'da geçti, orada da çok acayip bir vahşi doğa vardı. Yine çok büyük bahçe hayatı vardı, her hafta sonu Himalayalara giderdik... Ankara'da, Alaçam sokakta yaşadık, evimiz papazın bağının yanındaydı, her dakika oraya giderdik, haftasonları da Gölbaşı'na... O yüzden parkları arıyorum ve özlüyorum. Şiirsel anlamda ilhamımı da orada bulduğumu, orada mutlu olduğumu hissediyorum. Bir yandan da metropol şehir hayatını da çok seviyorum. Londra'nın karışıklığı, pisliği, her şeyi çok hoşuma gidiyor. Londra'nın tam ortasında Hyde Park vardır. New York'ta da Central Park vardır, doğa ve metropolü aynı anda yaşayabilirsin. İstanbul öyle değil, Belgrad ormanlarını saymıyorum, çünkü şehrin göbeğinde değil. Burada göbek diye bir şey yok.

Parklarda hep yalnız mısındır?

Genellikle yalnızım. Parklarda yaşlı insanlarla da çok tanıştım. Birazcık hüzünlendiriyordu bu beni. Yaşlı insanları her zaman çok sevmişimdir. Niye acaba? Belki de iki dedemi de görmediğim içindir.

Kitabı dedene adamışsın...

Evet. Belki de onun özlemidir. Belki de onlar yaşlı, ben gencim. Genç olduğumu hatırlattıkları için yaşlıları seviyorumdur. Bu çok kötü, ilkel bir duygu, ama aklıma geliyor doğrusu. Ama bazen de gerçekten yeni bir insan sesi duymak istemiyorum. Her yeni arkadaşlıkta kendimi yeniden anlatmak, yeniden yaratmak yorucu. Ben size şimdi kendimi anlatıyorum uzun uzun, ama ben bu muyum? Bir tek bu değilim. Sadece anlattıklarımı bileceksiniz ve beni öyle kabul edeceksiniz. Bazen kapatıyorum kendimi. Kapat, aç, kapat, aç, nereye kadar? *(gülüyor)*

Parklardaki ilişki geçici olduğu için daha kabuksuz, rekabetsiz bir ilişki de olabilir.

Evet, yabancı bir insana karşı çok çıplak olabilirsin. Çünkü aranda bir dövüş yok. Belki hayatın boyunca bir daha hiç görmeyeceksin, o yüzden en büyük sırrını bile söyleyebilirsin.

Nusrat Fateh Ali Khan
Too Kareemi Man Kamina Barda Am
(The Final Studio Recordings)

İlkokula Pakistan'da başladım. Bu tip şarkılarla, bu dille büyüdüm diyebilirim. Ama şimdi kim olduğunu bilemem. Nusrat Fateh mi?

Büyükelçi çocuklarının, yaşadıkları ülkenin lisanını öğrenmeleri çok rastlanan bir şey mi?

Genelde öğrenirler. Çocuklar lisan öğrenmeye çok yatkın oluyorlar. Biz İngilizce okula gidiyorduk, ama bütün arkadaşlarımız Pakistanlı olduğu için İngilizceden ve Türkçeden daha iyi konuşuyorduk Urducayı. Uzun yıllar konuşmayınca yok oldu. Şimdi kelimelerin yarısını anlıyorum, yarısını anlamıyorum. Geçen sene Hindistan'da bir film seyrettim, ilk 45 dakika kaybolmuş gibiydim, sonra lisan geri geldi. Orada birkaç ay yaşasam, Urducayı yine konuşmaya başlayabilirim... Pakistan deyince, çok güzel bir çocukluk ve oradan Türkiye'ye geri dönmek istemeyişimi hatırlıyorum. İki buçuk sene yaşadık orada. Çapatiyi çok severdim. Sefaretimizde çalışan Eyüp, kara unla çok güzel çapati yapardı: Pide gibi, ama incecik, kıtır kıtır bir ekmek. Sefarette aşçılar veya annem bir sürü güzel yemek yapardı, ama biz hep Eyüp'e kaçardık ve onun yemeklerini yerdik. Bir de Mahmut vardı, dadımız gibiydi, her gece bizi uyutmak için gözlerimizi ellerdi, ninni gibi... Bu tür müzikler çocukluğumu sembolize ediyor. Evde dinlenmese de, bütün çevremizde bu vardı.

Normalde daha yalıtılmış bir çevrede yaşadığınız, yerel kültürle pek bağınız olmadığı düşünülür.

Babam ve annem öyle insanlar değildi. Dışişlerinde babam hep farklı durmuştur. Büyükelçiler snoptur, izole dünyalarda yaşarlar, sadece kendi arkadaş grupları vardır diye düşünülür, öyleleri de çoktur. Annem ve babam bir taraftan üzerimize titrerlerdi. 28 yaşındayım, hâlâ annemle bunun mücadelesini veriyorum. Ama bütün bunlara rağmen bizi izole bir hayata sürüklemediler. Diplomat okullarında okutmak istemediler, ki diplomat çocukları genellikle diplomat okullarında okur. Amerika'ya taşındığımızda, ben lise 2'ye gidecektim. Babam Birleşmiş Milletler'deydi. İlk etapta beni BM'nin okuluna yazdırdılar, sonra radikal bir şekilde karar değiştirip beni bir Katolik kız okuluna, kardeşimi de zor bir erkek lisesine verdiler. Kardeşimle ikiz gibi birbirimize çok yakınızdır. Orada hayatımızda ilk defa ayrı okullarda okuduk. Sınıfta Hıristiyan olmayan benimle birlikte bir kişi daha vardı, ilk senem zor geçti, ağır bir okuldu, ama o kadar memnunum ki şimdi. Şiir kitabında belki gördünüz, Hıristiyan mitolojisine hakimimdir. Bu iyi mi, kötü mü bilmiyorum, ama çok zengin bir mitoloji. Mesela Cohen'in "Hallelujah" şarkısını ben bambaşka bir şekilde dinleyebiliyorum.

Annen de dışişleri görevlisi mi?

Değil. Annem Dublin'de resim-heykel okumuş. Ama bu hiçbir zaman bir meslek gibi olmamış. Aslında kardeşimle ikimiz, annemin mesleğiyiz... Babamla evlenmişler, babamın tayini Dublin'e çıkmış. Annem o sırada okula devam etmiş. Sonra Londra'ya gitmişler, ardından babam Afrika'da bulunmuş... Animaniax'ı biliyor musunuz? Aslında bir çizgi film. Size bu çizgi karakterlerin bir şarkısını dinleteyim. "Countries Of The World" diye çok komik bir şarkı. *(Şarkının sözleri, dünyadaki bütün ülkelerin adlarının sıralanmasından oluşuyor.)*

Harikaymış. Babana dinlettin mi bunu?

(gülüyor) Aklıma bile gelmedi. Hakikaten, çok hoşuna gidebilir.

Evinizde ne müzik dinleniyordu çocukluğunda?

Yüzde doksan klasik müzik. Ama öyle her dakika müzik yankılanmaz bizim evde. Annem gençliğinde Elvis Presley severmiş, babam da şansonlar

dinlerdi bazen... Geçen sene Ankara'da babamın arabasına bindim. Radyo çalıyordu, eski Türk musikisi çalan bir istasyon açıktı. Vahit beye sordum, "bu nedir?" diye, "babanız hep bunu dinler" dedi. "Allah allah" dedim, "hayatta evde böyle bir şey dinlediğini duymadım". *(gülüyor)*

Duman
Aman Aman
(Seni Kendime Sakladım)

İllâ beni Türk müziği hakkında konuşturacaksınız! *(gülüyor)* Duman'ın sadece birinci albümünü biliyorum. Şimdi nakaratı duyunca bu şarkıyı da hatırladım.

Esas konumuz zaman.

Bir müzisyen bana "sizin şiirleriniz yaşanmamış şeyler, çok kapalı, kartpostal gibi, soğuk" demişti. Bunu bir hakaret olarak kabul etmedim. Hakikaten de yazdıklarımda kapalı olmayı istiyorum, her okuyucunun kendi şiirini yaratması fikrine inanıyorum. Zaman konusunda yazıyorsun, Heidegger bilen bambaşka okuyacak, Duman dinleyen bambaşka okuyacak. Bunlar birbirine zıt değil, çok güzel bir yelpaze. Her şiir, okununca yeni bir şiir oluyor.

"Yavaşlığın Dayanılmaz Cazibesi" başlıklı bir yazın vardı Digiturk dergisinde.

Yavaşlık konusu bende idefiks halinde. Kendimizle, karşımızdakiyle yarışıyoruz, hep bir şeye yetişmeye çalışıyoruz. Konuşmaya başladığımızdan beri, şurada mı yaşasam, burada mı deyip duruyorum. Bu tatminsizlik güzel, çünkü seni hayal kurmaya itiyor. Huysmans'ın "A Rebours" (Tersine) diye bir romanı vardır, yüzyılın en önemli dekadan romanlarından bir tanesi. Kitapta, Des Esseintes adında, şatosunda sadece zevk için yaşayan, yalnız bir karakter var. Hollanda'ya gitmeyi hayal ediyor, çünkü Louvre'da gördüğü Rembrandt resimleri, Vermeer'in süt akıtan kadınları, Ruisdeal'in bulutları gibi manzaralar hayal ederek Hollanda'ya gidiyor. 16 valiziyle ve uşaklarıyla. *(gülüyor)* Tabii ki hayal kırıklığına uğruyor, çünkü kafasında resimlerdeki Hollanda var. Kitabın tezi de bu: Niye ben yolculuk yapayım ki? Odamda her şeyi sağlayabiliyorum. Gitmiyorum belki, ama bir sanat objesi bana bu yolculuğu sağlıyor, hayal kurarak daha güzel yolculuk yapıyorum!.. Ben henüz o raddeye gelmedim. Ama belki de bu kadar aramaya gerek yok. Zaten okurken, güzel müzikler dinlerken çok mutluyum, odam Des Esseintes'in şatosu olmasa da, gayet güzel bir hayat geçirebilirim.

Babyshambles'ın "A'rebours" diye bir şarkısı var. Pete Doherty de Huysmans seviyor.

Dinlemedim. Dinlemek istedim şimdi. Pete Doherty'yle bir ortak dilimiz var demek ki.

Kundera'nın "Yavaşlık"ını okudun mu?

Okudum. Kundera benim yazarım değildir. Ama en sevdiğim kitabı "Yavaşlık". Ben küçük yaşlardan itibaren okumaya başladım. Babamla ikimiz sessiz bir şekilde evde kitap okurduk. Hep "sen Kundera'yı çok seversin" deyip dururdu. Büyük bir beklentiyle okumaya başlayınca, belki çok fazla bir şey yüklediğim için, beklediğimi bulamadım... Hayatımızda her şey çok hızlı tüketiliyor. Bundan bahsetmek bile sıkıcı olmaya başladı. Ama bunu her dakika hissedince çok sinirleniyorum. Türkiye'de özellikle bir arsızlık söz konusu. Özal sonrası yeni bir sistemle karşılaşmış, yirmi yıl içinde sapıtmış bir toplumuz. Öyle bir darbeden sonra, Evren dönemi gibi korkunç bir dönemi yaşadıktan sonra, insanlara da kolay kolay kızamıyorsun. Herkeste farklı formlarda bir doyumsuzluk var. Allahım, keşke her şey yavaşlasa diyorsun.

Duman hakkında ne düşünüyorsun?

Benim grubum olmadı. Ama en azından özel, "unique" bir grup olduğunun farkındayım. Birinci albümdeki altıncı parça benim için hyper'dı: "Hayatı Yaşa". Sabah kalkınca punk dinlemeyi, Clash, Ramones dinlemeyi seviyorum. Bana "uyan" diyen şeyler. Bazen evden hiç çıkmak istemiyorum, çok zorluyorum kendimi ve bu parçalar beni roketatar gibi dışarı itebiliyor. Anglo-Sakson tradisyonundan olduğum kesin. Altyapım bu. Türk müziğini keşfetme güdüm hiç olmadı. Kendimi suçlu da hissetmiyorum. Mesela Moğollar'ın ismini biliyorum, duruşlarını biliyorum, ama müziklerini bilmiyorum. Bir gün nasılsa bilirim diye bakıyorum, hayat devam ediyor ve Morrissey'in son albümünü dinliyorum. *(gülüyor)*

Türkçe edebiyatla da aran yok mu?

Ece Ayhan'ı, Melih Cevdet Anday'ı, Oktay Rifat'ı, Oğuz Atay'ı okuduğumda çok iyi edebiyat olduğunu anlayabiliyorum. Ama bir paragrafa başlıyorum, içinde kayboluyorum ve zevk alamıyorum. Bir patlama noktası olacak, bir big bang bekliyorum! *(gülüyor)* Geçenlerde eski erkek arkadaşımla bir kitaptan bahsettik. Edgar Allan Poe'nun "The Tell-Tale Heart"ı Türkçeye "Geveze Yürek" diye çevrilmiş. Hakikaten ses olarak, anlam olarak iğrenç geldi bana. Arkadaşım "sen bunu da beğenmediysen, Türkçeden hiçbir zaman zevk alamayacaksın" dedi...

Türkçeden zevk alamayacağına dair bir korku var mı içinde?

Yarım yamalak olma hissi bazen hiç de kötü gelmiyor bana. Her yerde eşitsin. Orada da oraya tam ait hissetmiyorsun kendini. Ne oralıyım, ne buralıyım, bir garip dünya vatandaşıyım. Global dünyaya çok uygun bir durum. Viyana'da Starbucks açılmış arkadaşlar, bunu şiddetle kınıyorum. *(gülüyor)*

Chicks On Speed
We Don't Play Guitars
(99 Cents)

Hiç bilmiyorum. Chicks On Speed mi? İlk defa duyuyorum... Bir kadın grubunun "we don't play guitars" sözünü söylemesini tebessüm ederek dinliyorum. Elektro gitarın senfonik bir şekilde atılan soloları bana hitap etmiyor. Elektro gitar hoş bir ses değil. Bas önde olunca daha çok hoşuma gidiyor. Punk'ı o yüzden seviyorum, bas ve davul sayesinde, neredeyse tribal bir durum orada. Gitar benim için asitli bir ses, tırmalayıcı, ciyaklayan... Akustik gitar başka bir şey: Bana grekoromenleri hatırlatıyor: Harp, mandolin, ud, kanun... Bu şarkının söylemek istediğine bakarak konuşursak, sahiden de gitar çok fallik bir şey. Görüntü olarak da çok güçlü. Rock'n'roll bir erkek tradisyonu ve gitar da rock'n'roll sembolü. Çok erkek bir şey. Ama erkek olduğu için sevmiyor değilim, sadece sesini sevmiyorum.

Rock'taki kadınlara özel bir ilgin var mı?

Tori Amos'ı da, Fiona Apple'ı da çok severim. Ama kadın rock'çının tecavüze uğrayan ya da erkekegemen toplumda haksızlığa uğradık diye söylenen bir modelden ibaret olmaması lâzım.

Türk müziğini keşfetme güdüm olmadı. Moğollar'ın ismini, duruşunu biliyorum, müziğini bilmiyorum. Bir gün nasılsa bilirim deyip Morrissey'in son albümünü dinliyorum.

Sylvia Plath hakkında bir film çekildi ve kadının bütün hayatı "Ted Hughes onu nasıl ezdi"ye indirgendi. Bu gerçek olabilir, ama farklı perspektiflerle de bunu işleyebilirsin. Müzikte de aynı. Tecavüz, dünyada yaşanabilecek herhalde en kötü şeylerden bir tanesi. Bunu yaşayan bir insanın, şarkılarıyla bir terapi gibi işlememesini bekleyemem. Dolayısıyla bu acıyı kullandıklarını düşünmüyorum. Ama endüstri kadınları buna itiyor belki: Kırılgan, itilen, kakılan, zavallı bakireler ya da onun alteregosu "fuck you" diyen kadınlar. İki kategori var ve erkekler tarafından yaratılmış iki kategori.

Dörtlüyü tamamlarsak, PJ Harvey ve Björk'ü nasıl buluyorsun?

Björk'e bir dönem çok takıldım, sonra çok sıkıldım. Hoşlandığım adamların çoğu PJ Harvey'i çok çekici, seksî bulduklarını söyler. O yüzden kadına sinir oluyorum. *(gülüyor)* Hayır, hakikaten hoş bir kadın, ama kadın olarak neden abartıldığını anlayabilmiş değilim. Benim kadın zevkime hiç uymuyor. Aynı kategorideki erkekler Uma Thurman'ı çok severler bu arada. Ben onu da sevmem... PJ Harvey, seksi çok kullanıyor. Herkes çok kullanıyor. Her yerde bu kadar seks olması can sıkıcı. Jay-Jay Johanson gibi seksi hiç düşünmeyeceğin garip bir adamda bile seks var. Eee, nereye kadar? Sinema da aynı şekilde. Filmlerde gördüğümde de "yine mi?" diyorum. Ben aseksüelim, aseksüel oldum. *(gülüyor)* Hakikaten bazı şeylerin uzak ve zor olursa daha keyifli olacağına ina-

nıyorum. Her şey vıcık vıcık ve kolay olunca cazibesi kalmıyor.

Müslüm Gürses
Aşk Tesadüfleri Sever
(Aşk Tesadüfleri Sever)

(girişini tebessümle dinliyor, vokal girince) Ne? İnanmıyorum. Ben başka bir şey bekliyordum. Müslüm Gürses'in son albümü mü bu? Rakınız var mı? *(gülüyor)* Kapağını görebilir miyim albümün? *(kapağı inceliyor)* Karajan gibi durmuş fotoğrafta...

Nasıl buluyorsun böyle bir albüm fikrini?

Çok enteresan insanlar bir araya gelmiş... Bazı cover'lar, gerçeğinden daha güzeldir. Beatles'ın "Across The Universe"ünü çok seviyorum, ama bence Fiona Apple'ınki daha güzel. Müslüm Baba'nın "Paramparça" cover'ını da çok beğenmiştim. Eminim, bu albümü de dinlesem, bazı şeyler hoşuma gidecek. Şimdi sözlere dikkat ettim. Hınzırca yazılmış güzel dizeler var. "Björk'ün orijinali çok daha güzel" demenin de mânâsı yok. O başka, bu başka. "Ben konseptim" diye bağırıyor. Ama böyle konsept yapa yapa her şeyin bokunu da çıkarabiliriz. Doğrusu, ben özel bir zevk alamıyorum bu sesten ve böyle şarkı söyleme tarzından.

Sen Türkiye'deki kültürel çatışmaların içinde yaşamadın. Arabeskin bugünkünden farklı biçimde aşağılandığına pek tanık olmadın.

Doğru, sadece kulaktan dolma biliyorum. Yine de altkültür tartışmalarından, Fatih Akın'ın filminden bir sürü şey görüyorsun, doluyorsun... Türk entelektüellerinin, in bir gece kulübüne gidip, enteresan müzikler dinleyip, içip içip gecenin sonunda Müslüm Baba ya da "Batsın Bu Dünya" dinlemeleri moda oldu. Bu beni rahatsız ediyor. Böyle bir konsepte sokunca, Björk'ten sonra rakılar havada dinlenen ve ha ha hi hi gülünen bir şey oluyor.

Ama bu albümün, o daraltılmış rolü kırmaya çalışmak gibi bir emeli var... Murathan Mungan sana Müslüm Gürses'e söz yazmanı teklif etseydi, ne derdin?

Kendimi çok yabancı hissettiğim için yapamazdım herhalde. Türkçe yazmayı bir yana bırakalım, –çünkü Türkçe yazmaya uğraşmaya çalışıyorum– o kültürü bilmeden ve hissetmeden Müslüm Baba'ya nasıl söz yazabilirsin ki?

Morrissey'in Orhan Gencebay şarkıları okuyacağı bir proje için İnglizce söz yazar mıydın?

O zaman da Orhan Gencebay'ı hissetmem gerekiyor. Gene yazamazdım. İki ayrı kültürün çarpıştığı şarkılar bunlar. Ben orası da değilim, burası da değilim. Evet, oralarda çok vakit geçirdim, ama Morrissey "Queen Is Dead" derken, kraliçe bana ne ifade ediyor ki? Kısacası, ben aseksüel ve hiçbir yere ait olmayan biriyim. *(gülüyor)*

Morrissey konserini nasıl buldun?

Aslında çok zevk aldım, ama kısa sürdü konser. Tamam, yeni albümünün turnesiydi, ama insan biraz daha Smiths isteyebilir bunca yıldan sonra, öyle değil mi? Robert Smith'vari bir dökülme beklenmeyebilir Morrissey'den, yine de Zeki Müren'le başlayan bir konserde, "do you have a vacancy for a back scrubber" *("Half A Person" şarkısından)* cümlesini duymak hoş olurdu.

Piyanoyla şarkı yazıyor musun?

Aklıma estikçe yapıyorum. İngilizce sözlü şeyler oluyor. Geçtiğimiz ağustos ayından beri hep oyunculukla ilgilendim. O kadar üst üste filmler, diziler, belgeseller oldu ki, sıkıldım, kendimi başka bir yere kanalize etmem gerekti, piyanoya döndüm.

Belgeseller derken?

İsmail Sancak diye bir yönetmenin, biri Efes'le, diğeri Pierre Loti'yle ilgili iki belgeseli... Çok sevdiğim bir arkadaşımdır. Çok şiirsel metinler yazdı. Benim de izlenimlerim yer alacak Efes'le ilgili olanda... Diğeriyse Pierre Loti'nin hayatı. Sırada Mangan diye İrlandalı yazar-şair var. Bu bir seri olacak: Türkiye'ye gelip etkilenmiş yazarlarla ilgili belgeseller.

Mehmet Güreli'nin yeni filmi "İstanbul'a Yolculuk"u hatırlatıyor mu?

Mehmet'in filmine gidemedim. İçimde kaldı, çok merak ediyorum. Benim onun klibinde oynadığımı biliyor musunuz?

Mehmet Güreli'nin klibi mi var?

Hiçbir televizyonda oynamadı. *(gülüyor)* Bizim evde çektik, ortak arkadaşlarımızla. Ben hüzünlü hüzünlü ortada dolaşıyorum, kendi halimde takılıyorum, vapura biniyorum... "Pervaneler" şarkısıydı, "Odamda Yolculuk" albümünden.

Siz karşılıklı konuşurken iyice dağıtıyorsunuzdur.

Of, sorma. *(gülüyor)* Billy Wilder'dan dalıyoruz, Alman ekpresyonizminden çıkıyoruz... İkimizin de Rilke takıntısı var: En büyük hayallerimizden biri, bir Rilke belgeseli çekmek. Mesela "Duino Ağıtları"yla ilgili bir film... Bir de sahaf projemiz var. Şiir kitabımı adadığım dedem, Andersen masallarını Türkçeye ilk çeviren kişi. Bende yok, ama Mehmet bulmuş o kitapları. Dedemin çevirileri ve Mehmet'in resimleriyle şimdi yeniden basılacak... Mehmet çok fazla işle uğraşıyor, ben de öyleyim, o yüzden dağılabiliyoruz. Bir kere İstanbul'dan beş kişi yola çıktık, İzmir'in dışında, bir arkadaşımızın evine gittik. Arkadaşlar plajda sürekli denize dalıp çıktılar. Ben, Mehmet ve arkadaşımızın babası masaya yapıştık kaldık ve sekiz saat aralıksız zeytinle ilgili konuştuk. Neler anlattık, hatırlamıyorum. Tek hatırladığım, İzmir'e gittim, sekiz saat bu adamlarla konuştum, zeytin yedim ve İstanbul'a döndüm. *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Cüneyt Cebenoyan - Derya Bengi - Çiğdem Öztürk***

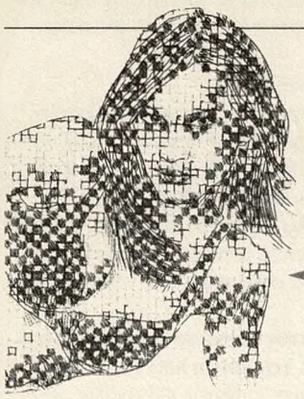

ROLL KİTAPLIĞI

Ahmet Güntan İyot. (YKY)
Ali Ece 12 Azize'ye 12 Ağıt (İthaki)
Bret Easton Ellis Glamorama (İthaki)
E.H. Carr Mihail Bakunin (Versus)
Edward Said - Daniel Barenboim Paralellikler ve Paradokslar (Agora)
Halil Turhanlı Katiliniz Şehirlerde Dolaşıyor (Çitlembik)
Haydar Ergülen Düzyazı: 100 Yazı (Merkez)
İrfan Aktan *(haz.)* Zehir ve Panzehir (Dipnot)
James Baldwin Giovanni'nin Odası (YKY)
John Fowles Büyücü (Ayrıntı)
Julian Barnes Gündoğumuna Yolculuk (Ayrıntı)
Julio Cortazar Andres Fava'nın Güncesi (Defne)
Kaja Silverman Görünür Dünyanın Eşiği (Ayrıntı)
Kurt Vonnegut Ülkesi Olmayan Adam (Galata)
Murat Meriç Pop Dedik! –Türkçe Sözlü Hafif Batı Müziği (İletişim)
Naim Dilmener Eleştirmenin Günlüğü (Everest)
Nick Hornby Düşerken (Sel)
Sei Şonagon Yastıkname (Metis)
Slavoj Zizek Biri Totalitarizm mi Dedi (Epos)
Terry Eagleton Aykırı Simalar (Opus)

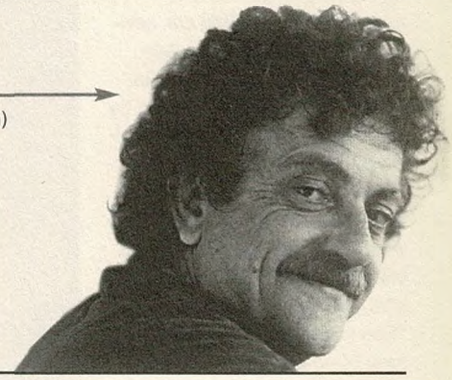

Özgürlük, arabesk ve Çingeneler

Melih Duygulu, rastgeldiğimiz ilk Çingene müziği monografisinde, tarihsel kökenlerinden sosyal yaşamlarına, Batı Türkiye Çingenelerinin fotoğrafını çektikten sonra, Çingene müziğini –sözlerinden şarkıların müzikal, yapısal özelliklerine– ayrıntılarıyla inceliyor. Evvela arabeskle Çingenelerin bağını okuyalım...

Çingenelerin arabeskle eklemlenmesinin türün ilk ortaya çıktığı yıllardan itibaren başladığı söylenebilir. Çingene müzisyenlerin daha önce ağırlıklı olarak "fantezi" müzik ya da şarkı türünü temsil eden sanat müziğini icra etmeleri, bu müziklerle yapısal benzerlikler içeren arabeske geçiş sürecini hızlandırmış ve kolaylaştırmıştır. Şehirlerin ve özellikle İstanbul'un kenar mahallelerinde yaşayan Çingene müzisyenler, o dönemde giderek popüler olan bu müziğe öylesine yakınlaşmışlardır ki, bu yeni müzik onlar için yeni ekmek kapısı anlamına gelmiştir. Çingene çalgıcıların şehirde popüler müzikleri icra etmeleri daima karşılaşılan bir durumdur. Bu icra, daha çok canlı müzik icrası biçiminde olmuş ve mekânsal ayrım yapılmaksızın oluşmuştur. Yüzyılın başında kayıt teknolojilerinin gelişmesiyle bu müzik uygulamalarının bir başka boyutuna, stüdyo ortamına taşınır. 1910'lu ve 1920'li yıllarda az sayıda Çingene müzisyenin oluşturduğu "Saz hey'etleri", her tür müziğe eşlik etmeye başlamıştı. Bu heyetlerin arasında diğer etnik kökene mensup müzisyenler bulunsa da, ağırlık Çingenelerdeydi. Her ne olursa olsun, bu dönemdeki stüdyo müzisyenliğinin, müzik sektörü içindeki Çingeneler açısından önemli bir konumu bulunmamaktadır. Sektörün kendini büyütmesi, ürünlerin geniş kitlelere ulaşması ve pazarın ticarî kriterlerin içinde kendini var etmesi, ancak 1940'lı ve 1950'li yıllarda mümkün olabilmiştir.

1960'lı ve 70'li yıllarda arabeskle tanışan toplumun bu müziğe yoğun ilgi gösterdiği bilinmektedir. Sektörel anlamda ortaya çıkışı ile şehirli olan arabesk müziğin –ilk dönemlerdeki– dinleyici kitlesi, kırsal kesimden şehre göçen topluluklardı. Arabeski toplumsal koşulların getirdiği bir ürün olarak benimseyen bu geniş kitle, arabesk müziğin icrası içinde yer almamıştır. Dinleyici olarak aktif, uygulayıcısı olarak pasif kalan geniş kitlelerin taleplerine, müzik icracısı olarak katılacak bir kadro gerekmekte idi. Zira bu müzikte kullanılan çalgılar arasında her ne kadar kırsalın sesini yansıtması için kullanılan bağlama yer alıyorsa da, müziğin karakterini belirleyen çalgılar, keman, klarnet, kanun, bas ses ihtiyacını karşılayan çalgılar, darbuka, ud olagelmiştir. Bu çalgıların ustaları da kentin kenar mahallelerinde yaşayan Çingene müzisyenlerden başkaları değildir. Arabesk müzikte yer alan ezgisel akış, ritim, sözler arasındaki çalgısal pasajlar, Çingenelerin daha önceki müzik uygulamalarından da yabancı olmadıkları özelliklerdir. Türk halk müziğindeki yörelere göre değişen ritm, melodi seyri ve tavır özellikleri ile klasik Türk müziğindeki (sanat müziği) ağır, durağan hava Çingene ruhuyla bağdaşır nitelikte değildir. Her ne kadar onlar icra etmek durumunda kaldıkları bu müziklerde kendi özelliklerini hemen ortaya koyuyorlarsa da, diğerleri bunların icrasını ve buradan çıkan üslûbu "yoz" ve "basit" görürler. Arabesk müziğin, yapısal karakteri bakımından her türlü yeniliğe açık olması, Çingeneler açısından bir nimettir. Zira onlar geleneğin belirlediği kalıplar içinde yer alıp diğerlerinin kurallarıyla müzik yapmak yerine, özgürlüğü seçmişlerdir. Elbette burada Çingenelerin topyekûn arabesk müzikle bütünleştiğini, Türk müziğinde türlerinde yapılan müzik uygulamalarından uzaklaştıklarını söylemek istemiyoruz. Ancak görünen odur ki, arabeskin serbestlik ortamında ve özgürlüğe cevap veren yapısında Çingene müzisyen diğer müzik türlerine göre çok daha rahat olabilmektedir.

(...) "Özgürlük" ve "serbestlik" Çingenenin doğasında vardır. Türkiye bağlamında en geniş mânâda popüler müzik sayabileceğimiz arabesk de "özgürlük" ve "serbestliği" bünyesinde barındırır. Öyleyse piyasa kurallarının belirlediği bir popüler müzik türüne bu vasıflar da eklenince, Çingene müzisyenlerin buna iltifat etmemeleri olanaksız hale gelmektedir. Ayrıca arabesk onlar için yeni bir açılımdır da... Yaklaşık otuz yıldır konservatuarların bünyesine öğrenci olarak kabul edilen Çingeneler, eğitimli kadrolarla arabeskin karmaşık müzik icrasına da daha kolay intibak edebilmişlerdir.

Melih Duygulu, Türkiye'de Çingene Müziği –Batı Grubu Romanlarında Müzik Kültürü (Pan)

GLAMORAMA

Bir Amerikan başyapıtına hoşgeldiniz

Ellis her sayfada taptaze bir cehennem yaratıyor. Bu kargaşanın ortasında bile üslubu her zamanki gibi son derece gizemli bir şekilde zarafet dolu.
The New Yorker

Şöhret kültürünün derinlerine inip okuru hem dehşete sürüklüyor hem de yüzeyin altındaki karanlık gerçeği açığa çıkarıyor.
Daily Telegraph

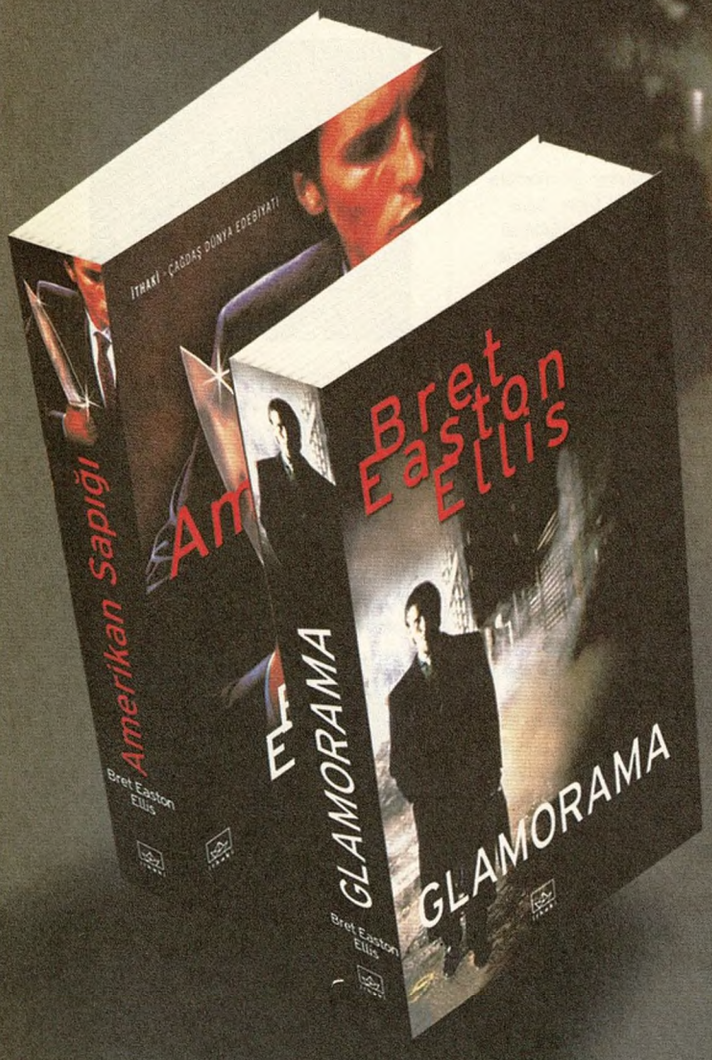

'AMERİKAN SAPIĞI'NIN YAZARI

Bret Easton Ellis

ithaki

'GLAMORAMA' ve 'AMERİKAN SAPIĞI' TÜM KİTAPÇILARDA

İN!

Kitap alışverişinde yeni adresiniz
www.ilknokta.com

İN!

Zeytinli Rock Festivali

Geçen sene ilki gerçekleştirilen Anadolu'nun hakiki rock buluşması, belediyecilik harikası Zeytinli Rock Festivali, bu sene yine 14-15-16 Temmuz tarihlerinde düzenleniyor. Zeytinli, Edremit'e bağlı, Altınkum Dalyan sahilinde, Akçay'a 2 km mesafede, klişe tabirle ifade edersek, "deniz kıyısında şirin bir beldemiz". Masmavi deniz, upuzun kumsal ve müzik. Üç gün üç gece boyunca sürecek güzel bir rock'n'roll tatili... Akşamüstünden gece geç saatlere dek konserler sürecek. Gündüzleri elbette deniz var, ama ayrıca festival alanında paintball, su sporları, plaj voleybolu, insan langırtı gibi aktivitelere de ücretsiz olarak katılabiliyorsunuz. Poem Ajans ve Zeytinli Belediyesi tarafından organize edilen festivale katılmak için yapmanız gereken tek şey, sırt çantanızı ve uyku tulumunuzu alıp yola koyulmak. Üç günlük konser maratonu ve kamp alanı için ödemeniz gereken miktar 3 YTL... Detaylı bilgileri www.zeytinlirockfest.com adresinden alabilirsiniz. Festivale şu isimler katılacak bu sene: Erkin Koray, Moğollar, Kurtalan Ekspres, Aylin Aslım, Hayko Cepkin, Anima, Yüksek Sadakat, Redd, Yeni Harman, Kaan ve Kapris, Demir Demirkan, Zardanadam, Buz, Taylan Ayık...

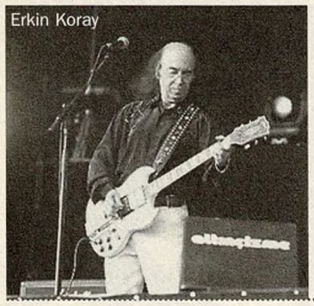
Erkin Koray

Yer Barış, Gök Manço

12 saat sürecek Yer Barış Gök Manço Festivali'nde, memleket rock'unun dinamiklerini görme, Türkçeyle coşup taşma imkânını bulacağız. 15 Temmuz'da Yedikule Zindanları'nda düzenlenecek festivale şu isimler katılıyor: Kurtalan Ekspres, Haluk Levent, Aylin Aslım ve Tayfası, Ogün Sanlısoy, Murat Yılmazyıldırım, Rashit, Zardanadam, Umut Kuzey, Grizu, Taylan Ayık, Emre Önbayraktar, Rock Ekspresi, Mert-Elvis Türk Band, Okyanus, Feedback, The Domino, Gizli Özne, Poker, Gamgama...

Aylin Aslım

İstanbul Caz Festivali

13. Uluslararası İstanbul Caz Festivali kapsamında, festival sayfamızda tanıtmadığımız daha ne konserler, ne cevherler var. Rock'un az, heyecan verici caz buluşmalarının çok olduğu bu seneki festivalin diğer kaçmazlarını buraya not düşüyoruz –10 Temmuz Açıkhava gecesine dikkat:

5 Temmuz, Babylon Funk Off
6 Temmuz, Babylon Mike McGinnis & Shane Endsley
8 Temmuz, Babylon Relax
11 Temmuz, Açıkhava Diana Krall
10 Temmuz, Açıkhava Charles Lloyd, Zakir Hussain & Eric Harland feat. Jack DeJohnette, John Scofield & Larry Goldings
15 Temmuz, Aya İrini Arild Andersen Trio (Kudsi Erguner ve Nana Vasconcelos'la beraber)
10 Temmuz, Sepetçiler Kasrı Nils Landgren Funk Unit plays ABBA

Charles Lloyd

İsmet Sıral Yaratıcı Müzik Stüdyosu

Yakın tarihimizde en güzel ortaklık, tarihî fay hatlarını kırarak '70'lerde kurulmuştu: Orhan Gencebay - Erkin Koray - İsmet Sıral. Arabesk, rock ve caz. O mirasın hatırasını değerlendirebilmek için düzenlenen İsmet Sıral Creative Music Studio, 6-7-8 Temmuz tarihlerinde Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenecek. 1970'lere damga vuran, caz ve etnik müziğin dev isimlerini buluşturan Creative Music Studio organizasyonlarının bir parçası olan etkinlikte, workshop'lar, jam session'lar, konferanslar yer alacak. Katılımın sınırlı bir sayıyla sabit tutulduğu etkinliğe belki geç kalmış olabiliriz ama, Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenecek konserleri ve en önemlisi, İstanbul Caz Festivali kapsamında düzenlenecek kapanış konserini izleyebiliriz: 8 Temmuz'da, Açıkhava Tiyatrosu'nda, Creative Music Studio'nun kurucusu Karl Berger ve arkadaşları, Erkan Oğur, Mercan Dede, Ömer Faruk Tekbilek, Mısırlı Ahmet gibi isimlerle deneylere açılacak.

Babylon Alaçatı

Babylon yazlık mekânını Çeşme Alaçatı'da açmış bulunuyor. Deniz ve mehtap, güzel konserler, dört başı mamur bir tatil imkânı. Bakın bu ayın –kimisi sahiden bomba– misafirleri kimler:
7 Temmuz Hüsnü Şenlendirici / *8 Temmuz* Kevin Yost (DJ set) / *14 Temmuz* Nil Karaibrahimgil / *15 Temmuz* Mercan Dede / *21 Temmuz* Rachid Taha / *22 Temmuz* Brooklyn Funk Essentials Soundsystem & Hüsnü Şenlendirici / *28 Temmuz* Orishas / *29 Temmuz* Nazan Öncel

Rachid Taha

Cesaria Evora

İki diva

Biri Cabo Verde adalarının içli mornalarını dünyaya taşıdı, tane tane okuyuşuyla, "cool"uyla, müziğini geliştirebilmesiyle kalpleri fethetti. Diğeri Buena Vista Social Club'ın armağanı sayılır: Küba'nın baladlarını, dans şarkılarını hakkını vererek okudu, eşsiz bir titreşim yarattı. İki adalı diva, temmuzda Türkiye'de, müziklerinin görkemini verecek mekânlarda sahne alacak: Cesaria Evora 8 Temmuz'da Bodrum Antik Tiyatro'da, Omara Portuondo 13 Temmuz'da Çeşme Kalesi'nde...

James Brown

1960'ların, '70'lerin soul'u, funk'ı, giderek rock'u, cazı onun ateşiyle ruh buldu. Daha nice kuşaklar geldi geçti, o söyledikçe gururla "hepimiz zenciyiz" dedik, ses ve adrenalin yükselttik. Dünya durdukça durası James Brown yeniden İstanbul'da: 12 Temmuz, Parkorman...

W.A.S.P.

'80'lerde de sevenleri çoktu, izlemek pek çok insanda hâlâ uktedir. İsimlerinin açılımını bilen yok, politik kimlikleri muamma. Grubun vokalisti Blackie Lawless, vaktiyle sahneye apışarasından ateşler çıkararak çıkardı, bir keresinde mekanizma geri tepmişti. Bakalım şimdi sahne şovları nasıl...

Whitesnake

Deep Purple mirasını Audioslave'e devreden power –ya da arena, ne derseniz deyin– rock grubu Whitesnake, sevenlerini sevinçten ağlatarak, ilk İstanbul konserini verecek. David Coverdale ve arkadaşları, 28 Temmuz'da Parkorman'ı gürül gürül akan bir rock'n'roll şelalesine çevirecek.

Guns 'N Roses

'80'ler çölünde vaha gibiydiler, bir kuşağı rock'n'roll'la diri tutular. Hakları ödenmez. 12 Temmuz'da İstanbul'dalar. Kim bilir, çıkışı yılan hikâyesine dönen "Chinese Democracy" albümden şarkıları test etme imkânına da kavuşuruz belki...

Doublemoon gecesi

Ülkemiz plakçılık tarihinde nev-i şahsına münhasır bir yere oturan, sadece albüm basmakla yetinmeyip bir müzikal mecra oluşturmaya çalışan Doublemoon, 28 Temmuz'da, Açıkhava Tiyatrosu'nda bir gece tertip ediyor. Mercan Dede, Hüsnü Şenlendirici, Sabahat Akkiraz ve Orient Expressions'ın katılacağı konserde, İstanbul semalarında, gelenekselle modern kadeh tokuşturacak...

radar live
_08/07/06
_PARKORMAN
_FESTİVALE
KATILMAK İÇİN:
WWW.RADARLIVE.COM
_KATILIM 7000
KİŞİYLE SINIRLIDIR.
ÜCRETDIŞI
FESTİVAL
GİRİŞ: 0YTL
_DREADZONE(UK)
_CRAZY P(UK)
_THE PADDINGTONS(UK)
_THE YOUNGSTERS(FCOM/FR)
_MS. JOHN SODA(DE)
_HAYKO CEPKİN
_ANİMA
_HOMEGROWN SOUNDSYSTEM
FEAT. FUAT
_CERVUS
_DA FROGG
EFES Pilsen
BEKO
Red Bull AIR RACE
29 TEMMUZ 2006 - HALİÇ
FHM
Rolling Stone
Milliyet
parkormanevent
dream
dinamo 103.8

KANAT EDEBİYAT

Uzay Kapsülündeki Maymun

İnsanların dünyasında

Hayvanca yaşayabilmek...

HUGO LOETSCHER

çev. MUSTAFA TÜZEL

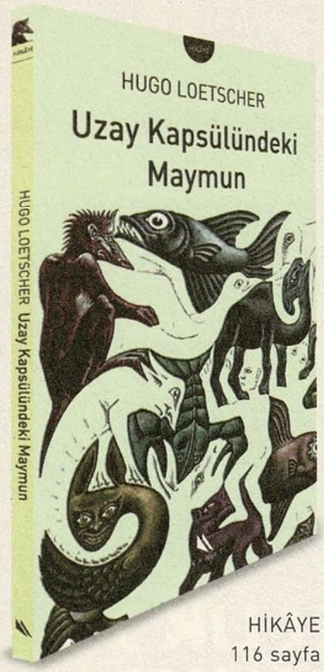

HİKÂYE
116 sayfa

Türkçeye ilk kez çevrilen İsviçreli yazar Hugo Loetscher'in kahramanları fabllardaki, "insanbiçimleştirilmiş" hayvanlar değil. İnsanlığın hizmetine sunulmuş makineler de değil. Tersine, kendi istemleri dışında düştükleri veya düşürüldükleri durumlarda bile hayvan kalmaya çalışan hayvanlar bunlar.

Mevsimleri, güneşi, saatleri tanımayan piliç; askeri göreve koşulan katır; sağan ve sağılanlardan ibaret bir dünyaya kısılıp kalmış inek; feromon kurbanı kabukböceği; yaşamı pamuk ipliğine değilse de zincire bağlı fil; seyirlik timsah; deney hayvanlarının en tercih edileni sıçan; vestiyerde fısıldaşan tilki, fok, vaşak, tavşan, samur; mönü tabelasında bir satır: langust... ve uzay kapsülündeki maymun...

İnsanbiçimciliğe ve insanmerkezciliğe indirilmiş sert bir darbe...

KANAT KURAM

Diyalektik Materyalizm

Şablonlara karşı

Marksizmin problematiğini yeniden kurmak...

HENRI LEFEBVRE

çev. BARIŞ YILDIRIM

KURAM
136 sayfa

Bu kitap, Marksizmin şablonlaştırılmasına verilen bir yanıt. Marksizmi bir tür şematik doğa bilimine çeviren dogmatiklere karşı, diyalektik materyalizmin insan pratiğinden sürekli beslenen, açık uçlu bir yöntem olduğunu söyler Lefebvre. Marksizmin, felsefenin sonunu ilan eden pozitivist tavırla da, salt felsefi bir sistematikleştirmeyle de ilgisi yoktur.

Eski dogmatizmin dağıldığı ama yerine yeni kabalaştırmaların geçtiği günümüzde, Marksizmi ve problematiğini yeniden kurma çabası hâlâ sürüyor. Bu kitap, okuyucusunu yeni bir tartışma alanına çekecek; bazı sorulara verdiği yanıtları değiştirecek, yeni sorulara vesile olacak.

"Sosyoloji ve tarihi, diyalektik materyalizm çerçevesinde birleştiren duru ve eksiksiz bir yöntem sunan kişi bence Henri Lefebvre oldu."

Jean-Paul Sartre,
Diyalektik Aklın Eleştirisi

KANAT KURAM

Özne-Yapı Gerilimi: Maddeci Bir Bakış

GÜLNUR ACAR-SAVRAN

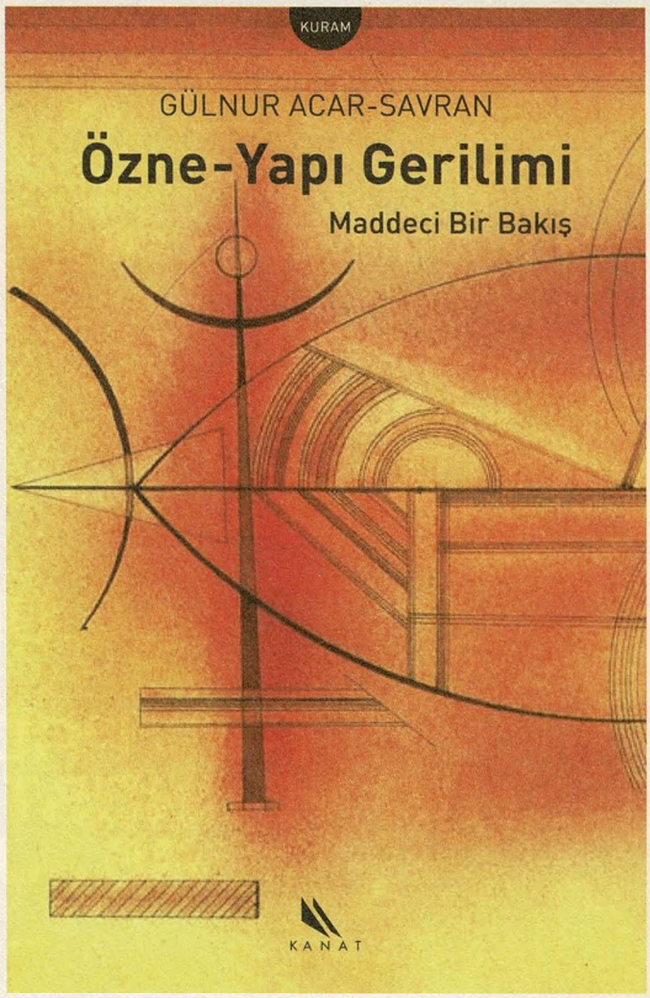

264 sayfa

"Kapitalizm bir yandan dünyayı bütünleştirir ve türdeşleştirirken bir yandan da çeşitli farklılıkları, parçalanmaları gündeme getirir. Hele günümüzde ulaştığı boyutta uluslararasılaşmanın ulusal ve etnik parçalanmalarla el ele gittiği belki her zaman olduğundan da daha açık biçimde görülüyor. Ama bu, kapitalizmin yapısal dinamiklerinin çelişkili gelişmesinin bir dışavurumudur esas olarak. Mekânın daha birleşik bir hale gelmesi, kapitalizm koşulları altında toplumsal kimlik açısından yerelliğin önemini artırıcı bir rol oynar. Türdeşleşme ve parçalanmanın bu çelişkili birliğinin tarihinde, kültürel ve politik akımların bir bölümü çelişkinin iki kutbundan birini öne çıkarır. Bu tek yanlı mutlaklaştırma, politik hareketler açısından ya tikelci ya da tersine soyut evrenselci bir politikayı benimsemek demektir. Bir ideoloji olarak ele alındığında, postmodernizmin yaptığı da böyle bir tek yanlı mutlaklaştırmadır."

KANAT

İnönü Cad. Emektar Sok. No: 24/B Gümüşsuyu / İSTANBUL
Tel: (0212) 252 42 80 **Faks:** 293 15 44 **Web:**www.kanatkitap.com

ÖSS
her zaman her yerde

SAYISAL

1. Allmusic.com **verilerine göre, Alex North/Hy Zaret imzalı bir ünlü şarkı, yüze yakın müzisyen, orkestra ve şarkıcı tarafından seslendirilmiş ve şu anda** 814 ayrı CD'**de bulunuyor. Buna bizim Bayhan'ınkini de eklersek, eder 815.** Hangi şarkıdan **bahsediyoruz?**
   a) If You Go Away b) Raindrops Keep Falling On My Head
   c) What A Wonderful World d) Unchained Melody

2. **Geçenlerde** "55:12" adlı albümü **yayınlayan grubun adı nedir?**
   a) Gregor Samsa b) Holden Caulfield
   c) Jean Floressas Des Esseintes d) Turgut Özben

3. **Dünya radyolarında bugüne kadar** 8 milyondan daha fazla **çaldığı tespit edilen şarkı aşağıdakilerden hangisidir?**
   a) Pretty Woman (Roy Orbison)
   b) You've Lost That Lovin' Feeling (The Righteous Brothers)
   c) Stand By Me (Ben E. King)
   d) Every Breath You Take (The Police)

4. **";ASJDF0OP45644564EJKGL; S3DJAG5". Bu enteresan isimli parça kime ait?**
   a) Frantic Mantis b)Arctic Monkeys c)Praying Mantis d) Frantics Four

5. **Soul müziyenleri Steve Cropper ile Eddie Floyd yazdı, Wilson Pickett çaldı, şarkı r&b listelerinde bir numaraya oturdu. Floyd, Pickett ve Jonny Lang** "Blues Brothers 2000"**de beyazperde de söylediler bu şarkıyı. Ry Cooder'dan Sam & Dave'e, Tina Turner'dan Otis Redding'e bir sürü cover'ı da yapıldı.** "Biraz sevgi istediğinde ara beni" **diyen şarkıya adını veren telefon numarası hangisi?**
   a) 634-5789 (Soulsville, USA) b) 867-5309/Jenny
   c) 853-5937 d) 634-5789

6. **Kimin yeni albümünün ismi "10.000 Days"?**
   a) A Perfect Circle b) Deftones c) Tool d) Slipknot

7. **Dave Matthews Band'in** "Crash" **albümündeki "#41" şarkısının adı** nereden geliyor?
   a) Dave Matthews'un yazdığı 41. şarkı
   b) Şarkı sözleri 41 dizeden oluşuyor
   c) Virginia'nın eyalet numarası 41
   d) Şarkıyı yazana kadar içtiği kadeh sayısı 41

8. "50 To A Pound", "21" **isimli şarkılar, bu ay İstanbul'u ziyaret edecek gruplardan hangisine aittir?**
   a) Tiger Lillies b) CocoRosie c) Paddingtons d) Dreadzone

9. "Beşinci Beatle" **tabiri Beatles tarihinde aşağıdaki isimlerden** hangisi **için kullanılmaz?**
   a) Al Stewart b) Billy Preston c) Brian Epstein d) George Martin

10. **Aşağıdaki ikili albümlerin hangisinin** uzunluğu **iki saati aşmaz?**
    a) Aerial (Kate Bush) b) Stadium Arcadium (Red Hot Chili Peppers)
    c) All Eyez on Me (2Pac) d) Speakerboxxx/Love Below (OutKast)

SÖZEL

1. **Morrissey'in One Love Festivali konserinde, sahnede asılı duran dev** bez afişteki gitarlı adam **(fotoğraf aşağıda) kimdi?**
   a) Enrico Macias b) Sacha Distel c) Jean Ferrat d) Jacques Brel

2. "Tanrım, bana bir Mercedes Benz satın alamaz mısın?.." **Janis Joplin'in söylediği,** tüketim toplumu eleştirisi **mahiyetindeki ünlü şarkı "Mercedes Benz"in başına aşağıdakilerden hangisi geldi?**
   a) Michael Bolton tarafından cover'landı
   b) Reagan yıllarında radyoda çalınması engellendi
   c) '90'larda Mercedes firmasının reklamlarında kullanıldı
   d) Joplin, isim hakkı için firmaya tazminat ödemek zorunda kaldı

3. **Mumyalardan mumya beğen: Elvis Presley, James Brown, Liberace, Madonna, Bono, Bruce Springsteen (foto), Jimi Hendrix, Louis Armstrong, Bette Midler, Tom Jones, Prince, Gloria Estefan, Pavarotti, Lenny Kravitz, Jon Bon Jovi, Billy Idol, Beyoncé, bu yıl eklenen Tupac Shakur ve dahası... Bütün bu heykelleri bir arada görmek için dünyanın beş şehrinde bulunan** Madam Tussaud **mumya müzeleri içinde** hangisine **gitmemiz gerekmektedir?**
   a) Las Vegas b) Hong Kong c) Londra d) Amsterdam

4. Hangisinin **"Babylon" adında bir parçası** yok?
   a) New York Dolls b) Donovan c) Tea Party d) Don McLean

5. **Yirminci yüzyılın ilk yarısının George Herriman imzalı** ünlü çizgi karakteri Krazy Kat'**le ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi** yanlıştır?
   a) John Zorn'un aynı isimli bir bestesi var
   b) Filmine Jay Livingston ve Ray Evans müzik yazdı
   c) Sinemada Rod Stewart tarafından seslendirildi
   d) Michael Stipe'ın sağ kolunda dövmesi var

6. **Hangisi bir** Mylène Farmer **şarkısıdır?**
   a) Porno Graphique b) Angelita Porno Star
   c) English Porno d) Women Against Porno

7. The Strokes **bu ay yayınlanacak yeni single'ının** B yüzü **için hangi Marvin Gaye şarkısını cover'ladı?**
   a) Mercy Mercy Me b) What's Going On
   c) Sexual Healing c) Hitch Hike

8. **Bugüne kadar aşağıdakilerden hangisinin** yasal bir konser albümü **yayınlanmamıştır?**
   a) R.E.M. b) Paul Weller c) Oasis d) Peter Gabriel

9. Jeff Tweedy **aşağıdaki gruplardan hangisinin lideridir?**
   a) Wilco b) Weezer c) Melvins d) Morphine

10. **Aşağıdakilerden hangisi 60'lı yıllarda Brezilya müziğini rock elementleriyle bir araya getiren** tropicalismo / tropicalia **hareketiyle bağlantılı sayılmaz?**
    a) Caetano Veloso b) Tom Zé
    c) Gilberto Gil d) Sergio Mendes

sözel 3

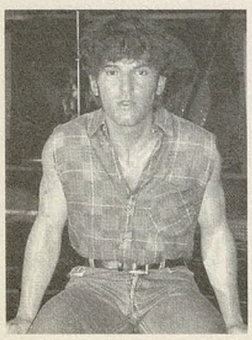

sözel 1

sözel 5

sözel 6

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU »

Sayısal: 1.d, 2.a, 3.b, 4.a, 5.a, 6.c, 7.a, 8.c, 9.a, 10.a Sözel: 1.b, 2.c, 3.a, 4.b, 5.c, 6.a, 7.a, 8.a, 9.a, 10.d

SONIC YOUTH

Gündüzdüşü milleti

Sonic Youth dörtlüsü yeni albümleri "Rather Ripped"i yayınladı.

Yeni albüm arifesinde kafanızda bir plan var mıydı?
Kim Gordon: Geçtiğimiz yaz Massachusetts'de başladık çalışmalara. Thurston'ın (Moore) vakit darlığından girişemediği solo albümü için yazdığı bir takım şarkılar vardı. Sonra bunları Sonic Youth albümü olarak değerlendirmeyi düşünmüş olmalı. Ki genellikle öyle olur zaten. *(gülüyor)*
Yani Thurston'ın işi aksayınca, ortaya Sonic Youth albümleri mi çıkıyor?
En azından son birkaç albümde öyle.
Şarkı söylemeyi özlemiş miydin?
Şarkı ağırlıklı bir albüm oldu. Thurston bütün şarkıları okumak istemedi. Bense şarkı söylemeyi seviyorum, hele başkalarının sözleri olduğunda. Thurston'ın benim için yazdığı şarkı sözleri hoşuma gidiyor. Kadın gözünden yazılmış bu şarkılar beni çok eğ-

lendiriyor. Beni iyi tanıdığı için de sözlerin hakkını veriyor.
TV dizisi "Gilmore Girls"de Thurston ve kızınız Coco'yla birlikte rol aldın.
İkisi küçük amplilerle rol kestiler, ben de şarkı söyledim. Coco çok cool gözüküyordu, bir Ramones karakteri gibiydi.
Coco Sonic Youth hayranı mı?
Galiba. Çoğu çocuk gibi melodik şeylerle daha ilgili. Arkadaşlarıyla birlikte müzik yapmayı öğreniyor. Beatles ve Ramones'e kaptırmış durumdalar. İyi bir davulcu kızcağızın kıçına tekmeyi bastılar, çok pop çalıyor diye. Yeni albümümüzde kısa atonal bölümler var, Coco beğenecektir.
Amerikan underground müziği Lightning Bolt ve benzeri gruplarla giderek daha gürültülü bir hal alıyor. Sizin albüm de tam üstüne geldi.
Thurston Moore: Harbi rock'n'roll yaptık. Göz göre göre gürültücü olmamak gibi bilinçli bir tercih söz konusuydu. Noise gruplarında çalan herkes pop sever. Aksi halde çok sıkıcı olurlar; zaten bunu sıkıcı bulmayanın aklından şüphe ederim.
'88 tarihli "Daydream Nation" albümünüzün yakın zamanda milli servet ilan edilişine ne diyorsunuz?
Kim: Tuhaf işte. Öyle bir kurumun varlığından bihaberdim. Rock'n'Roll Hall Of Fame'de olmaktan iyidir, o hepten turistik, daha çok rock'n'roll kıyafet balosu gibi...
(Mojo, Uncut, çev: Şahan Nuhoğlu)

JIM NOIR

Bu ne yaman çelişki

Badly Drawn Boy'la karşılaştırılan Manchester'lı şarkıyazarı Jim Noir'ın ilk albümü "Tower Of Love".

Bütün albümün kayıtlarını evde kendi başınıza yaptınız ve şimdi bir grupla turnedesiniz. Grubu toparlamak zor oldu mu?
Yapılabilecek en mantıklı şeyi yaptım, zaten kendi grupları olan arkadaşlarıma sordum, fikir herkesin hoşuna gitti. Zaten tahminimce benim notalarımı benden daha iyi biliyorlar!
"Tower Of Love"da, etkilendiğiniz pek çok şey çarpıyor kulağa.
Aslında sürekli değişirim, her ay sabit bir şekilde farklı bir şey dinleme dönemim olur. Ama galiba Beatles'a uzun bir dönem ciddi anlamda takıldım. Ama her şeyi seviyorum, ciddi miktarda boktan şey de var plak koleksiyonumda.
Müziğinizin çok kendiliğinden bir hali var, sözler doğaçlama...
Genelde müzik bana kolayca gelir, çok uğraştırmaz. Aslında tembel bir adamım, menejerim sabahları beni yataktan kaldırabilmek için telefon eder.
Kendinizi Manchester'daki müzikal köklere bağlı görüyor musunuz?
Donuk renkleriyle, yağmurlu ve eski Manchester'da oturarak, bunun tamamen tersi bir sound'u yakalamaya çalışıyor olmak bir çelişki herhalde.

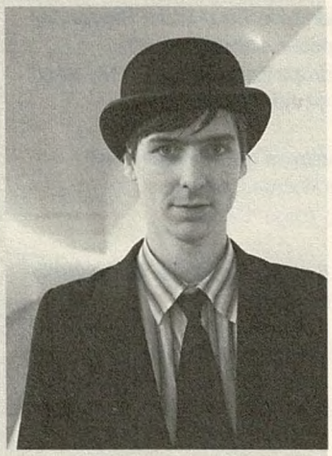

Manchester gruplarını düşündüğünüzde, aklınıza büyük güneş gözlükleri ve dağınık saçlar gelir.
Müzikten para kazanmaya nasıl karar verdiniz?
Her şey kaza eseri oldu! Bunu her zaman istemiştim, ama elektronik yapıyordum. Aslında saf elektronik müziğin beni bir yere götürmediğinin farkındaydım. Bir gün yaptığım kayıtlara, sesli sözlü tarzda yaptığım bir şeyler ekledim ve eğlence olsun diye bir yere gönderdim. Arkasından bir telefon gelmesin mi! Başıma ne işler açtığımın pek de farkında değilim.
(Contactmusic, BBC, çev: Çiğdem Öztürk)

THE PADDINGTONS

Doherty'nin kanatları

8 Temmuz'da Radar Live kapsamında Park Orman'da çalacak İngiliz beşli The Paddingtons, "First Comes First" adlı ilk albümüyle yeni rock'n'roll sosyetesine dahil oldu...

Grup nerede kuruldu?
Lloyd Dobbs: Hull sokaklarında.
Marv Hines: Lloyd'u okuldan tanıyordum, herkes ya ondan nefret ediyor ya da çok seviyordu. Yaptığı tek şey, bütün gün müzik odasında insanlarla laflayıp gitarını tıngırdatmaktı.
Tom Atkin: İlk provalarımızda berbat sesler çıkarıyorduk, ama bu işin ucundan tuttuğumuz için kendimizi dünyanın en büyük çetesi gibi hissediyorduk.
Eski hayranlarınız albümünüzü nasıl buldu?
Lloyd: Birçoğu sözlerini ezberlemiş bile. Tahminimce insanlar savruk bir müzik, Libertines, indie-mindie tarzı bir şey bekliyorlar, ama öyle değil. Bu bir heavy ve hard rock'n'roll albümü.
Bu aralar kimleri dinliyorsunuz?
Lloyd: The Others, The Unstrung, Babyshambles, The Mardous, The Cribs, The Star Spangles ve eskilerden The Clash, The Smiths, The Cure.
Müziğinizi etkileyenler kimler?
Lloyd: The Clash, Johnny Thunders, The Smiths.
En unutulmaz hatıranız hangisi?
Marv: Mick Jones'la tanışmak gerçekten şahaneydi.
Lloyd: Babyshambles'la çalmak, Brixton Academy'de çalmak.

Pete Doherty grubunuzun en yakın dostlarındanmış...
Tom: Pete bizde kendini görüyor, çok yakınız. Bizi turnelere götürüyor, TV'de bizden bahsediyor. Tanıştığımızdan beri bizimle ilgilendi, kanatları altına aldı. Beni Kate'le (Moss) tanıştırdığında, Kate bana, "demek Tommy'cik sensin" dedi ya da öyle bir şey. Ben de, "memnun oldum" dedim. Garipti, ama çok güzel bir kız.
(Gigwise,Thedish, Comfortcomes, çev: Ç.Ö.)

FUTUREHEADS

Armonik taarruz

İngiliz post-punk grubu ikinci albüme erdi: "News And Tributes".

İki sene evvel yayınlanan ilk albümünüz pek çok değişik yerde kaydedilmişti, ama bütünlüklü bir sound'u vardı. "News And Tributes" ise tek stüdyoda kaydedildi, ama tuhaf yerlere uzanıyor...
Barry Hyde: Grupların ilk albümleri genellikle üzerinde iyice düşünülüp taşınılmış şeyler olmaz. Bir albümde benim ilgimi hep varyete çeker –tam da iyi bir Led Zeppelin albümündeki gibi. Biz de böylesi çeşitliliği yaratabiliriz diye düşündük, sırf keskin bir punk yapan bir grup olmadığımızı göstermek istedik.
Sunderland'den taşındınız, değil mi?
Ama oraya dönebilme ihtimali bizi rahatlatıyor. Londra çok pahalı. Bir sürü grup buraya taşınıyor, ama genellikle hepsi için iyi olmuyor. Bir işte çalışmak durumunda kalmak bir grup için çok hasar verici.
Sözleriniz gündelik hayatın sıradan olaylarından yola çıkıyor...
Evet, sözlerimiz şiir yüklü değil. Sadece izlenimler, bazen gizli buluşmalar da oluyor. "Our First Day" bir işe girmekle ilgili, ama aynı zamanda doğmaya dair bir şarkı. Doğmak ve bir işe girmek bence aşağı yukarı aynı şeyler. Bunu farkedemeden yaşlanıyorsun, işinden bıkıyorsun ve her şey bir anda olup bitmiş oluyor. İlk işe girdiğinde insanlar sana çok iyi davranırlar, ama rolünü benimseyince bok muamelesi yaparlar.

Futureheads tek kişiyle anılmıyor, dördünüz de ön plandasınız...
Aynen. Dört parçalı bir armoni oluşturmayı tercih ettik, hele yıpratıcı bir gitar müziği yaparken. Armoni deyince insanların aklına şerbetli müzikler geliyor, ama armoni bağırarak da kurulabilir ve bir taarruz gibi olur.
Kate Bush "Hounds Of Love" yorumunuzu dinledi mi?
Biz daha kayıtlardayken telesekretere not bıraktı, şöyle diyordu: "Merhaba, ben Kate Bush. 'Hounds Of Love' yorumunuzu çok sevdiğimi söylemek için aramıştım. Mutlu bir yılbaşı dilerim." Geri aradık mı? Hayır, korktuk çünkü. Kate Bush'a ne diyebilirsin ki? O bir efsane.
(Designer Magazine, Uncut, çev: Merve Erol)

STUART A. STAPLES

Terkeden şarkılar

Tindersticks solisti Staples, "Lucky Dog Recordings"in ardından ikinci solo albümü "Leaving Songs"la karşımızda.

Herkes bir Tindersticks albümü beklerken, sen ikinci solo albümünü çıkardın. Kariyerine solo olarak mı, grupla mı devam etmeyi düşünüyorsun?
Şimdilik hiçbir şey kesin değil, iki seçenek de mümkün.
İlkine göre daha bütünlüklü bir albüm...
Kesinlikle. İlk albüm daha ziyade tek başına bir çalışmaydı, etrafımdaki biçimleri, dokuları yeniden keşfediyordum, bukletteki hem çok aşina olduğumuz hem de yabancı gelen saksı içindeki bitki fotoğraflarının uyandırdığı etki gibi... Yeni albümse daha dışa açık, daha çok şarkı ve grup işi. Lambchop'dan Mark Nevers'le çalışmak için Nashville'e gittim.
Nevers dışında kimlerle çalıştın?
Çoğu bir önceki albümde de yer alan Avrupalılardı: Gitar ve piyanoda Tindersticks'den Neil ve David vardı. Bas ve kontrbası parçasına göre Calexico'dan Volker Zander, Tiger Lillies'den Adrian Stout çaldılar. Biri Maria McKee, diğeri Lhasa ile iki düet var.
Albümün adı "Leaving Songs" (Terkeden şarkılar). Birçok parça yoldan, gitmekten bahsediyor...
Önceden tasarlanmış bir şey değildi. Şarkıları yazdıktan sonra, bu temaların tekrarlandığını fark ettim. Albümün adı en son geldi, şarkıların isimleriyse sözlerden çıktı. Önceden geliştirilmiş bir fikir yoktu, daha ziyade o sırada yaşadıklarımın, arzularımın, özlemlerimin bir yansıması... Esasında, tam tersine, Tindersticks'in ilk albümü bir kapanma, hatta boğulma duygusu veriyordu, buna sound da dahil. O da aslında o zamanki durumumuzla alâkalıydı. Londra'ya gelişimizin, o şehirde yaşadıklarımızın güncesi gibiydi. "Leaving Songs", daha ziyade Londra'yı terk etme, bazı şeyleri arkamda bırakma fikrine dair; ama sadece çekip gitmiş olmak için gitmek değil, yeni bir hayat umuduyla terk etmek.
Birçok parçada "old" (yaşlı) kelimesi de dikkat çekiyor...
Yaşlandığımı kabul etmemle bağlantılı olabilir. Ama bunun ötesinde, uzun süre hayatının parçası olmuş olsalar da artık o kadar da önemi kalmayan bazı eski şeyleri geride bırakmanın, değişimi kabul etmenin gerektiği düşüncesi de var.
(Popnews, çev: S.l.)

LES YEUX NOIRS

Ezo gelin

Çingene müziği yapan Fransız Les Yeux Noirs elemanlarıyla, dünya dolaşımına yeni çıkan 2004 albümleri "Tchorba"ya dair.

Grup kurma arzusu nasıl doğdu?
Eric Slabiak: Kabarelerde, dost meclislerinde, özel gecelerde beraber çaldığımız müzisyenlerle tanıştıkça bu arzu doğdu. Daha veletliğimizde, çigan kabarelerinde keman çalan, vaktiyle de epey Çingene cazı yapmış olan dayımızdan çok etkilenmiştik. Fransa'nın Hot Club müzisyenleriyle epey çalışmış bir adam.
Olivier Slabiak: Slav bir kültür dünyasında büyüdük. Büyükannelerimiz Yidiş şarkıları söylerdi, çigan müziği plakları dinlerdik, ama çok klasik bir formasyon aldık.
İlk albümleriniz tamamen akustikti, ama son yıllarda elektriğe yöneldiniz...
Eric: Repertuarımızı yeniledik. Beş yıldır beste yapıyoruz, enerji biriktirdik. İnsan her zaman sadece geleneksel müzik yapma isteği duymuyor. Bir önceki albümümüz "Balamouk"da bu çizgiye yönelmiştik. "Tchorba"da şarkı yazmak da istedik. Anadilimiz olduğu için, sadece Fransızca yazabildik, ama Doğu Avrupa esinini hiç bırakmadık. '60'lı yıllarda, Çingene şarkılarını Fransızcaya çevirmek moda olmuştu. Francis Lemarque bunu gayet iyi yapıyordu, ama bu, Çingene müziğini Fransız varyete müziği haline getirmekti aslında.
Kendinizi rock grubu olarak mı, pop grubu mu, yoksa world music grubu olarak mı görüyorsunuz?
Eric: Hepsinin bir karışımı. Biraz world, biraz trip hop, biraz da Fransız şansonuna ait sound'lar var. Grubun bütün üyeleri albüme kendi seslerini kattı.
Olivier: Bu albüm dinlediğimiz bütün müziklerin toplamı. Kendimize benziyor ve gruptaki bütün şahsiyetleri yansıtıyor.
Yani dolayısıyla tam mânâsıyla, adı gibi bir "Tchorba".
Eric: Evet, bol malzemeli bir çorba. Birçok da enstrümantal parça var; dolayısıyla, müziğe ve armonilere geniş yer açılmış oldu...
Paris Combo gibi yurtdışında çok turneye çıkıyorsunuz. Eskiden daha çok Çingene bir grup olarak görülürken, artık "Fransız şanson" grubu imajınız olacak herhalde.
Olivier: Yurtdışında ne zaman çalsak, "Fransız grup" olarak anılıyoruz. Çingenece de, Yidiş de, Fransızca da söylesek, Amerikalıların gözünde biz hep "egzotik" bir grubuz.
(Rfimusique, çev: S.l.)

PHOENIX

No man's land

İngilizce söyleyen Fransız grubun yeni albümünün adı "It's Never Been Like That".

Albümü kaydettiğiniz yer çok özel bir seçim olmalı.
Thomas Mars: Evet, Versailles'daki stüdyomuzdan uzakta, öncekilerden farklı bir kayıt yapmak istedik. Rahatlık, konfor ve küçük alışkanlıklar aslında yaratıcılığın düşmanı. Berlin'i seçtik, çünkü bu şehri az-çok tanıyorduk, üstelik nehir kıyısında, Doğu Alman radyosunun bulunduğu dev bir kompleks içinde, inanılmaz bir stüdyo bulduk. Günün yirmi saatini orada, artık ölmüş bir Almanya'nın kalıntılarında geçirdik. Bu "no man's land", albümün yapısını çok etkiledi.
Diğerlerinden temel farkı ne yeni albümün?
İlk kez bu albümde, karşısındakiyle konuşan, bir şey söyleyen bir vokal var. Şarkı sözleri daha kişisel, çok daha açık-seçik ve hesapsız. Enstrümanlar daha az. Eskiden şarkıların mükemmelliği üstüne kafa yorardık, Platoncu anlamda kusursuz bir şarkı ve düzen arayışındaydık, bir İsviçre saatçisi gibiydik.
Coppola ailesiyle yakın ilişkileriniz var...
Roman Coppola'yla Air sayesinde tanıştık. İlk albümümüz yayınlanmadan birkaç ay önce, Air konserlerini ön grup olarak açıyorduk. Air hayranlarının müziğimize gereken değeri verdiğini sanmıyorum. *(gülüyor)* Daha sonra Sofia Coppola'nın "Virgin Suicide" filminde, Gordon Tracks adıyla şarkı söyledim. Sofia'nın bu sene çıkan "Marie-Antoinette" filmindeyse, komik bir şekilde, kostüm ve peruklarla bir şarkıda kendimizi oynuyoruz.

Versaille'da neler oluyor? Sizden başka birçok müzisyen çıktı bu kentten: Air, Étienne de Crécy, Klub des Loosers...
Bilmem. Biz Air'den daha genciz, onlarla aynı yerlerde takılmışız, ama hiç karşılaşmamışız. Her şeyin başı sıkıntı. Cumartesi geceleri bile yapacak bir şey yoktu Versailles'da. Biz de mecburen kendi müziğimizi kendimiz yapmaya başladık.
(Les Inrockuptibles, Rfimusique, çev: Derya Bengi)

GREG DULLI

Kasırga güncesi

The Afghan Whigs'in lideri Greg Dulli, son grubu Twilight Singers'la üçüncü albümleri "Powder Burns"ü tamamladı.

Bunu, önceki iki albümü, hatta Afghan Whigs'in son albümünü New Orleans'da kaydettiniz. Oraya özel bir ilginiz mi var?
New Orleans, müzikal açıdan çok zengin bir yer. Kolayca ulaşabileceğin bir dolu kıyak müzisyen yaşıyor. Sıkı şarkılarımın çoğunu orada yazdım. Katrina kasırgası vurduğunda kayıtlara ara vermiştik. Albümü ne pahasına olursa olsun orada bitirme kararı aldık. Olaydan bir ay sonra geri döndük. Elektrik, gaz, sıcak su yoktu. Bazı şarkıları mum ışığında yazdım. Kayıtları sürdürmek için kol gücüyle çalışan jeneratörde elektrik ürettik.

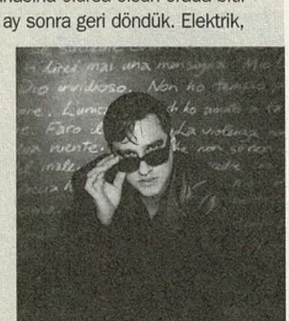

İki New Orleans arasındaki fark neydi?
Her şeyin mümkün olduğu, 24 saat yaşayan o güzelim şehir, polis devleti haline gelmişti. Hayatımda gördüğüm en gerçeküstü şey budur. Lokantalar kapalıydı, ne bulursan yemek zorundaydın. Yarım milyonluk nüfus 90 bine düşmüştü. Silah sesleri gece boyunca durmuyordu. Vahşi Batı gibiydi. Şehir korsanların eline geçmişti. Ama içimdeki çocuk bunu çok heyecan verici buldu. Kendimi Mark Twain'in "Huckleberry Finn"i gibi hissettim.
İnsanî durumun vardığı aşırı uçlara yönelme tutkunuz, "Powder Burns"de güçlü bir bildiriye dönüşmüş...
Bu albüm, müzik hayatımda yaşadığım en ilginç serüvendir. Dinlediğimde bana başka birinin hayatıymış gibi geliyor. Daima karmaşık bir hayat yaşadım ve galiba bu özel vakada bunun altını defalarca çizebildim.
Başkasının hayatını yaşarken orijinal Greg Dulli'yi yitirmekten kaygılanmıyor musunuz?
Kendimi birkaç kez yitirdim. Ama, şu an durduğum yerde, kim olduğum ve ne istediğim konusunda berrak bir konumdayım. Orijinal Greg Dulli'yi hiç tanımadım. O bir mit. Sadece annemin tanıdığı biri; kendini tahrip etmeye meraklı, 12 yaşında bir oğlan çocuğu.
(Independent, çev: Erdir Zat)

"Bak evlat!" dedi Yugoslav, "Sana düşmanca bakan, bakmayan, ilgilenmeyen kadınlarla vakit geçirmeyeceksin. Sadece sana pırıl pırıl bakan kadınlarla ilgileneceksin ve elini çabuk tutup hemen kaçacaksın. Gemici adam kaçmasını bilmeli! Bir de bakışlarında acı gördüğün hiçbir kadınla ilgilenmeyeceksin. Çünkü aşk mı ne diyorlar, işte bu odur." **CUMHUR ORANCI**, Butterfly'ın İntihar Seferi

Asla ağlamamalısın / der bir şarkı. // Onun dışında / bir şey / diyen / kimse / yok.
INGEBORG BACHMANN

Ben güzelim deyu havadan uçma / İndirirler seni il yaman olur / Siyah kâküllerin gerdana saçma / Bâd eser dağıtır yel yaman olur **GEVHERÎ**

HOT CHIP
The Warning
(DFA / EMI)

Hot Chip, Londra'nın güneyinden Brit elektronikasına uzanan beş kişilik bir ekip. Arkalarında büyük bir prodüktör yok, her şeyi evde, kendi mutfaklarında hazırlıyorlar. Başı çeken iki adam, biri Alexis Taylor (Prince fan'ı, ama fan'dan öte olduğunu söylüyor), diğeri Joe Goddard (tipik bir UK garajyen). Yaptıkları, soul-funk-indie-disko

gezgini sıcak bir elektro. Kuru beat'lere teslim olmayan, gerektiğinde adam gibi oturtup kendini dinlettiren türden. Yeri gelince ayakları yerden kesmeyi ihmal etmeden...

"The Warning", ekibin ikinci albümü. Komik klibi ara ara dönen muhteşem single "Over And Over" da bu albümde. Gelmiş geçmiş en "hot" elektronika eseri olmaya aday şarkımız, "repeat" tuşunu eskitmeye de aday. Cızırdayan gitarlar, sarhoş eden bir ritm, eşlik etmeye mecbur bırakan sözler, vokaller... Konuyla hiç alâkası olmamasına rağmen harf harf döktükleri K.i.s.s.i.n.g.S.e.x.i.n.g.C.a.s. i.o.P.o.k.e. bölümüyse başlı başına bir alem. Ama iş "Over And Over"la bitmiyor. Açılıştaki synth-balad "Careful"un ince nağmeleri, "Tchaparian"ın ilk dönem Prince albümlerine selâm duran funk'ı, "Boy From School"un çaktırmadan adamı transa geçiren yumuşak yivleri, "Arrest Yourself" veya "No Fit State"in Kraftwerk / New Order / Depeche Mode semalarında dolaşan synth tınıları, Hot Chip'i senenin en "cereyanlı" ekipleri arasına almaya yetiyor. Kulağında elektronik beat'ler çınlarken kahvesini yudumlamak isteyenlere veya aynı anda hem "intelligent", hem kalender dans müziğiyle coşmak isteyenlere can simidi Hot Chip. Senelerce hayranlıkla peşlerine takıldıkları bütün pop büyüklerinin çiçek tozlarından öğütülmüş "The Warning" albümleri de elektronika bahçesinde bir "çip" ferahlık. *Gökhan Pamuk*

THE KOOKS
Inside In / Inside Out
(EMI)

Hikâye oldukça klişe: Dört Brighton'lı genç müzik öğrencisi bir araya geliyor, kendilerine David Bowie'nin "Hunky Dory"sindeki en güzel şarkılardan "Kooks"u isim olarak alıyorlar ve bir rock albümü kaydediyorlar. Başlıca mevzuları da kızlar –olur o kadar, daha 20'lerinin başında bile değiller. Grubun solisti Luke Pritchard'ın eski sevgilisi –fakülteden arkadaşı–.İngilizlerin genç pop caz yıldızı Katie Melua'ymış. Dolayısıyla dinlediğimiz şarkıların muhatabının büyük olasılıkla o olduğu tahmin ediliyor.

İşin dedikodu kısmını bırakıp müzikal tarafına gelecek olursak; akustik açılış "Seaside"ın dışında bu albüm, az ya da çok, deli dolu rock'n'roll şarkılarından oluşuyor –açık renk bir ska cilasıyla da güzelce parlatılmış pek çoğu. İnsanın tempo tutası da, dans edesi de geliyor, ancak "Inside In / Inside Out" öyle aman aman iz de bırakmıyor ardında.

Bu eli yüzü düzgün debut, gayet iyi işler yapabileceklerinin işaretlerini de (besteler güzel), sığlaşıp yok olabileceklerinin sinyallerini de (ama fazlasıyla da formüllere uygun ve düzler) taşıyor. Şimdilik denize güzel bir koydan, The Strokes'ların, Arctic Monkeys'lerin aşağısından, Vines'ların, Hives'ların, Heat Heat Heats'lerin yukarısından girmişler. Ne kadar açılacaklarını bırakalım zaman göstersin, biz o arada bu şarkıların keyfini sürelim. *İlker Aksoy*

THE RACONTEURS
Broken Boy Soldiers
(V2)

Vişneçürüğü parlaklığındaki kapaklara bakarak, Jarmusch hayranlığı ile yaklaşarak, kapılıp gidebilirdik Raconteurs'e. Garajların nohudî kirliliğinden çıkmış gibi yapan, ama kuşe kâğıdı ambalajlı rock'n'roll paketlerini yırtamayan, yan-proje heyecanıyla bezenmiş, ama Amerikan kasaba/kentliğin bütün klişelerini (ve onların kaçınılmaz "İngiliz" liriklerini) barındıran bir albümle karşı karşıyayız. Yolumuz açık olsun.

Albüm hikâyeleri/birleşme mitolojileri ilginç olabilir: Bir adam diğer adama gider, hadi birlike müzik yapalım der, biz onlara "süpergrup" logosunu yapıştırırız, diğer "karışımlarla", önce-sonra edebiyatlarıyla uğraşırız... Ama kırık oğlanlarımızın seslerinin ahenkle biribirine karıştığı bir albümde, White Stripes'ın tatlı-sertliğinden bir numune aramak, Brendan Benson'un Detroit pop'una takılmak son derece gereksiz. Zevk almışlar mı, almışlar –bu hissediliyor. Ama Raconteurs bir Traveling Wilburys değil, neyse ki bir Velvet Revolver hiç değil! Öyle bir iddiaları da yok zaten... (Yine bir ama) Ama, böyle bir projeyle karşımıza çıkınca/çakılınca, kıyaslamadan edemiyoruz. Mesela "Broken Boy Soldiers"ın White Stripes'ın somurtkan son albümünden önce kaydedildiğini öğrenmiş olmak, albümü bir başka şekilde dinlememizi sağlıyor. Drum&bass'lar tanıdık, sözlerde bir muzırlık var diyoruz ve albüme ister istemez girmiş oluyoruz...

Grubun isminden başlayalım: Şimdi efendim, Raconteurs namıyla ortaya çıkan bir topluluktan, "raconte" etmelerini beklemek, hikâye dinlemeyi istemek son derece doğal olabilir. "Her şarkıda bir hikâye vardır, dinlemeyi bilirseniz" diyebilirsiniz, doğrudur. Peki burada ne var, güzel vampir hikâyeleri var, hem de birkaç türden: Artık sıkıldığımız eroin göndermeli, mavi damarlısı da mevcut ("Blue Veins": Sizi bütün acılardan korur, en güzel kızdır, sizi unutmaz, unutmanızı sağlar), güneşin tükendiği yerde ayın devraldığı, karanlığın aydınlığı olan vampirizmi de bulabilirsiniz, solan güneşle acıkırsınız ("Yellow Sun": "Beni acıktırıyorsun / İşin vahim tarafı, artık güneş yok") ve tabii ki Amerikan kapitalizminin vampirleri de fink atarlar dükkânlardan alınan Halloween dişleriyle ("Store Bought Bones": "Bulamadığın şeyi satın alamazsın...")

Daha önceki işlerinde kendini geri tutmaya çalışan, "renklerini" iki ya da üçe indiren, rakam takıntılı bir adamdan, bir İngiliz eleştirmenin dediği gibi Beatles'vari sözler ve Zeppelinesk riff'ler dinlemek garip olabilir –işte işin güzelliği de orda. White Stripes'dan uzak, çok mu matah, hayır, ama yer yer kendi kişiliğini empoze eden bir "palimpsest" hali, tabaka albüm durumu söz konusu burada. 1960'lar da var, bütün psychedelia'sı ve oğlan çocuklarıyla, grunge pisliği de. "Steady as she goes" (yani Jarmusch'un klip çekmeye can attığı şarkı) bir hit, ama onun arkasında "Intimate Secretary" gibi muhteşem sözlü ve her ne kadar kulağa tanıdık gelse de, dile pelesenk olacak "Together" gibi hoşluklar da var. İlk dinleyişte zeplin patlaması efekti yaratsa da, kıvrak hippi eleştirileri ve "khakistokrasi" esprileriyle, kendiyle dalga geçebilmesiyle kayda değer diyebileceğimiz bir albüm olmuş. Ya da biz bazı şeyleri çok ciddiye alıyoruz...

Sonuç: Artık birkaç güzel parçanın lütuf olduğu yerde, sevebilmeyi öğrenmek. "I've got a red Japanese teapot / I've got a pen but I lost the top / I've got so many things you haven't got" (Benim kırmızı Japon çaydanlığım var/ Benim şapkasını kaybettiğim kalemim var/ Benim sende olmayan bir sürü şeyim var) diyebilmek; nurtopu gibi bir grubumuz doğdu diyemesek de... *Pelin Batu*

52→

"Gerçekten öğrenmek istiyor musun?" diye soruyor Maria Magdalena. "O kadar kolay bir dil ki, hemencecik öğrenirsin, örneğin sayılar yoktur bizim dilimizde, para denilen bir şey yok ki sayılara gerek olsun, örneğin mutluluk mutsuzluk diye bir kelime yok, kimse kimseden üstün değil ki mutsuz insan olsun, ve örneğin 'seni seviyorum' diye bir kelime bile yok bizim dilimizde, biz 'sen benim evrenimsin, sen benim Tanrımsın' deriz sevdiğimize, ama en iyisi bizim oralara gidelim" diyor Maria Magdalena. "Gidelim o zaman" diyorsun, "Kapının önünde kanatlı bir atım var, ona biner, uçarak gideriz!" "O zaman şu üstümüzdekileri çıkartalım, çünkü bizim oralarda bunlara kimsenin ihtiyacı yoktur" diyor Maria Magdalena. **CUMHUR ORANCI**, Butterfly'ın İntihar Seferi

Bekle dost kapısın sadık dost isen
Gönüller tamir et ehli dil isen
Sevda sahrasında Mecnun değilsen
Ne Leyla'yı ne çölü incit
AŞIK HÜDAÎ

Pet Shop Boys

Fundamental

(EMI)

Popun en haysiyetli gruplarından biri olarak '80'li yıllardan günümüze yadigâr ve belki sırf bu yüzden üzerine titrenmesi gereken, bir hoş sada Pet Shop Boys. Elektronik müzik diyarına "Please"le new-wave sularından giriş yaptıklarından beri neredeyse yirmi yıldan fazla olmuş ve yine tek kelimelik isimli bir albümle, "Fundamental"la her zamankinden fazla dünya ahvaline kafayı takmış –ve haliyle daha kinik bir bakışla yoğrulmuş– bir halde geri dönmüş durumdalar. Cenaze levazımatçılarını andıran kostümleriyle "Fundamental"ın zifiri karanlık kapağında boy gösteren Neil Tennant ve Chris Lowe ikilisinin bu seçimi, albümün içindekilere kulak verince daha bir anlamlı geliyor. Zira parçalar da yine leziz bir şekilde karanlık ve melankolik.

"Fundamental", ilk albümleri "Please"in amatör ruhu ile "Behaviour"ın su katılmamış dinginliğinin ve "Release"in orkestral aranjmanlarının bir karışımı. Bu retro yaklaşımda, ikili kadar, "Introspective"den beri ilk kez yeniden beraber çalıştıkları efsanevî prodüktör Trevor Horn'un da parmağının olması muhtemel. Albümün tonunu Kraftwerk'vari havasıyla daha en başından belirleyen açılış şarkısı "Psychological", aslında Pet Shop Boys'un vaktiyle "Alternative" adıyla double-disc formatında piyasaya sürecek kadar verimli olduğu o B-Side cennetine yaraşır nitelikte. Çekiciliği biteviyeliğinde saklı "Psychological", '80'lerin synth ruhunu yansıtması açısından albümden çıkması planlanan ikinci single "Minimal" ve "bazen çözüm problemden daha kötüdür" sözleriyle Irak savaşına bir gönderme yapan "Twentieth Century" ile müzikal açıdan aynı eksende seyrediyor.

Terörle savaş ve getirdiği paranoya, Neil Tennant'ın da belirttiği gibi, bu albümün ilham kaynağı. "Eğer yanlış bir şey yapmadıysan / Korkacak bir şeyin de yok / Eğer saklayacak bir şeyin varsa / Burada işin ne?" Hemen kapanış parçasına, "Integral"e atladık ama, müzikal açıdan "Go West" ve "Shameless" alaşımı olarak duran "Integral", vurucu melodisi ve sözleriyle İngiltere'yi uzun süredir meşgul eden, ülkeye ayak basan herkese bir "kafa kâğıdı" vermeyi öngören yasa tasarısının açık bir eleştirisi. Nefis bir hüzünlü balad, "Luna Park" ise –teknolojinin nimetlerinden yararlanarak kendisini dünyanın gerçeklerinden soyutlamaya çalışan devasa bir lunapark misali– bir Amerika metaforu olarak ele alınabilir; ve bu lunaparkta "gelecek karanlık".

Metaforları kadar efektleri de bol bir albüm "Fundamental"; "Luna Park"a eşlik eden gökgürültüsü efekti de parçanın tekinsiz havasını pekiştiren etmenlerden. Albümün ilk single'ı "I'm With Stupid"e gelince, parça İngilizlerin ortalığı kırıp geçiren komedi programı "Little Britain"ın yaratıcıları Matt Lucas ve David Williams'ın Tennant ve Lowe'u taklit ettikleri videosu itibariyle Pet Shop Boys'un incelikli siyasî hiciv kabiliyetinin bir başka ürünü. Zira parçayı Tony Blair ve George Bush dostluğuna bir gönderme olarak algılayabileceğiniz gibi, bizimkilerin kendileriyle güzel dalga geçebildiklerinin göstergesi olarak da alabilirsiniz. Seçim sizin.

"Güneş! Seks! Günah! İlâhî Adalet! Ölüm ve Yıkım! Bayanlar ve Baylar! Sodom ve Gomore Şov'a hoşgeldiniz!" Neil Tennant'ın 24 saat canlı yayın yapan haber kanallarından ilham alarak yazdığı şeker pop "The Sodom and Gomorrah Show", "ahlâksız"lıklarından dolayı Tanrı'nın gazabına uğramış iki talihsiz İncil şehri Sodom ve Gomore'nin çekiciliğine kapılan "şampanyaya yabancı" masum anlatıcının baştan çıkmasıyla son bulan bir başka metafor.

"I Made My Excuses and Left", acaba yeni bir "It Couldn't Happen Here" vakasıyla karşı karşıya mıyız diye umut veren bir açılışa sahip. Ancak çok geçmeden sözlerin müziğinden daha cezbedici olduğu o şiirsel parçalardan birine dönüşüveriyor. Albümün bir diğer duygusal parçasının adıysa "Indefinite Leave to Remain"; İngiltere'de beş yıldan uzun bir süre ikamet eden göçmenlere sunulan bir tür oturma izni. "Sen benim milletimsin / Bu da benim başvurum / Bana umut ver" derlerken, böylesine bürokratik bir terimi hüzünlü bir aşk hikâyesine uyarlamak da ancak Tennant'ın muzip söz oyunculuğunun bir eseri olabilir deyip geçiyoruz görkemli bir orkestrasyonla açılan "Numb"a. Ace of Base'den Aerosmith'e pek çok ünlüye beste vermiş olan Diane Warren'dan aldıkları bu parça, trajikomik bir "kocamış kurt" hikâyesi "Casanova in Hell"le beraber albümün en başarılılarından.

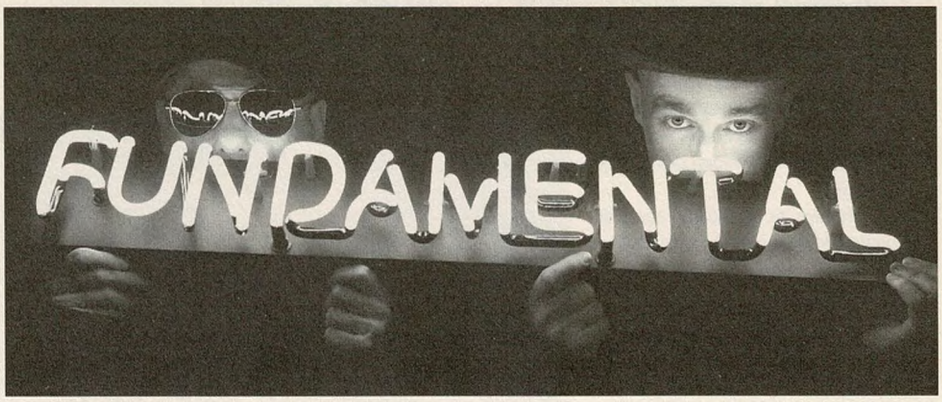

Daha bitmedi! Bir de isim hali var albümün. Yani "Fundamentalism". "Disco 2"dan fırlamış gibi duran enfes "Fugitive" ve "In Private" adında bir Elton John düeti de sıkıştırılmış olan remiks ağırlıklı bu bonus diskle tamamlanan "Fundamental", şu ana kadar synth kumaşını her seferinde farklı stillerle dokumayı bilmiş Pet Shop Boys'un dehasını incelikli bir şekilde günümüze aktardığı arşivlik bir pop klasiği. Şiddetle tavsiye olunur. *Deniz İpek*

Yeryüzünde hiç kimse yabanıllar, köylüler ve taşralılar kadar derinlemesine ve her yönüyle incelemez işlerini; bu nedenle düşünceden işe geldikleri zaman, hiçbir eksik bulamazsınız. **BALZAC**

Övünmeyiz aslımızla / Sevişiriz dostumuzla / Uğraşınız nefsimizle / Kimse ile davamız yok // Meluli'yim sözümüz bir / Dostumuzla özümüz bir / Yer içeriz nazımız bir / Sen ben diye kavgamız yok **AŞIK MELULÎ**

Çok uzak bir yüzyılda bir gün yüzyıllarca sürmüştü. **ASTURIAS**, Guatemala Efsaneleri

"Sevgi" deniyor, sıkışınca. Onun da nice yozlaşabileceğini yaşamış biri olarak içine tükürebilirim. Peki ben neyim? İnce hesaplar yapmıyor muyum? Yapıyorum da, belki bağışlanacak tek bencilliğim, başkalarını pek fazla bunaltmamak dileği... **VÜS'AT O. BENER**, Kapan

Red Hot Chili Peppers

Stadium Arcadium

(WEA / Balet)

Kırmızı Acı Biberler hayatımıza resmen girdiğinde yıl 1991'di. O yıl çıkardıkları "Blood Sugar Sex Magik" albümü bugün hâlâ '90'ların en iyi albümlerinden biri olarak kabul ediliyor. Nirvana, Pearl Jam, Alice In Chains, Soundgarden gibi gruplarla tekrar kopan rock fırtınasına tutundular bir anlamda; özellikle John Frusciante'nin oduncu gömleği ve beresiyle hülyalı hülyalı gitarını tıngırdattığı "Under The Bridge" şarkısının klibi, zamane "grunge" gençliğinin kalbini bir anda kazanmıştı. O şarkı ve Gus Van Sant'in şarkıya çektiği klip hâlâ unutulmadı. Red Hot Chili Peppers'ı o hüzünlü şarkı, gençlik bunalımlarını şarkıya döken diğer gruplarla birlikte zirveye taşımıştı.

Ama onlar esasında çok daha farklı bir coğrafyadan, farklı bir yoldan gelmekteydiler zirveye.

Onlar Kaliforniya'da eğlencenin abartıldığı, zihinlerdeki güneşin hiç batmadığı, bikinili kızların sörfçü çocuklara tutulduğu uzun plajlardan geliyorlardı. Onlar gerçek anlamda eğlenceliydiler ve tek amaçları eğlenmekti aslında. Adında dahi eğlenceyi barındıran funk müziğin kralı George Clinton ellerinden tuttuğunda çok gençtiler, dönem '80'lerdi, her türlü abartıya olanak vardı. Yanlarından sörf board'larını eksik etmeyen, gerçek anlamda bir "sex, drugs and rock'n'roll" hayatı yaşayan, adaleli, agresif ve komik, gözleri fıldır fıldır dönen, kendileriyle birlikte bütün dinleyicilerini zıplatan çılgın gençlerdi onlar. "Under The Bridge" gibi ender zamanlarda büyük bir partinin sonundaki yorgunluğu ve melankoliyi müziklerine yansıttılar. Çok geçmeden, büyük şöhrete bir adım kala, o yolda ilk kaybı verdiler ve grubun kendine has bir gitar sound'u geliştirmiş gitaristi Hillel Slovak öldü. Yerine ise Slovak'ın çalışını çok seven, taze yetenek John Frusciante, Frank Zappa grubunda uyuşturucu kullanan istenmediği için, Zappa'yı değil, Red Hot Chilli Peppers'ı seçerek geldi. Bu genç çocukla beraber, ki o zaman daha 17 yaşındaydı, grup inanılmaz bir ün kazandı; önce ilk altın plağı getiren "Mother's Milk" ve ardından meşhur '91 yılı albümü. Gerçekten yetenekli müzisyenlerden kurulu, sağlam bir funk-rock grubuydu Red Hot Chilli Peppers; uzun saçlarını hiçbir zaman kesmeyecek gibi duran özel vokalist Anthony Kiedis, deliliğini direkt basın tellerine vuran Flea, gruptaki en normal isim, sağlam baterist Chad Smith ve en genç yetenek, kırılgan ve mahsun John Frusciante'den oluşan dörtlü, şöhretin doruğunda çılgınca yaşıyordu. Kimse onlar kadar eğlenemez gibi gözüküyordu. Fakat tam bu noktada, "Blood Sugar..."ın turnesinin ortasında, John Frusciante böyle bir yaşantı istemediğini söyleyerek grubu terk etti ve kabuğuna çekildi.

John Frusciante'nin hikâyesinin bundan sonraki kısmı, belirli noktalarda Syd Barrett ve Brian Jones'unkiyle ciddi benzerlikler taşıyor. Dahilikten mi bilinmez bir uç hayat, marjinalliğin sınırlarını zorlayan, şişelerin, şırıngaların dibinde, kolları delik deşik olmuş (kalbindeki ve vücudundaki bu yaraları, sadece Flea gibi nadir arkadaşlarının görmesine izin veriyordu), nihilist, koyu bir depresyona sarılmış, uçurumun kenarında tekinsiz adımlarla ilerleyen bir hayat... Bu arada çıkarttığı iki albüm Barrett benzerliğini iyice açığa vuruyor. Tamamen evde kaydedilmiş, Red Hot külliyatıyla uzaktan yakından alâkası bulunmayan akustik inlemeler ve sayıklamalardan oluşan iki albüm: "Niandra Lades" ve "Smile From The Streets You Hold". Gitarın her perdesinde, her telinde ustaca gezinebilen bir rock müzisyeninden, gitarın sadece tıngırdatıldığı, acılı seslerle bezenmiş, sakin, yaralı ve karanlık şarkılardan oluşan albümlerdi bunlar. O dipsiz uçurumdan düşmeye bir adım kala kurtulan Frusciante, olabildiğince toparlanıp sürpriz bir kararla, tekrar, onun eksikliğini ciddi bir şekilde hissetmiş RHCP ekibine geri döndü. Kiedis ve tayfası, onun yokluğunda, hiçbir özelliği bulunmayan "One Hot Minute" albümünü çıkarmıştı, Jane's Addiction'dan Dave Navarro'yla beraber. Muhteşem dörtlü tekrar bir araya gelince kaydedilen 1999 albümü "Californication", tıpkı '91 yılı albümleri gibi zirveyi salladı. Albümden çıkan ilk single, arada kalan karanlık yılların onların üzerindeki etkisi anlatır gibiydi; hepsinin yaralı bereli, gün batımına doğru yol aldıkları, Frusciante'nin sapı kırık gitarla unutulmaz bir solo döktürüp sonra da enstrümanı manidar bir biçimde yola fırlattığı şarkı "Scar Tissue". Frusciante'nin yavaş yavaş ustalaştığı "şarkıyazarlığı"ndan mıdır bilinmez, son derece melodik, Red Hot'ın eski zamanlarına göre daha melankolik bir albümdü "Californication". Her single direkt birer hit haline geldi ve aylarca listelerden inmedi, barların en popüler şarkıları oldular, hâlâ da öyle. İki yıl sonra gelen "By The Way"le ekip aynı çizgiyi tutarlı bir şekilde sürdürdü, akılda kalıcı melodilerle nasıl kaliteli bir rock grubu olunacağını kanıtladılar.

2004 yılında John Frusciante hiçbir şarkıyazarının kolay kolay kaldıramayacağı bir taşın altına elini koyacağını açıkladı: 12 ayda altı albüm. Her albüm birbirinden farklı türlerde şarkıları barındıracaktı. O yıl bir fazlasıyla, yedi albüm çıkardı Frusciante. ("Shadows Collide With People" , "Will To Death", "Automatic Writing" [Ataxia adıyla], "DC EP", "Inside of Emptiness", "A Sphere In The Heart Of Silence", "Curtains".)

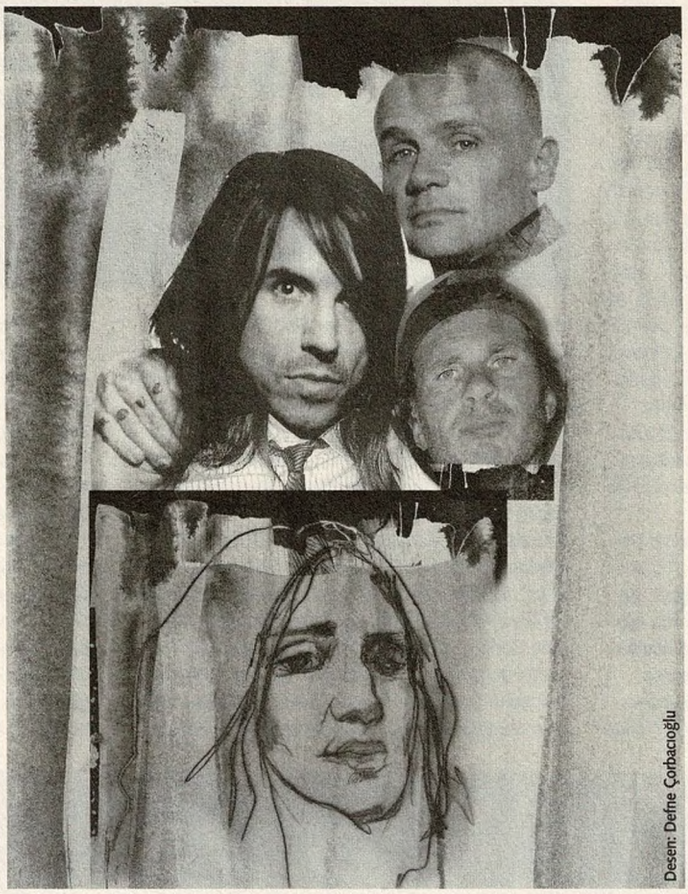

Desen: Defne Çorbacıoğlu

Her seferinde farklı kimselerle çalışarak dediğini büyük oranda tutturdu. Bu isimler arasında Mars Volta'nın başı Omar Rodriguez, Bicycle Thief'ten Josh Klinghoffer ve belki de en önemlisi, Fugazi vardı. Yazdığı birbirinden karanlık şarkılar, o derin kuyunun dibinden gökyüzüne doğru bakan hülyalı bakışlar gibiydi. Pek çok açıdan büyüleyici, hayata dair hiçbir sözünü sakınmayan, müzikal anlamda ne kadar sağlam bir temele sahip olduğunu kanıtlayan bu albümlerle Frusciante, Red Hot'ın dahil olduğu ana yoldan ne kadar farklı, ne kadar bağımsız bir yolda ilerlediğini ve ilerlemek istediğini gösteriyordu. O mıcırlı yolda, elektronikten çiğ rock'a, akustik şarkılardan pop'a, türlü türlü ifade etti kendini. Gitarın tellerine, gösterişsiz, ama büyük özenle, yeteğini zarif bir şekilde konuşturarak dokunmayı öğrendi. Öğrendiklerini, kendi ilerlemelerini ise hemen Red Hot albümlerine taşıdı.

Yirmi yılı çoktan geride bırakmış ve çoğu eski haşarı rock grubu gibi artık belirli bir ölçüde olgunlaşmış Red Hot Chili Peppers yakın tarihlerde yeni albümünü yayınladı. "Stadium Arcadium", bir double albüm. Adı, kaçınılmaz bir şekilde gündemde olan Dünya Kupası'ndan değil, Amerikan futbolundan geliyor, albümün iki yüzü de oradaki zafer ve savaşı anlatır nitelikte: Mars ve Jüpiter. Önceki iki albüme nazaran eski funk kökenlerine daha çok yaslanan, ama kesinlikle yakaladıkları o tatlı melodik-rock'tan ödün vermeyen bir albüm. Grubun bütün üyelerinin birbirine geçmiş sağlam dişliler gibi, birbirine bağlı ve birbirinin önüne geçmeden çaldığı tam bir grup albümü "Stadium Arcadium". Nerdeyse grubun George Martin'i haline gelmiş Rick Rubin'in prodüksiyonundaki ustalık, grubun bu uyumunu bir adım ileriye götürüyor; başarılı ses çalışması sayesinde bu yetenekli müzisyenlerin çaldıkları her notayı tane tane duyabiliyoruz. Albümde diğer albümlere nazaran daha fazla Frusciante sesi duymak mümkün; sololarında geliştirdiği vokali gruba büyük bir artı olarak eklenmiş. 28 şarkılık albümde ilk öne çıkan şarkılar "Snow (hey yo)", "Charlie", "Stadium Arcadium" gibi gözükse de, her iki yüzü de insanı sarıp hiç farkına varmadan sonuna kadar dinletiyor. Umarız, ana damar müzik piyasası içinde hep onlar kadar iyi müzik yapan gruplar kalıcı olur. *Tolga Yağlı*

54→

ÖZÜR: Geçen ay bu sayfalardaki The Zutons yazısında, Abi Harding'in ismi "abi Harding" olarak yazı işlerince değiştirilmiş, sanki bir ağabey Harding varmış gibi. Oysa gruptaki saksofoncu kızın adı Abi Harding.

Bir musiki artisti, çalışmasına birkaç gün ara verirse kemanını çalmakta melekesi arttığı gibi Hidayet'le Adnan'ın da dostluğunu birkaç günlük dargınlık kuvvetleştirmişti.
MİTHAT CEMAL KUNTAY, Üç İstanbul

Çay, sıcak, ağız yakan! Hepsi bu. Bir bardak. Kimsesizler mezarlığına gömdüm imgelerimi. İpileyen sarımsı ışık pırpırlandı, sönmek üzere, sönünce kurtulacağım kendimden –acınası avuntu!–, ödeseceğiz, kristal yüreklerine sırt çevirdiklerimle.
VÜS'AT O. BENER, Kapan

Görkemli senfonilerin ortasında bir yerde beliriveren, yumuşak bir flüt sesini beklemek gibi bir eğilimim vardır.
ROMAIN GARY

Hatırlama denilen şey, yolunu el yordamıyla bulan bir kördür. **ASTURIAS**, Guatemala Efsaneleri

GNARS BARKLEY
St. Elsewhere
(Downtown Records)

Son yılların en katmerli bohçası Gnarls Barkley. Durup dururken toprağı kazıp maden damarına rastlamış gibiyiz. Üç-dört ay önce dijital ağlarla dünyanın çevresini bilmem kaç saniyede dolaşan hitleri "Crazy" sayesinde kendileriyle tanıştık, şimdi açıldıkça sihrini saçan albümleri "St. Elsewhere"le esas cevhere varmanın keyfindeyiz.

En tepesinden başlayalım: Malûm, Gnarls Barkley diye birisi yok. GB, iki adamın kalp ve ruh kattığı fiktif bir kişilik. Adamlardan ilki, Beatles / Jay-Z hibridi "Grey Album"u yaratan, Gorillaz'ı iki boyuttan dörde çıkaran, 2000'lerin en yeni "über prodüktör"ü Danger Mouse; öbürü, önce Goodie Mob ekibiyle, sonra solo, kendi yağında kavrulurken şimdi 2000'lerin soul krallığına aday Cee-Lo namlı bir Atlanta sakini.

Albüm yeni olmakla birlikte, "Gnarls Barkley" projesi, yıllar öncesinden bugüne taşınmış bir hikâye. Brian Burton ya da sahne adıyla Danger Mouse, daha "Grey Album" bile ortada yokken GB taslaklarını çizip "neo-psikedelik" denemelerine girişmiş, derken doğru-adam Cee-Lo'yla karşılaşması, işi ete kemiğe büründürmüş. Sonuç,"St. Elsewhere" albümüyle taçlanan bir işbirliği. Bütün soul tarihine, Motown'a, Marvin Gaye'e öpücük gönderirken James Brown'un, Temptations'ın, hatta Isaac Hayes'in yanağından makas alan kocaman bir siyahî pasta. Ama işin garibi, soul tariflerine sığacak bir hadise de değil. Outkast, Prince veya Funkadelic'i bile ruhunda taşıyan bir terkip. Birbirine geçmiş beat'ler, eski-tertip (old-skool) sample'lar, gerilim sahnelerine nazire yaylılar, ölüyü dirilten bir funk ve kiliseyi tepetaklak eden bir gospel sedası.

"St. Elsewhere" şehrine giriş, hemen bir gospel'le, ama sanki onun punk vurmuş haliyle: "Go-Go Gadget Gospel". Arkasından yılın şarkısı adayı ya da ticarî unvanına gore "internetten indirme sayısıyla dünyanın bir numara olmuş ilk single'ı": "Crazy". Şarkı, soul'un çeyrek asır öncesiyle veya yıllar sonraki ihtimalleriyle içiçe. "Retro-futuristik" dedikleri cinsten... Aynı şey albüm için de geçerli. Danger Mouse, sample'ları veya enstrümanlarıyla oynaşırken, Cee-Lo yukarıdaki isimlerin hepsini, ama en çok Marvin Gaye'in ruhunu çağıran buruk vokaliyle kâh mırıldanıyor, kâh hiphop beat'leriyle sözlerini savuruyor. Nefes nefese bırakan "Storm Coming"le fırtınanın içine çekerken, "Just A Thought"da, "bu öfkeyle ne halt edeyim, intihar dışında her şeyi denedim" deyip yolun öbür tarafına sinyal gönderiyor.

Hemen her şarkı için methiye düzsek yeri, ama bir de "The Boogie Monster" var ki, ekstra paragrafı hak ediyor. Korku filmi havasında "canavar gelecek, beni yutacak" sözleri ortalığı sararken adamımız sabah olup aynaya bakınca canavarın kendisi olduğunu farkediyor. Kendinden kaçamamanın masalını anlatırken, bir taraftan da sanki Cure'un "Lullaby"ıyla kol kola dansediyor. Orada muhatabımız örümcekti, şimdikiyse canavarego. Şarkının groove'una kaptırıp kendimizi aynı sahnede bulmak işten değil. Albümün şahane bir de cover'ı var, bonibon niyetine: Violent Femmes'den "Gone Daddy Gone".

Şimdiye kadar sadece sinema karelerinden ("Wayne'in Dünyası", "Napoleon Dynamite"...) seçtikleri ikililer gibi poz verdikleri için soul'un Laurel Hardy'si diyenler var GB'ye. Ama yaptıklarını en iyi tarif eden yine kendileri (daha doğrusu Cee-Lo): Psikedelik-spagetti-western-soul!... Şapkalar elimizde. Bu kadar humor dolu, hem de bu kadar ciddiyetle soul'unu arayan DM ve Cee-Lo ikilisi, 37 dakikalık bir tarih atlası resimlemiş "St. Elsewhere"de. Kısa, ama öyle bir atlas ki, içinde "geçmiş zaman" değil, yarın olacaklar da saklı. *Gökhan Pamuk*

YEAH YEAH YEAHS
Show Your Bones
(Interscope)

2000'li yılların ortasını geçtik. Yeni onyılın başındaki küçük çaplı rock'n'roll devrimi, rölantide de olsa devam ediyor –rock'n roll hâlâ "in" gördüğümüz kadarıyla. Bu modanın en şık mankenlerinden birisi de pek tabii ki Yeah Yeah Yeahs. Bugünlerde de ikinci albümleriyle arz-ı endam ediyorlar.

Üçlü, debut'leri "Fever To Tell"de resmen sokak kıyafetiyleydiler. Artık o kadar vahşi de, hırpani de, rüküş de değiller. Hâlâ mangalda kül bırakmasalar da, biraz derlenmiş toparlanmışlar, üstbaşlarına terzi eli değdirmişler, hatta ufaktan "marka" giyinmeye başlamışlar. Lafı markaya getirmemiz boşuna değil –üstelik bunun tek sebebi, Yeah Yeah Yeahs'in "Show Your Bones"un anafikrini hafif bir şöhret sarhoşluğu üzerine inşa etmesi de değil. Solist Karen O'nun bir dönemki sevgilisi ünlü yönetmen Spike Jonze'muş. Jonze'la onun prodüktör kardeşi Sam Spiegel, ya da şov dünyasındaki ismiyle Squeak E. Clean, grupla Adidas'ın bir reklam filmi için birlikte çalışmışlar. Ve çektikleri film, müziği sayesinde Cannes Film Festivali'nde bir "altın aslan" kapmış. "Show Your Bones"u açan şarkı "Golden Lion"ın o ödülle bir ilgisi var mı, yok mu, kesin belli değil ama, albümün prodüktörlüğünü E. Clean'in yapmasını biraz da bu bereketli ortaklığa borçlular herhalde.

Anladığımız kadarıyla alışverişleri daha da sürer. Grup iyi çalışmış, geçen seneler zarfında iyi besteler yapmış, usta terzi E. Clean de onları pek güzel kalıba sokmuş. Seksapelini ve karanlığını yitirmeden, hit kaynayan bir albüm "Show Your Bones". Pek kolay rastlanmıyor böylelerine. Emeği geçen herkesin ellerine sağlık. *İlker Aksoy*

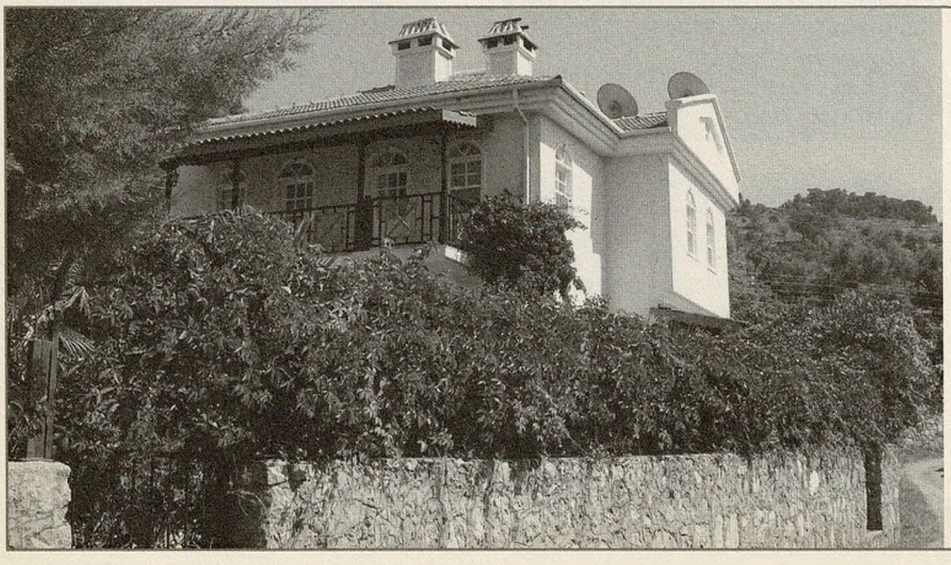

Villa Mandarin
Faralya

Huzur • Konfor • Doğa
LİKYA YOLUNDA
BİR SOLUK

reservation@villamandarin.com
Telefon: 0252 642 10 02
GSM-1: 0532 562 23 01 GSM-2: 0532 300 65 65

ONŞARKI

Aşık Mahzuni Şerif Gol Gol
The Clash White Riot
Deli Ö-SE-YE-ME Götümü Ye
Elton John Madman Across The Water
Gnarls Barkley Crazy
Gun Club Sex Beat
Infernal From Paris To Berlin
Warren G What's Love Got To Do With It
Willie Nelson Sad Songs And Waltzes

ROLL DİSKO OTUZ

YİRMİALBÜM

Beatles Revolver
Ben Harper Both Sides Of The Gun
Go Lem System Caceria
Gogol Bordello Gypsy Punks Underdog World Strike
Kolektif Balkanatolia
Led Zeppelin II
Maurice El Médioni & Roberto Rodriguez Descarga oriental
Mor ve Ötesi Büyük Düşler
Müslüm Gürses Aşk Tesadüfleri Sever
Pinhani İnandığın Masallar
Paul Weller As Is Now
Pearl Jam Pearl Jam
Pink Floyd Dark Side Of The Moon
Sabahat Akkiraz & Orient Expressions Külliyat
Scott Walker The Drift
Teddy Thompson Seperate Ways
Toumani Diabate Boulevard de l'independance
Vashti Bunyan Lookaftering
Yeah Yeah Yeahs Show Your Bones
The Zutons Tired Of Hanging Around

AY ŞARKILARI

African Moon - **Boney M** • Ay - **İhtiyaç Molası** • Ay - **Şebnem Ferah** • Ay Batırdım Pencerende - **Özcan Deniz** • Ay Batıyor - **Mehmet Güreli** • Ay Batmasa - **Deniz Arcak** • Ay Beyaz Deniz Mavi - **Juanito** • Ay Bir Tane - **Erkin Koray** • Ay Doğar - **Grup Yorum** • Ay Dolunaydı - **Kayahan** • Ay Gökte Hayale Hisse Kaynak - **Münir Nurettin Selçuk** • Ay Karanlık - **Cem Karaca** • Ay Tozları - **İlhan İrem** • Aya Bak Yıldıza Bak - **Haramiler** • Bad Moon Rising - **Creedence Clearwater Revival** • Ballade à la lune - **Georges Brassens** • Bon voyage dans la lune - **Félix Leclerc** • The Boy With A Moon And Star On His Head - **Cat Stevens** • Bir Ay Doğar - **Ulaş Özdemir** • Blue Moon - **Bob Dylan** • Blue Moon Of Kentucky - **Patsy Cline** • Children Of The Moon - **Alan Parson's Project** • Dancing Down The Moon - **Blondie** • Dolunay - **Nükhet Duru** • Gece Mehtabı mısın - **Orhan Gencebay** • Gökte Yıldız Ay misun? - **Modern Folk Üçlüsü** • J'ai demandé à la lune - **Indochine** • Havana Moon - **Chuck Berry** • Here Comes The Moon - **George Harrison** • Howlin' At The Moon - **Hank Williams** • I'll Shoot the Moon - **Tom Waits** • If The Moon Turns Green - **Billie Holiday** • The Killing Moon - **Echo & The Bunnymen** • La lune brille pour toi - **Vanessa Paradis** • La lune est morte - **Les Frères Jacques** • Le soleil et la lune - **Charles Trenet** • Man On The Moon - **R.E.M.** • Mexican Moon - **Concrete Blonde** • Monkey In The Moon - **Alphaville** • Moon In June - **Soft Machine** • New Moon On Monday - **Duran Duran** • La Luna - **Belinda Carlisle** • Mehtap Altında - **Ahmet** • Mehtaplı Geceler Moda Koyunda - **İlham Gencer** • Moon Over Alabama - **Nina Simone** • Nazlı Ay - **Nazan Öncel** • Song About The Moon - **Simon and Garfunkel** • Sous la lune - **Paris Combo** • Shoot Down The Moon - **Elton John** • Sihirli Ay - **Moğollar** • Silver Moon - **David Sylvian** • The Surfer Moon - **Beach Boys** • Talaal Bedru Aleyna - **Ümmü Gülsüm** • Tijuana Moon - **Tim Buckley** • Waiting For The Moon To Rise - **Belle & Sebastian** • Walking On the Moon - **The Police** • Yellow Moon - **Grateful Dead**

İNGİLTERE ALBÜMLER

1. **Keane** Under The Iron Sea
2. **Fatboy Slim** Why Try Harder
3. **Automatic** Not Accepted Anywhere
4. **Kooks** Inside In / Inside Out
5. **Sandi Thom** Smile It Confuses People
6. **Feeling** Twelve Stops and Home
7. **Nina Simone** The Very Best Of...
8. **Zutons** Tired Of Hanging Around
9. **Nelly Furtado** Loose
10. **Dixie Chicks** Taking The Long Way

İNGİLTERE SINGLE'LAR

1. **Nelly Furtado** Maneater
2. **Shakira ft. Wyclef Jean** Hips Don't Lie
3. **Sandi Thom** I Wish I Was A Punk Rocker
4. **Muse** Supermassive Black Hole
5. **Automatic** Monster
6. **Sergio Mendes/Black Eyed Peas** Mas que nada
7. **Infernal** From Parsis To Berlin
8. **Lostprophets** Rooftops
9. **Zutons** Valerie
10. **Pink** Who Knew

AMERİKA ALBÜMLER

1. **Busta Rhymes** The Big Bang
2. **Dixie Chicks** Taking The Long Way
3. **AFI** Decemberunderground
4. **"High School Musical"** (Soundtrack)
5. **Three Days Grace** One - X
6. **"Cars"** (Soundtrack)
7. **Red Hot Chili Peppers** Stadium Arcadium
8. **Rascal Flatts** Me and My Gang
9. **Yung Joc** New Jock City
10. **Ice Cube** Laugh Now, Cry Later

=16 *Dört kere dört onaltı: Plakçılarda hangi albümler satıyor, kulüplerde hangi parçalar çalıyor?*

ZERO / Kadıköy
1. Blonde Redhead
Misery Is A Butterfly
2. Red Hot Chili Peppers
Stadium Arcadium
3. Elbow Leaders Of The Free World
4. Múm Summer Make Good

KARGA / Atlas Pasajı
1. Tool 10.000 Days
2. Sigur Rós Takk
3. Thievery Corporation
The Cosmic Game
4. Blonde Redhead
Misery Is A Butterfly

MELEK / Beyoğlu
1. Balkan Beat Box Sick Song
2. Jehro Long Is The Way
3. Kultur Shock Osman Aga
4. Asia Arena

KARGA / Kadıköy
1. John Mellencamp
Circling Around The Moon
2. Tortoise and Bonnie "Prince" Billy
Thunder Road
3. Bruce Springsteen O Mary...
4. Adrian Belew Incompetence...

ROOM RECORDINGS / Beyoğlu
1. Pet Shop Boys Fundamental CD
2. Autonervous S/T CD
3. Brian Eno 14 Video Paintings DVD
4. Erasure The Show DVD

ZİHNİ / Kadıköy
1. Dennis Chambers Planet Earth
2. Miles Davis Bitches Brew
3. Xiu Xiu A Promise
4. Mike Stern These Times

FERAYE / Beyoğlu
1. Gotan Project Lunático
2. Mercan Dede Napas
3. Saint Germaine Jazz Potato
4. De Phazz No jive

BADEHANE / Beyoğlu
1- Sergent Garcia Revolucion
2- Zebda Tomber la chemise
3- Çamur Halim Öyle
4- Franz Ferdinand
The Dark Of The Matinee

BILLY BRAGG Öyle zamanlarda yaşıyoruz ki, Billy Bragg plaklarına ekmek su gibi ihtiyacımız var. Siyasî tavırlı öyküler kadar aşk ve ayrılık şarkılarının da üstadı olan Londralı Bragg, yeni bir albüm yapmadı (artık ondan kitap beklemeliyiz) ama, dalından kopmuş bir şeftali kadar taze ilk üç albümünü, çekmecesinde kalmış şarkılar ve bir DVD ilavesiyle "Billy Bragg vol.1" kutusunda bir araya getirdi. Uncut, SXSW, A.V. Club, Three Monkeys Online ve Leftfield sayfalarından yaptığımız bir derlemeyle bu modern folk müzisyeninin önünde saygıyla eğiliyoruz.

AŞK ve SİYASET ÜST ÜSTE BİNİNCE

Nerede büyüdün?

Billy Bragg: Ford fabrikasının bulunduğu küçük bir kasabada. Okuldaki herkes bir gün fabrikada çalışmak üzere eğitiliyordu. Şansı olanlar ustabaşı olacaktı. Ben bunu bir şekilde reddettim galiba. 15 yaşımdayken tek hayal ettiğim şey, Bob Dylan gibi şarkı yazabilmekti. "Cevap kafamda uçuşuyor" dizeleri daha fazla şey ifade ediyordu bana.

Sıkı bir Bob Dylan hayranısın yani.

Yıllardır hayranıyım, ama canlı çalarken seyretmek ancak geçenlerde nasip oldu. Chrissie Hynde sürükledi beni konsere. Kuliste onunla tanışmak için bir plan yapılmıştı, ama beceremedim. Kaçtım. "Plaklarını çok beğeniyorum" diyecek gücü bulamadım. İlk Dylan plağımı bir Jackson 5 plağıyla takas etmiştim. Yüksek kalitede bir plağı ham ve şok edici bir albümle değişmiştim yani. Bob Dylan'la birlikte şarkı yazarı-şarkıcı diye tabir edilen insanları dinlemeye başladım. Ta ki punk'a çıkıncaya kadar. Şarkı söylerken, punk'ın aceleci tavrıyla yoğunluğu birleştirmeye çalışıyorum. Tüm seyircilerin tek bir figür üzerine odaklaşmasını sağlamaya çalışıyorum.

Pek kolay bir izdivaç sayılmaz.

Kesinlikle değil. İlk albümümü dinlersen, bunu beceremediğimi görürsün zaten. Akustik şarkılar işe yaramadı. Dinleyicinin dikkkatini çekmem gerekiyordu. Bu yüzden "New England"ı yazdım.

Gitar tekniğin de değişik. Sanki aynı anda hem baterist hem gitarist olmaya çalışıyorsun.

Punk grubundayken ritm gitar çalıyordum. Ritm gitar, ancak çalmayı kestiğinde fark edilir. Boşluğu duyarsın çünkü... Wilco Johnson'ın hayranıydım o zamanlar. Ritmik bir gitar tekniği vardı. Ben de gitarı temelde vurmalı bir çalgı gibi düşünüyorum. Sesimle melodiyi verip gitardan da ritmi sağlıyorum.

Şarkılarını ABD'de çalmak nasıl bir duygu? Anlaşıldığını düşünüyor musun?

Bence anladılar. Amerikan politikası, İngiltere'dekinden daha az ideolojik. Biz madenciler grevi gibi bir süreç yaşadık; beni ateşleyen en büyük olaylardan biriydi. Gay kampanyaları, Nikaragua gibi tekil meseleler vardı diğer yandan. Hangi kasabaya gitsem, yerel eylemciler beni bulurdu hemen. Sahneye çıkıp konuştuğumda, kendi dertleriyle ilgilendiğimi fark ederlerdi. Öncesinde de beni bilgilendirirlerdi bu sorunlarla ilgili olarak. ABD'deyse bir başka eylemci profili var. İngiltere'de adını dahi duymadığım politik plaklar buldum orada. Büyük bir tutkuyla sendika şarkıları söyleyen bir adamla tanıştım mesela. Bu tür insanlardan sokakta çok var.

'80'lerin İngiltere'sinde pop'un değişik seviyelerine sinmiş politize bir ortam vardı, ama '90'larda kaybolduu...

Genç olsam ve dünyayı değiştirmek istesem, rock grubu kuracağıma bir blog kurarım. Eylem için müzik gerekmiyor artık. Ama Hard-Fi'ı, Kaiser Chief'i de atlamamak lâzım.

Thatcher, '90'da, kendi partisi tarafından koltuğu bırakmaya zorlandığında, muhalefetin elinden bir zafer şansını da çalmış oldu. Sonuçta, Thatcher'ı deviren muhalefet değil, kendi partisi olmuştu. O sırada Belfast'taydım; sahneden Thatcher'ın istifa ettiğini söylediğimde yer yerinden oynamıştı. Bir sonraki seçimleri kazanacağımızı düşünüyorduk, ama

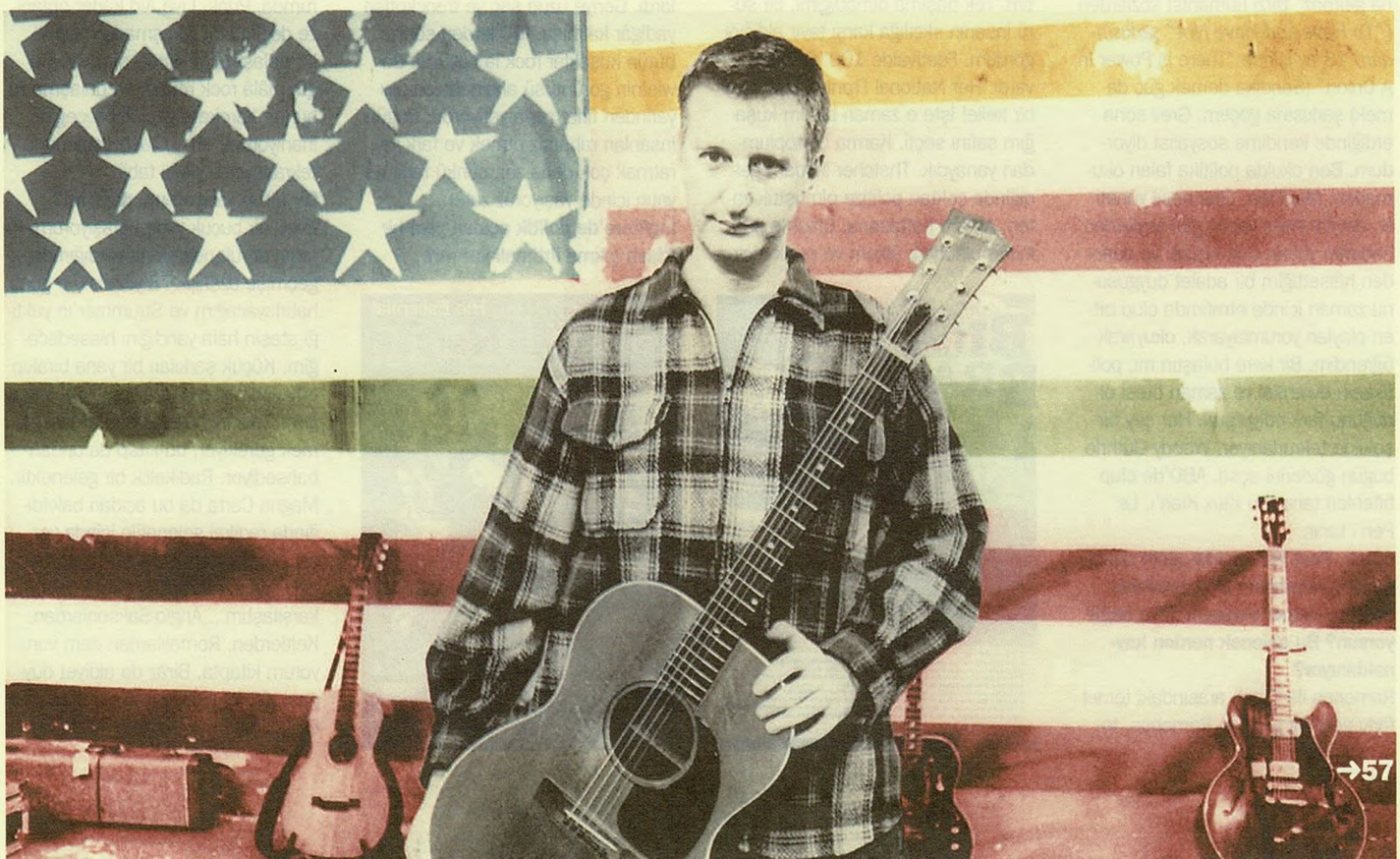

→57

öyle olmadı. Major başa geldi. Duygusal, zihinsel ve bedensel olarak çok yorgunduk. İnsanlar daha tutku dolu bir toplum arayışında farklı yönlere kaydılar. Mesela ben ve sevgilim bir aile kurduk. Major, temelde placebo bir politikacıydı. Onu bir başka placebo politikacı olan Blair izledi. İşçi Partisi, ortalama değerlere rücu etti. Muhafazakârlar merkeze yaklaştı, liberaller merkeze yerleşti. Partilerin ideolojik olarak içi boşaldı ve birbirlerinden farksız hale geldiler. Savaş sonrasından '97'ye kadar seçimlere katılma oranı yüzde 75 civarındayken, 2001'de bu oran yüzde 59'a indi. Demek ki, insanlar politikanın hayatı değiştirebileceği inancını kaybetmiş durumda. Tehlikeli bir gelişme.

Politize olmandaki mihenk taşlarını nasıl sıralarsın?

Strummer dışında, gözümü açan Margaret Thatcher oldu. Toplumu o güne kadar ayakta tutan konsensüsü alaşağı etmeye başladığında, elimellere dönüş hareketinin bir ürünüydü. '70'lerdeki mainstream'i reddettiler. Duruşlarıyla biraz da İngilizleri taklit ediyorlardı. '60'ların müziğini tekrar ele aldılar ve sıkılaştırdılar. Aşırı disiplinli bir gruptu Ramones. Clash da temellere dönüş hareketinin bir parçasıydı, ama '70'lerin Londra'sı '70'lerin New York'undan çok farklıydı. Londra'da National Front (Milliyetçi Cephe) vardı. Benim yaşadığım bölgede 100 bin oy toplamışlardı. Punk ilk ortaya çıktığında insanları şok etmek için muğlak bir faşizm titreşimine sahipti. '77'deki August Bank tatilinde her şey su üstüne çıkıverdi. Cuma günü Reading Rock Festivali'nde beyaz bir seyirci reggae gruplarına şişe fırlattı. Seyirci buna karşı tavır aldı. Cumartesi gecesi Sex Pistols Londra'da konser verdi. Gamalı haç armalı insanlar sahnede dans etti. Ertesi gün Notting Hill Festivali'nde, İngiltere'de doğup büyüyen siyah gençler polisle çatıştı. Strummer da festivaldeydi. O

Siyah ve Asyalılar arasında, toplumun bir parçası olma hakkını ilk talep edenler '70'lerin genç kuşağıydı ve punk bu harekete eklemlenerek gelişti. Hippilere çok kızgındık.

mizden eğitim, sağlık haklarımız alınmaya başlandığında uyandım. Thatcher'ın '83'teki seçimleri Falkland Savaşı'na dayanarak kazanması benim için tam anlamıyla şok olmuştu. Madenciler grevi, hayatımın bir başka mihenk taşıdır. Beni ideolojik olarak biçimlendirdi. Grevdeki işçiler ve aileleri niye orada olduklarını biliyorlardı, ama Londra'dan gelen bir pop şarkıcısının niye onlara destek verdiğini anlayamıyorlardı. Kendimi onlara daha ideolojik terimlerle ifade etmeliydim. "Senin benden daha iyi olman benim tembel olduğum anlamına gelmez" tarzı hümanist sözlerden *("To Have and Have Not" şarkısından)* 18 ay içinde "There is Power In A Union" (Sendika demek güç demek) şarkısına geçtim. Grev sona erdiğinde kendime sosyalist diyordum. Ben okulda politika falan okumadım. Marx'tan, ülke nasıl yönetilir, devrim nasıl yapılır gibi şeylerden haberim yoktu. Çok kişisel ve derinden hissettiğim bir adalet duygusunu zaman içinde etrafımda olup biten olayları yorumlayarak, okuyarak öğrendim. Bir kere bulaştın mı, politikanın evrensel ve zaman ötesi olduğunu fark ediyorsun. Her şey bir şekilde tekrarlanıyor. Woody Guthrie bugün gözlerini açsa, ABD'de olup bitenleri tanır, Ku Klux Klan'ı, Le Pen'i tanır.

Clash, Paul Weller gibi senin döneminden adamların aynı zamanda politik eylemci olmasını neye bağlıyorsun? Bu gelenek nerden kaynaklanıyor?

Ramones ile Clash arasındaki temel farkı görmek gerekir. Ramones, tekargaşada siyah bir grup onları köşeye sıkıştırdı. Ama ceplerinden taş ve şişeler çıktığını görünce, bu beyazların da onlarla aynı sebeplerden orada bulunduklarını fark ettiler. Joe (Strummer) ve Paul (Simonon), kimin tarafında olduklarını idrak etti. Polisle değil, bu siyah gençlerle daha çok ortak noktaları vardı. Beyaz gençlerin de siyahlarla birlikte ayaklanması gerektiğini söyleyen "White Riot"ı yazdılar. Politika ve punk'ı harmanladılar, ortaya Rock Against Racism hareketi çıktı. Düzenlenen ilk festivalde Clash'i seyretmeye gitmiştim. Tek başıma olmadığımı, bir sürü insanın ırkçılığa karşı tavır aldığını gördüm. Festivalde 100 bin insan vardı. Her National Front oyuna karşı bir kelle! İşte o zaman benim kuşağım safını seçti. Karma bir toplumdan yanaydık. Thatcher iktidara geldiğinde çoktan politize olmuştuk zaten. Ama o haftasonu, Clash'e şükürler olsun ki, ülkem ve punk rock için bir dönüm noktası olmuştu. Reggae'yle olan bağlantı, marjinal bir şehirli beyaz ilgisi olmaktan çıkıp yaygınlaştı.

Ama o dönemde de New York'ta insanlar hiphop dinliyordu. Siyahların dünyasını tanıyorlardı...

İngiltere'de siyah ve Asyalı gruplar toplumun bir parçası olduklarına dair hak iddia etmemişlerdi '70'lere kadar. Bu hakkı ilk talep eden '70'lerin genç kuşağı oldu ve punk bu harekete eklemlenerek gelişti. Hippilere çok kızgındık. Dünyayı değiştirmeyi vaat etmişler, hiçbir şey yapamamışlardı. Geriye uzun saç ve trençkotları yadigâr kalmıştı. '50'lerden sonra bütün kuşaklar rock'la büyüdü. Bowie'nin görüntüsü ana-babalarımızı yerinden fırlatmaya yetiyordu. Bugün insanları rahatsız etmek ve fark yaratmak çok daha zor, çünkü farkı hayatın içinde yaşıyoruz zaten...

İngiltere'de politik açıdan yeni bir Clash çıkma ihtimali var mı?

Vakumun içinde politik müzik yapılmaz. Pistols'ın "God Save The Queen"i Jubilee yılına denk geldiği için ortaya çıktı. O dönemlerde net çizgilerle ayrılmış bir "biz ve onlar" durumu vardı. Bugün onlar hâlâ var, ama bizden bir sürü var. Eğer genç olsam ve dünyayı değiştirmek istesem, rock grubu kuracağıma bir blog kurarım, etrafımda bir kitle oluşturur, fikirlerimi orada geliştiririm. Eylem için illâ müzik grubu kurmak gerekmiyor artık. Ama Hard-Fi, Kaiser Chief gibi isimleri de atlamamak lâzım tabii. Politika farklı kanallara yayılmış durumda. Punk, Live Aid kadar organize değildi. Bir tartışmadan ziyade, bir dalaşma şeklindeydi punk. Bugün hâlâ rock müziğin o dalaşma ruhunun harekete geçirilebileceğine inanıyorum, ama Clash şablonunu tekrarlayarak değil tabii.

Bir kitap yazıyorsun, değil mi?

Evet, bir buçuk yıldır uğraşıyorum. Kitabın doruk noktasına vardığımda, geçmişe uzanıp '78 yılındaki o günü hatırlayacağım ve Strummer'ın yaktığı ateşin hâlâ yandığını hissedeceğim. Küçük şarkıları bir yana bırakıp büyük bir kitap yazdığıma ikna olacağım. Radikal hareketlerle atbaşı gitmek gerekiyor, bu kitap da ondan bahsediyor. Radikallik bir gelenektir. Magna Carta da bu açıdan bakıldığında radikal geleneğin içinde yer alır. Madenciler grevi sırasında benden çok daha radikal birçok yaşlıyla karşılaştım... Anglo-Saksonlardan, Keltlerden, Romalılardan dem vuruyorum kitapta. Biraz da aidiyet duygusuyla, İngilizlikle ilgili bir kitap... Çokkültürcülük, şu anda resmî bir

1985 Japonya ve 2004 Almanya turnesi afişleri

politika. Londra en büyük çokkültürlü şehirlerden biri. Bununla gurur duyuyoruz, ama kimse İngilizliği tanımlamıyor. Kimsenin tanımlamaya yanaşmadığı bir terim varken nasıl tartışacaksınız? Metro bombalamaları gibi olaylar olduğunda sağ basın çokkültürlülük taraftarlarına yükleniyor. Avrupa'da faşizmin yükseldiği bir dönemden geçiyoruz. Örneğin Hollanda. Örneğin İngiltere. British National Party, benim büyüdüğüm yerde yüzde 52'yle seçim kazandı. Annem, kardeşim hâlâ orada yaşıyor. Geldiğim yerle gurur duyuyorum. Bir endüstri kasabası; bol göçmeni, kötü evleri var... Globalleşmenin etkisiyle göçmenler artmış vaziyette ve bu değişim rüzgârları British National Party'ye yarıyor...

Kitabın adına karar verdin mi?

"The Progressive Patriot" (İlerici Yurtsever). Yurtseverlikte kötü bir şey yok, ama birçok insan için dar bir anlam ifade ediyor. Ülkeler çeşitlilikten fayda görür. Beatles bir tek İngiliz müziği dinleseydi, Beatles olmazdı. Bu terimleri ve sembolleri tekrar ele geçirmemiz, kendimize ait kılmamız gerekiyor. 12 yaşımdayken Simon & Garfunkel'ın "Scarborough Fair" şarkısını dinlediğimde ilk defa ulusal bir aidiyet duygusu hissetmiştim. Queens'li iki Amerikalı Yahudiydi bunu bana hissettiren... Bugünlerde çok tartışılan ABD için de durum aynı. Amerika dendiğinde, Amerika'nın küçük kasabalarını, kolektiviteyi hatırlıyorum. Ama bunun dışında bir Amerika daha var. ABD, 21. yüzyılda nasıl bir ülke olacağına karar veremedi...

Gazete yazıları da yazıyorsun. Yazı müziğe ağır basabilir mi?

Fikirleri yaymak için farklı yollar mevcut. Çeşitli fırsatları kullanmak istiyorum, ama Michael Moore'un alanına da el atacak değilim.

ABD'deki siyasî durumu nasıl değerlendiriyorsun?

'80'lerden daha kötü. Toplum iyice kutuplaşmış durumda. Savaş her şeyi altüst etti. Cumhuriyetçiler bile Bush'tan rahatsız. Katrina kasırgası sırasında olanlar insanların gözünü bir nebze olsun açtı diye umut ediyorum. İngiltere'de II. Dünya Savaşı sırasında şehirli çocuklar kırsal alanlara yollanmıştı ve insanların ne kadar kötü koşullar altında yaşadığına şahit olmuşlardı. Bunun sonucu olarak eğitim ve sağlık hizmetlerine kavuştuk. İşin komiği, İngiltere'de bu politikanın mimarı Churchill değil, Roosevelt'tir. İngiltere'yi destekleme konusunda senatodan karar çıkarmakta zorlanan Roosevelt, Churchill'den ne için savaştığını açıklamasını ister. Alelacele bir rapor hazırlanır. Bu amaçların içinde sosyal haklar da vardır. Babam defalarca anlattı bana, "biz bu haklar için savaştık" dedi. Kitapta anlatmaya çalıştığım da bu toplumsal vizyon duygusu. İngilizliği anlamak için II. Dünya Savaşı'na uzanmak zorundasınız. Şimdiyse bütün bunlara ihanet ediyoruz. İşçi Partisi için verdiğim konserleri bugünkü İşçi Partisi'ni gördükçe açıklamakta zorlanıyorum. Bana "yeni İşçi Partisi'nden misin, eskisinden mi?" diye sorulduğunda, "örgütlü işçi hareketindenim" diyorum.

JL Hooker'ın dediği gibi: "İçimdeydi, eninde sonunda dışarı çıkacaktı." Ordudan ayrıldım, plak dükkânında çalıştım, sahneye çıktım ve Billy Bragg kelebeği halinde rücu ettim!

Askerliğini ne zaman yaptın?

1981'de. Punk yaparak hayatı değiştiremeyeceğimi ilk fark ettiğim za-

KONULARI BEN SEÇMEM, ONLAR BENİ SEÇER

Life's A Riot With Spy Vs Spy (1983)

Bu benim post-punk albümüm. Ya da, punk'ın yerini Howard Jones'un saç kesimine terk ettiği noktada, punk'la olan hesaplaşmam. Çok kızgındım, çünkü o güne kadar Clash albümü alarak dünyayı değiştirebileceğimi düşünüyordum. "The Man In The Iron Mask" şarkısında bir aldatılmışlık, ihanet hissi vardır bu yüzden. Albümü üç günde kaydettik ve 12 şarkı çıkardık, ama acil minimalizm hissiyatına uyması için sadece yedisini koyduk albüme. O günlerde solo çalışma, ancak akustik olursa kabul edilebilir bir şeydi. Bense bunu istemedim. Nick Drake gibi folk kulüplerinde çalmak istemiyordum, çünkü dinleyicimin oralarda olmadığını biliyordum. Elbette albümün içinde politika var, ama çok daha geniş ve insancıl bir albüm bu. "A New England" gibi ya da tüketim eleştirisi olan "The Busy Girl Buys Beauty" gibi şarkılar... Bu albümün ardından klasik Billy Bragg'i sarsan ve değiştiren şey geldi: Madenciler grevi.

Talking With The Taxman About Poetry (1986)

Albümün adı Mayakovski'nin şiirinden alınmaydı ve albümün çıkışı Red Wedge'in en aktif dönemine denk gelmişti. Konuklar arasında Johnny Marr ve Kirsty MacColl vardı. Smiths'in prodüktörü John Smith de cabası... Doğru düzgün ilk stüdyo albümüm diyebilirim. John Porter'la Wood Green'deydik. Johnny Marr da bizimleydi. Hatta arada The Smiths geldi, "Panic"i kaydedip gitti. "Taxman" ile "Spy Vs Spy" arasındaki temel fark, bu albümün madenciler grevinin sonrasına denk gelmesidir. 1983'te "There Is Power In A Union" gibi bir şarkı yazamazdım, çünkü böyle politik bir sözcük dağarcığım mevcut değildi. Aynı şey "Help Save The Youth Of America" için de söylenebilir. "Levi Stubbs' Tears", benim için çok önemli bir şarkıdır. Temelde bir aşk şarkısı olmasına rağmen benim ilk minimal ve hâlâ politik olan şarkımdır.. Johnny ve Kirsty ile yaptığımız "Greetings To The New Brunette" ise yaptığım işe pop çeşnisi katma girişimimdi. Futbol tezahüratının sözlerini değiştirmiştim: "Nasıl olur da İngiltere'yi desteklersin / Takımı kimin yönettiğini bilmeden?"

Workers Playtime (1988)

Mary albümü! *(eski sevgilisi Mary Bollingbroke'u kastediyor)* Evet! Çılgın ve harika bir aşk ilişkisinin günlüğüydü bu. Devasa ve hüzünlü bir indie albümü. Bu ilişkiden bahsetmeyen tek parça "Valentine's Day Is Over"dı. Bir keresinde bu şarkıyla ilgili Vancouver'da kadınlarla bir tartışmaya girmiştim. Erkek şiddetinin kurbanı olmanın ne demek olduğunu bilmeden bunun hakkında bir şarkı yapamayacağımı söylemişlerdi. "Ben kadınlar için yazmadım ki bunu, erkek şiddetine karşı çıkan erkekler için yazdım" demiştim. Red Wedge sonrasına denk gelmişti albüm. Red Wedge'in görece başarısızlığının yarattığı hayal kırıklığı da sızmıştır kesinlikle içine. Ben politik şarkılar yazan bir aşk şarkıcısıyım, tersi değil. Buradaki tek politik şarkı "Waiting For The Great Leap Forwards". Pop ve politikayı karıştırıyorum. "Neden?" diye sorduklarında da "denemek lâzım" diyorum. "Dünyayı hayal kırıklığından ilham alarak yazdığın şarkılarla değil, dürüstlükle değiştirebilirsin ancak" demenin bir başka yolu bu da.

Don't Try This At Home (1991)

Muhteşem pop albümü! Her şey "Sexuality" parçasının ortaya çıkışıyla başladı. Şarkının demosu "Louie Louie"yi andırıyordu. Ama sonra Johnny Marr ortaya çıktı ve şarkıyı sahiplenip havasını değiştirdi. Şarkıyı yanında Manchester'a götürdü ve üzerinde oynadıktan sonra parlıtılı bir pop şarkısı olarak geri yolladı. Johnny Marr çıtayı yükseltince, tek yol olarak, bu şarkının etrafında, aynı kalitede bir albüm inşa etmek kalmıştı bize. Plak şirketim "Sexuality"nin mükemmel bir şarkı olduğunu ve her şeyi onların taktiklerine göre yapmam gerektiğine ikna etti beni. Üç ayrı single, klip çekimleri vs... Sonunda ne oldu? Bu albüm de bir önceki kadar sattı. Ben haklı çıktım! Albümü yapma süreci eğlenceliydi, ama albümün hemen ardından tanıtım ve klip kâbuslarına gömüldüm, ki hiç hazzettiğim şeyler değildir. "Tanrım, ne yapacağım ben?" diye düşünürken apandisit oldum ve altı ay yatağa çakıldım. O sırada yeni bir ilişkiye başladım ve ardından oğlumuzun doğumu geldi. Ve ara vermeye karar verdim.

Mermaid Avenue (1998)

(Bragg, Woody Guthrie'nin kızı Nora tarafından babasının kayıp liriklerine müzik yazmak üzere davet edilmişti. Albüm, adını Guthrie'nin yaşadığı caddeden alıyor.) Nora, Woody Guthrie endüstrisinden, Pete Seeger ve benzeri adamlardan beni korumak adına harika bir iş yaptı. Bu insanlar Guthrie şarkılarını ezbere biliyorlar, ama bunları Arlo Guthrie dışında kimsenin kaydetmesini istemiyorlardı. Arlo da bunları kaydetmeyi planlamıyordu sonuçta. Nora kendi alanımda at oynatmamı sağladı. Woody'nin bilinmeyen yönlerini ortaya çıkarabilecek parçalar seçmeme izin verdi. "Ingrid Bergman" ve "Walt Whitman's Niece" gibi... Woody Guthrie bir aziz değildi. Lavaboya işeyip akşam yemeğinde çatal kaşık araklayabilecek biriydi. Nora bunu ortaya çıkarmamı istedi. Wilco'yla çalışmak biraz bölük pörçük oldu. Ama kayıtları yapmıştık çoktan. Benim yazdığım şarkıların mikslerini yaptılar, hatta benim parçaları dengeleyebilmek için dört-beş parça kaydettiler. Bu parçalardan bazıları harikaydı.

England, Half English (2002)

Wilco'yla çalışmak müzik yapma biçimimi değiştirmişti. Bu albümdeki şarkılar yeni grubum The Blokes sayesinde çıktı. Özellikle albüme adını veren şarkıda, Blokes'un bulduğu Arap riff'i olmasaydı, söylemek istediğimi ifade edecek bir yol bulamayabilirdim. Politika ve müzik bugün kafamda çok daha iç içe, ama politik bir şarkı için illâ folk müziğe ihtiyaç olduğunu düşünmüyorum. "Some Days I See The Point" şarkısında dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek istediğimi, ama tek başıma beceremeyeceğimi söylüyorum. Politika hâlâ orada, ama post-ideolojik olarak... "Taxman"i yaptığım dönemdeki politik söylemim artık yok. İnsanlar bana "niye milliyetçilik ve kimlikle ilgili şarkılar yapıyorsun" diye sorduklarında, gündemdeki konunun bu olduğunu söylüyorum. Konuları ben seçmiyorum, onlar beni seçiyor. Manic Street Preachers nasıl Gal bayrağından gurur duyuyorsa, ben de ST George'tan gurur duyuyorum, ama bunları çokkültürlü bir toplum adına tekrar sahiplenmemiz gerekiyor. İngilizlik denen kavramın British National Party'nin eline düşmesine izin vermemeliyiz.

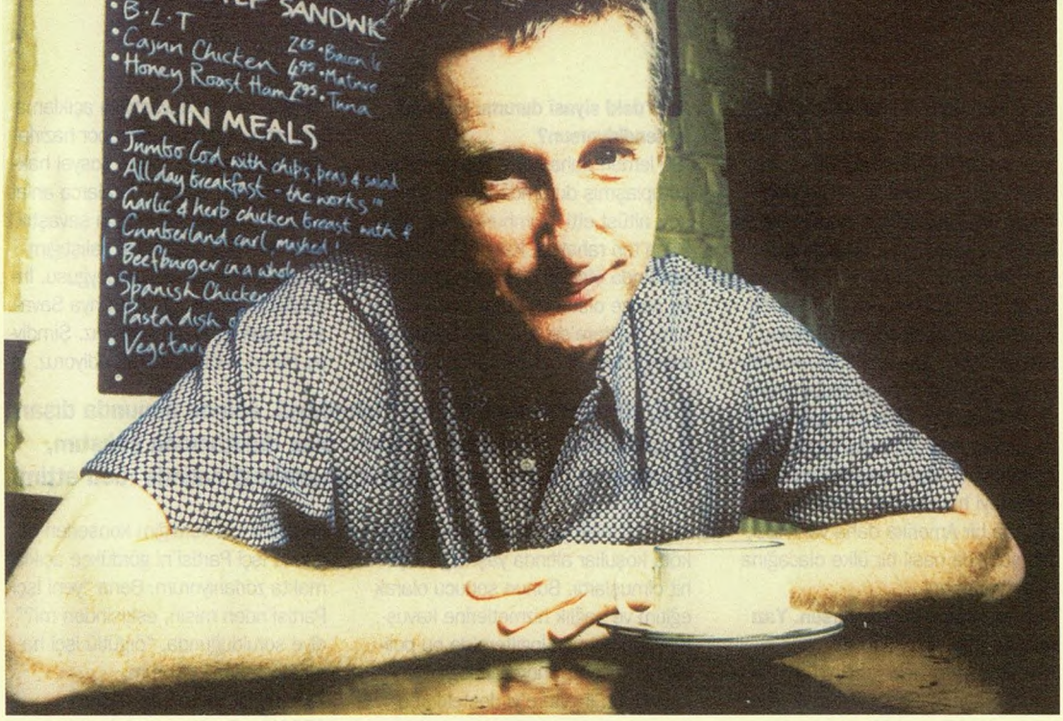

man. Tekrar annemin yanına sığınmıştım. Saçma bir şey yapmam gerekiyordu ve askere yazıldım. Üç ay sonra da hata yaptığımı anladım. Bir tank kullandıysan, bütün tankları kullanmışsın demektir.

Peki yazmaya ne zaman başladın?

Kendimi bildim bile yazıyordum. 12 yaşımdayken İsa'yla ilgili bir şiir yazmıştım, sonunu hatırlıyorum: "Ve insanların içinde bir umut var / Bir gün geri gelecek o!.." Bu şiiri sınıfta okuduğumda, öğretmen nereden kopya çektiğimi sordu. Kendim yazdığımı söyledim. Sonra annemleri aradı ve bu şiiri nereden arakladığımı sordu. Ardından şiiri tüm okulun önünde okudum. Sonra yerel radyoda. Ve fark ettim ki, ben bu işi yapabilirim. 1974 yılında doğumgünümde babam bir gitar aldı, komşunun oğlu da nasıl çalacağımı öğretti. Artık şiirlerimi gitar eşliğinde yazıyordum. Askere yazıldığım dönemde her şeyi geride bırakma niyetindeydim. "Vaktini boşa harcıyorsun, senden bir bok olmaz" halet-i ruhiyesindeydim. Ama askerde yaşadıklarımla birlikte daha fazla şarkı yazmaya başladım. John Lee Hooker'ın dediği gibi: "İçimdeydi, eninde sonunda dışarı çıkacaktı." Ordudan ayrıldım, ikinci el plak satan bir dükkânda iki yıl çalıştım, bir yandan da sahneye çıktım ve nihayetinde bildiğiniz Billy Bragg kelebeği halinde rücu ettim tekrar!

'80'li yıllarda Doğu Almanya ve Litvanya'da konser veren ender Batılılardan biriydin...

Thatcher karşıtı olduğum için onlardan yanayım diye düşünmüşlerdi. Oysa ben iktidara karşıydım. Bu yüzden zor durumlarda kaldım gittiğim yerlerde. Sıradan insanlarla tanışmak ve onlarla sohbet etmek, neler düşündüklerini öğrenmekse unutulmaz anılarım arasında. Bizim onların ülkelerini ele geçirmemizden korkuyorlardı. Oysa bize de tam tersi öğretilmişti. 1985 ya da '86'da Doğu Berlin Politik Şarkı Festivali'ne katılmıştım. O sıralarda Gorbaçov, Glasnot ve Perestroyka laflarını yeni etmişti. Festivaldeki Rus müzisyenler, yaklaşmakta olan değişimden dolayı çok heyecanlıydı. Sonradan Moskova, Leningrad ve Litvanya'ya da gittim ve anladım ki, oradaki tarih çok farklı.

Komünizmin çöküşü hayatını nasıl değiştirdi?

Herhalde birçok insan için dönüm noktası Berlin duvarının yıkılmasıydı. Tennessee'de bir yerde sahneye çıkacaktım. Yolda kaybolduk ve geç kaldık. Mekânın sahibi "tuvaletler şu tarafta, bir saat içinde sahneye çıkıyorsun, bu arada, Berlin Duvarı yıkıldı" dedi. İnsanın "hassiktir!" demekten başka bir şey yapamadığı anlardan biriydi. 20. yüzyılın ikinci yarısının en önemli olayıydı bence. I. Dünya Savaşı hiçbir sorunu çözmediği için II. Dünya Savaşı yaşanmıştı ve 1980'li yıllarda, bir gün eninde sonunda bu 19. yüzyıld meseleleri yüzünden tekrar savaşmamız gerekeceğini düşünüyorduk. Bu sorunların savaşla değil, barışçıl yollardan çözülmesi bence insanlığın zaferiydi. Olan bitenler Gorbaçov, Reagan ve Thatcher arasında anlaşmalı bir şey değildi. Halkın talep ettiği, halk tarafından gerçekleştirilen, barışçıl bir süreçti. Dünyanın neresinde olursa olsun, halkın gücüne inanıyorum.

Sence geleneksel halk müziğinin de bugünün müziği içinde bir yeri var mı?

İnsanlar fark etse de, etmese de var ve olacak. Bunu sağlayan bir dinleyici kitlesi var. Arada sırada halk müziği havadan düşercesine mainstream müziğin üzerine yayılıveriyor. Mesela benim yaşadığım kasabada 1950'den beri yapılan bir halk müziği festivali var ve bana öyle geliyor ki, 2050 senesinde de bu festival yapılıyor olacak.

İngilizlik haliyle enternasyonalliğini nasıl bağdaştırabiliyorsun?

Can alıcı nokta da bu zaten. Enternasyonalizme yürekten inanıyorum, ama ben politikaya Rock Against Racism'le girdim ve kendimi bildim bileli faşistlerle ve ırkçılarla uğraştım. Bu yüzden, bir İngiliz kimliği tanımı yapmak, ırkçılarla yüzleşmenin bir yolu. Milliyetçilik bizim seçim yapma şansımız olan bir konu değil, gündemde olan bir konu. Soğuk savaşın bitişi, AB'ye girip girmemeyle ilgili politikalar, devalüasyon, politik sığınmacılar vs. milliyetçilik kavramını gündeme getirdi. Bu kavramla yüzleşmekten kaçınırsak, bu terimlerin tariflerini ırkçılara bırakacağız. Bu da çok tehlikeli.

Dönüm noktası: Tennessee'de sahneye çıkacaktık, yolda kaybolunca geciktik. Mekânın sahibi "tuvaletler şurada, bir saat içinde sahnedesin, bu arada, Berlin Duvarı yıkıldı" dedi.

Dinî bir inancın var mı?

Dinle ilgili görüşlerimi kimi şarkılarda dile getirdim zaten. "William Bloke" albümündeki "Upfield" şarkısı mesela. Zaten "William Bloke" ismi bile en geniş anlamıyla ruhanî görüşlerimin William Blake'e yakın olduğunu açıklıyor herhalde. Organize dinler bana göre değil. Arada rahip falan istemiyorum. Dinî inancım yok, ama ruhanî inançlarım var. Sovyetler'in hatası da, insanların temel ruhanî ihtiyaçlarıyla temel tüketim ihtiyaçlarını tamamen gözardı etmesiydi. Bunlar insanî duygular sonuçta. Tamamen tüketime ve tamamen dine dayalı bir toplumda yaşamak istemezsin, ama ahlâkını ruhanî inançlardan alan bir toplumla bağ kurmak iyidir. Bizim evde dinin büyük bir yeri yoktu, ama politikanın ve müziğin de yoktu sonuçta. Son yıllarda iki şeyin beni değiştirdiğini görebiliyorum: Baba olmak ve Berlin Duvarı'nın yıkılışı. Çocuklar, insanın gizemini anlamak için bir anahtar bence. Herkesin eninde sonunda birilerinin çocuğu olduğu düşüncesi, dünyayı farklı algılamanızı sağlıyor. Berlin Duvarı'nın çöküşü ise, sosyalizm dediğimiz dünyayı algılayış biçimizde ciddi bir değişikliğe neden oldu. Reel sosyalizmin dışına çıkarak bu kelimenin kafalarda değil, yüreklerde ne anlama geldiğini tartışmaya başladık. Benim için iki durum da birbiriyle yakından bağlantılı. Bence öncelikle insanın kendine ait bir hayatı olması gerekiyor. Bazı insanlar tanıyorum, politika soluyup politika içiyorlar, ama hayatları yok. Dinî inançları kuvvetli olup da hayatı olmayan birçok insan da var. Öncelikle kendi hayatınızı kurmanız gerekiyor, hem politika hem de inanç için. Şöyle anlatayım: Gruptaki arkadaşların hepsi tescilli "Uzay Yolu" manyağı. Onlarla sık sık yaptığım bir tartışma var: Bu evrende yalnızız! Diğer gezegenlerde hiç kimse yok! Kolomb'un diğer yerlerde varlıklar olduğu ve bir gün gelip bizi kurtaracağı düşüncesi tamamen yalan. Bu fikir gruptakileri rahatsız ediyor, çünkü "Uzay Yolu" hipoteziyle tamamen ters. Ama bence bu evrende tek başımıza olduğumuz fikri çok daha gizemli. O zaman üzerimizdeki sorumluluk çok daha büyük oluyor. Bu beni İncil'in açılış cümleleriyle aynı tarafa mı itiyor, bilmiyorum ama, her gece yıldızlara bakarken bunu hissediyorum: "Bu boktan biz sorumluyuz! Birey olarak ve ırk olarak!"

Dünya Ticaret Örgütü'nden de biz

Paul Weller, Jimmy Somerville, Ken Livingstone, Neil Kinnock ve Bragg: 1985'de İşçi Partisi yararına, Thatcher karşıtı Red Wedge tumesi hatırası

sorumluyuz öyleyse...
Tamamen. DTÖ, IMF, Dünya Bankası gibi kurumların şeffaf olması gerekiyor. Oysa bunların hesaplarına dair hiçbir şey bilmiyoruz. Bizim vergilerimizle iş görüyorlar ve üzerlerinde hiçbir kontrolümüz yok.
"Upfield" şarkısında Primrose Hill'de gördüğün meleklerden bahsediyorsun. Başına geldi mi böyle bir şey?
Meleklerle ilişkim olmadı hiç. Anladığım kadarıyla bir tek Amerikalılara gösteriyorlar yüzlerini. Ama fiziksel olarak burada olmayan birinin duygusal olarak hâlâ yaşadığı durumlar var hepimizin hayatında. Babam öleli 27 yıl oluyor, ama evlilik yıldönümlerinde hâlâ annemi arayıp tebrik ediyorum.
Senin babalığın nasıl gidiyor?
Hızla büyüyor bizim oğlan. Yedinci sınıfta. Piyano çalıyor ve kızlardan bahsediyor. Babalık, her şeye bakışını değiştiriyor. Boka ve bebek bezine bakışını bile. Uykuyla olan ilişkini de değiştiriyor. Zaten değiştirmese, işini doğru yapmıyorsun demektir. Politik açıdan, yaptığın şeyi niye yaptığının altını çiziyor.

İlişkilerle ve kendi kişilikleriyle ilgili dürüst olan birçok şarkıcı var ortalıkta. Ama her nasılsa, dürüstlükleri yatak odasından dışarı çıktıkları anda bitiveriyor.

Bir süre önce Londra'dan West Dorset'e taşındın. Bu senin için için büyük bir değişim oldu mu?
Londra'da doğdum ve hayatım boyunca orada yaşadım. Dorset'e gidince neredeyse ilk defa ufuk çizgisini gördüm. Kırda değil, sahilde yaşıyorum. Okyanus kıyısında yaşamanın farklı bir psikolojisi var. İş ve aile arasındaki dengeyi kurmaya çalıştım; Dorset'e taşınmak, ailemin lehine bu dengeyi kurmamı sağladı. Çalışmayı bırakamam, ama sevdiğim işi yaparak hayatımı kazanabilirim. Şehir dışına taşınmak elbette insanın bakış açısını da değiştiriyor. İşin ilginci, politik bir eylemci olarak burada daha fazla iş becerdiğimi fark ettim, çünkü ortalıkta daha az eylemci var. Londra'da birçok insan birçok meseleyle uğraşırken burada çok az insan politikayla uğraşıyor. O zaman bireysel olarak daha fazla şeyi değiştirme gücünüz oluyor. Yani Dorset'e taşınmak bir tür emeklilik değil kesinlikle... İskoçların kendi kimlikleriyle ilgili özgüvenleri var, ama İngiltere'deki paradoks, Avrupa'nın en ayrıksı kimliğine sahip olmamıza rağmen bundan korkuyor olmamız ve Avrupa kültürü tarafından yutulacağımızı düşünmemiz. İçimizdeki ayrıksılık Anglo-Sakson'lara kadar gidiyor ve bugünkü İngiltere'yi ifade eden tek şey, belki de aradaki tire işareti. 1940'ta Woody Guthrie "Gypsy Davey" diye bir şarkı kaydetmişti. Bu şarkının kökü Elizabeth dönemi İngiltere'sine kadar gidiyor. Şarkının yazıldığı tarih 1610. Halk müziğimizin de bu kadar farklı ve çeşitli olması ilginç. Bunun nedeni, dünyanın dört yanına giden gemilerimizin olmasıydı. Geleneksel İngiliz dansı denen Morris dansının isminin bile Moorish'ten geldiği söylenir. İlk zamanlarda bu dansı yapanlar siyaha boyarmış yüzlerini. Başucu plağım bir etnomüzikoloğun pub'ları dolaşarak kaydettiği derlemelerden oluşan "The World Library of Primitive and Folk Recording". Albümdeki çoğu kayıt, dişleri dökülmüş sarhoşların şarkılarından oluşuyor. Dişleri dökülmüş sarhoş İrlandalıların söylediği şarkılara saygı duyuyoruz, ama İngiliz dışsizlerine saygı duymuyoruz. Bu benim garibime giden şey. İngiliz halk müziğini dinlediğinizde Leadbelly dinlerken hissettiğiniz şeyi hissetmiyorsanız, terslik sizde demektir. Leadbelly, bütün hayatı boyunca bu şarkıları söyledi.
Kendini de bu geleneğe dahil ediyor musun?
Bunu benim söylemem doğru değil, bu gelenekten de beslendiğimi söyleyebilirim ancak.
Seni iki kelimeyle ifade etmek gerekse, herhalde herkes...
Koca Burunlu der...
Hayır.
Tembel Piç?
Politik Şarkıyazarı daha uygun. Ama aşkla ilgili de birçok şarkın var. İnsanların politik tarafına odaklanması rahatsız ediyor mu?
Hayır, bunu ben seçtim. Beni rahatsız eden, politik bir şarkıyazarı olduğum için dışlanmak. Hayat sadece aşktan ibaret değil. Sadece politikadan da ibaret değil. İkisinin karışımından ortaya çıkan ve sonuç olarak "niye bunu değiştiremiyorum, halledemiyorum?" diye kendi kendine sorduğun durumlardan ibaret. Sorun yatağında da olabilir, dış dünyada da... Günlük hayatımızda farklı zamanlarda bunlarla karşılaşıyoruz. Ben de bu konularla ilgili kendi bakış açımı yansıtıyorum. Bence en ilginç şarkılar, iki durumun üst üste bindiği şarkılar.
Politik bir tavrın olmasına rağmen, dinleyici kitlende her tipten insan bulunuyor. Bunu neye bağlıyorsun?
Teorim şu: Politik bir şarkıcı değilim, dürüst bir şarkıcıyım. Etrafımda gördüğüm şeylerle ilgili dürüst bir şekilde yazmaya çalışıyorum. İlişkilerle ve kendi kişilikleriyle ilgili dürüst olan birçok şarkıcı var ortalıkta. Ama her nasılsa, dürüstlükleri yatak odasından dışarı çıktıkları anda bitiveriyor. Benim dürüstlüğüm dış dünyaya da uzanıyor.

Çeviren: ***Ogan Güner***

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr

SABAHAT AKKİRAZ &
ORIENT EXPRESSIONS
Külliyat

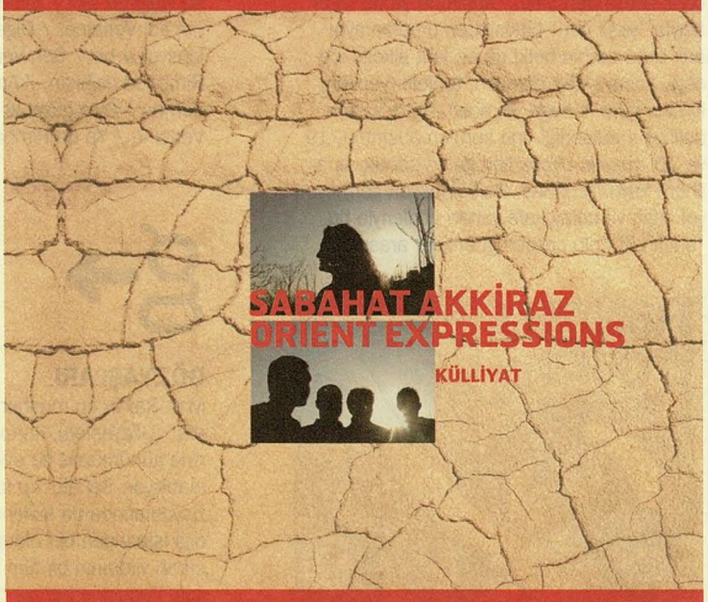

Ömrünü, Anadolu'nun türkülerini derlemeye, öykülerini dinlemeye, masallarına tanıklık etmeye yani "Anadolu kültürünün keşfedilmesine" adayan Sabahat Akkiraz, serüvenlerini "elektronik müziği doğu ile buluşturan yolda keşfedilmemişe yolculuk" olarak özetleyen Orient Expressions ile buluştu. Ortaya "Külliyat" çıktı...

"Külliyat"'ta ozanlık geleneğinden gelen Akkiraz, halk müziğini elektronik altyapı üzerinde yorumlayan Orient Expressions ile birlikte Anadolu müziğini dünyaya fısıldıyor.

1 Gül Fidanı Kırılır 4:49
2 Kök ve Dal 6:56
3 Mevlam Bir Çok Dert Vermis 5:15
4 Ben Melamet Hırkasını Giydim (Leylim Leylim) 3:34
5 Akıttın Gözümden Yaşı 5:01
6 Kayalar Merdim Merdim (Karasar Semahı) 6:02
7 Nokta 5:21
8 Kaleden Kaleye Şahin Uçurdum (Temir Ağa) 5:34
9 Ali (Methiye) 4:22
10 Eridi Kalmadı Dağların Karı 4:10
11 Ceylan Gözlerine 5:29

Sabahat Akkiraz: Vokal
Cem Yıldız: Bağlama ailesi, perküsyon, vokal
Richard Hamer: Tenor ve alto saksafon
Murat Uncuoğlu ve DJ Yakuza: Elektronik ritimler ve programlama

DOUBLEMOON
Oba Sok. Kavala Apt. No:1/4
34433 Cihangir/İstanbul
T: 212 334 01 00
F: 212 292 97 73
doublemoon@tnn.net

Doublemoon bir RH Pozitif Müzik Yapım birimidir.
Tüm hakları saklıdır. ®2006 Rh Pozitif Müzik Yapım.
© 2006 Rh Pozitif Publishing

Orient Expressions'ın tüm eserleri Rh Pozitif Publishing koruması altındadır.
www.rhpozitifpublishing.com
info@rhpozitifpublishing.com

EMI
Türkiye Dağıtım EMI - KENT
Tel: (212) 514 16 22

a→

ABSINTHE

Absinthe: (Lat. artemisia absinthium) Astéracées ailesinden bitki... Absinthe ya da diğer adıyla "yeşil peri" bitkisinden üretilen aynı adlı likör, tarihin belki de en kült alkollü içeceği. Adına şiirler dökülen, tablolar yapılan, kimine göre körlüğe yol açan, hatta insanı deliliğe sürüklediği öne sürülen absinthe, 19. ve 20. yüzyılın birçok ileri gelen sanatçısına ilham kaynağı olmuş. Halüsinasyon görmeye yol açan ve kolay kafa yapan etkileriyle bu "antik LSD"nin cezbettiği ünlüler arasında

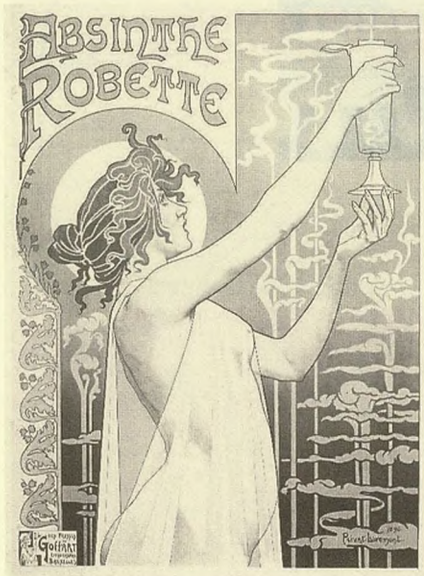

Verlaine, Zola, Baudelaire, Hugo ve Rimbaud gibi edebiyatçılar, Manet, Toulouse-Lautrec, Munch gibi ressamlar bulunuyor. 1900'lerin başında gelişen alkol karşıtı hareketlerin de baskısıyla yeşil perinin üretimi, başta Fransa olmak üzere Avrupa ülkelerinin çoğunda yasaklanmasına rağmen, popülaritesi hiç azalmadan bugüne kadar ulaştı ve 2005 martında İsviçre yüzyıldır ilk kez absinthe üretimine tekrar izin verdi.

Efsanevî içkinin kaynağı olan, gümüşî beyaz renkte ipeksi tüylerle kaplı ve parlak yeşil saplı absinthe bitkisinin hikâyesiyse Antik Yunan'a kadar uzanıyor. Alkolle karıştırıldığı zaman olumlu ve olumsuz özellikleri ebedî bir tartışma konusu olan absinthe bitkisi,.2000 yıl öncesinin mucize şifa kaynağı. Hipokrat'ın (İ.Ö. 460-370) da afrodizyak özelliğinin altını çizdiği, o zamanlar "Artemis'in bitkisi" diye bilinen absinthe, Yunan sitelerinde kürtaj amaçlı ve panzehir olarak kullanılırmış.

Ilık iklimlerde yetiştirilmesi çok kolay olan absinthe'ten içki üretimine ilk kez 1792'de İsviçre'de Fransız doktor Pierre Ordinaire tarafından başlandı. Bugün onlarca farklı yapım şekli olan absinthe likörlerinin ortak özellikleri, anasonla elde edilen hafif acı ve serinletici tadı ile kolonya misali, 80 dereceye varan yüksek alkol oranı.

Absinthe yasaklandıktan sonra, yerini tutabilecek bir içki üretme girişiminden doğan pastis ve pontarlier gibi likörler bir asır boyunca yeşil perinin unutulmasını sağlayamadı. Bugün Fransa'da her yıl özel izinle yerel absinthe festivalleri düzenleniyor. Bu içkiyi Barbara da 1972 tarihli, aynı isimli şarkısında ölümsüzleştirdi: "Onlar absinthe içerlerdi / Bizim su içtiğimiz gibi / Şiirlerini yazmak için. / Birinin adı Verlaine, / Diğerinin Rimbaud. / Su içmiyoruz biz / Sen Verlaine değilsin, / Sen Rimbaud değilsin, / Ama 'seni seviyorum' demen / Öyle güzel ki / Daha güzel / Bir Verlaine / Ya da Rimbaud şiirinden..."

g→

GÖZYAŞLARI

Man Ray'in en meşhur fotoğraflarından "Tears" (Gözyaşları), kartpostallarıyla, posterleriyle günümüzde de evlerin başköşesinde yer alabiliyor. Sanatçı bu fotoğrafı diğer kompozisyonlarında da kullandığına göre, en beğendiği işlerinden biri olduğu düşünülebilir. Bir ekran yıldızının bir film karesinde beliren duygulu ifadesine benzer biçimde, fotoğraftaki kadının yukarı doğru ağlamaklı bakışı ve belirgin rimeli, acı ve şaşkınlık duygusunu bir arada yansıtır. Yüz, gerçek bir kadının değil, yuvarlak cam boncuklar şeklinde parlak gözyaşları döken bir mankenin yüzüdür ve bu sayede gözyaşlarının normalde uyandıracağı etki estetize edilmiştir. Man Ray bu fotoğrafı Paris'te, fotoğrafçı sevgilisi Lee Miller'dan ayrıldıktan sonra çekti, bu nedenle kadının sahte gözyaşlarının küçük bir intikamı ifade ediyor olma ihtimali var.

Man Ray 1890 doğumlu, dada ve sürrealizm akımlarının takipçisi, Amerikalı bir sanatçı. Aile 1911'de soyadları Radnitzky'yi ırkçılık ve antisemitizm nedeniyle Ray olarak değiştirdi. Gerçek adı Emmanuel'den türetilmiş takma adı "Manny"yi daha sonra Man olarak kullanmaya başladı. Böylece, tanındığı ismi Man Ray çıktı ortaya. İlk kişisel sergisini 1915'te açan sanatçı, meşhur fotoğraflarını 1918'de çekmeye başladı. New York'ta yaşadığı sırada yakın arkadaşı Marcel Duchamp ile birlikte geleneksel sanatı kökten reddeden Avrupa doğumlu Dada akımını Amerika'ya taşıdı. Others (Ötekiler) adlı sanatçı grubunun kurucularından oldu. Dada akımının New York'ta yaşamayacağından yakınarak Fransa'nın yolunu tuttu. Bundan sonraki yıllarda fotoğraf sanatında devrim niteliğinde değişiklikler yarattı, dönemin önde gelen sanatçılarından James Joyce, Jean Cocteau gibi isimleri fotoğrafladı. Jean Arp, André Masson, Joan Miró ve Pablo Picasso ile birlikte 1925 yılında Paris'teki ilk sürrealist sergiye katıldı. Lee Miller'la beraber fotoğrafta solarizasyon tekniğini icat etti. Fotoğrafın yanısıra bir dizi avangard kısa film de çeken Man Ray, 1976'da Paris'te öldü.

l→

LYNN, VERA

II. Dünya Savaşı esnasında İngiltere'nin en sevilen şarkıcısı, "ordunun sevgilisi"... Dame Vera Lynn, 20 Mart 1917'de Londra'da doğdu. Sahne adı Lynn, aslında büyükannesinin kızlık soyadı. Yedi yaşında şarkı söylemeye başladı, radyoya ilk 1935'de çıktı. İlk plağı

"Up The Wooden Hill To Bedfordshire" ertesi sene yayınlandı. II. Dünya Savaşı başladığında saksofoncu Harry Lewis'le evlendi.

1940'da hazırlamaya başladığı radyo programı "Sincerely Yours"da cephedeki askerlerin moralini yüksek tutmaya çalışıyor, grubuyla beraber istek şarkıları yorumluyordu.

1940'larda üç tane film de çeviren Lynn, Burma'da askerlere konser verdi, 1942'de en büyük hiti geldi: "Buluşacağız bir gün, bilmiyorum nerede, ne zaman, ama buluşacağız bir güneşli günde" dizeleriyle savaşın ayırdığı insanların sesi olan "We'll Meet Again" şarkısı hemen dillere yayıldı. Savaşın ardından yayınladığı "Auf Wiederseh'n Sweetheart", Amerikan listelerinde 1 numaraya çıkan ilk İngiliz plağıydı. 1950'li, '60'lı yıllar boyunca plaklar doldurmaya devam eden Lynn, Britanya devleti tarafından çeşitli unvanlarla taltif edildi. 1995'te, 78 yaşındayken, Buckingham Sarayı'nın önünde son konserini verdi. Dört sene önce beyin felci geçirenler yararına yeniden kısa bir süre sahnede göründüğünde

"Duble Otoportre", Jonathan Borofsky, 1979

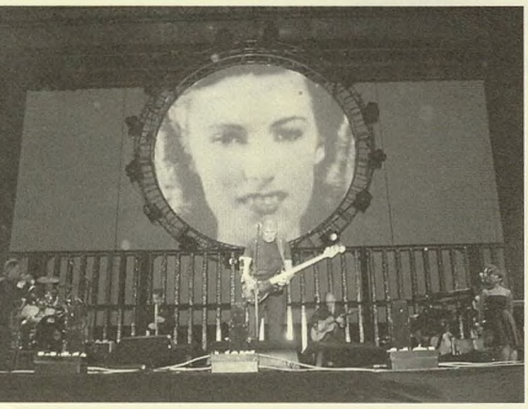

Waters konserinde "Vera" (foto: Okan Doğu, pinkfloydturk.net)

85 yaşındaydı. Geçen sene Trafalgar meydanındaki İkinci Dünya Savaşı'nın bitişi kutlamalarına katıldı ve bir küçük konuşma yaptı: "Bu çocuklar hayatlarını verdiler, bazıları ağır yaralandılar ve bazı ailelerde hiçbir şey eskisi gibi olmadı. Onları her zaman hatırlamalı, asla unutmamalı, çocuklarımıza onları öğretmeliyiz."
Nazi Almanya'sına karşı verilen savaşın sembol isimlerinden olan Vera Lynn, İngiliz yakın tarihinin en saygın ve sevilen simalarından biri. Pink Floyd "The Wall" albümündeki "Vera" şarkısında ondan bahsetti, filmin açılış sahnelerinde de onun şarkılarını kullandı. "The Wall" konser albümünün açılış bölümlerinde de "We'll Meet Again"i alttan alta duymak mümkün.

V→

VAN BASTEN, MARCEL ("MARCO")

1964 Utrecht doğumlu. İki lâkabı var: San Marco ve Utrecht kuğusu. 1980'de, İtalya'da yapılan bir genç takımlar turnuvasında, Johann Cruyff'un İtalyanların efsane sol beki Fachetti'ye "işte halefim" diye gösterdiği çelimsiz oğlan, iki sene sonra, Ajax'ın NEC'le oynadığı maçta 82. dakikada "Sarı Fare"nin yerine girecek ve Hollanda ligindeki ilk golünü filelere gönderecekti. Futbolu bıraktığı 1995'e kadar 275 gol daha attı ve adını en büyük golcüler arasına yazdırdı. Ajax'ın ilk 11'inde yer almaya başladığı 1984-87 yılları arasında oynadığı 112 lig maçında 117 gol atarak rekor kırdı. 1986-87 sezonunda 26 maçta attığı 37 golle altın ayakkabı ödülünün sahibi oldu. Ertesi yıl trasfer olduğu Milan'daki ilk altı sezonunda üç lig şampiyonluğu, iki Avrupa şampiyonluğu yaşadı. 1988, '89 ve '92'de yılın futbolcusu seçildi. 1988'de Avrupa şampiyonu olan Hollanda'nın yıldızıydı; Sovyetler Birliği'ne sıfırdan voleyle attığı gol dillere destan oldu. 1992 ve '93'te iki büyük hayal kırıklığı yaşadı. 1992'de, Avrupa Uluslar Kupası'nın yarı finalindeki Danimarka maçında kaçırdığı penaltı Hollanda'nın elenmesine yol açtı. 1993'te Şampiyon Kulüpler finalinde Milan Marsilya'ya yenilmeseydi, kırmızı-siyahlı formayla üçüncü kez bu kupayı kaldırmış olacaktı. Ayak bileğindeki müzmin sakatlık futbol oynamasını engelleyince, 1995'te sahalara veda etti. 2003'te Ajax'ın genç takımını çalıştırmaya başladı, 2004'te Cruyff'un önayak olmasıyla Hollanda millî takımının başına getirildi. Birçok yıldız oyuncuyu kadro dışı bırakması epey tepki çekti, ama kurduğu genç ekibin 2006 Dünya Kupası vizesi alması eleştirileri bertaraf etti. Gelgelelim, Hollanda'nın kupanın ikinci turunda Portekiz'e 1-0 yenilerek elenmesi ve o maçta Arsenal'in gol ayağı Van Nistelrooy'u, ilk 11'e çıkarmadığı gibi, kritik dakikalarda da oyuna almaması, hocalığını yeniden tartışmalı hale getirdi. Bize kalırsa, futbolculuğunda zarafet timsali olan Van Basten, hocalığında da zarafetle başarıyı bir araya getirecek gibi görünüyor.

y→

YELLOW BOOK

1890'lar İngiltere'sinde yayınlanan bir dergi. Kraliçe Victoria'nın ahlâkçı ve baskıcı yönetimi sürüyor, edebiyatta ve diğer sanatlarda modernist başkaldırı henüz başlamamış, klasik edebiyat son demlerini yaşıyor. Ve Londra, dekadan, "gay" devrine geçiş yapıyor. 1894'ten 1897'ye kadar yayınlanan Yellow Book, bu kuşak edebiyatının sözcüsü gibi. Max Beerbohm, Henry James, W.B. Yeats, Kenneth Grahame, Arnold Bennett, John Buchan, George Gissin gibi isimleri sayfalarında ağırlayan dergi kitap boyutunda, sert kapakla yayınlanıyor; rengi de, ilk sanat yönetmeni Aubrey Beardsley'in önerisiyle sarı. (Bu tercihte Fransız baskısı kitapların, özellikle Huysman'ın "Tersine"sinin sarı renginin etkili olduğu söylenir.) Çokça özdeşleştirilmesine rağmen, Oscar Wilde'ın dergide hiçbir işi yayınlanmamış, ama "Salomé"nin illüstrasyonları için tercih ettiği isim de Aubrey Beardsley olmuş. Zaten dergiye iştirak edenler, Wilde'ın da yakın çevresi sayılır. Yellow Book, devrinin estetik eğilimlerini yansıtması bir yana, bugün bir kült dergi olarak anılıyor.

r→

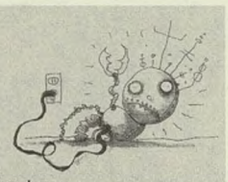

ROBOT ÇOCUK

Normal, mutlu bir karı koca.
Hayatları harika.
Bir gün pek sevindi Bay Smith:
Bayan Smith anne olacaktı,
e kendisi de baba.

Doğrusu doğum günü pek tatsız bir hatıra.
Bebek insan değil,
robotun tekiydi zira.
Ne yapar ki insan sarılmak isteyince:
ne sıcak ne yumuşak. Deri deri değil,
teneke –soğuk, ince.
Bir kafa ki telli tüplü.

Belli değildi cinsi. Ve sadece
kablosu prizdeyken vardı
hayatiyet belirtisi.
Adam çıkıştı doktora:
"Ne yaptınız oğluma?
Ben neler umuyordum!
Bu bebek alüminyum!"

Doktor kibarca dedi ki: "Sakin olun.
Belki ters gelecek ama siz
bu tuhaf çocuğun
babası değilsiniz.
Doğrusu bu tip vakalar
tıp literatüründe ender
ve kanımızca babası
bir mikrodalga blender."

Çiftin hayatı karardı.
Artık arada nefret vardı.
Adam affedemiyordu kadını.
–Onun bir mutfak aletiyle
kutsal olmayan ittifakını.

Robot Çocuk böyle böyle
büyüdü adam oldu.
Ve sık sık yanlışlıkla
kutu sanılıp çöple doldu.

Tim Burton, "İstiridye Çocuğun Hüzünlü Ölümü"nden (çeviren: Tarık Günersel)

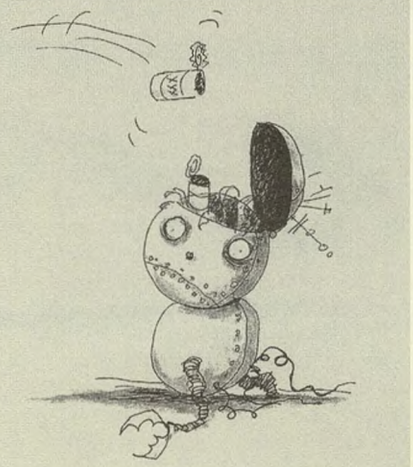

Roger Waters, Batı Şeria'da örülü tecrit duvarına spreyle "Another Brick In The Wall"dan bir dize yazıyor: Düşünce denetimine ihtiyacımız yok.